DOCUMENT RESUME

ED 230 048	FL 013 715

AUTHOR	Berntsen, Maxine; Nimbkar, Jai
TITLE	Marathi Structural Patterns. Book One.
INSTITUTION	American Inst. of Indian Studies, New Delhi.
SPONS AGENCY	Department of Education, Washington, D.C. Div. of International Education.
PUB DATE	82
GRANT	G008002136
NOTE	463p.; For related materials, see FL 013 711-714.
PUB TYPE	Guides - Classroom Use - Materials (For Learner) (051)
LANGUAGE	Marathi; English
EDRS PRICE	MF01/PC19 Plus Postage.
DESCRIPTORS	Adults; Grammar; *Language Skills; *Marathi; *Second Language Instruction; *Sentence Structure; Vocabulary Development
IDENTIFIERS	*India (Maharashtra)

ABSTRACT

A basic introductory grammatical text of Marathi is presented. The book is divided into two parts. Part One deals with a few basic sentence constructions, and with subject pronouns, the etiquette of pronoun reference, possessives, noun plurals, adjective-noun agreement, and adverbs of place and time. Part Two is almost entirely devoted to verbal constructions. The format of the material is based on the premise that learning a language requires learning the basic patterns of sentences, along with the operations by which they are changed and combined. Accordingly, in this text, forms are introduced as whole units to be memorized; later they are analyzed and explained. Each lesson contains the basic sentences, vocabulary for the lesson, explanations, and exercises. (AMH)

****
* Reproductions supplied by EDRS are the best that can be made *
* from the original document. *
****

ED230048

MARATHI
Structural Patterns

Book One

MAXINE BERNTSEN
JAI NIMBKAR

U.S. DEPARTMENT OF EDUCATION
NATIONAL INSTITUTE OF EDUCATION
EDUCATIONAL RESOURCES INFORMATION
CENTER (ERIC)

☒ This document has been reproduced as received from the person or organization originating it.
Minor changes have been made to improve reproduction quality.

- Points of view or opinions stated in this document do not necessarily represent official NIE position or policy.

"PERMISSION TO REPRODUCE THIS MATERIAL HAS BEEN GRANTED BY

AIIS

TO THE EDUCATIONAL RESOURCES INFORMATION CENTER (ERIC)."

FL013775

AIIS

American Institute of Indian Studies, New Delhi

माझा मराठाचि बोलु कौतुकें । परि अमृतातेही पैजांसीं जिंके ।
ऐसीं अक्षरें रसिकें । मेळवीन ॥

The above lines from the cover are from the *Dnyāneshwarī*, the famous thirteenth-century Marathi commentary on the Bhagawad Gita by the poet Dnyaneshwar.

One of Dnyaneshwar's great achievements was to put the teaching of the Gita into the language of the people at a time when most religious discourse was conducted in Sanskrit. The poet himself was fully aware of the significance of his work, as we see in the lines reproduced here from the *Dnyāneshwarī* 6:14.

> I fondly use Marathi, it is true,
> But I'll find words so sweet I wager
> They'll surpass even heaven's nectar.

MARATHI STRUCTURAL PATTERNS, BOOK ONE
1982

Printed in India by C. S. Latkar, Kalpana
Mudranalaya, 461-4, ' Shiv-Parvati, ' Tilak Road,
Pune 411030, and published by P. R.
Mehendiratta, Director, American Institute of
Indian Studies, D-176 Defence Colony,
New Delhi 110024.

The research reported herein was performed pursuant to a grant from the U.S. Department of Education as part of the International Research and Studies Program, under the authority of Title VI, section 605 of the Higher Education Act of 1965.

All rights reserved by the authors, Maxine Berntsen and Jai Nimbkar.

Jacket
Aay's Advertising

Preface

This book is the first volume in our set of elementary Marathi teaching materials. It is designed to be used in conjunction with our forthcoming *Marathi Conversational Situations* and *Marathi Vocabulary Manual*.

A detailed description of the plan of the materials, along with suggestions for using them, will be presented in our forthcoming *Marathi Teaching Materials: a User's Guide*. A few introductory comments, however, are in order here.

The format of these materials is based on the premise that learning a language requires learning on the one hand the basic patterns of sentences, along with the operations by which they are changed and combined; and, on the other hand, the words, phrases, and expressions that are used in particular situations. Since each of these approaches has its own inherent logic and organization, we have kept them separate instead of trying to integrate them.

A conscientious teacher looking over these materials may be at a loss as to how he/she is to correlate the grammatical and conversational material. Though such correlation is possible — and our guide will make some suggestions in this regard — we feel that generally students should practice basic conversations with little or no attention to grammar, and then in the grammar lessons should systematically study the structures they have already gotten some intuitive sense of.

Within this grammar volume also we have employed a similar technique of introducing forms as whole units to be memorized, and only later to be analyzed and explained. We have followed this policy particularly in regard to oblique forms — the forms of nouns and adjectives required before endings. Accordingly, throughout this book we have avoided giving rules for the formation of the oblique. The eager or grammatically-sophisticated student who wants a systematic explanation can consult our *Marathi Reference Grammar*. The majority, however, will find it easier to get the feel of phrase structure before being confronted with rules.

In some ways our approach in this volume represents a return to an older tradition of language learning, particularly the inclusion of translation exercises and the use of the Devanagari script from the beginning. Our own experience and that of others has convinced us of the value of both of these. We hope, however, that these will not be used to turn the course into one primarily for reading, writing, and translation. The emphasis at the elementary level — for the majority of students, at any rate — should be on attaining command of the spoken language.

The pattern practice drills here are based on the familiar concepts of the structural approach. However, we have attempted to put them into a format that will minimize mindless mechanical drill and will offer meaningful practice leading to a mastery of spoken Marathi.

This book as it stands presents a detailed treatment of the basic structure of Marathi. Those students who want only a rough-and-ready working knowledge of the language may want to omit certain chapters or omit the special detail in each chapter. Such omissions may be made at the discretion of the teacher or according to the suggestions given in the *User's Guide*.

No matter what the format of a text, much depends on the teacher, and even more on the student. A strong desire to communicate, and a readiness to make mistakes are two of the chief requisites of language learning. It is our hope, though, that this volume and our entire set of materials will make the tasks of teaching and learning Marathi as easy and pleasant as possible.

In addition to these elementary materials, we have also prepared a volume titled *Marathi Readings*. This is a bilingual reader, with conversations and short reading passages, that will be useful for teaching both conversation and reading at the early intermediate level. This volume will be brought out shortly. An intermediate level grammar book, *Marathi Structural Patterns, Book Two*, is also in preparation.

These new elementary and intermediate materials, together with our earlier *A Marathi Reference Grammar*, *A Basic Marathi-English Dictionary*, *An Intermediate Marathi Reader*, and *An Advanced Marathi Reader*, should provide a solid core of material for Marathi instruction from the elementary to the advanced level.

The writing and publication of this new set of materials has been made possible by the help and cooperation of several institutions and many individuals. The project was conducted in India under the auspices of the American Institute of Indian Studies. Permission for the project was given by the Government of India. Funds for writing and publication were provided by a grant from the U.S. Department of Education to the AIIS.

Special thanks are due to Julia A. Petrov and Gregory A. Vick of the Department of Education, Donald S. Murray and P. R. Mehendiratta of the American Institute of Indian Studies, and Richard D. Lambert of the University of Pennsylvania.

In preparing this volume we consulted Naresh B. Kavadi and Franklin C. Southworth's *Spoken Marathi*, Vijaya Chitnis' *An Intensive Course in Marathi*, and Moro Keshav Damle's *shāstrīya marāthī vyākaraṇ* for clarification of several doubtful points. Ashok Kelkar answered several of our queries.

Helpful suggestions were made by P. N. Paranjpe of the University of Poona Certificate Course in Marathi Culture and Language, and by Manjiri Nimbkar.

The demanding task of Marathi and English typing was handled by B.V. Kaledhonkar. For proofreading we could rely with complete confidence on Nandini Nimbkar. Ranjana Inamdar, Nandakumar Badawe, Mona Ghodinde, Rekha Basarkar and Abasaheb Karde helped in the endless clerical tasks.

We owe a special debt to C. S. Latkar, proprietor of the Kalpana Mudranalaya, Poona, who in printing this book showed the same concern for excellence that has won him national awards time after time. In an age when letterpress printing is almost a lost art, a handset letterpress-printed volume like this one is a joy. Our thanks also to Ishwar Dighe of Aay's Advertising for the jacket design.

An Indian edition of this volume is also being released, published jointly by the Marathi Abhyas Parishad and Granthali. This will make it possible for adult Indians to use this book to study Marathi. It is a matter of pride and satisfaction that our work can contrtibute in a small measure at least to the learning of Marathi in India itself.

Maxine Berntsen
Jai Nimbkar

Phaltan
Dist. Satara, Maharashtra
India
December, 1982

Contents

Preface v

PART ONE

One SENTENCES OF INTRODUCTION 5
N N construction. Gender. Types of questions

Two SENTENCES OF IDENTIFICATION 15
N N Aux construction. Third person present forms of auxiliary. Non-personal subject pronouns

Three PRESENT TENSE OF AUXILIARY 25
Personal subject pronouns. Affirmative and negative forms of auxiliary

Four SPEECH ETIQUETTE 39
The dimension of respect. Respectful pronoun forms. Reference to non-family members. Reference to family members. Respectful forms of possessive adjective

Five POSSESSIVES 54
Demonstrative adjectives. Possessive ending with given names

Six ADVERBIAL EXPRESSIONS OF PLACE 67
N Adv Aux construction. Postpositional phrases. Adverbs and postpositions. Oblique form of personal pronouns. Postpositions with proper names. Locative case ending

Seven THE IMPERATIVE 84
Classification of verbs. The imperative singular and plural. Familiar and respectful forms. Order of elements in the sentence

Eight NOUN PLURALS 96
Formation of plural. Sentences with adverbial phrases. Expressions of 'have.' Cardinal numbers 1-50

Nine	ADJECTIVES Form of adjectives. Adverbs of extent. Use of adjectives in sentences	108
Ten	EXPRESSIONS OF 'WANT' Constructions with पाहिजे and हवं. Indirect pronoun forms. Fractions and mixed numbers	122
Eleven	THE NEGATIVE IMPERATIVE Form of the negative imperative. Request for instruction	134
Twelve	REQUEST FOR INSTRUCTION (Cont.) Pronominal interrogatives. Other nouns and pronouns as objects. Adjectival interrogatives. Interrogatives of quantity. Adverbial interrogatives of place	147
Thirteen	ADVERBIAL EXPRESSIONS OF TIME Adverbial expressions of time. Locative case endings. Calendar	163

PART TWO

Fourteen	THE IMPERFECT A Use and form of imperfect A. Imperfect A form of auxiliary	180
Fifteen	THE IMPERFECT A (Cont.) General third person subject. Cardinal numbers 51–100	196
Sixteen	THE IMPERFECT A (Cont.) Negative of imperfect A. Imperfect participle. Words used with negative	210
Seventeen	ADVERBS WITH THE IMPERFECT A Adverbs meaning 'at present.' Adverbial expressions of frequency	222
Eighteen	THE SUBORDINATING CONJUNCTION V–ऊन Combining sentences with V–ऊन. Description of a series of actions. Answers to yes-no questions	241

Nineteen	THE COMPLEMENT V-आयला The complement V-आयला. Formation of V-आयला	251
Twenty	PAST TENSE OF AUXILIARY Formation of the past tense	263
Twenty-one	FUTURE TENSE OF AUXILIARY Use of the future tense. The present with future meaning. Formation of the future tense	273
Twenty-two	THE PROSPECTIVE Formation and use of the prospective. Prospective of अस- and नस-	285
Twenty-three	THE FUTURE TENSE Formation and use of future tense	301
Twenty-four	THE INFORMAL IMPERFECT B Formation and use of informal imperfect B. Ordinal numbers	315
Twenty-five	THE IMPERFECT B Form and use of imperfect B. Negative	330
Twenty-six	THE PERFECT The perfect aspect. Intransitive verbs. Perfect participle with and without past auxiliary. Relation to English tenses. Formation of the perfect. Irregular verbs. Negative. Special transitive verbs	342
Twenty-seven	THE PERFECT (Cont.) Perfect with and without present auxiliary. Negative. Telling time. Perfect with future and prospective auxiliaries	364
Twenty-eight	THE PERFECT (Cont.) The perfect with transitive verbs. Instrumental pronouns. Irregular verbs	381
Twenty-nine	THE PERFECT (Cont.) Third person instrumental subject. Use of anusvar in oblique plural. Instrumental form of personal names. Noun phrases in the instrumental	396
Thirty	THE PERFECT (Cont.) Transitive verbs with the auxiliary. Form and agreement. Negative. Sentences combined with V-ऊन	410

Thirty-one N-ला IMPERSONAL VERBS 427
N-ला impersonal constructions. N-ला impersonal verbs. Form in imperfect A. Negative

Thirty-two N-ला IMPERSONAL VERBS (Cont.) 441
Form in other aspect and tense constructions

Index 451

TABLES

1 *Third person present of auxiliary* 18
2. *Non-personal subject pronouns* 18
3. *Personal subject pronouns* 28
4. *Present tense of auxiliary* 29
5. *Present tense of negative auxiliary* 30
6. *Familiar and respectful pronouns (third person)* 42
7. *Familiar and respectful pronouns (second person)* 43
8. *Familiar and respectful endings of possessive adjectives* 49
9. *Subject pronouns and possessive adjectives* 58
10. *Possessive adjective endings* 59
11. *Possessive adjective forms* 60
12. *Oblique form of personal pronouns* 72
13. *Regular adjective endings* 112
14. *Indirect object pronouns* 128
15. *Imperfect A endings* 185
16. *Formation of V–आयला* 257
17. *Past endings of auxiliary* 266
18. *Future endings of auxiliary* 278
19. *Future endings* 305
20. *Perfect endings of intransitive and special transitive verbs* 350
21. *Perfect endings of intransitive and special transitive verbs (without auxiliary)* 351
22. *Perfect endings of transitive verbs* 385
23. *Instrumental pronouns* 386
24. *Third person imperfect A endings* 433

SIGNS AND ABBREVIATIONS

adj.	adjective
adv., Adv	adverb
Aux	auxiliary
C	consonant
cf.	compare
conj.	conjunction
eds.	editors
e.g.	for example
Eng.	English
excl.	exclusive
F, f.	feminine
f. (e.)	feminine (e) class
f. (i.)	feminine (i) class
fam.	familiar
hon.	honorific
imf.	imperfect
imp.	imperative
impers.	impersonal
incl.	inclusive
interj.	interjection
interrog.	interrogative
inv.	invariable
irreg.	irregular
lit.	literally
loc.	locative
M, m.	masculine
M	(with subscript number) morphophonemic
MRG	Berntsen and Nimbkar, *A Marathi Reference Grammar*
N	noun
N	(in tables) neuter
n.	neuter
neg.	negative
obj.	object
part.	particle
passim.	here and there
perf.	perfect
pers.	person
pl.	plural
post.	postposition
pp.	pages
pron.	pronoun
resp.	respectful
sg.	singular
suff.	suffix
V	verbal base
v.	verb
v.i.	intransitive verb
v.i. (N–la impers.)	*N–la* impersonal verb
var.	variable
v.t.	transitive verb
V*w*	vowel
°	This sign indicates repetition of the main word in a vocabulary entry.
/	This line is used between alternant forms.
→	becomes

PART ONE

Introduction

Part One deals with a few basic sentence constructions — sentences with the auxiliary अस- 'to be,' the imperative, and expressions of 'want.' It also deals with subject pronouns, the etiquette of pronoun reference, possessives, noun plurals, adjective–noun agreement, and adverbs of place and time.

Many of the forms introduced here occur again and again. For example, the singular and plural endings of marked nouns and the singular and plural endings of variable adjectives are the same. The same endings are also used in a number of verb forms. Thus, mastery of these basic forms will provide a solid foundation for the study of verbal constructions taken up in Part Two.

It should be noted that both here and in Part Two the definition of a word given in the vocabulary generally applies only in the context in which the word is used in that chapter.

The Marathi sound system and Devanagari script have not been dealt with here. For an introduction to the sound system and the script see our *A Marathi Reference Grammar*.* pp. 1 - 10, and 12 – 23, respectively.

---

* Maxine Berntsen and Jai Nimbkar, **A Marathi Reference Grammar**, (Philadelphia: South Asia Regional Studies, University of Pennsylvania, 1975), hereinafter referred to as *MRG*.

Chapter One

Sentences of Introduction

N N Construction. Gender. Types of questions

SENTENCES

A.	१. मी जॉन ग्रीन.	I'm John Greene.
	२. मी मेरी केसी.	I'm Mary Casey.
	३. मी बापट.	I'm Bapat.
	४. मी सुरेश बापट.	I'm Suresh Bapat.
	५. मी पवार.	I'm Pawar.
	६. मी उमा पवार.	I'm Uma Pawar.
B.	७. माझं नाव ग्रीन.	My name's Greene.
	८. माझं नाव केसी.	My name's Casey.
	९. माझं नाव बापट.	My name's Bapat.
	१०. माझं नाव पवार.	My name's Pawar.
C.	११. हा माझा भाऊ.	This is my brother.
	१२. ही माझी बहीण.	This is my sister.
	१३. हा माझा मित्र.	This is my (male) friend.
	१४. ही माझी मैत्रीण.	This is my (female) friend.
	१५. ही माझी आई.	This is my mother.
	१६. मी बापट आणि ही माझी बायको सुरेखा.	I'm Bapat and this is my wife Surekha.
	१७. हे आमचं घर.	This is our house.

SENTENCES

D.	१८.	हा कोण ?	Who is this ?
		हा आमचा मुल्गा.	This is our son.
	१९.	ही कोण ?	Who is this ?
		ही आमची मुलगी.	This is our daughter.
E.	२०.	तुम्ही जॉन ग्रीन का ?	Are you John Greene ?
		हो, मी जॉन.	Yes, I'm John.
	२१.	तुम्ही मेरी केसी का ?	Are you Mary Casey ?
		नाही, मी जेनी फेस.	No, I'm Jenny Face.
	२२.	ही तुमची मुल्गी का ?	Is this your daughter ?
		हो.	Yes.
	२३.	हा तुमचा मुलगा का ?	Is this your son ?
		हो.	Yes.
	२४.	तुमचं नाव ब्राउन का ?	Is your name Brown ?
		नाही, माझं नाव ग्रीन.	No, my name's Greene.
	२५.	तुमचं नाव बापट का ?	Is your name Bapat ?
		हो.	Yes.

GRAMMAR

N N construction

Sentences of the form of those in the examples above would generally occur only when introductions are being made or photographs being shown. The corresponding English sentences have the form ‘This is *N*’* or ‘This is my *N*.’ The Marathi sentences have no verb meaning ‘to be’ (or copula, as it is technically termed). (There is a Marathi copula, and it is generally used. Only in limited contexts can it be omitted.)

The structure of the example sentences can be expressed in the simple formula: *N N*. Most often the noun is replaced by a pronoun.

N	*N*
माझं नाव	बापट
मी	बापट
हा	माझा मुलगा

Note that while *N N* defines the basic structure of the sentence, each element can be modified by other words. This is the case with all the formulas presented in this text.

Gender

Each Marathi noun is assigned a gender—masculine, feminine, or neuter. In the examples given above the gender of all the nouns is consistent with natural gender. That is, the word for ‘brother,’ is masculine, for ‘sister,’ feminine, and for ‘name,’ neuter. Unfortunately, this is not always the case, and though there are a few clues to help the student, basically one has to memorize the gender of each word. The third person pronoun forms also change according to gender— हा for the masculine, ही for the feminine, and हे for the neuter. Similarly, the form of the possessive adjective माझं 'my' changes according to the gender of the noun it modifies.

---

* N in formulas means ‘noun.’ In tables and paradigms N means ‘neuter.’

माझा मुलगा	my son
माझी मुलगी	my daughter
माझं नाव	my name

Types of questions

The sentences above contain examples of the two basic types of questions found in Marathi (or, for that matter, any language)—those that use an interrogative word to ask for additional information, and those that merely require a yes or no answer. (In this book we will refer to the first as interrogative word questions and the second as yes-no questions.) In Marathi a yes-no question is made by adding का to the statement.

तुम्ही जॉन ग्रीन.	You are John Greene.
तुम्ही जॉन ग्रीन का ?	Are you John Greene ?

An interrogative word question is formed by inserting the interrogative word in the place of the desired information.

हा ________ .	This is ________ .
हा कोण ?	Who is this ?

(Note that this is simpler than the rule in English whereby the interrogative has to be brought to the beginning of the sentence.)

VOCABULARY

आई, आया* *f.* mother
आणि *conj.* and
आमचा, आमची, आमचं *adj.* our
का particle used to make yes-no questions
कोण *interrog. pron.* who
घर, घरं *n.* house
तुमचा, तुमची, तुमचं *adj.* your
तुम्ही *pron.* you
नाव, नावं *n.* name
नाही *interj.* no
बहीण, बहिणी *f.(i)* sister
बायको, बायका *f.* wife
भाऊ, भाऊ *m.* brother
माझा, माझी, माझं *adj.* my
मित्र, मित्र *m.* male friend
मी *pron.* I
मुलगा, मुलगे *m.* boy, son
मुलगी, मुली *f.* girl, daughter
मैत्रीण, मैत्रिणी *f.(i)* female friend
हा *m.* this
ही *f.* this
हे *n.* this
हो *interj.* yes

Given names

अनिल *m.* Anil
अरुण *m.* Arun
अशोक *m.* Ashok
उमा *f.* Uma
दीपक *m.* Deepak
मंगल *f.* Mangal
माधव *m.* Madhav
माया *f.* Maya
शोभा *f.* Shobha
सुनीता *f.* Sunita
सविता *f.* Savita
सुभाष *m.* Subhash
सुरेखा *f.* Surekha
सुरेश *m.* Suresh

Surnames

इंगळे Ingle
कांबळे Kamble
कुलकर्णी Kulkarni
केसकर Keskar
गायकवाड Gayakwad
जोशी Joshi
देशपांडे Deshpande
पवार Pawar
बर्वे Barve
बापट Bapat
भोसले Bhosale
वाघमारे Waghmare

---

* In vocabulary entries for nouns the second form given is the plural.

PRACTICE

A. Practice using the pronouns **मी, तुम्ही, हा, ही.** Using yourself as the point of reference point to others and refer to them by the correct pronoun. Alternatively, you can have another student do the pointing in order to drill you.

B. Answer the following questions with the words suggested.

१. हा कोण ?
(माझा भाऊ)
हा माझा भाऊ.

२. ही कोण ?
(माझी आई)
ही माझी आई.

३. हा कोण ?
(माझा मुलगा)
हा माझा मुलगा.

४. ही कोण ?
(माझी मैत्रीण)
ही माझी मैत्रीण.

५. हा कोण ?
(माझा मित्र)
हा माझा मित्र.

६. ही कोण ?
(माझी बायको)
ही माझी बायको.

७. हा कोण ?
(अनिल)
हा अनिल.

८. ही कोण ?
(सुनीता)
ही सुनीता.

९. तुम्ही कोण ?
(कांबळे)
मी कांबळे.

१०. तुम्ही कोण ?
(देशपांडे)
मी देशपांडे.

C. Select the form of (**माझा, माझी, माझं**) required for the word suggested.

१. (आई)
माझी आई

२. (मुलगा)
माझा मुलगा

३. (भाऊ)
माझा भाऊ

४. (बहीण)
माझी बहीण

५. (मित्र)
माझा मित्र

६. (घर)
माझं घर

७. (मैत्रीण)
माझी मैत्रीण

८. (बायको)
माझी बायको

९. (मुलगी)
माझी मुलगी

D. Using the words in exercise C, make statements of the pattern **हा माझा** ________, making the necessary changes for gender.

E. Using the words in exercise C, make questions of the pattern **हा तुमचा** ________ **का**. Have a second student give any appropriate answer.

F. Using the names given, ask questions of the form **हा** ______ **का,** making the necessary changes for gender.* (The gender of names has been indicated.) Have a second person answer in the affirmative.

Example

(**सविता** *f.*)	(Savita)
ही सविता का ?	Is this Savita ?
हो.	Yes.

---

* Henceforth it should be understood that when a sentence pattern is given in an exercise the necessary changes for gender are to be made.

१. (उमा *f.*)
ही उमा का ?

२. (अशोक *m.*)
हा अशोक का ?

३. (सुभाष *m.*)
हा सुभाष का ?

४. (सुरेखा *f.*)
ही सुरेखा का ?

५. (माधव *m.*)
हा माधव का ?

६. (शोभा *f.*)
ही शोभा का ?

G. Using the first name suggested in each item, form questions as in exercise F. Have a second person answer in the negative, substituting the second name given.

Example

(अरुण *m.*) (सुभाष *m.*)	(Arun) (Subhash)
हा अरुण का ?	Is this Arun ?
नाही, हा सुभाष.	No, this is Subhash.

१. (मंगल *f.*) (माया *f.*)
ही मंगल का ?
नाही, ही माया.

२. (अनिल *m.*) (दीपक *m.*)
हा अनिल का ?
नाही, हा दीपक.

३. (अशोक *m.*) (सुरेश *m.*)
हा अशोक का ?
नाही, हा सुरेश.

४. (शोभा *f.*) (सुरेखा *f.*)
ही शोभा का ?
नाही, ही सुरेखा.

५. (उमा *f.*) (सुनीता *f.*)
ही उमा का ?
नाही, ही सुनीता.

६. (माधव *m.*) (अरुण *m.*)
हा माधव का ?
नाही, हा अरुण.

H. Go through the following questions twice. The first time answer them the in affirmative, हो, मी ________. The second time

answer them in the negative, giving the alternative name suggested. Only the negative answers have been given here.

१. तुम्ही पवार का ?
(वाघमारे)
नाही, मी वाघमारे.

२. तुम्ही जोशी का ?
(भोसले)
नाही, मी भोसले.

३. तुम्ही कांबळे का ?
(पवार)
नाही, मी पवार.

४. तुम्ही बर्वे का ?
(केसकर)
नाही, मी केसकर.

५. तुम्ही देशपांडे का ?
(गायकवाड)
नाही, मी गायकवाड.

६. तुम्ही इंगळे का ?
(कुलकर्णी)
नाही, मी कुलकर्णी.

I. Using the question pattern in exercise H, ask about each other's names.

Examples

तुम्ही जॉनसन का ?
तुम्ही कॉल्डवेल का ?
तुम्ही स्टाइन का ?
हा जॉर्ज का ?
हा बिल का ?
ही ॲन का ?

J. Using the names suggested, ask questions of the form **तुमचं नाव ________ का.** Have another student answer in the affirmative.

१. (जोशी)
तुमचं नाव जोशी का ?

२. (भोसले)
तुमचं नाव भोसले का ?

३. (कांबळे)
तुमचं नाव कांबळे का ?

४. (पवार)
तुमचं नाव पवार का ?

५. (गायकवाड)
तुमचं नाव गायकवाड का ?

६. (देशपांडे)
तुमचं नाव देशपांडे का ?

K. Using the pattern of the question in exercise J, ask about each other's names.

Chapter Two

Sentences of Identification

N N *Aux construction. Third person present forms of auxiliary. Non-personal subject pronouns*

SENTENCES

A.	१. हे काय आहे ?	What is this ?
	२. हे पुस्तक आहे.	This is a book.
	३. हे पेन आहे.	This is a pen.
	४. हे टेबल आहे.	This is a table.
	५. हा दिवा आहे.	This is a light.
	६. हा फळा आहे.	This is a blackboard.
	७. हा डस्टर आहे.	This is an eraser.
	८. ही वही आहे.	This is a notebook.
	९. ही खुर्ची आहे.	This is a chair.
	१०. ही पेन्सिल आहे.	This is a pencil.
B.	११. ही काय आहेत ?	What are these ?
	१२. ही पुस्तकं आहेत.	These are books.
	१३. ही पेनं आहेत.	These are pens.
	१४. ही टेबलं आहेत.	These are tables.
	१५. हे दिवे आहेत.	These are lights.
	१६. हे फळे आहेत.	These are blackboards.
	१७. हे डस्टर आहेत.	These are erasers.

SENTENCES

	१८.	ह्या वह्या आहेत.	These are notebooks.
	१९.	ह्या खुर्च्या आहेत.	These are chairs.
	२०.	ह्या पेन्सिली आहेत.	These are pencils.
C.	२१.	हे पुस्तक आहे आणि ते पेन आहे.	This is a book and that is a pen.
	२२.	हा दिवा आहे आणि तो फळा आहे.	This is a light and that is a blackboard.
	२३.	ही वही आहे आणि ती पेन्सिल आहे.	This is a notebook and that is a pencil.
	२४.	ही पुस्तकं आहेत आणि ती पेनं आहेत.	These are books and those are pens.
	२५.	हे दिवे आहेत आणि ते फळे आहेत.	These are lights and those are blackboards.
	२६.	ह्या वह्या आहेत आणि त्या पेन्सिली आहेत.	These are notebooks and those are pencils.
D.	२७.	ही वही आहे का ?	Is this a notebook ?
		नाही, ते पुस्तक आहे.	No, it is a book.
	२८.	त्या पेन्सिली आहेत का ?	Are those pencils ?
		नाही, ती पेनं आहेत.	No, they're pens.

GRAMMAR

N N Aux construction

To the adult speaker of Marathi the sentences above may seem artificial, and the questions and answers bordering on the ridiculous. Adults know what books, tables, and chairs are, so the question **हे काय आहे** 'what is this' is rarely asked in reference to such objects. Even if the adult is a foreigner trying to elicit the Marathi word for a particular object, the proper question is not **हे काय आहे** but **मराठीत ह्याला काय म्हणतात** 'what is this called in Marathi.' Probably the only time the above example sentences would occur naturally is when a small child is learning to speak Marathi as his first language.

Nevertheless, the example sentences are important because they illustrate a basic sentence pattern. The corresponding English pattern is 'this (be) N' — 'this is a book,' 'that is a table,' etc. The formula for this pattern is N N **Aux**. Frequently, of course, the noun is replaced by a pronoun. Note that this pattern is like that introduced in Chapter one except that here the copula is used.

The Marathi copula is **अस–** 'to be.' In addition to functioning as a copula, **अस–** is also used as a main verb and as an auxiliary in various verbal constructions. In this book we will generally use the word 'auxiliary' to cover all these functions. In formulas the abbreviation **Aux** will be used for the auxiliary.

In the pattern introduced in this chapter the pronoun and auxiliary are often dropped when they are understood. This occurs particularly in question and answer exchanges.

हे काय आहे ?	What is this ?
पेन.	A pen.

Third person present forms of auxiliary

In the present tense the auxiliary has two third person forms—a singular form and a plural. They are given in Table 1.

Table 1. *Third person present of auxiliary*

Singular	आहे
Plural	आहेत

Non-personal pronouns

In the last chapter we saw that the form of the third person pronoun changes according to the gender of the noun to which it refers. The sentences above illustrate that the form of the pronoun depends on whether the noun referred to is singular or plural and whether it is proximate (near) or distant. In using non-personal pronouns—that is, those referring to objects, creatures, or ideas—we need to be concerned only with the three categories mentioned here, i.e., gender, number, and distance. In referring to persons we shall also have to consider the dimension of respect, which we will deal with later.

The set of non-personal subject pronouns is given in Table 2. These are, of course, third person forms.

Table 2. *Non-personal subject pronouns*

	Proximate			Distant		
	M	F	N	M	F	N
Singular	हा	ही	हे	तो	ती	ते
Plural	हे	ह्या*	ही	ते	त्या	ती

The corresponding English system is as follows.

this	that
these	those

English also has another pair of pronouns—*it* and *they*—which indicate only number and not distance.

---

* This is frequently pronounced and sometimes written या.

Beginning students of Marathi sometimes tend to overuse the proximate form. It should be kept in mind that the distant forms are more commonly used. The proximate should be used only in situations where one would use *this* or *these* in English.

Noun plurals

The example sentences include a number of plural forms, and in the vocabulary entry for each noun the second form given is the plural. For the time being you should simply memorize these forms. Rules for formation of the plural will be introduced later.

VOCABULARY

अस-	*v.i.* to be
आहे	is
आहेत	are
कागद्	*m.* paper
कागद्, कागद्	*m.* piece of paper
काय	*interrog. pron.* what
किल्ली, किल्ल्या	*f.* key
कुलूप, कुलुपं*	*n.* lock
खडू	*m.* chalk
खडू, खडू	*m.* piece of chalk
खिडकी, खिडक्या	*f.* window
खुर्ची, खुर्च्या	*f.* chair
खोली, खोल्या	*f.* room
घड्याळ, घड्याळं	*n.* clock, watch
छत, छतं	*n.* ceiling
जमीन	*f.(i)* earth, floor
टेबल, टेबलं**	*n.* table
डस्टर, डस्टर	*m.* blackboard eraser
ती	*f.* that
ती	*n. pl.* those
ते	*n.* that
ते	*m. pl.* those
तो	*m.* that
त्या	*f. pl.* those
दार, दारं	*n.* door
दिवा, दिवे	*m.* light
पंखा, पंखे	*m.* fan
पडदा, पडदे	*m.* curtain
पिशवी, पिशव्या	*f.* bag
पुस्तक, पुस्तकं	*n.* book
पेन, पेनं	*n.* pen
पेन्सिल, पेन्सिली	*f.(i)* pencil
फळा, फळे	*m.* blackboard
बॅग, बॅगा	*f.(e)* bag, satchel
भिंत, भिंती	*f.(i)* wall
वही, वह्या	*f.* notebook
सतरंजी, सतरंज्या	*f.* carpet
ही	*n. pl.* these
हे	*m. pl.* these
ह्या / या	*f. pl.* these

* This is pronounced **कुलपं**.

** This is pronounced **टेब्लं**.

PRACTICE

A. Practice the vocabulary by pointing to the objects in the room and giving their names. Make it a practice to memorize the gender of a noun along with the word itself.

B. Complete the sentence by filling **आहे** in the blank. (All forms given are singular.)

१. हे पुस्तक ______ .*
हे पुस्तक आहे.
२. ही खोली ______ .
ही खोली आहे.
३. हा कागद ______ .
हा कागद आहे.
४. हे टेबल ______ .
हे टेबल आहे.
५. ही खुर्ची ______ .
ही खुर्ची आहे.
६. हा दिवा ______ .
हा दिवा आहे.
७. हे पेन ______ .
हे पेन आहे.
८. हा फळा ______ .
हा फळा आहे.
९. हा डस्टर ______ .
हा डस्टर आहे.
१०. ही वही ______ .
ही वही आहे.

C. Using the word suggested, make sentences of the form
हे ______ आहे.

१. (टेबल)
हे टेबल आहे.
२. (दिवा)
हा दिवा आहे.
३. (वही)
ही वही आहे.
४. (पेन)
हे पेन आहे.
५. (कागद)
हा कागद आहे.
६. (खुर्ची)
ही खुर्ची आहे.

---

* In reading aloud, a blank is indicated by the words **टिंब टिंब**. That is, one reads **हे पुस्तक** ______ as **हे पुस्तक टिंब टिंब**.

७. (फळा)
हा फळा आहे.

८. (खोली)
ही खोली आहे.

९. (डस्टर)
हा डस्टर आहे.

१०. (पुस्तक)
हे पुस्तक आहे.

D. Pointing at the objects in the room, ask **हे काय आहे.** Answer in a full sentence.

E. Using the word suggested, ask questions of the form **हे _____ आहे का .** Have a second student answer in the affirmative, simply saying **हो.**

१. (खोली *f.*)
ही खोली आहे का ?

२. (छत *n.*)
हे छत आहे का ?

३. (भिंत *f.*)
ही भिंत आहे का ?

४. (जमीन *f.*)
ही जमीन आहे का ?

५. (दार *n.*)
हे दार आहे का ?

६. (खिडकी *f.*)
ही खिडकी आहे का ?

७. (पंखा *m.*)
हा पंखा आहे का ?

८. (घडयाळ *n.*)
हे घडयाळ आहे का ?

९. (कुलूप *n.*)
हे कुलूप आहे का ?

१०. (किल्ली *f.*)
ही किल्ली आहे का ?

११. (पडदा *m.*)
हा पडदा आहे का ?

१२. (सतरंजी *f.*)
ही सतरंजी आहे का ?

१३. (पिशवी *f.*)
ही पिशवी आहे का ?

१४. (बॅग *f.*)
ही बॅग आहे का ?

F. Using the words suggested, make statements of the form **हे _____ आहे आणि ते ________ आहे.**

Example
(**पिशवी** *f.*) (**घड्याळ** *n.*)
ही पिशवी आहे आणि ते घड्याळ आहे.

१. (कुलूप *n.*) (किल्ली *f.*)
हे कुलूप आहे आणि
ती किल्ली आहे.

२. (सतरंजी *f.*) (पडदा *m.*)
ही सतरंजी आहे आणि
तो पडदा आहे.

३. (डस्टर *m.*) (खडू *m.*)
हा डस्टर आहे आणि
तो खडू आहे.

४. (वही *f.*) (पुस्तक *n.*)
ही वही आहे आणि
ते पुस्तक आहे.

५. (घड्याळ *n.*) (पंखा *m.*)
हे घड्याळ आहे आणि
तो पंखा आहे.

६. (छत *n.*) (भिंत *f.*)
हे छत आहे आणि
ती भिंत आहे.

G. For each item the instructor will ask the question **हे काय आहेत.** Answer the question using the word suggested in the pattern **ते ________ आहेत.**

१. (दिवे *m.*)
ते दिवे आहेत.

२. (वह्या *f.*)
त्या वह्या आहेत.

३. (पुस्तकं *n.*)
ती पुस्तकं आहेत.

४. (खिडक्या *f.*)
त्या खिडक्या आहेत.

५. (खुर्च्या *f.*)
त्या खुर्च्या आहेत.

६. (टेबलं *n.*)
ती टेबलं आहेत.

७. (घड्याळं *n.*)
ती घड्याळं आहेत.

८. (पडदे *m.*)
ते पडदे आहेत.

९. (दारं *n.*)
ती दारं आहेत.

१०. (पेन्सिली *f.*)
त्या पेन्सिली आहेत.

H. For each item, using the first word suggested, make a question of the form **हे _______ आहे का.** Have a second student answer in the negative, substituting the alternative word given.

Example

(खोली) (खुर्ची)
ही खोली आहे का ?
नाही, ही खुर्ची आहे.

१. (किल्ली) (कुलूप)
ही किल्ली आहे का ?
नाही, ते कुलूप आहे.

२. (छत) (जमीन)
हे छत आहे का ?
नाही, ती जमीन आहे.

३. (कागद) (खडू)
हा कागद आहे का ?
नाही, तो खडू आहे.

४. (दिवा) (दार)
हा दिवा आहे का ?
नाही, ते दार आहे.

५. (पुस्तकं) (वह्या)
ही पुस्तकं आहेत का ?
नाही, त्या वह्या आहेत.

६. (पंखे) (पिशव्या)
हे पंखे आहेत का ?
नाही, त्या पिशव्या आहेत.

७. (सतरंज्या) (पडदे)
ह्या सतरंज्या आहेत का ?
नाही, हे पडदे आहेत.

८. (भिंती) (घड्याळं)
ह्या भिंती आहेत का ?
नाही, ती घड्याळं आहेत.

I. Ask questions about the objects in the room, using plural forms Give any appropriate answer.

Examples

हे काय आहेत ?
ते कागद आहेत.
ही पेनं आहेत का ?
नाही, त्या पेन्सिली आहेत.

J. Draw a sketch as indicated in the diagram below.

Distant	lamp	2 lamps	window	2 windows	door	2 doors
Proximate	lamp	2 lamps	window	2 windows	door	2 doors

Form statements and questions about the sketch as in the examples below.

Examples

हे काय आहे ?
हा दिवा आहे.
तो दिवा आहे.
हे दिवे आहेत.
हे दार आहे का ?

K. Repeat this exercise using other pictures or actual objects. Choose one word from each gender.

L. Translate the following sentences into Marathi.

1. This is a notebook.
2. These are pens.
3. Are these keys ?
4. What are those ?
5. That is a sheet of paper.
6. Are those tables ?
7. That is a carpet.
8. Those are curtains.
9. That is a lamp.
10. What is this ?

Chapter Three

Present Tense of Auxiliary

Personal subject pronouns. Affirmative and negative forms of auxiliary

---

SENTENCES

A.	१. मी बाई आहे.	I am a woman.
	२. आम्ही बायका आहोत.	We are women.
	३. मी स्त्री आहे.	I am a woman.
	४. आम्ही स्त्रिया आहोत.	We are women.
	५. मी पुरुष आहे.	I am a man.
	६. आम्ही पुरुष आहोत.	We are men.
	७. आम्ही माणसं आहोत.	We are men (human beings).
B.	८. तू माणूस आहेस.	You are a man (human being).
	९. तुम्ही माणसं आहात.	You are men (human beings).
C.	१०. तो विद्यार्थी आहे.	He is a student.
	११. ते विद्यार्थी आहेत.	They are students.
	१२. ती विद्यार्थिनी आहे.	She is a student.
	१३. त्या विद्यार्थिनी आहेत.	They are students.
	१४. ते मूल आहे.	It is a child.
	१५. ती मुलं आहेत.	They are children.

SENTENCES

	१६. हा सुभाष.	This is Subhash.
	१७. हे माझे मित्र.	These are my friends.
	१८. ही उमा.	This is Uma.
	१९. ह्या माझ्या मैत्रिणी.	These are my friends.
	२०. ही माझी मुलं.	These are my children.

D.	२१. मी शिक्षक नाही.	I am not a teacher.
	२२. आम्ही शिक्षक नाही.	We are not teachers.
	२३. आपण शिक्षक नाही.	We are not teachers.
	२४. तू विद्यार्थिनी नाहीस.	You are not a student.
	२५. तुम्ही विद्यार्थिनी नाही.	You are not students.
	२६. तो कारकून नाही.	He is not a clerk.
	२७. ते कारकून नाहीत.	They are not clerks.

E.	२८. मी शिक्षक नाहीये.	I'm not a teacher.
	२९. आम्ही शिक्षक नाहीयोत.	We're not teachers.
	३०. आपण शिक्षक नाहीयोत.	We're not teachers.
	३१. तू विद्यार्थिनी नाहीयेस.	You're not a student.
	३२. तुम्ही विद्यार्थिनी नाहीयात.	You're not students.
	३३. तो कारकून नाहीये.	He's not a clerk.
	३४. ते कारकून नाहीयेत.	They're not clerks.

SENTENCES

F	३५.	तुमचा भाऊ शिक्षक आहे का ?	Is your brother a teacher ?
		हो, आहे.	Yes, he is.
	३६.	तुमची बहीण शिक्षिका आहे का ?	Is your sister a teacher ?
		नाही, ती डॉक्टर आहे.	No, she's a doctor.
	३७.	तुमची बहीण डॉक्टर आहे का ?	Is your sister a doctor ?
		हो, आहे.	Yes, she is.
G.	३८.	आम्ही सुद्धा माणसं आहोत.	We also are human beings.
	३९.	आम्हीही माणसं आहोत.	We too are human beings.

GRAMMAR

Personal subject pronouns

The full set of personal subject pronouns is presented in Table 3.

Table 3. *Personal subject pronouns*

	First person	Second person	Third person					
			Proximate			Distant		
			M	F	N	M	F	N
Singular	मी	तू	हा	ही	हे	तो	ती	ते
Plural	आम्ही आपण	तुम्ही आपण	हे	ह्या*	ही	ते	त्या	ती

The pronouns with their English meanings are given below.

मी I
आम्ही we (*excl.*)
आपण we (*incl.*)
तू you (*sg.*)
तुम्ही you (*pl.*)
आपण you (*hon.*)
हा he, this, it (*m.*)
हे they, these (*m.*)
ही she, this, it (*f.*)
ह्या/या they, these (*f.*)
हे this, it (*n.*)
ही they, these (*n.*)
तो he, that, it (*m.*)
ते they, those (*m.*)
ती she, that, it (*f.*)
त्या they, those (*f.*)
ते that, it (*n.*)
ती they, those (*n.*)

Note that the third person pronouns are the same whether they refer to people or to things.

Using this pronoun system is a complex matter because in referring to people we have to consider not only gender, number, and distance but the social relationship of the speaker to the person addressed or referred to. Before getting into this complexity, however, it is best to get familiar with the pronouns and their basic meanings. We shall leave the problem of social distinctions until the next chapter.

---

* As noted earlier, this is frequently pronounced and sometimes written या.

For the most part, the above table is self-explanatory. Only the double forms in the first and second person plural require clarification. In the first person plural—English 'we'—Marathi makes a distinction between 'we' excluding the person spoken to and including the person spoken to. The exclusive 'we' is **आम्ही**, the inclusive, **आपण**. This distinction, which is not found in English, is a very useful one. The **आपण** in the second person plural is a special honorific form that we will deal with later.

Present tense of auxiliary

The full paradigm of the present tense of the auxiliary is given in Table 4.

Table 4. *Present tense of auxiliary*

	First Person	Second Person	Third Person
Singular	**आहे**	**आहेस**	**आहे**
Plural	**आहोत**	**आहात**	**आहेत**

Combining these forms with the personal pronouns we get the paradigm below.

मी आहे	I am
आम्ही आहोत	we are
तू आहेस	you (*sg.*) are
तुम्ही आहात	you (*pl.*) are
हा आहे	he, this, it (*m.*) is
हे आहेत	they, these (*m.*) are

ही आहे	she, this, it (*f.*) is
ह्या आहेत	they, these (*f.*):are
हे आहे	this, it (*n.*) is
ही आहेत	they, these (*n.*) are
तो आहे	he, that it (*m.*) is
ते आहेत	they, those (*m.*) are
ती आहे	she, that, it (*f.*) is
त्या आहेत	they, those (*f.*) are
ते आहे	that, it (*n.*) is
ती आहेत	they, those (*n.*) are

Note that **आपण** is not given in the above paradigm. In the first person plural it takes the same form as **आम्ही**, in the second person plural, the same form as **तुम्ही**. Throughout this book we will follow the practice of not giving **आपण** in paradigms.

Sections A–C above give examples of sentences using the present auxiliary. In casual speech the present auxiliary is usually run together with the preceding word, and the **ह** is reduced or elided. This is difficult to represent in the script. Listen to your instructor's pronunciation and try to imitate it.

Negative auxiliary

For the negative of the auxiliary Marathi employs a special negative verb **नस–** ' not to be. ' The present tense of **नस–** is given in Table 5.

Table 5. *Present tense of negative auxiliary*

	First Person	Second Person	Third Person
Singular	नाही	नाहीस	नाही
Plural	नाही	नाही	नाहीत

Combining these with the subject pronouns we get the following paradigm.

मी नाही	I am not
आम्ही नाही	we are not
तू नाहीस	you (*sg.*) are not
तुम्ही नाही	you (*pl.*) are not
हा, ही, हे नाही	he, she, it is not
हे, ह्या, ही नाहीत	they are not
तो, ती, ते नाही	he, she, it is not
ते, त्या, ती नाहीत	they are not

Alternative form of negative

In the discussion above नस– is treated as a negative verb. However, in casual speech speakers frequently use नाही not as a negative verb but as an invariant adverb of negation. In this case नाही is used with the appropriate form of आहे. These forms are always contracted, so in analyzing them we have to posit an underlying form and a spoken form.

Underlying form	Spoken form
मी नाही आहे	मी नाहीये
आम्ही नाही आहोत	आम्ही नाहीयोत
तू नाही आहेस	तू नाहीयेस
तुम्ही नाही आहात	तुम्ही नाहीयात
तो नाही आहे	तो नाहीये
ते नाही आहेत	ते नाहीयेत

Section H gives examples of these forms.

Special detail

1. The adverbs सुद्धा and ही can be inserted after a noun to mean ‘ also ’ or ‘ too. ’ सुद्धा is usually written separately while ही is joined to the following word.

आम्ही सुद्धा माणसं आहोत.	We too are human beings.
आम्हीही माणसं आहोत.	We too are human beings.

2. Note that there are a number of word pairs in which one word is masculine and the other feminine.

शिक्षक *m.*	teacher	विद्यार्थी *m.*	student	मित्र *m.*	friend
शिक्षिका *f.*		विद्यार्थिनी *f.*		मैत्रीण *f.*	

In such words relating to occupation or social roles, the grammatical gender of the word is in accordance with natural gender. That means, for instance, that शिक्षक is a male teacher and शिक्षिका, a female teacher. We have not used 'male' or 'female' in the gloss as the gender indicates whether the word refers to a man or woman.

Note also that the endings ईण and आ are often used in words referring to women.

मैत्रीण	friend
मोलकरीण	household servant
माळीण	vegetable-seller
शिक्षिका	teacher

The ending ईण is sometimes used to mean 'wife of.' Thus माळीण means 'wife of the माळी.'

When a mixed group of men and women is referred to, the masculine is generally used.

शिक्षक	teachers
विद्यार्थी	students

In the case of 'friends,' however, a compound form is used.

मित्र-मैत्रिणी	friends

With the exception of a few words referring to women's occupations, most names of occupations are masculine. (This reflects, of course, that traditionally it was generally men who practiced the majority of occupations.) Some of these words—such as **कारकून** 'clerk' or **शिंपी** 'tailor'—cannot be used for a woman. A woman practising such a profession is either referred to with an English loan word (**क्लार्क, टेलर,** etc.), or with a circumlocution ('she does sewing'). Other words, such as **डॉक्टर** 'doctor' can be used to refer to a woman and in this case are treated as feminine.

3. The word **माणूस** like English 'man' can mean both 'male' and 'human being.' The singular is grammatically masculine, but it can refer to a woman as well. In the plural the word is neuter.

VOCABULARY

आपण *pron* 1. we (*incl.*). 2. you (*hon.*)
आम्ही *pron.* we (*excl.*)
कारकून, कारकून *m.* clerical worker
गडी, गडी *m.* 1. household servant. 2. laborer
डॉक्टर, डॉक्टर *m.* doctor
तुम्ही *pron.* you (*pl.*)
तू *pron.* you (*sg.*)
दुकानदार, दुकानदार *m.* shopkeeper
नस– *v.i.* not to be
पुरुष, पुरुष *m.* man (male)
बाई, बायका/बाया* *f.* 1. woman. 2. laborer
माझे, माझ्या, माझी *adj* plural forms of **माझं** 'my'
माणूस, माणसं *m., n.* man, human being
माळी, माळी *m.* 1. farmer who raises garden produce. 2. gardener
माळीण, माळणी *f.* (*i.*) 1. vegetable–seller. 2. wife of **माळी**.
मूल, मुलं *n* child
मोलकरीण, मोलकरणी *f.* (*i.*) household servant
वारकरी, वारकरी *m.* Varkari (one who makes a regular pilgrimage to the temple of Vithoba at Pandharpur)
विद्यार्थिनी, विद्यार्थिनी *f.* student
विद्यार्थी, विद्यार्थी *m.* student
शिंपी, शिंपी *m.* tailor
शिक्षक, शिक्षक *m.* teacher
शिक्षिका, शिक्षिका *f.* teacher
शेतकरी, शेतकरी *m.* farmer
सुद्धा *adv.* also, too
स्त्री, स्त्रिया *f.*** woman
ही *part.* too

* The oblique line indicates that **बाया** is an alternative form of the plural.
** **स्त्री** is somewhat more formal than **बाई**.

PRACTICE

A. Practice using the subject pronouns, pointing at various members of the class. (Keep in mind that for the purpose of this exercise you are ignoring the need for using respectful forms.)

B. Give the pronoun that can be substituted for each noun or noun phrase. Use distant forms for the third person.

१. (माझा मित्र)
ते
२. (मुलं)
ती
३. (सुनीता आणि उमा)
त्या
४. (आई)
ती
५. (माझी बायको)
ती
६. (अरुण आणि मी)
आम्ही
७. (मुलगी)
ती
८. (सुभाष आणि दीपक)
ते
९. (तू आणि अनिल)
तुम्ही
१०. (तू आणि मी)
आपण

C. Give the form of the present auxiliary required for each noun or pronoun.

१. (मी)
आहे
२. (माझी बहीण)
आहे
३. (आम्ही)
आहोत
४. (तू)
आहेस
५. (हा)
आहे
६. (तुम्ही)
आहात

७. (माझ्या मैत्रिणी)
आहेत
८. (माझा भाऊ)
आहे

९. (आपण) *1st pers.*
आहोत
१०. (मुलगी)
आहे

D. Give the form of the negative present auxiliary required for each noun or pronoun. Repeat the exercise using the alternative form of the negative.

१. (माझी आई)
नाही
नाहीये
२. (आम्ही)
नाही
नाहीयोत
३. (तू)
नाहीस
नाहीयेस
४. (तुम्ही)
नाही
नाहीयात

५. (मी)
नाही
नाहीये
६. (माझा भाऊ)
नाही
नाहीये
७. (माझे मित्र)
नाहीत
नाहीयेत
८. (मुलगा)
नाही
नाहीये

E. Use the word suggested in the frame मी ________ आहे.

१. (पुरुष)
मी पुरुष आहे.
२. (बाई)
मी बाई आहे.
३. (माणूस)
मी माणूस आहे.

४. (स्त्री)
मी स्त्री आहे.
५. (आई)
मी आई आहे.
६. (विद्यार्थी)
मी विद्यार्थी आहे.

७. (विद्यार्थिनी)
मी विद्यार्थिनी आहे.

८. (शिक्षक)
मी शिक्षक आहे.

९. (शिक्षिका)
मी शिक्षिका आहे.

१०. (कारकून)
मी कारकून आहे.

F. Negate the following sentences, using the negative auxiliary. Repeat the exercise, using the alternative form of the negative.

१. (तो विद्यार्थी आहे.)
तो विद्यार्थी नाही.
तो विद्यार्थी नाहीये.

२. (ते शेतकरी आहेत.)
ते शेतकरी नाहीत.
ते शेतकरी नाहीयेत.

३. (ती शिक्षिका आहे.)
ती शिक्षिका नाही.
ती शिक्षिका नाहीये.

४. (ती मुलं आहेत.)
ती मुलं नाहीत.
ती मुलं नाहीयेत.

५. (तो माझा भाऊ आहे.)
तो माझा भाऊ नाही.
तो माझा भाऊ नाहीये.

६. (ती मोलकरीण आहे.)
ती मोलकरीण नाही.
ती मोलकरीण नाहीये.

७. (ते डॉक्टर आहेत.)
ते डॉक्टर नाहीत.
ते डॉक्टर नाहीयेत.

८. (तो गडी आहे.)
तो गडी नाही.
तो गडी नाहीये.

G. Answer the question using the word suggested. Where plurals are required, the plural form has been given.

१. तो कोण आहे ?
(शिंपी)
तो शिंपी आहे.

२. ती कोण आहे ?
(माळीण)
ती माळीण आहे.

३. ते कोण आहेत ?
(शेतकरी)
ते शेतकरी आहेत.

४. त्या कोण आहेत ?
(मोलकरणी)
त्या मोलकरणी आहेत.

५. त्या कोण आहेत ?
(शिक्षिका)
त्या शिक्षिका आहेत.

६. ते कोण आहेत ?
(कारकून)
ते कारकून आहेत.

७. ते कोण आहेत ?
(शिक्षक)
ते शिक्षक आहेत.

८. तो कोण आहे ?
(दुकानदार)
तो दुकानदार आहे.

H. Using the words suggested, ask questions of the form **तुम्ही** ________ **आहात का.** Have a second student answer **हो, आम्ही** ________ **आहोत.**

१. (शेतकरी)
तुम्ही शेतकरी आहात का ?
हो, आम्ही शेतकरी आहोत.

२. (शिक्षक)
तुम्ही शिक्षक आहात का ?
हो, आम्ही शिक्षक आहोत.

३. (गडी)
तुम्ही गडी आहात का ?
हो, आम्ही गडी आहोत.

४. (कारकून)
तुम्ही कारकून आहात का ?
हो, आम्ही कारकून आहोत.

५. (विद्यार्थी)
तुम्ही विद्यार्थी आहात का ?
हो, आम्ही विद्यार्थी आहोत.

६. (माळी)
तुम्ही माळी आहात का ?
हो, आम्ही माळी आहोत.

७. (वारकरी)
तुम्ही वारकरी आहात का ?
हो, आम्ही वारकरी आहोत.

८. (दुकानदार)
तुम्ही दुकानदार आहात का ?
हो, आम्ही दुकानदार आहोत.

I. Using the first word suggested in each item, ask a question of the pattern **तुमचा भाऊ ________ आहे का.** Have a second student answer in the negative, giving the alternative word suggested.

१. (शेतकरी) (कारकून)
तुमचा भाऊ शेतकरी आहे का ?
नाही, तो कारकून आहे.

२. (शिंपी) (दुकानदार)
तुमचा भाऊ शिंपी आहे का ?
नाही, तो दुकानदार आहे.

३. (शिक्षक) (डॉक्टर)
तुमचा भाऊ शिक्षक आहे का ?
नाही, तो डॉक्टर आहे.

४. (कारकून) (शिक्षक)
तुमचा भाऊ कारकून आहे का ?
नाही, तो शिक्षक आहे.

J. Repeat the sentence given, adding **ही** or **सुद्धा** after the subject.

१. (आम्ही विद्यार्थी आहोत.)
आम्हीही विद्यार्थी आहोत.
आम्ही सुद्धा विद्यार्थी आहोत.

२. (ते वारकरी आहेत.)
तेही वारकरी आहेत.
ते सुद्धा वारकरी आहेत.

३. (मी माणूस आहे.)
मीही माणूस आहे.
मी सुद्धा माणूस आहे.

४. (ती आई आहे.)
तीही आई आहे.
ती सुद्धा आई आहे.

K. Translate the following sentences into Marathi.

1. My sister is a teacher.
2. Arun is a shopkeeper.
3. They are farmers.
4. Who are you (*sg.*)?
5. I am a student.
6. Are you Varkaris ?
7. Who are they ?
8. We (*excl.*) are teachers.
9. They are students too.
10. Is Madhav a clerk ?

Chapter Four

Speech Etiquette

The dimension of respect. Respectful pronoun forms. Reference to non-family members. Reference to family members. Respectful forms of possessive adjective

---

SENTENCES

A.	१.	तो माझा मित्र आहे.	He is my friend.
	२.	ते आमचे सर आहेत.	He is our professor.
	३.	ती माया दीक्षित आहे.	She is Maya Dixit.
	४.	त्या आमच्या बाई आहेत.	She is our teacher.
	५.	हा अरुण कुलकर्णी.	This is Arun Kulkarni.
	६.	हे डॉ. केळकर.	This is Dr. Kelkar.
B.	७.	तू कोण (आहेस) रे ?	Who are you ?
	८.	तुम्ही डॉक्टर आहात का ?	Are you a doctor ?
	९.	आपण प्रोफेसर शहा का ?	Are you Prof. Shah ?
C.	१०.	ते शंकरराव.	He is Shankarrao.
	११.	ते अण्णासाहेब खलाटे.	He is Annasaheb Khalate.
	१२.	ते अप्पासाहेब कदम.	He is Appasaheb Kadam.
	१३.	ते प्रभाकरपंत जोशी.	He is Prabhakarpant Joshi.
	१४.	ते कर्णिकसाहेब आहेत.	He is Karniksaheb.
	१५.	त्या अनसूयाबाई देशमुख आहेत.	She is Anasuyabai Deshmukh.

SENTENCES

---

	१६. त्या उषाताई देशपांडे आहेत.	She is Ushatai Deshpande.
	१७. त्या देशपांडेबाई आहेत.	She is Deshpandebai.
D.	१८. हा माझा मुलगा.	This is my son.
	१९. ही माझी मुलगी.	This is my daughter.
	२०. ही माझी बहीण.	This is my sister.
	२१. हा माझा भाऊ.	This is my brother.
	२२. ही माझी आई.	This is my mother.
	२३. हे माझे वडील.	This is my father.
	२४. ही माझी बायको.	This is my wife.
	२५. ह्या माझ्या पत्नी.	This is my wife.
	२६. हे माझे यजमान.	This is my husband.
E.	२७. त्या तुमच्या आई का ?	Is that your mother ?

GRAMMAR

The dimension of respect

In Marathi, as in other Indian languages and most European languages, the selection of pronouns in reference to persons depends not only on the gender, number, and distance of the person addressed or referred to, but also on the speaker's social relationship to that person. This dimension is often referred to as that of respect, although this word does not adequately convey the complexity involved. It is more helpful to think of two parallel dimensions—one of status and the other of social distance. *

inferior superior
←·······························→
Status

Familiar Respectful

close distant
←·······························→
Social distance

As we see from the diagram above, respectful forms are used for those who are of higher social status or who are socially distant. Familiar forms are used for those who are of inferior status or socially close. If people are of the same status, only the dimension of social distance is applicable.

* For the concept of two parallel dimensions we are indebted to Brown and Gilman's classic analysis of pronoun use in European languages. Our definition of these dimensions, however, is somewhat different from that of the above authors. See Roger W. Brown and A. Gilman, " The Pronouns of Power and Solidarity " In Thomas A. Seabeok (ed.), **Style in Language** (New York: Wiley; Cambridge: Technology Press, 1960), pp. 253-276. Reprinted in Joshua A. Fishman (ed.), **Readings in the Sociology of Language** (The Hague : Mouton, 1968), pp. 252 276.

Respectful pronoun forms

In Marathi the respectful is colloquially referred to as अहोआहो while familiar address to a man is referred to as अरेतुरे and to a woman अगंतुगं. These terms refer to the words used in calling to get someone's attention; अहो is used for the respectful, while अरे is used for familiar address to a man, and अगं for familiar address to a woman. In addition, ए can be used for familiar address to a person of either sex. (Note that there is a similar distinction in English, where ' oh ' is used for the respectful and ' hey ' for the familiar.)

In Marathi as in other languages the essence of the respectful is using the plural in reference to a single person. As far as pronouns are concerned, this is seen most clearly in the third person.

Third Person. The respectful forms are identical with the regular plural forms. These are given in Table 6.

Table 6. *Familiar and respectful pronouns (third person)*

	Proximate			Distant		
	M	F	N	M	F	N
Familiar	हा	ही	हें	तो	ती	तें
Respectful	हें	ह्या	–	ते	त्या	–

Note that there is no respectful form for the neuter pronoun. See section A for examples.

As using the respectful means using the plural for a single person, it follows that the distinction between singular and plural is blurred when plural forms are used. Thus, a sentence like (2) हें आमचे सर आहेत can mean either ' this is our professor ' or ' these are our professors. ' This holds for first and second person plurals as well.

Second Person. In the second person there is an extra degree of respect. We thus have a choice of three pronouns. These are given in Table 7.

Table 7. *Familiar and respectful pronouns (second person)*

Familiar	तू
Respectful	तुम्ही
Honorific	आपण

तू is the familiar pronoun and तुम्ही the normally respectful. आपण is an especially deferential form which we have termed the honorific. See section B for examples of second person forms. Sentence 7 तू कोण (आहेस) रे could be addressed only to a child or someone of very inferior social status.

First Person. In the first person it is perhaps inappropriate to speak of the respectful, but we occasionally find that a single person will refer to himself in the plural as आम्ही. This is not considered good form, however. (Someone has said that आम्ही is used by editors, madmen, and kings !) The use of the inclusive pronouns आपण to refer to oneself is, however, quite common. This pronoun seems to be used particularly with a negative, as in आपण नाही येणार 'I 'm not going to come.'

Reference to non-family members

Pronouns. In addressing another person one most frequently uses the middle term तुम्ही. Only if there is a clear reason for doing so does he use the familiar तू or the honorific आपण.

In speaking to small children most people use the familiar, and children address each other in the familiar. Though in certain circumstances household servants are addressed in the familiar, a foreigner should not take this liberty and should address and refer to servants in the respectful.

In everyday speech the use of आपण is decreasing, and is reserved for those to whom one wants to show special deference. It is more frequently used in formal letters.

Colleagues, acquaintances of long standing, and employers and employees address each other as तुम्ही. In most cases professors and students also use तुम्ही in addressing each other. Sometimes a professor may address a student he knows personally as तू. A student, however, does not use the familiar in addressing his teacher.

The usage of students in addressing each other varies according to place and circumstances. In some places only close friends are addressed in the familiar while all others are addressed in the respectful. Some students use the familiar for members of their own sex and the respectful for members of the opposite sex. Some students, on the other hand, use the familiar for members of both sexes.

Generally speaking, if one addresses a person in the respectful, he should also use the respectful for referring to him in the third person. On the other hand, there may be situations where one addresses a person in the familiar but refers to him in the respectful because the person he is speaking to does not share the same close relationship to the person spoken about.

It is evident from this discussion that in reference to those outside the family the dimension of social distance is more important than that of status. With a few exceptions (notably that of children) relations are reciprocal; that is, both parties address each other with the same pronoun. Keep in mind that other than close friends (and, in some cases, students) most adults address each other with the respectful forms.

Proper names. One conveys respect or familiarity not only by the selection of pronouns but also by the way one uses people's names. One can either use a person's given name or his surname. Each of these may be used with or without a suffix. Thus, we have four possibilities.

Given name
Given name + suffix
Surname
Surname + suffix

For example, a man named **अरविंद कुलकर्णी** can be called any of the following.

अरविंद
अरविंदसाहेब / अरविंदराव
कुलकर्णी
कुलकर्णीसाहेब

A woman named **उमा देशपांडे** can be called any of the following.

उमा
उमाबाई / उमाताई
देशपांडे
देशपांडेबाई

In addressing someone in the familiar, one will generally use just the given name. The remaining forms are used for the respectful. However, the use of the first name — even with the suffix — does imply some degree of intimacy, while the use of surnames is more impersonal.

There are a variety of respectful suffixes for both men and women's names. For men **साहेब** and **राव** are most commonly used, while for women **बाई** and **ताई** (lit., ' elder sister ') are used. See section C for examples of the use of these and other suffixes.

Both the words **बाई** and **ताई** are also used without a preceding name as appellations of respect.

Men are often known by a respectful name different from their regular name. Such a name, known as a **टोपणनाव** is usually based on a kinship term, most often meaning ‘ father ’ or ‘ brother. ’

अप्पासाहेब	Appasaheb
अण्णासाहेब	Annasaheb
भाऊसाहेब	Bhausaheb
दादासाहेब	Dadasaheb
बाळासाहेब	Balasaheb
तात्यासाहेब	Tatyasaheb
नानासाहेब	Nanasaheb

Reference to family members

It is in the family — especially in higher caste traditional families — that the dimension of status operates most clearly. Note the examples in section D. Children and siblings are addressed and referred to in the familiar. The familiar is also used for grandmother, mother, mother's sister and often for mother's brother. Among most people, the respectful is used for father, father's brother, grandfather, and often for father's sister. A woman addresses all the members of her husband's family in the respectful. This includes not only her mother-in-law and father-in-law, but husband's brothers and sisters as well — even if they are younger. In fact, it is said bitterly that she even has to address her father-in-law's dog with **अहो** !

Patterns of address between husband and wife have been changing rapidly in the past two or three generations. Traditionally, a husband addresses his wife in the familiar and refers to her in the familiar or respectful, depending on whom he is speaking to. A wife addresses her husband as **तुम्ही** and refers to him as **हे** or **ते**. Many women, even among the educated, still follow the traditional custom of avoiding the use of the husband's name or the words ‘ my husband. ’ They refer to their husbands using only the pronouns **हे** or **ते**.

In recent years some men and women have rejected the concept of inequality implicit in these patterns. In such couples both the husband and wife address each other in the familiar.

To refer to someone else's mother one uses the respectful, as in sentence 27.

Terms for 'father,' 'husband,' 'wife'

A glance at the vocabulary will reveal that there are several terms for 'father,' 'husband,' and 'wife.' In using these terms it may be helpful to keep in mind the following guidelines.

(1) *Father*. The word meaning 'father' in a generic sense is बाप. This is a familiar form and is treated as singular. A man referring to himself as a father will probably use बाप. In referring to his own father or the father of the person he is speaking to, a speaker generally uses the respectful term वडील, which is usually treated as plural. In speaking of the father of a third person a speaker is most likely to use वडील unless the person spoken of is socially inferior or unrelated.

(2) *Husband* and *wife*. There are several class and stylistic differences in the use of the terms for 'husband' and 'wife.' The most neutral terms, simply denoting the relationship, are नवरा 'husband' and बायको 'wife,' both of which are treated as singular. Other words for 'husband' are यजमान, मिस्टर, and मालक, all of which are treated as plural. यजमान is a somewhat formal term. मालक is used by the uneducated. Other words for 'wife' include पत्नी, मिसेस, मंडळी, माणसं, and कुटुंब. A rather formal word, पत्नी may be treated as either singular or plural. मिसेस may also be either singular or plural. मंडळी, माणसं and कुटुंब are all circumlocutions. मंडळी and माणसं both mean 'people' and are neuter plural. कुटुंब means 'family' and is neuter singular. The use of कुटुंब is old-fashioned while माणसं is used by the uneducated.

Addressing family members

A child is called by name or by any number of affectionate terms, such as **बाळ** ' child. ' A child usually calls his mother **आई** and his father **बाबा**, **दादा**, **अण्णा** or **अप्पा**. An older brother is called **दादा** or **अण्णा**. Similarly, an older sister is called **ताई** or **अक्का**. Most other members of the kin-group are addressed or referred to by name, with the kinship term attached, as **राममामा** ' Uncle Ram. '

Respectful forms of possessive adjectives

We have already seen that the form of the possessive adjective agrees in gender and number with the noun it modifies. We have also seen that if a noun is used in respectful reference it is treated as plural. In this case the ending of the possessive adjective must also be in the plural. The sentences in section D illustrate the use of the singular and plural forms of **माझं** depending on whether the reference is familiar or respectful. Note the contrast illustrated in the phrases below.

माझं बाळ	my baby
माझा मुलगा	my son
माझी आई	my mother
माझे वडील	my father
माझी बायको	my wife
माझी / माझ्या पत्नी	my wife
माझे यजमान	my husband

We thus have the following set of endings for the possessive adjectives (Table 8).

Table 8. *Familiar and respectful endings of possessive adjectives*

	M	F	N
Familiar	आ	ई	अ *
Respectful	ए	या	–

VOCABULARY

अक्का *f*. elder sister (term of reference and address)**

अगं *interj*. say ! exclamation calling a woman's attention, used in familiar address

अगंतुगं *n*. familiar address to a woman

अण्णा *m*. father or older brother (term of reference and address)

अप्पा *m*. father, older brother (term of reference and address)

अरे *interj*. hey ! exclamation calling a man's attention, used in familiar address

अरेतुरे *n*. familiar address to a man

अहो *interj*. exclamation calling a person's attention, used in plural or respectful address

अहोजाहो *n*. respectful address

ए *interj*. hey ! exclamation calling a person's attention, used in familiar address

कुटुंब, कुटुंबं *n*. 1. family. 2. wife

ताई *f*. elder sister (term of reference and address)

तात्या *m*. father (term of reference and address)

दादा *m*. father, elder brother (term of reference and address)

नवरा, नवरे *m*. husband

नाना *m*. father (term of reference and address)

पंत *m*. suffix added to a given name

पत्नी, पत्नी *f*. wife

प्रोफेसर, प्रोफेसर *m*. professor

---

* Note that the vowel अ is represented by an *anusvar* when it comes at the end of a word, e. g. काळं.

** The phrase 'term of reference and address' is used to indicate those terms which are used as proper nouns rather than common nouns denoting a relationship. (In English such words are capitalized : *Father*, *Mother*, etc.)

VOCABULARY

बाई *f.* 1. respectful appellation.
2. suffix added to a name.
3. teacher
बाप, बाप *m.* father
बाबा *m.* father (term of reference and address)
बाळ, बाळं *n.* baby, young child
मंडळी *n pl.* wife
माणसं *n pl.* wife
मामा, मामा *m.* mother's brother
मालक *m pl.* husband
मॅडम *f.* professor (term of reference and address)
मिसेस *f.* wife
मिस्टर *m.* husband
यजमान *m. pl.* husband
राव *m.* suffix added to a given name
रे *interj.* hey! exclamation used in familiar address to a man
वडील *m. pl.* father
सर *m.* professor (term of reference and address)
साहेब *m. pl.* 1. respectful appellation.
2. suffix added to a name

Given names
अनसूया *f.* Anasuya
अरविंद *m.* Arvind
उषा *f.* Usha
प्रभाकर *m.* Prabhakar
शंकर *m.* Shankar

Surnames
कदम Kadam
कर्णिक Karnik
केळकर Kelkar
खलाटे Khalate
दीक्षित Dixit, Dikshit
देशमुख Deshmukh
शाहा Shah

PRACTICE

A. Practice using the full set of subject pronouns referring to persons. Assuming you are talking to a particular person in the room, point at various people and tell what pronoun you would use in reference to each. Alternatively, you can have another student do the pointing to drill you.

B. The instructor will sketch stick figures on the board to depict a family: a father, mother, two boys and two girls. Select one person as the ego and tell what relationship each of the others has to him.

C. Use the word given in the frame **हे माझं** ______. Observe the traditional rules of respect.

१. (आई)
ही माझी आई.
२. (वडील)
हे माझे वडील.
३. (बायको)
ही माझी बायको.
४. (यजमान)
हे माझे यजमान.
५. (मित्र *sg.*)
हा माझा मित्र.
६. (सर)
हे माझे सर.
७. (मॅडम)
ह्या माझ्या मॅडम.
८. (मैत्रिणी)
ह्या माझ्या मैत्रिणी.
९. (भाऊ *sg.*)
हा माझा भाऊ.
१०. (बहीण)
ही माझी बहीण.

D. Show a photograph or draw a sketch of your family and identify the members. Have another student ask about your family.

E. Below are three names with a brief description of the type of person each one is. Beneath each name is a list of people who have some relationship with the person in question. For each item tell what name a person of that relationship will call the person in question. Also indicate what pronouns he will use in addressing and referring to him. (For the third person use the distant pronouns.)

1. **प्रभाकर जोशी** (adult man, traditional family)

	Relationship	Name	2nd pers.	3rd pers.
(a)	mother, father	प्रभाकर	तू	तो
(b)	younger brother and sister	दादा	तू	तो
(c)	son, daughter	बाबा	तुम्ही	ते
(d)	wife	–	तुम्ही	ते
(e)	childhood friend	प्रभाकर	तू	तो
(f)	long-standing acquaintance	प्रभाकरपंत	तुम्ही	ते
(g)	colleague	जोशी	तुम्ही	ते
(h)	employee	जोशीसाहेब	तुम्ही	ते

2. **अनसूया देशमुख** (adult woman, traditional family)

	Relationship	Name	2nd pers.	3rd pers.
(a)	mother, father	अनसूया	तू	ती
(b)	younger brother and sister	ताई	तू	ती
(c)	son, daughter	आई	तू	ती
(d)	husband	अनसूया	तू	ती
(e)	childhood friend	अनसूया	तू	ती
(f)	long-standing acquaintance	अनसूयाबाई/	तुम्ही	त्या
(g)	colleague	अनसूयाबाई/ देशमुख	तुम्ही	त्या
(h)	employee	देशमुखबाई/ बाई	तुम्ही	त्या

3. **अनिल पवार** (schoolboy of 12)

	Relationship	Name	2nd pers.	3rd pers.
(a)	mother, father	अनिल	तू	तो
(b)	older brother and sister	अनिल	तू	तो
(c)	friends	अनिल	तू	तो

F. This exercise is the converse of exercise E above. Here you are given the names of two persons and a list of people having some relationship with them. Tell what name the person in question will call a person of that relationship. Also indicate what pronouns he will use in addressing and referring to each person.

1. **उषा बर्वे** (young adult woman, staunch advocate of women's liberation)

	Relationship	Name	2nd pers.	3rd pers.
(a)	mother	आई	तू	ती
(b)	father	बाबा	तुम्ही	ते
(c)	older sister	ताई/name	तू	ती
(d)	older brother	दादा/name	तू	तो
(e)	female friend	name	तू	ती
(f)	male friend	name	तू	तो
(g)	husband	name	तू	तो

2. **सुभाष देशपांडे** (male college student, on familiar terms with fellow students, but formal with women students)

	Relationship	Name	2nd pers.	3rd pers.
(a)	mother	आई	तू	ती
(b)	father	बाबा	तुम्ही	ते
(c)	older sister	ताई/name	तू	ती
(d)	older brother	दादा/name	तू	तो
(e)	fellow male student	name/surname	तू	तो
(f)	fellow female student	surname	तुम्ही	त्या/ती

Additional information

For more information on Marathi kinship terminology, see the list of kinship terms in the vocabulary manual.

For additional information on speech etiquette see *MRG*, pp. 43, 45, 193–95.

Chapter Five

Possessives

Demonstrative adjectives. Possessive adjectives. Possessive ending with given names

SENTENCES

A.	१. हा रेडिओ माझा आहे.	This radio is mine.
	२. हे माझं घर.	This is my house.
	३. ही साडी तुझी आहे का ?	Is this sari yours ?
	४. ह्याचं नाव काय ?	What is his name ?
	५. हा तिचा चष्मा आहे का ?	Are these her glasses ?
	६. ती सायकल तुमची आहे का ?	Is this bicycle yours ?
	७. ह्याचा अर्थ काय ?	What does this mean (' what is the meaning of this ') ?
	८. ही त्यांची मुलगी.	This is their/his/her daughter.
	९. हा कुडता दीपकचा आहे.	This kurta is Dipak's.
	१०. ती टोपी रामची आहे.	That cap is Ram's.
	११. तो शर्ट रमेशचा आहे.	That shirt is Ramesh's.
	१२. ती आपली बॅग आहे.	That is our bag.
B.	१३. ते कोण आहेत ?	Who is that ?
	ते आमचे सर.	He is our professor.
	त्यांचं नाव काय ?	What's his name ?
	डॉ. कुलकर्णी.	Dr. Kulkarni.

SENTENCES

	१४. त्या कोण आहेत ?	Who is that ?
	त्या आमच्या बाई.	She is our professor.
	त्यांचं नाव काय ?	What's her name ?
	डॉ. देशपांडे.	Dr. Deshpande.
C.	१५. हे पुस्तक कोणाचं आहे ?	Whose book is this ?
	माझं आहे.	It's mine.
	१६. ही गाडी कोणाची आहे ?	Whose car is this ?
	आमची आहे.	It's ours.
	१७. ते बूट कुणाचे आहेत ?	Whose shoes are these ?
	नानाचे आहेत.	They're Nana's.
	१८. ही पुस्तकं कुणाची आहेत ?	Whose books are these ?
	अनिलची आहेत.	They're Anil's.
	१९. हे कपडे कोणाचे आहेत ?	Whose clothes are these ?
	दादाचे आहेत.	They're Dada's.
D.	२०. हे घड्याळ तुझं आहे का ?	Is this watch yours ?
	हो, (माझं आहे).	Yes, (it's mine).
	२१. ही पँट माधवची आहे का ?	Are these pants Madhav's ?
	नाही, अप्पाची आहे.	No, they're Appa's.
	२२. ती स्कूटर तुमची आहे का ?	Is that scooter yours ?
	नाही, अशोकची आहे.	No, it's Ashok's.

SENTENCES

E.	२३.	ही बॅग तुझी आहे का ?	Is *this* bag yours ?
		नाही, ती माझी आहे.	No, *that* one is mine.
	२४.	ही गाडी त्यांची आहे का ?	Is *this* car theirs ?
		नाही, ती गाडी त्यांची आहे.	No, *that* one is theirs.
F.	२५.	तुझ्या चपला कोणत्या ?	Which chappals are yours ?
		ह्या.	These.
	२६.	शंकरची लुंगी कोणती ?	Which *lungi* is Shankar's ?
		ही.	This one.
	२७.	विनीताची छत्री कोणती ?	Which umbrella is Vineeta's ?
		ही.	This one.
	२८.	तुमचं गाव कोणतं ?	Where are you from (' which is your town ') ?
		(माझं गाव) कोल्हापूर.	Kolhapur.

GRAMMAR

Demonstrative adjectives

The third person pronouns also function as demonstrative adjectives. All the rules regarding gender, number, and distance apply to their selection.

हा रेडिओ	this radio	तो रेडिओ	that radio
हे रेडिओ	these radios	ते रेडिओ	those radios
ही वही	this notebook	ती वही	that notebook
ह्या वह्या	these notebooks	त्या वह्या	those notebooks
हे पुस्तक	this book	ते पुस्तक	that book
ही पुस्तकं	these books	ती पुस्तकं	those books

In referring to persons the regular rules of respect also apply to the selection of demonstrative adjectives.

तो माणूस	that man
ते गृहस्थ	that gentleman

In the case of बाई 'woman' one may use either the familiar or respectful.

ती बाई	that woman
त्या बाई	

Note also that माणसं 'men, people' is neuter while लोक 'people' is masculine.

ती माणसं	those people
ते लोक	

For examples of the use of the demonstrative adjective, see sentences 1, 3, 6, 9, 10, and 11.

In studying Marathi vocabulary some students make it a practice to memorize each noun along with the demonstrative adjective (e.g., तो रेडिओ) so that they can remember the gender. This is a good method to follow. Moreover, to ask a native Marathi speaker about the gender of a noun one usually uses the demonstrative, e. g. **ते रेडिओ का?** The answer will be, **नाही, तो रेडिओ.**

Possessive adjectives

So far we have used a number of possessive pronouns without any systematic explanation. A possessive pronoun consists of a special possessive stem plus an ending agreeing in gender and number with the noun it modifies. Since these words have the form and the function of adjectives, they are referred to in this text as possessive adjectives.

In English there is a distinction in form between a possessive adjective occurring before a noun and one occurring at the end of a sentence. This distinction does not occur in Marathi. Note for example, sentences 1 and 2.

Base forms. The subject pronouns with their corresponding possessive adjectives are listed in Table 9. Possessive adjectives are given in the base form. Keep in mind that the second and third person plural forms are also the respectful forms.

Table 9. *Subject pronouns and possessive adjectives*

Singular		Plural	
Pronoun	Possessive	Pronoun	Possessive
मी	माझ्-	आम्ही	आमच्-
तू	तुझ्-	तुम्ही	तुमच्-
हा, हे	ह्याच्-	हे, ह्या, ही	ह्यांच्-
ही	हिच्-	ते, त्या, ती	त्यांच्-
तो, ते	त्याच्-	आपण	आपल्-
ती	तिच्-		

Note that in the singular the third person masculine and neuter forms are identical, and in the third person plural there is only one form for all three genders.

As we saw earlier, forms with ह्या (ह्याच्–, ह्यांच्–) are frequently pronounced without the ह—याच्–, यांच्–.

In certain cases the vowel of the subject pronoun is shortened in the possessive.

तू	तुझ-
ही	हिच-
ती	तिच-

This is an instance of a general phonological rule governing word building. Such rules, called morphophonemic rules, are introduced at relevant places in this text and are designated M_1, M_2, etc. See Appendix A in *MRG* for a summary of these rules. The rule involving the shortening of the examples above is Rule M_6.

> **Rule M_6**
> In a one-syllable word consisting of the sequence CV_wC* where V_w is the vowel ई or ऊ, the vowel is shortened before the addition of another vowel.

In the case of the examples here, the forms तुझ–, हिच्– and तिच्– are base forms to which a vowel is to be added; hence, the rule applies.

Endings. As we have already noted, possessive adjectives must agree in gender and number with the nouns they modify. The endings used are listed in Table 10.

Table 10. *Possessive adjective endings*

	M	F	N
Singular	आ	ई	अ**
Plural	ए	या	ई

---

* C=consonant; V_w=vowel.

** In speech the neuter singular ending is अ but in writing it is ए. As the primary aim of this text is to present conversational Marathi we have used अ. In the possessive adjective ending, this अ is represented by an *anusvar* माझं, तुझं, etc

These endings, known as the regular adjective endings, are used in a variety of contexts and should be mastered thoroughly. Remember that these endings agree with the noun possessed, not the possessor. Thus in **माझं घर** ‘ my house ’ the noun possessed is **घर** and the ending of **माझं** is neuter singular because **घर** is neuter singular. Sometimes students find possessive adjective forms confusing — probably because the possessive consists of two parts : the base indicating the person, gender, number, etc. of the possessor, and the ending agreeing with the gender and number of the word modified. To avoid confusion it is a good idea to concentrate on base forms first (adding the neuter singular ending) before practicing agreement.

The full set of possessive adjectives is presented in Table 11. Keep in mind that categories of this table (singular and plural, M, F and *N*) refer to the number and gender of the *ending*.

Table 11. *Possessive adjective forms*

	M	F	N
Singular	माझा	माझी	माझं
Plural	माझे	माझ्या	माझी
Singular	तुझा	तुझी	तुझं
Plural	तुझे	तुझ्या	तुझी
Singular	ह्याचा	ह्याची	ह्याचं
Plural	ह्याचे	ह्याच्या	ह्याची
Singular	हिचा	हिची	हिचं
Plural	हिचे	हिच्या	हिची
Singular	त्याचा	त्याची	त्याचं
Plural	त्याचे	त्याच्या	त्याची
Singular	तिचा	तिची	तिचं
Plural	तिचे	तिच्या	तिची
Singular	आमचा	आमची	आमचं
Plural	आमचे	आमच्या	आमची

	M	F	N
Singular	तुमचा	तुमची	तुमचं
Plural	तुमचे	तुमच्या	तुमची
Singular	ह्यांचा	ह्यांची	ह्यांचं
Plural	ह्यांचे	ह्यांच्या	ह्यांची
Singular	त्यांचा	त्यांची	त्यांचं
Plural	त्यांचे	त्यांच्या	त्यांची
Singular	आपला	आपली	आपलं
Plural	आपले	आपल्या	आपली

Listen to your instructor's pronunciation of these forms. You will notice that the pronunciation of च and झ changes in certain positions. Note the contrast in the following words.

माझा	माझी	माझ्या
त्याचा	त्याची	त्याच्या

When झ and च are followed by ई or य they are palatalized. These changes are instances of the more general rule M_5.

> **Rule, M_5**
> च़, ज़, झ़ and स become respectively च, ज, झ and श before the addition of ई or य.*

Possessive ending with given names

The possessive ending चं corresponds roughly to English *'s*. It can be added directly onto a given name. The regular adjective endings are used with चं.

दीपकचा कुडता	Dipak's kurta
शोभाच्या साड्या	Shobha's saris
अनिलचे कपडे	Anil's clothes

---

* The dots under च, ज and झ are not normally used in writing Marathi, but they are used in writing Hindi to indicate the unpalatalized sounds. We have adopted this convention for the writing of this rule.

Special detail

The words **कोणाचं** * ‘ whose ’ and **कोणतं** ‘ which ’ also use the regular adjective endings.

VOCABULARY

अर्थ, अर्थ *m*. meaning
आपलं *adj*. our *(incl.)*, your *(hon.)*
कपडा, कपडे *m*. item of clothing, in *pl*.. clothes
कुडता, कुडते *m*. kurta (a kind of shirt)
कोणतं *interrog adj*. which
कोणाचं *interrog. adj*. whose
कोल्हापूर *n*. Kolhapur (a city in Maharashtra)
गंजीफ्रॉक, गंजीफ्रॉक *m*. knitted undershirt
गाडी, गाड्या *f*. car
गाव, गावं *n*. town
गृहस्थ *m. pl*. gentleman
चड्डी, चड्ड्या *f*. short pants. shorts. underpants
चप्पल, चपला *f*.*(e)* chappal, (footwear, distinguished from a sandal by having no ankle straps)
चष्मा, चष्मे *m*. glasses
छत्री, छत्र्या *f*. umbrella
टोपी, टोप्या *f*. hat, cap
तिचं *adj*. her *(fam.)*, its
तुझं *adj*. your *(fam.)*
त्याचं *adj*. his *(fam.)*, its
त्यांचं *adj*. their, his (*resp*.), her (*resp*.)
पायजमा, पायजमे *m*. loose trousers. pajamas
पँट, पँटी *f*. pants
बूट, बूट *m*. shoe
रेडिओ, रेडिओ *m*. radio
लुंगी, लुंग्या *f*. lungi (garment worn wrapped around lower portion of body)
लोक *m. pl*. people
शर्ट, शर्ट *m*. shirt
सदरा, सदरे *m*. shirt
साडी, साड्या *f*. sari
सायकल, सायकली *f*.(*i*.) bicycle
सँडल, सँडल *m*. sandal
स्कूटर, स्कूटरी *f*. motor scooter
स्वेटर, स्वेटर *m*. sweater
हिचं *adj*. her *(fam.)*, its
ह्याचं *adj*. his *(fam.)*. its

Given names

अंजू *f*. Anju
रमेश *m*. Ramesh
राम *m*. Ram
विनीता *f*. Vineeta

---

* This is also pronounced **कुणाचं**.

PRACTICE

A. Repeat each of the following words, using before it the distant demonstrative adjective (तो, ती, ते).

१. (रेडिओ *m. sg.*)
तो रेडिओ
२. (चपला *f. pl.*)
त्या चपला
३. (घड्याळ *n. sg.*)
ते घड्याळ
४. (माडी *f. sg.*)
ती माडी
५. (कुडता *m. sg.*)
तो कुडता
६. (लोक *m. pl.*)
ते लोक
७. (गृहस्थ *m. pl.*)
ते गृहस्थ
८. (गाड्या *f. pl.*)
त्या गाड्या
९. (स्कूटर *f. sg.*)
ती स्कूटर
१०. (मुलं *n. pl.*)
ती मुलं

B. Indicate which possessive adjective you would use for each of the following. (Use the third person distant form, with the neuter singular ending.)

1. Sunita (your friend)
तिचं
2. Ramesh (your friend)
त्याचं
3. your mother
तिचं
4. your father
त्यांचं
5. your professor
त्यांचं
5. Dr. Joshi
त्यांचं

C. Establish who you are talking to in the classroom. Then point at various people in the room (including yourself and the person you are speaking to) and say what possessive adjective you would use in reference to each. Use the neuter singular ending.

D. Answer the following questions in the affirmative.

१. हे पेन तुझं आहे का ?
हो, (माझं आहे).

२. ही तुमची पिशवी आहे का ?
हो, (माझी आहे).

३. ही चड्डी माधवची आहे का ?
हो, (त्याची आहे).

४. हे पुस्तक विनीताचं आहे का ?
हो, (तिचं आहे).

५. ही टोपी माझी आहे का ?
हो, (तुमची आहे).

६. ही वही रमेशची आहे का ?
हो, (त्याची आहे).

E. Repeat exercise B, answering the questions in the negative, as in the example below.

हे पेन तुझं आहे का ?
नाही, ते माझं आहे.

F. Answer the following questions with **माझं आहे**.

१. ही सायकल कोणाची आहे ?
माझी आहे.

२. ही गाडी कोणाची आहे ?
माझी आहे.

३. हे घडयाळ कोणाचं आहे ?
माझं आहे.

४. ह्या चपला कोणाच्या आहेत ?
माझ्या आहेत.

५. ही टोपी कोणाची आहे ?
माझी आहे.

६. ही छत्री कोणाची आहे ?
माझी आहे.

७. हा रेडिओ कोणाचा आहे ?
माझा आहे.

८. ही बॅग कोणाची आहे ?
माझी आहे.

९. हे पुस्तक कोणाचं आहे ?
माझं आहे.

१०. ही वही कोणाची आहे ?
माझी आहे.

G. Repeat exercise F, using **आमचं, त्याचं, तिचं, त्यांचं, आपलं**.

H. Using the word suggested ask questions of the pattern **हे________ कोणाचं आहे.** Have a second person give any appropriate answer.

१. (हे बूट)
हे बूट कोणाचे आहेत ?
२. (ही पिशवी)
ही पिशवी कोणाची आहे ?
३. (हा कुडता)
हा कुडता कोणाचा आहे ?
४. (हा पायजमा)
हा पायजमा कोणाचा आहे ?
५. (हा स्वेटर)
हा स्वेटर कोणाचा आहे ?
६. (ही लुंगी)
ही लुंगी कोणाची आहे ?
७. (हे कपडे)
हे कपडे कोणाचे आहेत ?
८. (हा शर्ट)
हा शर्ट कोणाचा आहे ?
९. (हा सदरा)
हा सदरा कोणाचा आहे ?
१०. (हे सँडल)
हे सँडल कोणाचे आहेत ?

I. Answer the following questions in the negative, giving the alternative suggested.

१. हा गंजीफ्रॉक तुझा आहे का ?
(रमेश)
नाही, रमेशचा आहे.
२. ही टोपी रामची आहे का ?
(दीपक)
नाही, दीपकची आहे.
३. ही साडी अंजूची आहे का ?
(नंदिनी)
नाही, नंदिनीची आहे.
४. ही पिशवी तुझी आहे का ?
(सुनीता)
नाही, सुनीताची आहे.
५. हे घड्याळ मंगलचं आहे का ?
(विनीता)
नाही, विनीताचं आहे.
६. हा कुडता तुझा आहे का ?
(माधव)
नाही, माधवचा आहे.
७. ह्या चपला सुरेशच्या आहेत का ?
(अरविंद)
नाही, अरविंदच्या आहेत.
८. हा पायजमा अरुणचा आहे का ?
(सुभाष)
नाही, सुभाषचा आहे.

J. Answer the question with the appropriate demonstrative adjective. Use the distant forms.

१. तुमची छत्री कोणती ?
तो.

२. तुझ्या चपला कोणत्या ?
त्या.

३. तुमचे बूट कोणते ?
ते.

४. तुझा पायजमा कोणता ?
तो.

५. तुझी पँट कोणती ?
ती.

६. तुमचा शर्ट कोणता ?
तो.

K. Answer in the negative, saying **नाही, ते ________ चं आहे.**

१. ही गाडी तुझी आहे का ?
नाही, ती माझी.

२. हे घर त्यांचं आहे का ?
नाही, ते त्यांचं.

३. ही मायकल जॉनची आहे का ?
नाही, ती त्याची.

४. ही बॅग नंदिनीची आहे का ?
नाही, ती तिची.

L. Ask each other about the ownership of the various items in the room.

Chapter Six

Adverbial Expressions of Place

N Adv Aux Construction. Postpositional phrases. Adverbs and postpositions. Oblique form of personal pronouns. Postpositions with proper names. Locative case ending

SENTENCES

A.	१. केशव कुठे आहे ?	Where is Keshav ?
	२. इथे आहे.	He is here.
	३. तिथे आहे.	He is there.
	४. आत आहे.	He is inside.
	५. आतमधे आहे.	He is inside.
	६. बाहेर आहे.	He is outside.
	७. वर/वरती आहे.	He is upstairs.
	८. खाली आहे.	He is downstairs.
	९. शेजारी आहे.	He is next door.
	१०. पुढे आहे.	He is up ahead.
	११. मागे आहे.	He is in the back.
	१२. पाठीमागे आहे.	He is in the back.
B.	१३. अंजू कुठे आहे ?	Where is Anju ?
	१४. घरी आहे.	She is at home.
	१५. घरात आहे.	She is in the house.
	१६. आईकडे आहे.	She is at Mother's.
	१७. माझ्याबरोबर आहे.	She is with me.
	१८. शाळेत आहे.	She is in school.

SENTENCES

---

	१९. वर्गात आहे.	She is in class.
	२०. कॉलेजमधे आहे.	She is in the college.
	२१. युनिव्हर्सिटीत आहे.	She is in the university.
	२२. ऑफिसमधे आहे.	She is in the office.
	२३. दुकानात आहे.	She is in the store.
	२४. शेतात आहे.	She is in the field.
	२५· कारखान्यात आहे.	She is in the factory.
C.	२६. नंदू कुठे आहे ?	Where is Nandu ?
	२७. तुझ्यासमोर आहे.	He is in front of you.
	२८. अंजूच्या जवळ आहे.	He is near Anju.
	२९. झियाच्या शेजारी आहे.	He is next to Zia.
D.	३०. पुस्तक कुठे आहे ?	Where is the book ?
	३१. टेबलावर आहे.	It is on the table.
	३२. शेल्फवर आहे.	It is on the shelf.
	३३. कपाटात आहे.	It is in the cupboard.
	३४. पिशवीत आहे.	It is in the bag.
	३५. केशवकडे / केशवजवळ / केशवपाशी आहे.	It is with Keshav / Keshav has it.
	३६. माझ्याकडे / माझ्याजवळ / माझ्यापाशी आहे.	It is with me/I have it.
E.	३७. त्यांचं दुकान कुठे आहे ?	Where is their shop ?
	३८. पुलाच्या अलिकडे आहे.	It is on this side of the bridge.
	३९. पुलाच्या पलिकडे आहे.	It is beyond the bridge.

SENTENCES

F.	४०.	तुमचं गाव कुठे आहे ?	Where is your town ?
		जवळ आहे.	It is nearby.
	४१.	तुमचं गाव कुठे आहे ?	Where is your town ?
		सोलापूरजवळ आहे.	It is near Solapur.
	४२.	तुमचं गाव इथून लांब आहे का ?	Is your town far from here ?
	४३.	नाही, जवळच आहे.	No, it is right nearby.
	४४.	हैदराबाद इथून दूर आहे का ?	Is Hyderabad far from here ?
		हो, पाचशे मैल आहे.	Yes, 500 miles.
	४५.	हैदराबाद महाराष्ट्रात आहे का ?	Is Hyderabad in Maharashtra ?
		नाही, आंध्र प्रदेशात आहे.	No, it is in Andhra Pradesh.

GRAMMAR

N Adv Aux construction

This chapter introduces adverbs and adverbial phrases of place. The majority of the examples here are of the pattern *N Adv Aux* ' *N* (be) *Adv.*'

केशव इथे आहे.	Keshav is here.
केशव तिथे आहे.	Keshav is there.

The interrogative adverb of place (most commonly कुठे) can be inserted in the adverb position.

केशव कुठे आहे ?	Where is Keshav ?

As in most constructions, in the answer to a question the subject can be omitted when it is understood. This is amply illustrated in our examples.

Contraction of auxiliary. Though in writing and formal speech one uses आहे, in everyday speech the auxiliary is contracted. Writers attempting to give the flavor of conversation generally use य to represent आहे, e. g., केशव इथंय. You can get a better idea of the pronunciation of the contracted form by listening to your instructor.

Postpositional phrases

In many of our example sentences (e. g., 16–26) the position of *Adv* is filled by a phrase consisting of a noun or pronoun with an attached postposition. (A postposition is a relational word like an English preposition; however, as the terms imply, a postposition follows a noun or pronoun, while a preposition precedes it.) Before the addition of a postposition, pronouns and most nouns have to be changed into what is called the *oblique form.* The oblique form of personal pronouns and of proper names is discussed below. Details of the oblique form of nouns and of other pronouns will be taken up in Book Two. Throughout this first book, postpositional phrases are frequently used. For the time being, most of these phrases should be learned as a unit. Keep in mind that even if you make mistakes in the oblique form not much harm is done. The important thing to remember is that the postposition comes after the noun or pronoun it relates to.

Adverbs and postpositions

Many words can serve both as adverbs and postpositions. Note the following sentences.

नंदू शेजारी आहे.	Nandu is next door.
नंदू अंजूच्या शेजारी आहे.	Nandu is next to Anju.
माझं गाव जवळ आहे.	My town is nearby.
माझं गाव सोलापूरजवळ आहे.	My town is near Solapur.

The adverb आत is also used as a postposition. In the case of आत however, the initial आ is represented by the abbreviated form of the vowel.

ती शेतात आहे.	She is in the field.

In some contexts आत has the form त.

ती युनिव्हर्सिटीत आहे.	She is in the university.

In some cases — particularly if the postposition has several syllables — the oblique form of the possessive postposition (च्या) is added onto the oblique form of a noun before the postposition is added. In this case the postposition is generally written with a space preceding it.

झियाच्या शेजारी	next to Zia
पुलाच्या अलिकडे	on this side of the bridge
पुलाच्या पलिकडे	beyond the bridge

Oblique form of personal pronouns

In adding a postposition to a personal pronoun, we employ the oblique form of the possessive adjective. The oblique form is made by changing the final vowel of the possessive adjective to **या**. Table 12 below lists each subject pronoun with the corresponding possessive adjective and its oblique form.

Table 12. *Oblique form of personal pronouns*

	Subject pronoun	Possessive	Oblique
Singular	मी	माझं	माझ्या
	तू	तुझं	तुझ्या
	हा, हे	ह्याचं	ह्याच्या
	ही	हिचं	हिच्या
	तो, ते	त्याचं	त्याच्या
	ती	तिचं	तिच्या
Plural	आम्ही	आमचं	आमच्या
	तुम्ही	तुमचं	तुमच्या
	हे, ह्या, ही	ह्यांचं	ह्यांच्या
	ते, त्या, ती	त्यांचं	त्यांच्या
	आपण	आपलं	आपल्या

Examples

माझ्याजवळ	near me
माझ्यासमोर	in front of me
माझ्यामागे	behind me
माझ्याशेजारी	next to me
तुझ्याजवळ	near you
तुझ्यासमोर	in front of you
तुझ्यामागे	behind you
तुझ्याशेजारी	next to you

There is one important exception to the above pattern. The postposition ला 'to,' which is introduced in Chapter eight, employs an oblique form based directly on the subject pronoun rather than on the possessive adjective—**मला, तुला, त्याला, तिला,** etc.

Postpositions with proper names

Place names. Place names ending in a consonant or in ई do not undergo any change before the addition of a postposition.*

सोलापूर	सोलापूरजवळ	Solapur	near Solapur
नागपूर	नागपूरजवळ	Nagpur	near Nagpur
मुंबई	मुंबईजवळ	Bombay	near Bombay

Place names ending in आ require the oblique form या.

सातारा	साताऱ्याजवळ	Satara	near Satara
कलकत्ता	कलकत्त्याजवळ	Calcutta	near Calcutta

Place names ending in ए have a colloquial variant अ (expressed by an *anusvar.*)

पुणे	पुणं	Pune
ठाणे	ठाणं	Thane

Both the ए and अ variants require the oblique form या.

पुणे पुणं	पुण्याजवळ
ठाणे ठाणं	ठाण्याजवळ

---

* Some old-fashioned speakers do use the oblique form of place names ending in a consonant and of some given names, but we need not concern ourselves with this usage here.

Personal names. Given names are generally not put into the oblique form.

केशव	केशवजवळ	Keshav	with Keshav
अंजू	अंजूजवळ	Anju	with Anju

Surnames, however, generally require the oblique form before a postposition. One indicates respect by using the plural form of the oblique. The plural form of the oblique differs from the singular in that it has an *anusvar*. च्या, the oblique form of the possessive, is frequently added onto a surname before a postposition.

देशपांडे	देशपांड्यांबरोबर देशपांड्यांच्या बरोबर	Deshpande	with Deshpande
कांबळे	कांबळ्यांसमोर कांबळ्यांच्या समोर	Kamble	in front of Kamble
पवार	पवारांजवळ पवारांच्या जवळ	Pawar	with Pawar

The postposition कडे

The postposition कडे is of major importance. It means basically 'at/to a place,' or 'to/with a person.' The exact meaning can vary from one context to another. Note the following sentences.

माझ्याकडे ये.	Come to my place. / Come to me.*
राम माझ्याकडे आहे.	Ram is at my place.
पुस्तक माझ्याकडे आहे.	The book is with me.

कडे can be added to any pronoun or proper name.

माझ्याकडे
तुझ्याकडे
त्याच्याकडे

आईकडे
केशवकडे
दादाकडे

देशपांड्यांकडे
पवारांकडे
कांबळ्यांकडे

मुंबईकडे
नागपूरकडे
दिल्लीकडे

---

* This might be said, for instance, to a small child.

Locative case ending

The word घरी which means 'at home, in/to one's home,' is a locative form, a remnant of the case system found in older forms of Marathi. Though modern Marathi no longer has a case system, a few case endings have been preserved, particularly for the locative. Locative, as the word suggests, means a case indicating location. In Marathi, locative forms indicate location in time as well as space. The locative ending ई has the meaning 'in,' 'at,' 'on' or occasionally 'to.' What differentiates the locative from a postpositional phrase is that in the locative the preceding noun is not in the oblique.

Special detail

There is no one Marathi equivalent for English 'to have.' A number of different expressions are used, depending on the kind of possession meant. Sentences 36–40 illustrate the expression of 'to have' when it refers to temporary, casual possession. (Note that in English also these sentences can be translated 'it's with me,' 'it's with Keshav,' etc.)

Vocabulary notes

1. The form मधे 'in' is used in everyday speech. In more formal speech and writing मध्ये is used.

2. The adverbs आत and आतमधं are generally interchangeable. Similarly, both as adverbs and postpositions मागं and पाठीमागे are usually interchangeable.

3. The postposition हून 'from' has a phonological variant ऊन which is used in some phonological contexts. The phrase इथून is actually इथं + हून.

4. In many people's speech, कुठे, इथे, तिथे, कडे, अलिकडे and पलिकडे are pronounced कुठं, इथं, तिथं, कडं, अलिकडं and पलिकडं.

5. The word **शे** means ' hundred ' in all contexts except ' exactly one hundred. ' The word for the latter is **शंभर**.

शंभर	100	दोनशे	200
एकशेएक	101	तीनशे	300
एकशेदोन	102	चारशे	400

VOCABULARY

ऑफिस, ऑफिसं *n.* office

कपाट, कपाटं *n.* cupboard

कारखाना, कारखाने *m.* factory

केशव *m.* Keshav (a given name)

कॉलेज, कॉलेजं *n.* college

झिया *m.* Zia (a given name)

दुकान, दुकानं *n.* store, shop

नंदू *m.* Nandu (a given name)

पाच five

पूल, पूल *m.* bridge

मैल, मैल *m.* mile

युनिव्हर्सिटी, युनिव्हर्सिट्या *f.* university

रुपया, रुपये *m.* rupee

वर्ग, वर्ग *m.* class

शंभर one hundred

शाळा, शाळा *f.* school

शे hundred

शेत, शेतं *n.* field, farm

शेल्फ, शेल्फं *n.* shelf

Adverbs and postpositions

अलिकडे *adv.* on this side. *post.* on this side of

आत *adv.* inside

आत/त *post.* in, inside

आतमधे *adv.* inside

इथं See **इथे**.

इथून from here

इथे *adv.* here

ऊन See **हून**.

कडं See **कडे**.

कडे *post.* at/to _________ 's place, to, with

कुठे *interrog. adv.* where

खाली *adv.* 1. underneath, below. 2. downstairs. *post.* under

घरी in / to / at one's home

जवळ *adv.* nearby. *post.* near, at, with

त See **आत**.

तिथं See **तिथे**.

तिथे *adv.* there

दूर *adv.* far

पलिकडे *adv.* on the far side. *post.* beyond

पाठीमागे *adv.* in the back. *post.* in back of, behind

VOCABULARY

पाशी *post* at, to, with, near
पुढे *adv.* ahead. *post.* ahead of
बरोबर *adv.*, *post.* with
बाहेर *adv.*, *post.* outside
मधे *post.* in, inside *adv.* in the middle
मध्ये See **मधे.**
मागे *adv.* in the back. *post.* behind, in back of
लांब *adv.* far
वर *post.* on, above. *adv.* 1. up. 2. upstairs
वरती *adv.* 1. above. 2. upstairs
शेजारी *adv.* 1. alongside. 2. next door. *post.* next to, next door to
समोर *adv.* in front. *post.* in front of, opposite
हून *post.* from

Place names

आंध्र प्रदेश *m.* Andhrs Pradesh (state to the east of Maharashtra)
कलकत्ता *n.* Calcutta
ठाणं *n.* Thane (a city in Maharashtra)
ठाणे See **ठाणं.**
दिल्ली *f.* Delhi
नागपूर *n.* Nagpur (a city in Maharashtra)
पुणं *n.* Pune (a city in Maharashtra)
पुणे See **पुणं.**
महाराष्ट्र *m.* Maharashtra
मुंबई *f.* Bombay
सोलापूर *n.* Solapur (a city in Maharashtra)
हैदराबाद *n.* Hyderabad

Postpositional phrases

घरात in the house
आईकडे at/to Mother's place, to/with Mother
शाळेत in/to school
वर्गात in class/in the class
कॉलेजमधे in the college
युनिव्हर्सिटीत in the university
ऑफिसमधे in the office
दुकानात in the store
शेतात in the field
कारखान्यात in the factory
टेबलावर on the table
शेल्फवर on the shelf
कपाटात in the cupboard
पिशवीत in the bag
दारापाशी near the door
पुलाच्या अलिकडे on this side of the bridge
पुलाच्या पलिकडे beyond the bridge

PRACTICE

A. Drill the postpositions of place. This can be done by having one person hold a box or other container in one hand, and with the other hand put a pen in various positions in relation to it—inside, outside, next to, etc. For each position the class should give the appropriate word.

B. Practice using adverbs and postpositions of place by asking about various members of the class. The questions listed below are only examples. You can make variations on them.

Examples

______ वर्गात आहे का?
______ इथे आहे का?
______ कुठे आहे?

C. Using the words below, ask questions of the pattern ______ कुठे आहे.

१. (माझं पुस्तक)
माझं पुस्तक कुठे आहे?
२. (माझे बूट)
माझे बूट कुठे आहेत?
३. (माझी छत्री)
माझी छत्री कुठे आहे?
४. (अरुण)
अरुण कुठे आहे?
५. (नानासाहेब)
नानासाहेब कुठे आहेत?
६. (तुझ्या मैत्रिणी)
तुझ्या मैत्रिणी कुठे आहेत?
७. (आई)
आई कुठे आहे?
८. (तू)
तू कुठे आहेस?
९. (तुम्ही)
तुम्ही कुठे आहात?
१०. (आपण) *1st pers.*
आपण कुठे आहोत?

D. Answer the following questions as suggested.

१. माधव कुठे आहे ?
(ऑफिसमधे)
ऑफिसमधे आहे.

२. उमा कुठे आहे ?
(शाळेत)
शाळेत आहे.

३. सुरेश कुठे आहे ?
(शेजारी)
शेजारी आहे.

४. आई कुठे आहे ?
(वरती)
वरती आहे.

५. माया कुठे आहे ?
(बाहेर)
बाहेर आहे.

६. वाघमारे कुठे आहेत ?
(घरी)
घरी आहेत.

७. शोभा कुठे आहे ?
(आईकडे)
आईकडे आहे.

८. दादा कुठे आहेत ?
(कारखान्यात)
कारखान्यात आहेत.

९. सुभाष कुठे आहे ?
(आतमधे)
आतमधे आहे.

१०. पवार कुठे आहेत ?
(खाली)
खाली आहेत.

E. For each item below, there is a question followed by adverbial expressions. The instructor will ask each question five times, each time suggesting a different answer. Give the answer suggested.

१. माझं पेन कुठे आहे ?

(टेबलावर) टेबलावर आहे.
(पिशवीत) पिशवीत आहे.
(कपाटात) कपाटात आहे.
(तिथे) तिथे आहे.
(रामजवळ) रामजवळ आहे.

२. माझं घड्याळ कुठे आहे ?

(शेल्फवर) शेल्फवर आहे.
(कपाटावर) कपाटावर आहे.
(इथे) इथे आहे.
(टेबलावर) टेबलावर आहे.
(तिथे) तिथे आहे.

३. माझ्या चपला कुठे आहेत ?

(बाहेर) बाहेर आहेत.
(आतमधे) आतमधे आहेत.
(शेल्फवर) शेल्फवर आहेत.
(खाली) खाली आहेत.
(दारापाशी) दारापाशी आहेत.

F. For each item there is a pronoun or given name followed by a number of postpositions. Add the postpositions suggested to the pronoun or name given.

१. मी

(जवळ) माझ्याजवळ
(पाशी) माझ्यापाशी
(कडे) माझ्याकडे
(समोर) माझ्यासमोर
(मागे) माझ्यामागे

२. तो

(पुढे) त्याच्यापुढे
(शेजारी) त्याच्याशेजारी
(पाठीमागे) त्याच्यापाठीमागे
(जवळ) त्याच्याजवळ
(कडे) त्याच्याकडे

३. ती (*f.*)

(समोर) तिच्यासमोर
(कडे) तिच्याकडे
(बरोबर) तिच्याबरोबर
(पाशी) तिच्यापाशी
(शेजारी) तिच्याशेजारी

४. तुम्ही

(त) तुमच्यात
(पुढे) तुमच्यापुढे
(मागे) तुमच्यामागे
(वर) तुमच्यावर
(जवळ) तुमच्याजवळ

५. तू
(पाशी) तुझ्यापाशी
(कडे) तुझ्याकडे
(बरोबर) तुझ्याबरोबर
(जवळ) तुझ्याजवळ
(मागे) तुझ्यामागे

६. आम्ही
(बरोबर) आमच्याबरोबर
(जवळ) आमच्याजवळ
(वर) आमच्यावर
(शेजारी) आमच्याशेजारी
(कडे) आमच्याकडे

७. त्या
(कडे) त्यांच्याकडे
(मधे) त्यांच्यामधे
(त) त्यांच्यात
(पाशी) त्यांच्यापाशी
(पुढे) त्यांच्यापुढे

८. अनिल
(जवळ) अनिलजवळ
(कडे) अनिलकडे
(बरोबर) अनिलबरोबर
(पुढे) अनिलपुढे
(समोर) अनिलसमोर

९. मंगल
(पाशी) मंगलपाशी
(बरोबर) मंगलबरोबर
(कडे) मंगलकडे
(समोर) मंगलसमोर
(च्या शेजारी) मंगलच्या शेजारी

१०. ते (*pl.*)
(कडे) त्यांच्याकडे
(जवळ) त्यांच्याजवळ
(खाली) त्यांच्याखाली
(वर) त्यांच्यावर
(पुढे) त्यांच्यापुढे

११. देशपांडे*
(बरोबर) देशपांडयांच्या बरोबर
(कडे) देशपांडयांच्याकडे
(जवळ) देशपांडयांच्या जवळ
(शेजारी) देशपांडयांच्या शेजारी
(समोर) देशपांड्यांच्यासमोर

१२. आपण
(कडे) आपल्याकडे
(पाशी) आपल्यापाशी
(त) आपल्यात
(पुढे) आपल्यापुढे
(बरोबर) आपल्याबरोबर

---

* Use the form with च्या.

G. Using the words suggested, ask questions of the pattern **तुझ्याजवळ ________ आहे का.**

१. (पेन)
तुझ्याजवळ पेन आहे का ?

२. (पाच रुपये)
तुझ्याजवळ पाच रुपये आहेत का ?

३. (छत्री)
तुझ्याजवळ छत्री आहे का ?

४. (सायकल)
तुझ्याजवळ सायकल आहे का ?

५. (पिशवी)
तुझ्याजवळ पिशवी आहे का ?

६. (कागद)
तुझ्याजवळ कागद आहे का ?

H. Answer the following questions with the Marathi equivalent of the answer suggested.

१. माझी पिशवी कुठे आहे ?
(It's there.)
तिथे आहे.

२. माझे बूट कुठे आहेत ?
(They're by the door.)
दारापाशी आहेत.

३. उमा कुठे आहे ?
(She's at Mother's.)
आईकडे आहे.

४. दीपक कुठे आहे ?
(He's downstairs.)
खाली आहे.

५. आई कुठे आहे ?
(She's in the store.)
दुकानात आहे.

६. अरुण कुठे आहे ?
(He's in school.)
शाळेत आहे.

७. झिया कुठे आहे ?
(He's in class.)
वर्गात आहे.

८. सोलापूर इथून जवळ आहे का ?
(No, it's far.)
नाही, लांब आहे.

९. सोलापूर आंध्र प्रदेशात आहे का ?
(No, it's in Maharashtra.)
नाही, महाराष्ट्रात आहे.

१०. हैदराबाद इथून किती मैल आहे ?
(It's 500 miles from here.)
पाचशे मैल आहे.

I. Translate the following sentences into Marathi.

1. Where is your bicycle ?
2. It is here.
3. Where is Arun ?
4. He is outside.
5. Do you have a pen ?
6. I have five rupees.
7. The umbrella is near the door.
8. Subhash is at home.
9. Your friends are downstairs.
10. Savita is at our place.
11. Madhav is in the university.
12. Baba is in the factory.
13. Ram is in school.
14. Where is your town ?
15. My town is near Chicago.
16. My town is near New York.
17. My town is near Pune.
18. Where is your house ?
19. Our house is on this side of the bridge.
20. Their house is beyond the bridge.

Chapter Seven

The Imperative

Classification of verbs. The imperative singular and plural. Familiar and respectful forms. Order of elements in the sentence

SENTENCES

१. ये. या.	Come.
२. बैस / बस. बसा.	Sit down.
३. चल. चला.	Come on.
४. ऊठ. उठा.	Get up.
५. इथे पड. इथे पडा.	Lie down here.
६. इकडे ये. इकडे या.	Come here.
७. तिकडे जा. तिकडे जा.	Go there.
८. आत ये. आत या.	Come inside.
९. बाहेर जा. बाहेर जा.	Go outside.

SENTENCES

१०. हा फोटो बघ. — Look at this photograph.
हा फोटो बघा.

११. हे पाहा. — Look at this.
हे पाहा.

१२. हे ऐक. — Listen to this.
हे ऐका.

१३. तुझं नाव लिही. — Write your name.
तुमचं नाव लिहा.

१४. हे पेन घे. — Take this pen.
हे पेन घ्या.

१५. ती वही मला दे. — Give me that notebook.
ती वही मला द्या.

१६. ते पुस्तक मला दाखव. — Show me that book.
ते पुस्तक मला दाखवा.

१७. बॅग तिथे ठेव. — Put the bag there.
बॅग तिथे ठेवा.

१८. दार लाव. — Close the door.
दार लावा.

१९. दार उघड. — Open the door.
दार उघडा.

२०. दिवा लाव. — Turn on the light.
दिवा लावा.

२१. दिवा बंद कर. — Turn off the light.
दिवा बंद करा.

SENTENCES

२२. पाणी पी. पाणी प्या.	Drink (some) water.
२३. बिस्किट खा. बिस्किट खा.	Eat a cookie.
२४. हे कप ने. हे कप न्या.	Take away these cups.
२५. मराठीत बोल. मराठीत बोला.	Speak in Marathi.
२६. हात धू. हात धुवा.	Wash (your) hands.
२७. तूही ये. तुम्हीही या.	You come too.

GRAMMAR

Classification of verbs

So far the only verb we have dealt with is the auxiliary verb. In this chapter we take up the set of main verbs.

Marathi verbs can be divided into two classes—*transitive* and *intransitive*—according to whether or not they can take a direct object.* Transitive verbs are those that can take a direct object; intransitive verbs are those that cannot. In our vocabulary lists transitive verbs are labelled *v.t.*; intransitive verbs are labelled *v.i.*

The imperative

The example sentences above are all in the imperative. That is, they give a command. A command, of course, is a second person form. It can be in either the singular or the plural — that is, addressed to one person or more than one.

As one would expect, the imperative singular is used only for the familiar, while the plural is used for both actual plurality and for respect. Since the verb form itself is respectful, it is not necessary to add a polite form like *please* to soften the command, as one has to do in English.

In the example sentences above, the first sentence in each pair is the imperative singular (familiar) and the second is the imperative plural (respectful).

---

* For a fuller treatment of the classification of verbs and an overview of the categories of the verbal system, see *MRG*, pp. 53-55.

Formation of the singular. The imperative singular is simply the verbal base, which in this text we will indicate as *V*.

Base	Imp. sg.	
ये-	ये	come
जा-	जा	go
चल-	चल	come on

Though for the most part the verbal base can be used as it is for the familiar imperative, some bases undergo minor changes. If a base ends in the vowels इ or उ, the vowel is lengthened (becomes ई or ऊ) in the imperative singular.

Base	Imp. sg.	
पि-	पी	drink
धु-	धू	wash
उठ-	ऊठ	get up

According to our analysis, a number of verbs with ह have two base forms. Two of these verbs are introduced in this chapter. In each case, the second variant listed is the one used for the imperative singular. Note that the final vowel of लिहि- is also lengthened.

Base	Imp. sg.	
पाह- / पाहा-*	पाहा	see
लिह- / लिहि-	लिही	write

The only verb which is irregular in the imperative singular is बस-, which in addition to the regular form बस has an irregular form बैस. The latter form is considered the standard.

---

* In the case of पाह- / पाहा- it is not so much that there are two different pronunciations of the base as that the actual pronunciation falls somewhere between पाह and पाहा. In fact, writing पहा might better approximate the actual pronunciation.

Formation of the plural

The imperative plural is formed by adding आ to the verbal base.

Base	Imp. pl.	
उठ-	उठा	get up
बस-	बसा	sit down

Several morphophonemic rules apply to the formation of the imperative plural.

(1)Rule M_1

इ, ई and ए become य before the addition of आ.

Base	Imp. pl.	
घे-	घ्या	take
दे-	द्या	give
ने-	न्या	carry
पि-	प्या	drink
ये-	या	come

(2) Rule M_3

व is inserted after उ before the addition of आ.

Base	Imp. pl.	
धु-	धुवा	wash

(3) Rule M_1

The combination of आ + आ remains आ.

Base	Imp. pl.	
जा-	जा	go
खा-	खा	eat

---

* Strictly speaking, some corollary would have to be added to the rule to fully account for the change of ये- to या, but we will not concern ourselves with such technical details here.

(4) Rule M.

In a word of two or more syllable ending in the sequence V*w*CV*w*C, if the second vowel is अ, इ, or उ, it is deleted before a vowel. This deletion is not always indicated in writing.

The examples in this chapter are limited to verbs with अ in the base.

	Imp. pl.		
Base	Written	Pronounced	
उघड–	उघडा	उघ्डा	open
दाखव–	दाखवा	दाख्वा	show

Order of elements in the sentence

As we are dealing with main verbs for the first time, it is important to note the order of other elements in the sentence in relation to the main verb. Study the examples below.

इकडं या.	Come here.
दार उघडा.	Open the door.
मला पुस्तक द्या.	Give me the book.

Note that adverbs, direct objects, and indirect objects precede the verb. An indirect object precedes a direct object.

Vocabulary notes

1. The verb लाव– has a great many meanings, some of which seem unrelated to each other. The central meaning of लाव– is that of two surfaces coming together. Hence it can mean ‘ to apply, ’ ‘ to turn on (a switch), ‘ to close, ’ etc.

2. **ऐक-** means ' to listen to ' and **बघ** - and **पाह-** / **पाहा-** mean ' to look at. ' Note that the corresponding English verb requires a preposition which is inherent in the Marathi verb.

रेडिओ ऐक.	Listen to the radio.
फोटो बघ.	Look at the photograph.
हे पाहा.	Look at this.

3. The adverbs **इकडे** ' here ' and **तिकडे** ' there ' are used with verbs of motion—usually **ये-** and **जा-**. For ' here ' and ' there ' in other contexts **इथे** and **तिथे** are used. (This contrast was formerly present in English. Cf. *hither* and *thither* in contrast to *here* and *there*.)

4. The verb **कर-** ' to do ' is an important verb in its own right. It is also frequently used with a noun or adjective to make a verbal phrase, as in **बंद कर-** ' to close. '

VOCABULARY

इकडे *adv.* here (with verbs of motion)
उघड- *v.t* to open
उठ- *v.i.* to get up, rise
ऐक- *v.t.* to listen to
कप, कप *m* cup
कर- *v t* (*irreg.*)* to do
कॉफी *f.* coffee
खा- *v.t.* (*irreg.*) to eat
घे- *v.t.* (*irreg.*) to take
चल- *v.i.* to set out
चहा *m.* tea
जा- *v.i.* (*irreg.*) to go
ठेव- *v.t.* to put
तिकडे *adv.* there (with verbs of motion)
दाखव- *v t.* to show
दूध *n.* milk
दे- *v.t.* (*irreg.*) to give
धु- *v t.* (*irreg.*) to wash
ने- *v.t.* to carry, take away
पड- *v.i.* to lie down, fall
पत्र, पत्रं *n.* letter
पाणी *n.* water
पाह- / **पाहा-** *v.t.* (*irreg.*) to look at

---

* Verbs noted as irregular are irregular in the perfect.

VOCABULARY

पि- *v.t.* (*sp.*)* to drink

पैसा, पैसे *m*. 1. paisa (1/100 of a rupee). 2. money

फोटो, फोटो *m*. photograph

बघ- *v t.* (*irreg.*) to look at

बंद *adj. inv* closed. **० कर-** to close, turn off

बस- *v i.* to sit down

बिस्किट, बिस्किटं *n*. cookie, cracker

बोल- *v.i.* to speak

मराठी *n*. the Marathi language

मराठीत in Marathi

मला to me

ये- *v.i.* (*irreg.*) to come

लाव- *v*.t. 1. to apply. 2. to shut. 3. to turn on.

लिह- / लिहि- *v.t.* to write

हात, हात *m*. hand

PRACTICE

A. Practice the new vocabulary. It will be helpful to drill each other by pantomiming actions to elicit appropriate verbs.

B. Give the familiar imperative for each of the following verbs.

१. (ये-) ये
२. (बस-) बैस
३. (चल-) चल
४. (उठ-) ऊठ
५. (जा -) जा
६. (बघ-) बघ
७. (पाहा-) पाहा
८. (ऐक-) ऐक
९. (लिहि-) लिही
१०. (घे-) घे
११. (दे-) दे
१२. (दाखव-) दाखव
१३. (ठेव-) ठेव
१४. (लाव-) लाव
१५. (उघड-) उघड
१६. (बंद कर-) बंद कर
१७. (पि-) पी
१८. (खा-) खा
१९. (ने-) ने
२०. (धु-) धू

---

* The abbreviation *v.t.(sp.)* indicates a special sub-class of transitive verbs which pattern differently in the perfect.

C. The following sentences are all in the familiar imperative. Change them into the respectful.

१. (इकडे ये.) इकडे या.
२. (इथे बैस.) इथे बसा.
३. (चल.) चला.
४. (ऊठ.) उठा.
५. (इथे पड.) इथे पडा.
६. (तिकडे जा.) तिकडे जा.
७. (हे पुस्तक बघ.) हे पुस्तक बघा.
८. (माझी स्कूटर पाहा.) माझी स्कूटर पाहा.
९. (रेडिओ ऐक.) रेडिओ ऐका.
१०. (त्याचं नाव लिही.) त्याचं नाव लिहा.
११. (हे पैसे घे.) हे पैसे घ्या.
१२. (पाच रुपये दे.) पाच रुपये द्या.
१३. (तुझं घर दाखव.) तुमचं घर दाखवा.
१४. (पिशवी इथे ठेव.) पिशवी इथे ठेवा.
१५. (खिडकी लाव.) खिडकी लावा.
१६. (दिवा लाव.) दिवा लावा.
१७. (दार बंद कर.) दार बंद करा.
१८. (कॉफी पी.) कॉफी प्या.
१९. (बिस्किटं खा.) बिस्किटं खा.
२०. (हे कपडे ने.) हे कपडे न्या.
२१. (मराठीत बोल.) मराठीत बोला.
२२. (हात धू.) हात धुवा.

D. Use the imperative form of the verb or verb phrase given with each of the objects suggested. Do the exercise first with the familiar, then with the respectful. Answers are given here only for the respectful.

१. बघ–
(ही साडी) ही साडी बघा.
(तो कुडता) तो कुडता बघा.
(ती गाडी) ती गाडी बघा.
(सायकल) सायकल बघा.
(तो माणूस) तो माणूस बघा.

२. ने–
(हे कपडे) हे कपडे न्या.
(ह्या बॅगा) ह्या बॅगा न्या.
(ही पुस्तकं) ही पुस्तकं न्या.
(ह्या पिशव्या) ह्या पिशव्या न्या.
(हे कप) हे कप न्या.

३. लाव–
(दार) दार लावा.
(रेडिओ) रेडिओ लावा.
(दिवा) दिवा लावा.
(कुलूप) कुलूप लावा.

४. घे–
(कॉफी) कॉफी घ्या.
(चहा) चहा घ्या.
(दूध) दूध घ्या.
(पाणी) पाणी घ्या.
(पैसे) पैसे घ्या.

५. दे–
(पेन) पेन द्या.
(ते पुस्तक) ते पुस्तक द्या.
(पाच रुपये) पाच रुपये द्या.
(चहा) चहा द्या.
(पाणी) पाणी द्या.

६. लिह–/लिहि–
(पत्र) पत्र लिहा.
(नाव) नाव लिहा.
(पुस्तक) पुस्तक लिहा.

७. दाखव–
(गाव) गाव दाखवा.
(घर) घर दाखवा.
(खोली) खोली दाखवा.
(साडया) साडया दाखवा.

८. इथे ठेव–
(पिशवी) पिशवी इथे ठेवा.
(बॅग) बॅग इथे ठेवा.
(पुस्तकं) पुस्तकं इथे ठेवा.
(कप) कप इथे ठेवा.
(कपडे) कपडे इथे ठेवा.

९. धु–
(हात) हात धुवा.
(कपडे) कपडे धुवा.
(शर्ट) शर्ट धुवा.
(साडी) साडी धुवा.
(हे पायजमे) हे पायजमे धुवा.

१०. उघड–
(दार) दार उघडा.
(खिडकी) खिडकी उघडा.
(पुस्तक) पुस्तक उघडा.

E. Translate the following sentences into Marathi. Do the exercise twice, once with the familiar and once with the respectful.

1. Come here.
2. Look at the car.
3. Have (some) tea.
4. Put the bag here.
5. Take this money.
6. Drink (some) water.
7. Put on the lock.
8. Turn on the radio.
9. Write a letter.
10. Go there.

F. Practice giving each other commands.

Chapter Eight

Noun Plurals

Formation of plural. Sentences with adverbial phrases. Expressions of 'have.' Cardinal numbers 1–50

SENTENCES

A.	१. हा आंबा घे.	Take this mango.
	२. हे आंबे घे.	Take these mangoes.
	३. एक बाटली दूध द्या.	Give one bottle of milk.
	४. दोन बाटल्या दूध द्या.	Give two bottles of milk.
	५. केळं खा.	Eat a banana.
	६. एक डझन केळी आण.	Bring a dozen bananas.
B.	७. आमच्या गावात एक कारखाना आहे.	There is a factory in our town.
	८. आमच्या गावात दोन कारखाने आहेत.	There are two factories in our town.
	९. फलटणला एक नदी आहे.	There is a river in Phaltan.
	१०. पुण्यात दोन नद्या आहेत.	There are two rivers in Pune.
	११. टेबलावर भांडं आहे.	There is a pot on the table.
	१२. टेबलावर दोन-चार भांडी आहेत.	There are several ('two-four') dishes on the table.

SENTENCES

C. १३.	नदीवर पूल आहे.	There is a bridge on the river.
१४.	नदीवर दोन पूल आहेत.	There are two bridges on the river.
१५.	रस्त्यावर घर आहे.	There is a house on the road.
१६.	रस्त्यावर पुष्कळ घरं आहेत.	There are many houses on the road.
१७.	गावात शाळा आहे.	There is a school in town.
१८.	गावात चार शाळा आहेत.	There are four schools in town.
१९.	गावात बँक आहे.	There is a bank in town.
२०.	गावात तीन बँका आहेत.	There are three banks in town.
D. २१.	किती माणसं आहेत ?	How many people are there ?
	एक माणूस आहे.	There is one man.
	सहा माणसं आहेत.	There are six people.
२२.	किती लोक आहेत ?	How many people are there ?
	पुष्कळ आहेत.	There are many.
	थोडे आहेत.	There are only a few.

SENTENCES

E.	२३.	तुम्हाला किती मुलं आहेत ?	How many children do you have ?
		एक मुलगा आणि दोन मुली.	One son and two daughters.
	२४.	तुम्हाला किती भावंडं आहेत ?	How many siblings do you have ?
		दोन भाऊ आणि दोन बहिणी.	Two brothers and two sisters.
F.	२५.	आमची विहीर आहे.	We have a well.
	२६.	आमच्या दोन विहिरी आहेत.	We have two wells.
	२७.	त्यांची बाग आहे.	They have a garden.
	२८.	त्यांच्या दोन बागा आहेत.	They have two gardens.

GRAMMAR

Formation of plural

Marathi nouns, as we have already seen, are divided into three genders: masculine, feminine, and neuter. Those nouns that have the characteristic ending of that gender are called 'marked.' All others are termed 'unmarked.' Marked masculine nouns end in आ, marked feminine nouns in ई, and marked neuter nouns in अ.* These endings, which we have already encountered in the possessive adjectives, are the regular adjective endings.

Plural of marked nouns. The rules for forming the plural of marked nouns are as follows.

Masculine	आ becomes ए.
Feminine	add आ, applying Rule M_1.**
Neuter	अ becomes ई.

आंबा	आंबे	mango	mangoes
बाटली	बाटल्या	bottle	bottles
अंडं	अंडी	egg	eggs

See section A for sentences using these forms.

---

* This formulation applies to everyday speech. In formal speech and writing the अ is replaced by ए. The अ ending is, of course, represented in writing by an *anusvar*.

** Rule M_1, as we have already seen (Chapter seven) says that before आ, ई becomes य.

There is a sub-set of feminine nouns ending in ई which remain unchanged in the plural. These nouns are borrowings from Sanskrit and most of them do not occur in everyday conversation. Two words, however, are commonly used.

पत्नी	wife
विद्यार्थिनी	student

Unmarked masculine nouns. All other masculine nouns do not undergo any change in the plural.

भाऊ	भाऊ	brother	brothers
मित्र	मित्र	friend	friends
पूल	पूल	bridge	bridges
माळी	माळी	gardener	gardeners
रेडिओ	रेडिओ	radio	radios

Unmarked feminine nouns. Unmarked feminine nouns can be divided into three groups, according to their endings.

(a) Ending in आ
(b) Ending in ऊ
(c) Ending in a consonant

Feminine nouns ending in आ do not change in the plural.

शाळा	शाळा	school	school

Feminine nouns ending in ऊ form the plural by adding आ, applying Rule M_2.

Rule M_2

ऊ and ओ become व before the addition of अ, आ or ए.

सासू	सासवा	mother-in-law	mothers-in-law

Feminine nouns ending in a consonant have to be further subdivided into two classes, which we have termed *f*.(*i*) and *f*.(*e*). Nouns of the *f*(*i*) class form the plural by adding **ई**.

बहीण	बहिणी	sister	sisters
मैत्रीण	मैत्रिणी	friend	friends
विहीर	विहिरी	well	wells

Note that the ई in each of these words becomes shortened to इ when the ending is added. The English loan word पँट 'pants' has the plural पँटी although the word cannot be classed as *f* (*i*.)

Nouns of the *f*.(*e*) class form the plural by adding आ.

बँक	बँका	bank	banks
बाग	बागा	garden	gardens

Unmarked neuter nouns. In considering rules for the formation of the plural, we need to concern ourselves with only two classes of unmarked neuter nouns.

(a) Ending in a consonant
(b) Ending in ऊ

Neuter nouns ending in a consonant form the plural by adding अ (expressed by an *anusvar*).

घर	घरं	house	houses
मूल	मुलं	child	children
फूल	फुलं	flower	flowers
पुस्तक	पुस्तकं	book	books
फळ	फळं	fruit	fruits

---

* The labels *i* and *e* given to those sub-classes refer to the vowels added in forming the oblique.

Note that the long vowel of मूल is shortened when the plural ending is added. This is in accordance with Rule M_6.* The noun माणूस is usually treated as masculine in the singular but is always neuter in the plural. The plural of माणूस is माणसं. This follows the regular rule, with the application of Rule M_7.**

The neuter noun देऊळ 'temple' follows the regular rule for the plural, but in addition the medial ऊ is changed to व.

देऊळ	देवळं	temple	temples

Neuter nouns ending in ऊ form the plural by changing the ऊ to अं.

लिंबू	लिंबं	lemon	lemons

Exceptions. The plural of the feminine noun मुलगी 'girl' is मुली. The masculine noun मुलगा 'boy' has a regular plural form मुलगे. However, instead of this the neuter plural मुलं (lit., 'children') is more often used Similarly, the feminine noun बाई 'woman' has a regular plural बाया, but more often the irregular form बायका is used. The noun बायको 'wife,' the only feminine noun ending in ओ, has the plural बायका.

Sentences with adverbial phrases

Sections B–D contain sentences of the pattern *Adv N Aux*, equivalent to English 'there is *N Adv*'

आमच्या गावात एक कारखाना आहे.	There is a factory in our town.
नदीवर पूल आहे.	There is a bridge on the river.

---

* See Chapter five.

** See Chapter seven.

Note that the Marathi sentences have no words corresponding to ' there is. ' The sense of ' there is ' is conveyed by the combination of the adverbial phrase and the auxiliary.

In the sentence pattern *Adv N Aux* a number of other adjectives of quantity may be inserted after the adverb.

रस्त्यावर एक घर आहे.	There is one house on the road.
रस्त्यावर पुष्कळ घरं आहेत.	There are many houses on the road.

Sometimes the adverb of place is unexpressed because it is understood from the context of the conversation.

किती लोक आहेत ?	How many people are there ?

In the above sentence it is understood that the question is in reference to a particular place.

Expressions of ' have '

We have already noted that the English word ' have ' cannot be translated by any single word or construction in Marathi and that the different senses of ' have ' are expressed in different ways. Sections E and F contain examples of two of the ways in which ' have ' is expressed. Note that the sentences in E refer to human relationships, while those in F refer to the possession of property.

VOCABULARY

अंडं, अंडी *n.* egg
आण– *v.t.* to bring
आंबा, आंबे *m.* mango
किती *interrog. adj. inv.* how many
केळं, केळी *n.* banana
डझन, डझन *m.* dozen
तुम्हाला to you
थोडं *adj.* a little. In *pl.*, a few
देऊळ, देवळं *n.* temple
नदी, नद्या *f.* river
पुष्कळ *adj. inv.* many
फलटण *n.* Phaltan (a town in Maharashtra)
फळ, फळं *n* fruit
फूल, फुलं *n* flower
बाग, बागा *f.(e)* garden, orchard
बाटली, बाटल्या *f.* bottle
बँक, बँका *f.(e)* bank
भांडं, भांडी *n.* pot, pan, vessel. In *pl.* often means ' dishes '
भावंडं *n pl.* siblings
रस्ता, रस्ते *m.* road
ला *post.* to
लिंबू, लिंबं *n.* lemon
विहीर, विहिरी *f.(i)* well
संत्रं, संत्री *n.* tangerine
सासू, सासवा *f.* mother-in-law

Postpositional phrases

गावात	in the town
आमच्या गावात	in our town
तुमच्या गावात	in your town
तुमच्या वर्गात	in your class
नदीवर	on the river
फलटणला	in Phaltan
रस्त्यावर	on the road

Cardinal numbers (1-50)

एक	one
दोन	two
तीन	three
चार	four
पाच	five
सहा	six
सात	seven
आठ	eight
नऊ	nine
दहा	ten
अकरा	eleven
बारा	twelve
तेरा	thirteen
चौदा	fourteen
पंधरा	fifteen
सोळा	sixteen
सतरा	seventeen
अठरा	eighteen
एकोणीस	nineteen
वीस	twenty
एकवीस	twenty-one
बावीस	twenty-two
तेवीस	twenty-three

VOCABULARY

चोवीस	twenty-four
पंचवीस	twenty-five
सव्वीस	twenty six
सत्तावीस	twenty-seven
अठ्ठावीस	twenty-eight
एकोणतीस	twenty-nine
तीस	thirty
एकतीस	thirty-one
बत्तीस	thirty-two
तेहतीस	thirty-three
चौतीस	thirty-four
पस्तीस	thirty-five
छत्तीस	thirty-six
सदतीस	thirty-seven
अडतीस	thirty-eight
एकोणचाळीस	thirty-nine
चाळीस	forty
एक्केचाळीस	forty-one
बेचाळीस	forty-two
त्रेचाळीस	forty-three
चव्वेचाळीस	forty-four
पंचेचाळीस	forty-five
शेहेचाळीस	forty-six
सत्तेचाळीस	forty-seven
अठ्ठेचाळीस	forty-eight
एकोणपन्नास	forty-nine
पन्नास	fifty

PRACTICE

A. Give the plurals of the following words. They are all marked nouns.

१. (कारखाना) कारखाने
२. (रस्ता) रस्ते
३. (दिवा) दिवे
४. (पंखा) पंखे
५. (फळा) फळे
६. (पडदा) पडदे
७. (कुडता) कुडते
८. (पायजमा) पायजमे
९. (सदरा) सदरे
१०. (कपडा) कपडे
११. (आंबा) आंबे
१२. (नवरा) नवरे
१३. (खिडकी) खिडक्या
१४. (खोली) खोल्या
१५. (सतरंजी) सतरंज्या
१६. (खुर्ची) खुर्च्या
१७. (पिशवी) पिशव्या
१८. (वही) वह्या
१९. (टोपी) टोप्या
२०. (साडी) साड्या

२१. (केळं) केळी
२२. (भांडं) भांडी
२३. (अंडं) अंडी
२४. (संत्रं) संत्री

B. Give the plural of the following words. They are unmarked masculine nouns.

१. (भाऊ) भाऊ
२. (शर्ट) शर्ट
३. (बूट) बूट
४. (स्वेटर) स्वेटर
५. (सँडल) सँडल
६. (डस्टर) डस्टर
७. (कागद) कागद
८. (खडू) खडू
९. (पूल) पूल
१०. (वर्ग) वर्ग
११. (विद्यार्थी) विद्यार्थी
१२. (माळी) माळी

C. Give the plural of the following words. They are all unmarked feminine nouns.

१. (शाळा) शाळा
२. (शिक्षिका) शिक्षिका
३. (मैत्रीण *f.i*) मैत्रिणी
४. (बहीण *f.i*) बहिणी
५. (सायकल *f.i*) सायकली
६. (विहीर *f.i*) विहिरी
७. (भिंत *f.i*) भिंती
८. (चप्पल *f.e*) चपला
९. (बँक *f.e*) बँका
१०. (बाग *f.e*) बागा

D. Give the plural of the following nouns. They are all unmarked neuter nouns.

१. (पुस्तक) पुस्तकं
२. (टेबल) टेबलं
३. (दार) दारं
४. (छत) छतं
५. (घड्याळ) घड्याळं
६. (नाव) नावं
७. (गाव) गावं
८. (मूल) मुलं
९. (बाळ) बाळं
१०. (फळ) फळं

११. (फूल) फुलं	१३. (कुलूप) कुलुपं*
१२. (पेन) पेनं	१४. (माणूस) माणसं

F. Give the plural of the following nouns. They are all irregular.

१. (बाई) बायका	३. (मुलगी) मुली
२. (मुलगा) मुलं	४. (देऊळ) देवळं

F. Translate the following sentences into Marathi.

1. Give me a dozen mangoes
2. Bring two cups of coffee.
3. Eat (some) biscuits.
4. Take this money.
5. Are these papers yours ?
6. How many students are there in your class ?
7. There are sixteen students.
8. How many brothers and sisters do you have ?
9. I have two brothers and three sisters.
10. There are many people on the road.

G. Ask each other questions using plural forms and numbers.

Examples

तुमच्या वर्गात किती विद्यार्थी आहेत ?
तुम्हाला किती भांवंडं आहेत ?
रस्त्यावर किती माणसे आहेत ?

---

* Remember that the second उ is not pronounced in the plural.

Chapter Nine

Adjectives

Form of adjectives. Adverbs of extent. Use of adjectives in sentences

SENTENCES

A.	१.	तो रस्ता वाईट आहे.	That road is bad.
	२.	सगळे रस्ते वाईट आहेत.	All the roads are bad.
	३.	ती बाई गरीब आहे.	That woman is poor.
	४.	त्या बायका गरीब आहेत.	Those women are poor.
	५.	मूल लहान आहे.	The child is young.
	६.	मुलं लहान आहेत.	The children are young.
B.	७.	बंगला मोठा आहे.	The bungalow is big.
	८.	बंगले मोठे आहेत.	The bungalows are big.
	९.	खोली चांगली आहे.	The room is nice.
	१०.	खोल्या चांगल्या आहेत.	The rooms are nice.
	११.	घर छोटं आहे.	The house is small
	१२.	घरं छोटी आहेत.	The houses are small.
C.	१३.	तो म्हातारा आहे.	He is old.
	१४.	ती तरुण आहे.	She is young.
	१५.	मुलगी मोठी आहे.	The girl is grown up.
	१६.	मुलं लहान आहेत.	The children are small.
	१७.	हा माझा धाकटा भाऊ.	This is my younger brother.
	१८.	ही माझी थोरली बहीण.	This is my older sister.

SENTENCES

D.	१९.	आइस्क्रीम थंड आहे.	The ice cream is cold.
	२०.	आइस्क्रीम गार आहे.	The ice cream is cold.
	२१.	घर नवीन आहे.	The house is new.
	२२.	घर नवं आहे.	The house is new.
E.	२३.	तुझी सायकल नवी आहे का ?	Is your bicycle new ?
		नाही, खूप जुनी आहे.	No, it's very old.
	२४.	हॉलमध्ये पुष्कळ मुलं आहेत का ?	Are there a lot of children in the hall?
		नाही, थोडी आहेत.	No, there are only a few.
	२५.	मराठी सोपं आहे का ?	Is Marathi easy ?
		नाही, अवघड आहे.	No, it's hard.
	२६.	सिनेमा कसा आहे ?	How is the movie ?
		छान आहे.	It's very good.
	२७.	सिनेमा कसा आहे ?	How is the movie ?
		फारसा चांगला नाही.	It's not very good.
	२८.	पुस्तक कसं आहे ?	How is the book ?
		बरं आहे.	It's O. K.
	२९.	पुस्तक कसं आहे ?	How is the book ?
		गचाळ आहे.	It's terrible.

SENTENCES

३०. पुस्तक कसं आहे ?	How is the book ?
विशेष चांगलं नाही.	Not especially good.
३१. गाव कसं आहे ?	How is the town ?
सुंदर आहे.	It's beautiful.
३२. तो आजारी आहे का ?	Is he sick ?
नाही, तो आता बरा आहे.	No, now he is well.
३३. आता आंबे स्वस्त आहेत का ?	Are mangoes cheap now ?
नाही, फार महाग आहेत.	No, they're very expensive.
३४. संत्री गोड आहेत का ?	Are the tangerines sweet ?
नाही, जरा आंबट आहेत.	No, they're rather sour.
३५. मोसंबी कशी आहेत ?	How are the oranges ?
काही चांगली आहेत, काही खराब आहेत.	Some are good and some are rotten.
३६. पाणी गरम आहे का ?	Is the water hot ?
नाही, कोमट आहे.	No, it's lukewarm.
३७. जेवण तयार आहे का ?	Is the meal ready ?
हो, तयार आहे.	Yes, it's ready.
३८. भाकरी शिळी आहे का ?	Is the *bhakri* stale ?
नाही, अगदी ताजी आहे.	No, it's very fresh.

SENTENCES

३९.	भाजी तिखट आहे का ?	Is the vegetable curry too (spicy) hot ?
	नाही, ठीक आहे.	No, it's fine.
४०.	चहा कसा आहे ?	How is the tea ?
	उत्तम आहे.	It's excellent.
४१.	साखर जास्त आहे का ?	Is there too much sugar ?
	नाही, अगदी बरोबर आहे.	No, it's just right.
४२.	दूध कमी आहे का ?	Is there too little milk ?
	नाही, पुरेसं आहे.	No, there's enough.

GRAMMAR

Form of adjectives

In regard to form, Marathi adjectives fall into two classes — variable and invariable. Variable adjectives change in form to agree with the nouns they modify, while invariable adjectives remain unchanged

Invariable adjectives. A large number of invariable adjectives are introduced in this chapter. The sentences in section A illustrate that no matter what the gender and number of the noun modified, these adjectives undergo no change.

Variable adjectives. Variable adjectives consist of a base plus an ending. While the base remains constant, the ending agrees with the gender and number of the noun modified. The set of regular adjective endings is given in Table 13.

Table 13. *Regular adjective endings*

	M	F	N
Singular	आ	ई	अ*
Plural	ए	या	ई

Note that these endings are the same as the endings of the possessive adjectives and the plurals of marked nouns. For examples of sentences with variable adjectives see section B.

In the vocabulary variable adjectives are labelled simply *adj.* while invariable adjectives are labelled *adj. inv.* Variable adjectives are given in the neuter singular form.

---

* This is represented by an *anusvar*, e. g., छोटं.

Special detail

1. The variable suffix सं is added to some adjectives to diminish their force.

थोडी साखर आहे.	There's a little sugar.
थोडीशी साखर दे.	Give just a little sugar.
आमचं घर लहान आहे.	Our house is small.
आमचं घर लहानसं आहे.	Our house is smallish.

In some cases the सं is merely an adjective ending.

दूध पुरेसं आहे.	There is sufficient milk.

2. Note the following pairs of synonyms.

थंड	गार	cold
नवं	नवीन	new
छोटं	लहान	small
खूप	पुष्कळ	much, many

Though वाईट and गचाळ are not completely synonymous, they are interchangeable in some contexts.

तो माणूस वाईट आहे.	That man is bad
तो सिनेमा वाईट आहे.	That movie is bad.
तो सिनेमा गचाळ आहे	That movie is awful.

Morphophonemic changes. In applying the regular adjective endings, some words undergo morphophonemic changes. The ज of ताजं is palatalized in the feminine singular and plural and in the neuter plural. Listen to your instructor's pronunciation of ताजं, ताजी, ताजे, ताज्या. The interrogative adjective कसं becomes कशी in the feminine singular and कशा in the feminine plural. The suffix सं becomes शी in the feminine singular and शा in the feminine plural. All these changes are instances of Rule M_5.

Adverbs of extent

In Marathi as in English there is a small set of adverbs which are used to qualify adjectives. These we have termed adverbs of extent. Those introduced in this chapter are listed below. They are all invariable.

फार विशेष अगदी
खूप जरा

The word अगदी is difficult to translate. It has something of the sense of ' quite, very, completely, absolutely, ' though in various contexts it may require a different English equivalent.

भाकरी अगदी ताजी आहे.	The *bhakri* is very fresh.
सायकल अगदी नवीन आहे.	The bicycle is brand new.

The adverb फार is sometimes used with the suffix से and a negative to mean ' not very much. '

सिनेमा फारसा चांगला नाही.	The movie is not very good.

Use of adjectives in sentences

Most of the example sentences given in this chapter are of the pattern *N A Aux*. ' *N* (be) *A*. '

रस्ता वाईट आहे.	The road is bad.
बंगला मोठा आहे.	The bungalow is big.

The pattern *N A Aux* is a basic sentence type. Such a sentence can be transformed into a noun phrase.

वाईट रस्ता	a bad road
मोठा बंगला	a big bungalow

Note that in the noun phrase the adjective precedes the noun, as it does in English.

Vocabulary note

Note that there are two words for ‘old.’ Genenally जुनं refers to things and म्हातारं to people. However, one says जुना मित्र ‘old friend.’ A better way to put it would be to say that म्हातारं refers to biological aging.

VOCABULARY

अगदी *adv.* quite, very, completely, absolutely
अवघड *adj. inv.* difficult
आइस्क्रीम *n.* ice cream
आजारी *adj. inv.* sick
आता *adv.* now
आंबट *adj. inv.* sour
उत्तम *adj. inv.* excellent
कमी *adj. inv.* too little
कसं *adj.* how
कापड, कापडं *n.* cloth
काही *adj. inv.* some
कोमट *adj. inv.* lukewarm
खराब *adj. inv.* rotten
खूप *adv.* very. *adj. inv.* much, many
गचाळ *adj. inv.* bad, inferior
गरम *adj. inv.* hot
गरीब *adj. inv.* poor
गार *adj. inv.* cold
गोड *adj. inv.* sweet
चांगलं *adj.* good, nice
छान *adj. inv.* nice
छोटं *adj.* small
जरा *adv.* somewhat
जास्त *adj. inv.* too much
जुनं *adj.* old (of things)
जेवण, जेवणं *n.* meal
ठीक *adj. inv.* correct, all right
तयार *adj. inv.* ready
तरुण *adj. inv.* young
ताजं *adj.* fresh
तिखट *adj. inv.* hot, biting, pungent
थंड *adj. inv.* cold
थोरलं *adj.* older
धाकटं *adj.* younger
नवं *adj.* new
नवीन *adj. inv.* new
पुरेसं *adj.* sufficient
फार *adv.* very, too much
फारसं नाही not very much
बंगला, बंगले *m* bungalow, large house
बरं *adj.* 1. all right. 2. well
बरोबर *adj. inv.* 1. correct, exact. 2. proper
भाकरी, भाकऱ्या *f.* sorghum or millet pancake (the staple food of rural Maharashtra)
भाजी, भाज्या *f.* 1. vegetable. 2. vegetable curry
महाग *adj. inv.* expensive
मोठं *adj.* 1. big, grown-up. 2. older
मोसंबं, मोसंबी *n.* orange
म्हातारं *adj.* old (of people)

VOCABULARY

लहान *adj. inv.* 1. small, young 2. younger
वाईट *adj. inv.* bad
विशेष *adv.* especially
शिळं *adj.* stale
श्रीमंत *adj. inv.* rich
सगळं *adj.* all
साखर *f.(e)* sugar
सिनेमा, सिनेमे *m.* movie
सुंदर *adj. inv.* beautiful
सोपं *adj.* easy
स्वस्त *adj. inv.* cheap
हॉल, हॉल *m.* hall (large room)

Phrase

हॉलमध्ये in the hall

Colors

रंग, रंग *m.* colors
काळं *adj.* black
केशरी *adj. inv.* orange, saffron-colored
गुलाबी *adj inv.* pink
चॉकलेटी *adj. inv.* brown
जांभळं *adj.* purple
तपकिरी *adj. inv.* brown (snuff-colored)
तांबडं *adj.* red
नारिंगी *adj. inv.* orange
निळं *adj.* blue
पांढरं *adj.* white
पिवळं *adj.* yellow
भगवं *adj.* orange, saffron-colored
राखी *adj.* gray
लाल *adj inv.* red
हिरवं *adj.* green
गडद *adj. inv.* dark, deep
फिकं *adj.* light, pale
फिकट, फिकट *adj. inv.* light, pale

PRACTICE

A. Give the antonym of each of the following adjectives.

१. (मोठं) लहान / छोटं
२. (चांगलं) वाईट / गचाळ
३. (गरीब) श्रीमंत
४. (नवीन / नवं) जुनं
५. (महाग) स्वस्त
६. (आंबट) गोड
७. (म्हातारं) तरुण
८. (धाकटं) थोरलं
९. (पुष्कळ / खूप) थोडं
१०. (जास्त) कमी
११. (गरम) गार / थंड
१२. (शिळं) ताजं

१३. (सोपं) अवघड
१४. (आजारी) बरं
१५. (काळं) पांढरं
१६. (खराब) चांगलं

B. Make noun phrases by adding the adjective given to each noun in the list.

१. चांगलं

(सिनेमा) चांगला सिनेमा
(फोटो) चांगला फोटो
(गाडी) चांगली गाडी
(साड्या) चांगल्या साड्या
(पुस्तक) चांगलं पुस्तक
(पेनं) चांगली पेनं

२. मोठं

(कारखाना) मोठा कारखाना
(शाळा *pl.*) मोठ्या शाळा
(नदी) मोठी नदी
(खोली) मोठी खोली
(घर) मोठं घर
(गावं) मोठी गावं

३. नवं

(रस्ता) नवा रस्ता
(सिनेमे) नवे सिनेमे
(गाडी) नवी गाडी
(टेबल) नवं टेबल
(घड्याळं) नवी घड्याळं

४. लहान

(मुलं) लहान मुलं
(मुलगी) लहान मुलगी
(घर) लहान घर
(गाव) लहान गाव
(खोल्या) लहान खोल्या
(बंगला) लहान बंगला

५. ताजं

(भाकरी) ताजी भाकरी
(दूध) ताजं दूध
(अंडं) ताजं अंडं
(फळ) ताजं फळ
(फळं) ताजी फळं
(भाजी) ताजी भाजी

६. जुनं

(कपडे) जुने कपडे
(टोपी) जुनी टोपी
(बूट *pl.*) जुने बूट
(सायकल) जुनी सायकल
(पुस्तकं) जुनी पुस्तकं

७. लाल

(शर्ट) लाल शर्ट
(कुडता) लाल कुडता
(साडी) लाल साडी
(सायकल) लाल सायकल
(गाड्या) लाल गाड्या

८. पांढरं

(पायजमा) पांढरा पायजमा
(टोपी) पांढरी टोपी
(सदरे) पांढरे सदरे
(कापड) पांढरं कापड
(साडी) पांढरी साडी

९. काळं

(टोपी) काळी टोपी
(गाडी) काळी गाडी
(पेन) काळं पेन
(पँट) काळी पँट
(स्वेटर) काळा स्वेटर

१०. हिरवं

(साडी) हिरवी साडी
(सदरा) हिरवा सदरा
(पिशवी) हिरवी पिशवी
(फळा) हिरवा फळा
(वही) हिरवी वही

C. Answer the following questions with चांगलं आहे.

१. घर कसं आहे?
चांगलं आहे.
२. सिनेमा कसा आहे?
चांगला आहे.
३. गाव कसं आहे?
चांगलं आहे.
४. शाळा कशी आहे?
चांगली आहे.
५. गाडी कशी आहे?
चांगली आहे.
६. अंबे कसे आहेत?
चांगले आहेत.
७. साड्या कशा आहेत?
चांगल्या आहेत.
८. पुस्तकं कशी आहेत?
चांगली आहेत.
९. कापड कसं आहे?
चांगलं आहे.
१०. चपला कशा आहेत?
चांगल्या आहेत.

D. Using the words suggested, make yes-no questions. Have a second student answer in the affirmative.

१. (तो रस्ता) (चांगला)
तो रस्ता चांगला आहे का ?
हो, चांगला आहे.

२. (हे घर) (जुनं)
हे घर जुनं आहे का ?
हो, जुनं आहे.

३. (पुस्तक) (महाग)
पुस्तक महाग आहे का ?
हो, महाग आहे.

४. (ती बाई) (गरीब)
ती बाई गरीब आहे का ?
हो, ती गरीब आहे.

५. (त्यांची शाळा) (फार मोठी)
त्यांची शाळा फार मोठी आहे का ?
हो, फार मोठी आहे.

६. (हे सगळे कारखाने) (अगदी नवीन)
हे सगळे कारखाने अगदी नवीन आहेत का ?
हो, अगदी नवीन आहेत.

७. (हे घड्याळ) (खूप जुनं)
हे घड्याळ खूप जुनं आहे का ?
हो, खूप जुनं आहे.

८. (तुमचं गाव) (मोठं)
तुमचं गाव मोठं आहे का ?
हो, मोठं आहे.

९. (नदी) (मोठी)
नदी मोठी आहे का ?
हो, मोठी आहे.

१०. (ही विहीर) (फार जुनी)
ही विहीर फार जुनी आहे का ?
हो, फार जुनी आहे.

E. Answer the following questions in the negative, using an adjective of the opposite meaning.

१. ही गाडी नवीन आहे का ?
नाही, जुनी आहे.

२. तो रस्ता खराब आहे का ?
नाही, चांगला आहे.

३. ही भांडी स्वस्त आहेत का ?
नाही, महाग आहेत.

४. तो कारखाना जुना आहे का ?
नाही, नवीन आहे.

५. तिचा नवरा श्रीमंत आहे का ?
नाही, तो गरीब आहे.

६. त्यांचा मुलगा मोठा आहे का ?
नाही, तो लहान आहे.

७. तो सिनेमा चांगला आहे का ?
नाही, गचाळ आहे.

८. हा कुडता महाग आहे का ?
नाही, स्वस्त आहे.

९. तुमची खोली मोठी आहे का ?
नाही, लहान आहे.

१०. तो तुझा धाकटा भाऊ आहे का ?
नाही, तो माझा थोरला भाऊ.

G. Translate the following sentences into Marathi.

1. The house is nice.
2. The book is very expensive.
3. The school is big.
4. The car is brand new.
5. The movie is old.
6. The child is small.
7. The woman is very old.
8. The man is poor.
9. The banana is rotten.
10. The *bhakri* is fresh.
11. There is enough milk ('the milk is sufficient').
12. The water is lukewarm.
13. The meal is ready.
14. The vegetable curry is not very (spicy) hot.
15. The orange is sweet.
16. The tangerine is rather sour.
17. There is a little bit of milk.
18. There are a lot of biscuits.
19. There are many women in the hall.
20. There are only a few children in the hall.

H. Repeat sentences 1–10 in exercise 6, making the subjects plural.

I. Make sentences about the things around you.

Examples

ही पिशवी मोठी आहे.
ही पिशवी निळी आहे.
आपली खोली लहान आहे.
ही लाल वही कोणाची आहे?

Chapter Ten

Expressions of ‘Want’

Constructions with* पाहिजे *and* हवं*. Indirect pronoun forms. Fractions and mixed numbers

SENTENCES

A.	१.	मला कॉफी पाहिजे (आहे).	I want some coffee.
	२.	मला चहा पाहिजे (आहे).	I want some tea.
	३.	मला दूध पाहिजे (आहे).	I want some milk.
	४.	मला आंबे पाहिजेत/पाहिजे आहेत.	I want some mangoes.
	५.	मला केळी पाहिजेत/पाहिजे आहेत.	I want some bananas.
	६.	मला केळी आणि सफरचंदं पाहिजेत.	I want bananas and apples.
	७.	मला संत्री नकोत / नको आहेत.	I don't want any tangerines.
	८.	मला काही नको (आहे).	I don't want anything.
B.	९.	तुम्हाला काय हवं (आहे)?	What would you like?
	१०.	मला भात हवा (आहे).	I want some rice.
	११.	मला आमटी हवी (आहे).	I want some *amti*.
	१२.	मला आमटीही हवी (आहे).	I want some *amti* too.
	१३.	मला पोळी हवी (आहे).	I want a *chapati*.

SENTENCES

१४.	मला शेंगादाणे हवेत / हवे आहेत.	I want some peanuts.
C. १५.	मला जेवण नकोय.	I don't want a meal.
१६.	मला शेंगादाणे नकोयत.	I don't want any peanuts.
१७.	मला लाडू हवाय.	I want a *ladu*.
१८.	मला आमटी हवीय.	I want some *amti*.
१९.	मला दही हवंय.	I want some yogurt.
२०.	मला लाडू हवेत.	I want some *ladus*.
२१.	मला पोळ्या हव्यात.	I want some *chapatis*.
२२.	मला संत्री हवीत.	I want some tangerines.
D. २३.	तुला कॉफी पाहिजे का ?	Do you want some coffee ?
	हो, पाहिजे की.	Sure.
२४.	तुम्हाला चहा कॉफी काही हवंय का ?	Do you want some tea or coffee ?
	नको, फक्त पाणी हवंय.	No thanks, I just want some water.
२५.	तुम्हाला चहा पाहिजे की कॉफी ?	Would you like tea or coffee ?
	काहीच नको.	Nothing at all.

SENTENCES

	२६.	आणखी चहा पाहिजे का ?	Would you like some more tea ?
		नको, पुरं.	No, (I've had) enough.
E.	२७.	सुहासला काय पाहिजे ?	What does Suhas want ?
		त्याला कॉफी पाहिजे.	He wants coffee.
	२८.	उमाला काय पाहिजे ?	What does Uma want ?
		तिला चहा पाहिजे.	She wants tea.
	२९.	बाबांना काय पाहिजे ?	What does Baba want ?
		त्यांना लाडू पाहिजे.	He wants a *ladu.*
	३०.	मुलांना काय पाहिजे ?	What do the children want ?
		त्यांना आइस्क्रीम पाहिजे.	They want ice cream.
	३१.	तुम्हाला काय पाहिजे ?	What would you like ?
		आम्हाला चिवडा पाहिजे.	We want some *chivda.*
	३२.	तुला काय पाहिजे ?	What would you like ?
		मला शेंगादाणे पाहिजेत.	I want some peanuts.
F.	३३.	तुम्हाला कोणत्या रंगाचं कापड पाहिजे ?	What color cloth do you want ?
		लाल रंगाचं पाहिजे.	I want red.

SENTENCES

३४. तुम्हाला कोणतं कापड पाहिजे ?	Which cloth do you want?
हे पाहिजे.	I want this.
३५. किती मीटर पाहिजे ?	How many meters do you want ?
अडीच मीटर.	Two and a half meters.
३६. तुला कोणती साडी पाहिजे ?	Which sari do you want ?
ही लाल साडी.	This red sari.
३७. अप्पांना काय पाहिजे ?	What does Appa want ?
त्यांना पांढरा शर्ट पाहिजे.	He wants a white shirt.
३८. किती दूध पाहिजे ?	How much milk do you want ?
दीड लिटर.	A liter and a half.
३९. किती सफरचंदं पाहिजेत ?	How many apples do you want ?
पाव किलो.	A quarter kilo.

GRAMMAR

पाहिजे ' to want '

The construction N_1- ला N_2 पाहिजे (*Aux*) means ' N_1 wants N_2. '

मला कॉफी पाहिजे आहे.	I want some coffee.
तुम्हाला काय पाहिजे ?	What do you want ?

In English ' what do you want ? ' sounds rather unfriendly. This is not the case with तुम्हाला काय पाहिजे.

The postposition ला means ' to, ' so the literal meaning of the Marathi construction is something like ' to N_1 N_2 is wanted. ' (पाहिजे, नको, and हवं — the latter two of which are discussed below — are anomalous verbs, perhaps best described as verbal adjectives.) This construction is one of many in Marathi where the person is not the agent but the receiver of the action.

In this construction the verb agrees with N_2. When N_2 is plural, the plural form of the auxiliary is used.

मला शेंगादाणे पाहिजे आहेत.	I want some peanuts.

In casual speech the auxiliary is often omitted. In this case if N_2 is plural, the त of the plural is added directly onto पाहिजे.

मला शेंगादाणे पाहिजेत.

As they are usually understood from the context तुम्हाला and मला are often omitted.

आणखी काय पाहिजे ?	What else would you like ?
एक डझन केळी.	A dozen bananas.

In casual speech पाहिजे is usually pronounced पायजे.

Negative. The negative of **पाहिजे** (*Aux*) is **नको** (*Aux*). As with **पाहिजे** (*Aux*), the use of the auxiliary is optional.

मला काही नको (**आहे**).	I don't want anything.

The treatment of plural forms with **नको** is the same as with **पाहिजे**.

मला संत्री नको आहेत. **मला संत्री नकोत.**	I don't want any tangerines.

See section A for more examples of the use of **पाहिजे** and **नको**. All the examples here have the auxiliary in the present tense, but the auxiliary can be used in the past and future tenses also.

हवं ' to want '

The construction N_1 - **ला** N_2 **हवं** (*Aux*) may be used in place of the **पाहिजे** construction. **हवं** changes according to the gender as well as the number of N_2. The endings for **हवं** are the regular adjective endings. As with **पाहिजे**, the auxiliary may be omitted. If it is, the plural ending **त** is added directly onto the verb. See section B for examples.

In colloquial speech the auxiliary with **हवं** (in all genders) and **नको** is frequently run together with the verb rather than omitted. See section C for examples. Listen to your instructor's pronunciation of these forms, as the Devanagari script may not convey an exact idea of their pronunciation.

Indirect object pronoun forms

In most of our example sentences a pronoun rather than a noun is used for N_1 - **ला**. Before **ला** special forms of the pronoun are required. These indirect pronoun forms are listed in Table 14.

Table 14. *Indirect object pronouns*

Singular		Plural	
Pronoun	Indirect object	Pronoun	Indirect object
मी	मला	आम्ही	आम्हाला
तू	तुला	तुम्ही	तुम्हाला
हा, हे	ह्याला	हे, ह्या, ही	ह्यांना
ही	हिला		
तो, ते	त्याला	ते, त्या, ती	त्यांना
ती	तिला	आपण	आपल्याला

Remember that these forms mean ' to me, ' ' to him, ' etc.

मला पुस्तक दे.	Give the book to me.
त्याला पुस्तक दे.	Give the book to him.

Note that in the third person plural ना replaces ला. See section E for examples of indirect object pronouns.

The endings ला and ना are also used with common and proper nouns. Note that the ending is added directly to a given name (sentences 27, 28). If a name is used in the respectful ना is used, and an *anusvar* is added over the preceding vowel (sentence 29). Before the addition of ला or ना to a common noun the noun must be put in the oblique form (sentence 30).*

Special detail

1. Note that in sentence 25 the particle च has been added to काही.

काहीच नको.	I don't want anything at all.

---

* For a detailed discussion of oblique forms see *MRG*, pp. 25-37.

This particle is used for emphasis. It can be added to almost any element in a sentence.

तूच	you (and nobody else)
एकच	only one
तिलाच	to her (and nobody else)

2. The word की is used in two different functions in our examples. In sentence 23 की is an emphatic particle.

हो, पाहिजे की.	Sure.

Here की is added to give emphasis to an affirmative answer to a yes- no question. In sentence 25 की is a conjunction meaning ' or. '

तुम्हाला चहा पाहिजे की कॉफी ?	Would you like tea or coffee ?

3. A number of fractions and mixed numbers have irregular forms. See the vocabulary for a list of numbers from one fourth up to five. Note that from three onwards the pattern is regular.

4. India employs the metric system of weights and measures. The terms are borrowed from English. They are all treated as masculine nouns.

VOCABULARY

आणखी *adj inv.* more, additional

आमटी *f.* sweet and sour lentil soup

किलो, किलो *m.* kilogram

की emphatic particle

की *conj.* or

च emphatic particle

चपाती, चपात्या *f. chapati* (flat bread of wheat flour)

चिवडा *m.* a savory mixture of fried things served as a snack

दही *n.* yogurt

नको *v.* not to want

पाहिजे *v.* to want

पुरे *adv.* enough

पोळी, पोळ्या *f. chapati* (flat bread of wheat flour)

VOCABULARY

फक्त *adv.* only
बस/बास *adv.* enough
भात *m.* cooked rice
मीटर, मीटर *m.* meter
लाडू, लाडू *m.* a ball-shaped sweet, usually made of a mixture of sugar, roasted flour, and spices
लिटर, लिटर *m.* liter
शेंगदाणा, शेंगदाणे/शेंगादाणे *m.* peanut
सफरचंद, सफरचंदं *n.* apple
सुहास *m.* Suhas (a given name)
हवं *v.* to want

Phrases

सुहासला	to Suhas
उमाला	to Uma
बाबांना	to Baba
मुलांना	to the children
अप्पांना	to Appa
कोणत्या रंगाचं	of what color

Fractions and mixed numbers

पाव	one fourth
अर्धे*	one half
पाऊण	three fourths
एक	one
सव्वा	one and one fourth
दीड	one and one half
पावणे दोन	one and three fourths
दोन	two
सव्वा दोन	two and one fourth
अडीच	two and one half
पावणे तीन	two and three fourths
तीन	three
सव्वा तीन	three and one fourth
साडे तीन	three and one half
पावणे चार	three and three quarters
चार	four
सव्वा चार	four and one quarter
साडे चार	four and one half
पावणे पाच	four and three quarters
पाच	five

PRACTICE

A. Give the indirect object pronoun corresponding to each subject pronoun below.

१. (तू) तुला
२. (आम्ही) आम्हाला
३. (मी) मला
४. (ते *pl.*) त्यांना
५. (ती *sg.*) तिला
६. (तो) त्याला

---

* **अर्धे** is treated as a variable adjective. Other numbers are invariable.

७. (त्या) त्यांना

८. (तुम्ही) तुम्हाला

९. (आपण) आपल्याला

१०. (ती *pl.*) त्यांना

B. Answer the questions as suggested.

१. तुम्हाला काय पाहिजे ?
(कॉफी)
कॉफी पाहिजे.

२. तुम्हाला काय पाहिजे ?
(चहा)
चहा पाहिजे.

३. तुम्हाला काय पाहिजे ?
(साखर)
साखर पाहिजे.

४. तुम्हाला काय हवं ?
(दूध)
दूध हवं.

५. तुम्हाला काय हवं ?
(पाणी)
पाणी हवं.

६. तुम्हाला काय पाहिजे ?
(आंबे)
आंबे पाहिजेत.

७. तुम्हाला काय पाहिजे ?
(केळी)
केळी पाहिजेत.

८. तुम्हाला काय पाहिजे ?
(संत्री)
संत्री पाहिजेत.

९. तुम्हाला काय पाहिजे ?
(मोसंबी)
मोसंबी पाहिजेत.

१०. तुम्हाला काय पाहिजे ?
(बिस्किटं)
बिस्किटं पाहिजेत.

C. Using the words suggested, ask questions of the pattern **तुम्हाला ________ हवं आहे का**.

१. (आमटी)
तुम्हाला आमटी हवी आहे का ?

२. (भात)
तुम्हाला भात हवा आहे का ?

३. (दही)
तुम्हाला दही हवं आहे का ?

४. (भाकरी)
तुम्हाला भाकरी हवी आहे का ?

५. (पोळी)
तुम्हाला पोळी हवी आहे का ?

६. (चहा)
तुम्हाला चहा हवा आहे का ?

७. (कॉफी)
तुम्हाला कॉफी हवी आहे का ?

८. (चिवडा)
तुम्हाला चिवडा हवा आहे का ?

९. (लाडू)
तुम्हाला लाडू हवा आहे का ?

१०. (पाणी)
तुम्हाला पाणी हवं आहे का ?

D. Using the words suggested, ask questions of the pattern **तुम्हाला कोणतं** ________ **पाहिजे.** Have a second student answer **हे पाहिजे**.

१. (कुडता)
तुम्हाला कोणता कुडता पाहिजे ?
हा पाहिजे.

२. (साडी)
तुम्हाला कोणती साडी पाहिजे ?
ही पाहिजे.

३. (पेन)
तुम्हाला कोणतं पेन पाहिजे ?
हे पाहिजे.

४. (पुस्तक)
तुम्हाला कोणतं पुस्तक पाहिजे ?
हे पाहिजे.

५. (चपला)
तुम्हाला कोणत्या चपला पाहिजेत ?
ह्या पाहिजेत.

६. (सायकल)
तुम्हाला कोणती सायकल पाहिजे ?
ही पाहिजे.

E. Answer the following questions as suggested.

१. किती केळी पाहिजेत ?
(a half dozen)
अर्धा डझन.

२. किती आंबे पाहिजेत ?
(one and a half dozen)
दीड डझन.

३. किती मीटर कापड पाहिजे ?
(one and three quarters)
पावणे दोन.

४. किती दूध पाहिजे ?
(two and a half liters)
अडीच लिटर.

५. किती भाजी पाहिजे ?
(one and a quarter kilos)
सव्वा किलो.

६. किती पाणी पाहिजे ?
(three quarters of a cup)
पाऊण कप.

F. Translate the following questions and answers into Marathi.

1. Do you want a red sari ?
   No, I want a yellow one.
2. Do you want a black cap ?
   No, I want a white one.
3. How many mangoes do you want ?
   I want a dozen.
4. Do you want this cloth ?
   No, it's very expensive.
5. What does she want ?
   She wants a kurta.
6. What color kurta does she want ?
   She wants a green one.
7. How many oranges do they want ?
   They want a half a dozen.
8. How many eggs do they want ?
   They want a dozen and a half.
9. How much milk does he want ?
   He wants two and a half liters.
10. How much cloth do you want ?
    I want three quarters of a meter.
11. Which pen do you want ?
    I want this one.
12. What would you like ?
    Give me a little rice.
13. What would you like ?
    Nothing at all.
14. Would you like a *chapati* ?
    No, I've had enough.
15. Do you want a kilo of sugar ?
    No, a half kilo.
16. What would you like ?
    Some *chivda* and cookies.
17. Would you like some bananas too ?
    No (thank you).*
18. What would the children like ?
    They too want *chivda* and biscuits.

---

* Note that it is not necessary to express ' thank you. '

Chapter Eleven

The Negative Imperative

Request for instruction

SENTENCES

A.	१. इंग्रजीत बोलू नकोस. मराठीत बोल. इंग्रजीत बोलू नका. मराठीत बोला.	Don't speak in English. Speak in Marathi.
	२. तसं करू नकोस. तसं करू नका.	Don't do (like) that.
	३. अभ्यास करू नकोस. सिनेमाला चल. अभ्यास करू नका. सिनेमाला चला.	Don't study. Come on to the movie.
	४. आत्ता बघू नकोस. थोडा वेळ थांब. आत्ता बघू नका. थोडा वेळ थांबा.	Don't look now. Wait a little while.
	५. पेपर घेऊ नकोस. दादांना पाहिजे. पेपर घेऊ नका. दादांना पाहिजे.	Don't take the paper. Dada wants it.

SENTENCES

६.	तू पुढे जा. माझी वाट पाहू नकोस. तुम्ही पुढे जा. माझी वाट पाहू नका.	You go ahead. Don't wait for me.
७.	उशिरा येऊ नकोस. उशिरा येऊ नका.	Don't come late.
८.	तसं कधी करू नकोस. तसं कधी करू नका.	Don't ever do that.
B. ९.	मी येऊ का ? (हो,) ये. (हो,) ये की. (हो,) ये नं / ना. (हो,) या. (हो,) या की. (हो,) या नं / ना.	May I come (in) ? Come on in.
१०.	मी तुझं पेन घेऊ का ? हो, घे. हो, घ्या.	May I take your pen ? Go ahead.
११.	मी इथे थांबू का ? थांब. थांबा.	Shall I wait here ? Yes, do.

SENTENCES

१२.	मी रमेशला भेटू का ?	Shall I meet Ramesh ?
	हो, भेट.	Yes, do.
	हो, भेटा.	
१३.	मी प्रश्न विचारू का ?	May I ask a question ?
	विचार.	Go ahead.
	विचारा.	
१४.	मी उत्तर देऊ का ?	Shall I give the answer ?
	दे.	Yes, do.
	द्या.	
१५.	मी त्यांना पत्र पाठवू का ?	Shall I send them/him/her a letter ?
	पाठव.	
	पाठवा.	Yes, do.
१६.	मी हे पार्सल पोस्टात टाकू का ?	Shall I mail this parcel ?
	हो, टाक.	Yes, do.
	हो, टाका.	
१७.	मी तुला फोन करू का ?	Shall I phone you ?
	कर.	Yes, do.
	करा.	
१८.	मी हे पुस्तक घेऊन जाऊ का ?	May I take this book ?
	घेऊन जा.	Go ahead.

SENTENCES

१९.	मी टपाल घेऊन येऊ का ?	Shall I bring the mail ?
	घेऊन ये.	Yes, do.
	घेऊन या.	
२०.	केळी आणू का ?	Shall I bring some bananas ?
	आण.	Yes, do.
	आणा.	
२१.	मीही करू का ?	Shall I do it too ?
	कर.	Yes do.
	करा.	
२२.	मोसंबी सुद्धा आणू का ?	Shall I bring some oranges too ?
	आण.	Yes, do.
	आणा.	
C. २३.	आम्ही तुमच्याकडे येऊ का ?	Shall we come to your place ?
	हो, या.	Yes, do.
२४.	आम्ही त्यांच्याकडे जाऊ का ?	Shall we go to their/his/her place ?
	जा.	Yes, do.
२५.	आम्ही त्यांना भेटू का ?	Shall we meet them/him/her ?
	भेटा.	Yes, do.

SENTENCES

D. २६.	मी तुझी वाट पाहू का ?	Shall I wait for you ?
	नको, तू पुढे जा.	No, you go ahead.
२७.	मी आत्ता येऊ का ?	Shall I come right now ?
	नको, नंतर या.	No, come later on.
२८.	मी तिच्याकडे जाऊ का ?	Shall I go to her place ?
	नको, माझ्याकडे या.	No, come to my place.
२९.	आम्ही त्यांना फोन करू का ?	Shall we phone them/him/her ?
	नको, पत्र लिहा.	No, write a letter.
३०.	मी अंडी आणू का ?	Shall I bring some eggs ?
	नको, माझ्याकडे आहेत.	No, I have some.
३१.	मी सामान घेऊन येऊ का ?	Shall I bring the things ?
	आत्ता नको, नंतर आण.	Not now, bring them later.

GRAMMAR

Negative imperative

The familiar negative imperative is formed by adding **ऊ नकोस** to the verbal base.

जाऊ नकोस	don't go
बोलू नकोस	don't speak

The respectful negative imperative is formed by adding **ऊ नका** to the verbal base.

जाऊ नका
बोलू नका

Two morphophonemic rules apply to the formation of *V*–**ऊ**. These are Rules M_3 and M_7

	Base	*V*–ऊ
Rule M_3	धु-	धुवू
Rule M_7	उघड-	उघडू
	दाखव-	दाखवू

Bases with **ह** use the alternant without the final vowel.

Base	*V*–ऊ
लिह-/लिही-	लिहू
पाह-/पाहा-	पाहू

See section A for examples of the use of the negative imperative.

Request for instruction

The first person has a question form which is the counterpart of the second person imperative.

मी येऊ का?	May/shall I come ?
हो, या.	Yes, come.

This first person form is a request for permission or instruction. Note that English distinguishes between the request for permission ('may') and for instruction ('shall') while Marathi uses the same construction for both. We shall term this pattern 'the request for instruction.' This construction can be used in either the first person singular or plural. (In the plural it is used only with the exclusive 'we' **आम्ही**.) The formula for this construction is: **मी / आम्ही** *V* - **ऊ का** ? 'May/shall I/we *V* ?' Sometimes in conversation **मी** may be dropped.

केळी आणू का ?	Shall I bring some bananas ?

See sections B and C for examples of the request for instruction.

Affirmative and negative answers. In giving an affirmative answer to a request for instruction, it is not necessary to use **हो**. One may answer simply with the imperative.

मी केळी आणू का ?
आण.

To add emphasis, a speaker may use the emphatic particles **की**, **नं** or **ना**. (See the answers to question 9). These words convey the same type of positive response as English 'certainly,' 'of course,' or 'by all means.'

In giving a negative answer to the request for instruction, a speaker will rarely use the bald negative statement. Rather, he will use the introductory negative **नको** and add some alternative or explanation.

मी तुम्ही वाट पाहू का ?	Shall I wait for you ?
नको, तू पुढे जा.	No, you go ahead.
मी अंडी आणू का ?	Shall I bring some eggs ?
नको, माझ्याकडे आहेत.	No, I have some.

Whether the sentence is in the familiar or respectful, the form **नको** remains unchanged. See section D for other examples of affirmative and negative answers.

Special detail

1. When a personal noun is used as the object of most verbs, it is made indirect by the addition of ला (*pl.* ना).

मी रमेशाला भेटू का?	Shall I meet Ramesh?
मी त्यांना भेटू का?	Shall I meet them/him/her?

2. Note the verbs in the following sentences.

मी हे पुस्तक घेऊन जाऊ का?	May I take this book?
मी टपाल घेऊन येऊ का?	Shall I bring the mail?

Literally घेऊन जा- means 'to take and go' while घेऊन ये- means 'to take and come.' The conjunction ऊन, which is used regularly to join two verbs, will be discussed in detail later.* In the case of घेऊन जा- and घेऊन ये-, though the basic sense of 'to take and go' and 'to take and come' has not been entirely lost, each phrase has more or less the force of a single verb. That is, घेऊन जा- is roughly 'to take while घेऊन ये- is 'to bring.'

3. The sentence माझ्याकडे (अंडी) आहेत 'I have some eggs' illustrates still another means of expressing 'to have.'

Vocabulary note

The word सामान is a general term that can refer to a variety of objects. We have glossed it as '1. a collection of things. 2. materials, stuff. 3. luggage.' In a given context it is, of course, clear which sense is meant.

---

* See Chapter eighteen.

VOCABULARY

अभ्यास *m.* study. ० कर– to study
आत्ता emphatic form of आता
उत्तर, उत्तरं *n.* answer
उशिरा *adv.* late
कधी *adv.* ever, (with neg.) never
घेऊन जा– to take
घेऊन ये– to bring
टपाल *n.* mail
टाक– *v.t.* to throw, drop
तसं *adv.* in that way, like that
थांब– *v.i.* to stop, wait
नं emphatic particle
नंतर *adv.* later
ना emphatic particle
पाठव– *v.t.* to send
पार्सल, पार्सलं *n.* parcel
पेपर, पेपर *m.* newspaper
पोस्ट *n.* post, mail
पोस्टात टाक– to mail
प्रश्न, प्रश्न* *m.* question
फोन, फोन *m.* telephone. ० कर– to telephone
भेट– *v.t.* (*sp.*) to meet
वाच– *v.t* to read
वाट, वाटा *f.*(*e*) way, path. झची ० पाह–/पाहा–** to wait for X
वाढ– *v.t.* to serve
विचार– *v.t.* to ask
वेळ *m.* time (duration)
सामान *n.* 1. collection of things. 2. materials, stuff. 3. luggage.

Phrases

इंग्रजीत in English
प्रोफेसर देशपांड्यांना Professor Deshpande (as obj.)

---

* This is usually pronounced with the retroflex ण and is sometimes written प्रश्ण.

** In formulas we shall use झ as the equivalent of χ.

PRACTICE

A. The commands below are in all the familiar imperative. Put each into the negative.

१. (कर.) करू नकोस.
२. (जा.) जाऊ नकोस.
३. (घे.) घेऊ नकोस.
४. (दे.) देऊ नकोस.
५. (बोल.) बोलू नकोस.
६. (थांब.) थांबू नकोस.
७. (उघड.) उघडू नकोस.
८. (लाव.) लावू नकोस.
९. (बघ.) बघू नकोस.
१०. (ठेव.) ठेवू नकोस.

B. The commands below are all in the respectful imperative. Put each into the negative.

१. (उशिरा या.)
उशिरा येऊ नका.
२. (माझी वाट पाहा.)
माझी वाट पाहू नका.
३. (ती सायकल घ्या.)
ती सायकल घेऊ नका.
४. (तसं करा.)
तसं करू नका.
५. (पैसे द्या.)
पैसे देऊ नका.
६. (पत्र पाठवा.)
पत्र पाठवू नका.
७. (अभ्यास करा.)
अभ्यास करू नका.
८. (उत्तर द्या.)
उत्तर देऊ नका.
९. (इथे थांबा.)
इथे थांबू नका.
१०. (पेपर घेऊन जा.)
पेपर घेऊन जाऊ नका.

C. Using the verbs or verb phrases below, construct questions of the pattern **मी** *V*–**ऊ का.** Go through the exercise a second time, using **आम्ही.**

१. (ये–)
मी येऊ का ?
२. (बस–)
मी बसू का ?
३. (पेन घे–)
मी पेन घेऊ का ?
४. (अंजूला पत्र लिह–)
मी अंजूला पत्र लिहू का ?

५. (सामान आण-)
मी सामान आणू का ?
६. (कपडे धु-)
मी कपडे धुवू का ?
७. (पेपर बघ-)
मी पेपर बघू का ?

८. (प्रोफेसर देशपांडयांना भेट-)
मी प्रोफेसर देशपांड्यांना भेटू का ?
९. (इथे थांब-)
मी इथे थांबू का ?
१०. (पुढे जा-)
मी पुढे जाऊ का ?

D. Answer the following questions in the affirmative, using the familiar imperative. Vary your answers by sometimes using and sometimes omitting **हो**, **की**, etc. Go through the exercise a second time, answering in the respectful.

१. मी रेडिओ लावू का ?
लाव.
लावा.
२. मी पंखा बंद करू का ?
हो, कर.
हो, करा.
३. मी चहा आणू का ?
आण.
आणा.
४. मी टपाल घेऊन येऊ का ?
घेऊन ये.
घेऊन या.
५. मी सामान घेऊन जाऊ का ?
घेऊन जा.

६. मी प्रश्न विचारू का ?
विचार.
विचारा.
७. मी इंग्रजीत बोलू का ?
बोल.
बोला.
८. मी त्याला पैसे देऊ का ?
दे.
द्या.
९. मी फोटो दाखवू का ?
दाखव.
दाखवा.
१०. मी ही साडी घेऊ का ?
घे.
घ्या.

E. Answer the following questions as suggested. Use the respectful form of the imperative.

१. मी पुस्तक घेऊन जाऊ का ?
(No, read it here.)
नको, इथे वाचा.

२. चहा आत्ता आणू का ?
(No, bring it later.)
नको, नंतर आणा.

३. दिवा लावू का ?
(Yes, do.)
हो, लावा.

४. मी इंग्रजीत बोलू का ?
(No, speak in Marathi.)
नको, मराठीत बोला.

५. त्याला पैसे देऊ का ?
(No, give him a shirt.)
नको, शर्ट द्या.*

६. त्याची वाट पाहू का ?
(No, you go ahead.)
नको, पुढे जा.

७. ही लाल साडी घेऊ का ?
(No, take that yellow one.)
नको, ती पिवळी घ्या.

८. पोळी वाढू का ?
(No thanks, I've had enough.)
नको, पुरे.

९. काय देऊ तुम्हाला ?
(Give me a little rice.)
थोडासा भात द्या.

१०. मी आत जाऊ का ?
(No, stay here.)
नको, इथे थांबा.

---

* Note that त्याला is not repeated.

F. Translate the following sentences into Marathi.

1. Shall I serve you some rice ?
2. May I take your bicycle ?
3. Don't come late.
4. How many shall I give (you) ?
5. Don't give (me) too much.
6. Shall I bring some apples ?
7. Don't study now. Come on to a movie.
8. Don't write him a letter. Phone him.
9. May I ask a question ?
10. Shall I show you our garden ?
11. Shall I go too ?
12 Shall I bring some milk too ?
13. Don't ever go there.
14. Don't wait outside. Come in.
15. Don't speak in English. Speak in Marathi.

Chapter Twelve

Request for Instruction (Cont.)

Pronominal interrogatives. Other nouns and pronouns as objects. Adjectival interrogatives. Interrogatives of quantity. Adverbial interrogatives of place

SENTENCES

A.	१.	मी काय करू ?	What shall I do ?
		कप-बशा कपाटात ठेवा.	Put the cups and saucers in the cupboard.
	२.	काय करू ?	What shall I do ?
		ही भांडी घासा.	Wash these dishes.
	३.	काय करू ?	What shall I do ?
		टेबल पुसून घे.	Wipe the table.
	४.	काय करू ?	What shall I do ?
		कपड्यांना इस्त्री करा.	Iron the clothes.
	५.	तुम्हाला काय वाढू ?	What shall I serve you ?
		भात वाढा.	Serve some rice.
	६.	काय देऊ तुम्हाला ?	What shall I give you ?
		कॉफी द्या.	Give (me) some coffee.
	७.	चहासाठी काय करू ?	What shall I make for tea ?
		बिस्किटं करा.	Make some cookies.
	८.	तुम्हाला काय दाखवू ?	What shall I show you ?
		सुती साड्या दाखवा.	Show some cotton saris.
	९.	मी काय पाठ करू ?	What shall I memorize ?
		हे शब्द पाठ कर.	Memorize these words.

SENTENCES

१०.	मी काय शिकू — योग की नाच?	What shall I study—yoga or dance?
	मी काय सांगू? तूच ठरव.	What can I say? *You* decide.
११.	तुम्हाला काय शिकवू?	What shall I teach you?
	एक मराठी गाणं शिकवा.	Teach a Marathi song.
१२.	मी काय करू?	What shall I do?
	आत्ता ठरवू नका. दोन-चार दिवस विचार करा.	Don't decide right now. Think about it for a few days.
B. १३.	मी कोणाला बोलवू?	Who shall I invite?
	झिया आणि नझीरला बोलाव.	Invite Zia and Nazir.
१४.	हे पैसे कोणाला देऊ?	Who shall I give this money to?
	बाईंना दे.	Give it to Bai.
१५.	निरोप कोणाला सांगू?	Who shall I give ('tell') the message to?
	बाबांना सांग.	Give it to Father.
१६.	कोणाला कळवू?	Who shall I inform?
	माधवला कळव.	Inform Madhav.

SENTENCES

---

	१७. ह्याबद्दल कोणाशी बोलू ?	Who shall I talk to about this ?
	मोहनशी बोल.	Talk to Mohan.
C.	१८. कोणते ग्लास वापरू ?	Which glasses shall I use?
	हे वापर.	Use these.
	१९. कसली केळी आणू ?	What kind of bananas shall I bring ?
	पिकलेली आण.	Bring ripe ones.
	२०. कोणतं कापड घेऊ ?	Which cloth shall I take ?
	हे घे.	Take this.
	२१. कोणाची सायकल नेऊ ?	Whose bicycle shall I take ?
	माझी ने.	Take mine.
	२२. कोणतं पेन देऊ ?	Which pen shall I give ?
	हे द्या.	Give this one.
	२३. मी काय मदत करू ?	What can I do to help (‘ what help can I do ’) ?
	खुर्च्या घेऊन ये.	Bring some chairs.
	२४. कसलं गाणं म्हणू ?	What kind of song shall I sing ?
	मराठी गाणं म्हण.	Sing a Marathi song.

SENTENCES

२५.	कोणती बस घेऊ ?	Which bus shall I take ?
	सहा नंबरची घे.	Take number six.
२६.	कुठल्या गाडीनं येऊ ?	What train shall I come by ?
	डेक्कन क्वीननी / क्वीननं ये.	Come by the Deccan Queen.
D. २७.	किती ताटं मांडू ?	How many plates shall I set ?
	वीस मांड.	Set twenty.
२८.	किती साखर घालू ?	How much sugar shall I add ?
	इतकी घाल.	Add this much.
२९.	किती लोकांना बोलवू ?	How many people shall I invite ?
	चार-पाच लोकांना बोलाव.	Invite four or five.
३०.	गूळ केवढा घालू ?	How much jaggery shall I add ?
	एवढा घाल.	Add this much.
E. ३१.	टेबल किती मोठं पाहिजे ?	How big a table do you want ?
३२.	केवढं मोठं टेबल पाहिजे ?	How big a table do you want ?
[illegible]३.	किती लांब जाऊ ?	How far shall I go ?

SENTENCES

F.	३४.	घर किती छान आहे !	How nice the house is !
	३५.	नदी केवढी मोठी आहे !	How big the river is !
G.	३६.	कुठे येऊ ?	Where shall I come ?
		स्टँडवर ये.	Come to the bus stand.
	३७.	कोणाकडे जाऊ ?	Who shall I go to ?
		माधवकडे जा.	Go to Madhav.
	३८.	कुठपर्यंत जाऊ ?	How far ('up to where') shall I go ?
		चौकापर्यंत जा.	Go up to the intersection.
	३९.	पैसे कोणाजवळ / कोणापाशी ठेवू ?	Who shall I keep the money with ?
		आईजवळ / आईपाशी ठेव.	Leave it with Mother.
	४०.	कुठपासून वाचू ?	From where shall I read ?
		तेराव्या पानापासून.	From page 13.

GRAMMAR

This chapter introduces the use of interrogative word questions in the request for instruction sentence pattern. We will deal with pronominal interrogatives, adjectival interrogatives, interrogatives of quantity, and adverbial interrogatives of place.

Pronominal interrogatives

The pronominal interrogatives are **काय, कोणाला** and **कोणाशी. काय** is a direct object while **कोणाला** and **कोणाशी** are indirect objects.

The direct object **काय** immediately precedes the verb.

मी काय करू ?	What shall I do !

If **काय** has an indirect object, the indirect object comes first.

त्याला काय देऊ ?	What shall I give him?

The indirect objects **कोणाला** and **कोणाशी** may either follow or precede a direct object.

पैसे कोणाला देऊ ? कोणाला पैसे देऊ ?	Who shall I give the money to !
मराठी कोणाशी बोलू ? कोणाशी मराठी बोलू ?	Who shall I speak Marathi to !

See sections A and B for examples of the use of pronominal interrogatives.

Other nouns and pronouns as objects

With most verbs a personal noun cannot be treated as a direct object. The noun is made an indirect object by the addition of **ला** or **ना.**

निरोप कोणाला सांगू ?	Who shall I tell the message to ?
आईला सांग.	Tell Mother.

The same holds for pronouns.

तिला सांग.	Tell her.

With a few verbs inanimate objects are also treated as indirect objects rather than direct.

कपड्यांना इस्त्री करा.	Iron the clothes.

Direct and indirect objects are omitted when they are understood from the context.

काय देऊ तुम्हाला ?	What shall I give you ?
कॉफी द्या.	Give (me) coffee.
हे पैसे कोणाला देऊ ?	Who shall I give this money to ?
बाईंना दे.	Give (it) to Bai.

See section B for more examples of the treatment of nouns and pronouns as objects.

Adjectival Interrogatives

The most common adjectival interrogatives are **कोणतं**, **कसलं**, **कोणाचं**, **कुठलं**, and **काय**. They generally precede the noun they modify. All except **काय** are variable.

कोणता ग्लास	which glass
कोणते ग्लास	which glasses
कोणतं कापड	which cloth
कसली केळी	what kind of bananas
कोणाची सायकल	whose bicycle
कुठली गाडी	which train
काय मदत	what help

See section C for examples of adjectival interrogatives.

Interrogatives of quantity

There are two interrogatives of quantity — किती and केवढं. They serve both as adjectives and as adverbs of extent. किती means 'how many, how much' and केवढं 'how much, how big.' As adjectives they may either precede or follow the noun they modify.

किती ताटं मांडू ? ताटं किती मांडू ?	How many plates shall I set ?
केवढा गूळ घालू ? गूळ केवढा घालू ?	How much jaggery shall I add ?

Note that किती is invariable while केवढं is variable.

In quantifying an indirect object किती must precede the noun.

किती लोकांना बोलावू ?	How many people shall I invite ?

See section D for examples of interrogatives of quantity serving as adjectives.

The use of किती and केवढं as adverbs of extent is illustrated in section E. Note again the flexibility permitted in word order. Note too that केवढं agrees with the same word that the adjective does.

In addition to being used as interrogatives, किती and केवढं are also used in exclamations, much like English 'how.' See section F for examples.

Adverbial interrogatives of place

In addition to कुठे which has already been introduced, there are several other interrogative adverbs of place. Some of these are listed below.

कोणाकडं	at whose place, to/with whom
कोणाजवळ	near/with whom
कोणापाशी	near/with whom
कुठपर्यंत	how far, up to where
कुठपासून	from where

Like other adverbs of place, these interrogative adverbs precede the verb.

कोणाकडं जाऊ ?	Who shall I go to ?

See section G for examples.

Special detail

1. The possessive postposition चं is often used as an adjective-maker, as in the phrase सहा नंबरची बस ' bus number six. '

2. नं/नी ' by, with ' is the instrumental postposition. For a detailed discussion of its use see *MRG*, pp. 110-11.

3. Note that in कप-बशा ' cups and saucers ' the two words are treated as a compound rather than being joined with आणि. This is commonly done with closely-related words.

टेबल-खुर्च्या	tables and chairs
मित्र-मैत्रिणी	male friends and female friends
भाऊ-बहिणी	brothers and sisters

Vocabulary notes

1. कुठलं literally means ' of which place. ' It is often used in this sense, as in the question तुम्ही कुठले ' where are you from ' (' of what place are you '). Often, however, it simply means ' which. '

2. With the verb बोल- one generally uses the postposition शी rather than ला.

आईशी बोल.	Speak to Mother.

Used with the postposition ला, बोल- means ' to reprimand. '

3. The verbs **ठेव**- and **मांड**- both can be translated as ' to put, ' but there is a difference between them. **ठेव**- means ' to put down ' or ' to put away, ' while **मांड**- means to ' set out ' or ' lay out. '

4. **पुसून घे**- is a compound that means more or less the same thing as the simple verb **पुस**- ' to wipe. '

VOCABULARY

इंग्रजी *adj. inv.* English
इतकं *adj.* so much, this much
इस्त्री, इस्त्र्या *f.* iron. o **कर**– to iron
एवढं *adj.* this much, this big
कसलं *interrog. adj.* what kind of
कळव– *v.t.* to inform
काढ– *v.t.* to get, procure (as a ticket)
किती *interrog. adj.. interrog. adv.* how many, how much *interj.* how
कुठपर्यंत *interrog. adv.* up to where, how far
कुठपासून *interrog. adv.* from where
कुठलं *interrog. adj.* which, of what place, from where
केवढं *interrog. adj . interrog. adv.* how much, how big. *interj.* how
कोणाजवळ *interrog. adv.* near/with whom
कोणापाशी *interrog. adv.* near/with whom
कोणाला *interrog. pron.* whom, who (as obj.) to whom
कोणाशी *interrog. pron.* to whom
गाडी, गाड्या *f.* train, bus
गाणं, गाणी *n.* song
गूळ *m.* coarse brown sugar, jaggery
ग्लास, ग्लास *m.* glass
घाल– *v.t.* (*irreg.*) to put in, add
घास– *v.t.* to scour, wash
चमचा, चमचे *m.* spoon, spoonful
चौक, चौक *m.* intersection
टेप, टेप्स *f.* tape recording
ठरव– *v.t.* to decide
डेक्कन क्वीन *f.* Deccan Queen (a train running between Pune and Bombay)
ताट, ताटं *n.* metal dinner plate
तिकीट, तिकिटं *n.* ticket
तेरावं *adj.* thirteenth
दिवस, दिवस *m.* day
नं / नी *post.* by
नंबर, नंबर *m.* number
नाच, नाच *m.* dance
निरोप, निरोप *m.* message
पर्यंत *post.* up to, as far as
पाठ *adj. inv.* memorized. o **कर**– to memorize
पान, पानं *n.* page
पासून *post.* from

VOCABULARY

पिकलेलं *adj.* ripe
पुस– *v.t.* to wipe
बद्दल *post.* about
बस, बसेस/बशी *f.*, *f.*(*i*) bus
बोलव– / बोलाव– *v.t.* to call, invite
मदत *f.*(*i*) help. ० कर– to help
मराठी *adj. inv.* Marathi
मांड- *v.t.* to set, set out, lay out
म्हण- *v.t.*(*irreg.*) to sing
योग *m.* yoga
वापर– *v t.* to use
विचार, विचार *m.* thought. ० कर– to think
शब्द, शब्द *m.* word
शिक– *v.t* (*sp.*) to learn
शिकव– *v.t.* to teach
शी *post.* to, with
सांग– *v.t.* (*irreg.*) to tell
साठी *post.* for
सुती *adj. inv.* cotton
स्टँड, स्टँड *m.* bus stand

Phrases

कप–बशा cups and saucers
कपड्यांना the clothes (as obj. of इस्त्री कर–)
चहासाठी for tea
बाईंना to Bai
बाईंशी to Bai
बाबांना to Father
ह्याबद्दल about this
सहा नंबरची बस bus number six
कुठल्या गाडीनं by which train
डेक्कन क्वीननी / क्वीननं by the Deccan Queen
लोकांना to the people, people (as obj.)
स्टँडवर to the bus stand
चौकापर्यंत up to the intersection
त्या देवळापर्यंत up to that temple
आईजवळ/आईपाशी near/with Mother
तेरावं पान the thirteenth page
तेराव्या पानापासून from the thirteenth page

PRACTICE

A. Use the verbs below in the pattern मी काय *V*– ऊ ?

१. (कर–)
मी काय करू ?
२. (दे–)
मी काय देऊ ?
३. (पाठव–)
मी काय पाठवू ?
४. (वाच–)
मी काय वाचू ?

५. (लिह-)
मी काय लिहू ?
६. (दाखव-)
मी काय दाखवू ?
७. (आण-)
मी काय आणू ?
८. (शिक-)
मी काय शिकू ?
९. (शिकव-)
मी काय शिकवू ?
१०. (घे-)
मी काय घेऊ ?
११. (वापर-)
मी काय वापरू ?
१२. (घाल-)
मी काय घालू ?
१३. (सांग-)
मी काय सांगू ?
१४. (म्हण-)
मी काय म्हणू ?
१५. (ठरव-)
मी काय ठरवू ?
१६. (खा-)
मी काय खाऊ ?

B. Use the verbs or verb phrases below in the pattern **कोणाला** *V*–**ऊ**.

१. (बोलाव-)
कोणाला बोलावू ?
२. (निरोप सांग-)
निरोप कोणाला सांगू ?
३. (ही पुस्तकं पाठव-)
ही पुस्तकं कोणाला पाठवू ?
४. (पैसे दे-)
पैसे कोणाला देऊ ?
५. (घेऊन ये-)
कोणाला घेऊन येऊ ?
६. (मदत कर-)
कोणाला मदत करू ?
७. (तुझ्याकडे पाठव-)
तुझ्याकडे कोणाला पाठवू ?
८. (विचार-)
कोणाला विचारू ?
९. (भेट-)
कोणाला भेटू ?
१०. (पत्र लिह-)
पत्र कोणाला लिहू ?

C. Complete the sentences below by filling in the blank with the Marathi equivalent of the English word indicated.

१. (which) ________ कुठता घेऊ ? कोणता

२. (how much) ________ दूध आणू ? किती

३. (what kind of) ________ साडी देऊ ? कसली

४. (what) ________ मदत करू ? काय

५. (which) ________ पुस्तक पाठवू ? कोणतं

६. (how many) ________ लोकांना बोलावू ? किती

७. (who) ________ सांगू ? कोणाला

८. (what) ________ करू ? काय

९. (how many) ________ ताटं मांडू ? किती

१०. (how many) ________ तिकिटं काढू ? किती

११. (how much) ________ साखर घालू ? किती / केवढी

१२. (up to where) ________ जाऊ ? कुठपर्यंत

१३. (from where) ________ वाचू ? कुठपासून

१४. (at whose place) ________ थांबू ? कोणाकडे

१५. (how) ________ लांब जाऊ ? किती

१६. (with whom) ________ कागद ठेवू ? कोणाजवळ / कोणापाशी

D. Answer the following questions as suggested.

१. मी काय करू ?
(Wash these clothes.)
हे कपडे धू.

२. मी काय करू ?
(Wipe the table.)
टेबल पूस.

३. चहासाठी काय करू ?
(Make some *ladus.*)
लाडू कर.

४. काय करू ?
(Iron the clothes.)
कपड्यांना इस्त्री कर.

५. काय आणू ?
(Bring some ripe bananas.)
पिकलेली केळी आण.

६. त्याला काय पाठवू ?
(Send him a shirt.)
शर्ट पाठव.

७. कसलं गाणं म्हणू ?
(Sing an English song.)
इंग्रजी गाणं म्हण.

८. काय पाठ करू ?
(Memorize these words.)
हे शब्द पाठ कर.

९. काय करू ?
(Listen to this tape.)
ही टेप ऐक.

१०. कोणाला फोन करू ?
(Call me.)
मला कर.

११. कोणतं कापड घेऊ ?
(Take this.)
हे घे.

१२. किती अंडी आणू ?
(Bring a dozen.)
एक डझन आण.

१३. कुठली बस घेऊ ?
(Take number three.)
तीन नंबरची घे.

१४. कुठल्या गाडीनं येऊ ?
(Come on the Deccan Queen.)
डेक्कन क्वीननं ये.

१५. कुठपर्यंत जाऊ?
(Up to that temple.)
त्या देवळापर्यंत जा.

१६. कुठे येऊ?
(Home.)
घरी ये.

१७. किती दूध घालू?
(One and a half cups.)
दीड कप.

१८. कोणाशी बोलू?
(To Bai.)
बाईशी बोल.

१९. कोणाकडे नाच शिकू?
(With Madhav.)
माधवकडे.

२०. केवढी साखर घालू?
(Two and a half cups.)
अडीच कप घाल.

E. Translate the following sentences into Marathi.

1. What shall I give you?
2. How many days shall I wait?
3. Which lamp shall I take?*
4. How many cups and saucers shall I bring?
5. Who shall I inform?
6. What shall I send?
7. What kind of book shall I give?
8. Which bus shall I take?
9. Whose bicycle shall I take?
10. How much money shall I give?
11. Help Arun.

---

* Note in this exercise that 'take' is translated by various Marathi words, according to the context. In sentences 3 and 8 घे- should be used, while in sentence 9 ने- should be used.

12. Put in half a spoonful of sugar.
13. Use my bicycle.
14. Don't decide now. Think about it for one or two days.
15. Call Dada.
16. Learn yoga.
17. Wash the dishes.
18. Where shall I come ?
19. How far should I go ?
20. How much milk should I add ?
21. From where shall I start writing (' from where shall I write ') ?
22. Who shall I leave the books with ?
23. How beautiful the town is !
24. How big the house is !
25. How sweet the baby is !

Chapter Thirteen

Adverbial Expressions of Time

Locative case endings. Calendar

SENTENCES

A.	१.	मी केव्हा येऊ?	When shall I come?
	२.	कधी येऊ?	When shall I come?
	३.	आज ये.	Come today.
	४.	उद्या ये.	Come tomorrow.
	५.	परवा ये.	Come the day after tomorrow.
	६.	सकाळी ये.	Come in the morning.
	७.	दुपारी ये.	Come in the afternoon.
	८.	संध्याकाळी ये.	Come in the evening.
	९.	रात्री ये.	Come at night.
	१०.	आज दुपारी ये.	Come this afternoon.
	११.	पुढच्या आठवड्यात ये.	Come next week.
	१२.	येत्या रविवारी ये.	Come this coming Sunday.
	१३.	पुढच्या महिन्यात ये.	Come next month.
B.	१४.	आज किती तारीख आहे?	What date is it today?
		आज (एप्रिलची) पंधरा तारीख आहे.	Today is the fifteenth (of April).
	१५.	उद्या किती तारीख आहे?	What date is it tomorrow?
		सोळा.	The sixteenth.

SENTENCES

१६. परवा किती तारीख आहे ?	What date is it the day after tomorrow ?
सतरा.	The seventeenth.
१७. काल किती तारीख होती ?	What date was it yesterday ?
चौदा.	The fourteenth.
१८. परवा किती तारीख होती ?	What date was it the day before yesterday ?
तेरा.	The thirteenth.
१९. आज कोण वार आहे ?	What day is it today ?
आज गुरुवार (आहे).	Today is Thursday.
२०. उद्या कोण वार आहे ?	What day is it tomorrow ?
उद्या शुक्रवार.	Tomorrow is Friday.
२१. परवा कोण वार आहे ?	What day is it the day after tomorrow ?
शनिवार.	Saturday.
२२. काल कोण वार होता ?	What day was it yesterday ?
काल बुधवार होता.	Yesterday was Wednesday.
२३. परवा कोण वार होता ?	What day was it the day before yesterday ?
मंगळवार.	Tuesday.

SENTENCES

२४.	हा कुठला महिना आहे ?	What month is this ?
	हा एप्रिल.	It's April.
C. २५.	काम केव्हा सुरू करू ?	When shall I start the work ?
	सोमवारी सुरू कर.	Start on Monday.
२६.	केव्हा निघू ?	When shall I leave ?
	रविवारी निघ.	Leave on Sunday.
२७.	त्यांच्याकडे कधी जाऊ ?	When shall I go to their/his/her place ?
	शनिवारी जा.	Go on Saturday.
२८.	किती तारखेला जाऊ ?	On what date shall I go ?
	पाच तारखेला जा.	Go on the fifth.
२९.	लोकांना किती तारखेला बोलवू ?	On what date shall I invite the people ?
	आठ तारखेला बोलव.	Invite them on the eighth.
३०.	पुस्तकं केव्हा पाठवू ?	When shall I send the books ?
	उद्या पाठव.	Send them tomorrow.
D. ३१.	आत्ता सामान आणू का ?	Shall I bring the things right now ?
	इतक्यात नको, नंतर आण.	No, not just yet, bring them later.

SENTENCES

३२.	थोड्या वेळांनी परत येऊ का ? ये.	Shall I come back in a little while? Yes, do.
E. ३३.	मंगळवारी सकाळी निघा.	Leave Tuesday morning.
३४.	त्यांना लगेच फोन करा.	Phone them/him/her right away.
३५.	अजून थोडा वेळ थांब.	Wait a little longer.
३६.	वेळेवर ये.	Come on time.
३७.	त्या वेळी या.	Come at that time.
३८.	ताबडतोब ये.	Come at once.
३९.	हे काम लवकर संपवून टाक.	Finish up this work soon.
४०.	उद्या सकाळी लवकर उठ.	Get up early tomorrow.
४१.	साखर चट्कन घेऊन ये.	Bring some sugar quick.
४२.	अगोदर घरी ये. मग त्यांच्याकडे जा.	First come home. Then go to their/his/her place.
४३.	आधी तुझा अभ्यास संपवून टाक. मग बाहेर जा.	First finish your homework. Then go out.
४४.	ते वाक्य परत म्हणा.	Say that sentence again.
४५.	लवकर परत ये.	Come back soon.
४६.	पुढच्या/पुढल्या वर्षी लवकर या!	Come early next year!

---

* This is what is shouted at the conclusion of the Ganpati festival when the idol is immersed in the river.

GRAMMAR

Adverbial expressions of time

Adverbs and adverbial expressions of time generally precede the verb.

मी केव्हा येऊ ?	When shall I come !
आज ये.	Come today.
पुढच्या आठवड्यात ये.	Come next week.

Objects usually precede an interrogative adverb of time.

पुस्तकं केव्हा पाठवू ?	When shall I send the books ?

In statements and yes–no questions either the object or the adverb may come first.

आजच सामान आणू का ?	Should I bring the things *today* ?
सामान आजच आणू का ?	
आजच सामान आण.	Bring the things *today*.
सामान आजच आण.	

Locative case endings

For many words connected with time the old locative ending ई is still used. This ending has the meaning ‘ in, ’ ‘ at, ’ or ‘ on. ’

सकाळी	in the morning
दुपारी	in the afternoon
संध्याकाळी	in the evening
रात्री	at night
रविवारी	on Sunday
सोमवारी	on Monday
मंगळवारी	on Tuesday
बुधवारी	on Wednesday
गुरुवारी	on Thursday
शुक्रवारी	on Friday

शनिवारी	on Saturday
वर्षी	in . . . year
त्या वेळी	at that time

Phrases. The above locative forms referring to time can be combined with each other or with other words to make phrases. Below are a few examples. Many more combinations, of course, are possible.

आज सकाळी	this morning
उद्या सकाळी	tomorrow morning
परवा सकाळी	the day after tomorrow morning, the day before yesterday morning

आज रात्री	tonight
सोमवारी दुपारी	Monday afternoon
येत्या रविवारी	this coming Sunday

Calendar

In Maharashtra, and throughout India three calendars are followed—the Roman calendar, the Hindu calendar, and the Muslim calendar. Generally, secular events are referred to in terms of the Roman calendar and religious events in terms of the Hindu and Muslim calendars respectively.* Regardless of which calendar is used, the traditional names of the days of the week are used. (Interestingly, each day is named after the same heavenly body as it is in the Roman calendar. This is apparently due to the fact that these names have a common Indo-European origin.) For the months of the Roman calendar Marathi uses English names.

---

* Strictly speaking, as far as counting of years, there are at least two Hindu calendars. Such technicalities need not concern us, however. For more information on the Hindu calendar, see *MRG*, Appendix A. For more information on the Muslim calendar, see the vocabulary manual.

Dates. Note the constructions for talking about dates.

आज किती तारीख आहे ?	What date is it today ?
आज (एप्रिलची) १५ तारीख आहे.	Today is April 15.
किती तारखेला येऊ ?	On what day shall I come ?
पाच तारखेला या.	Come on the fifth.

Note that while English uses ordinal numbers (first, second, third, etc.) for dates Marathi generally uses cardinal numbers. (**एक, दोन, तीन**, etc.). The date is put before the month both in writing and in speech (unlike American English where one often says ' the fifteenth of April ' but writes ' April 15 '). This practice is also followed when the date is written in numerals, e.g., **१५/४/८२.**

Special detail

1. Sentences 17 and 22 contain the verbs **होती** and **होता,** which are past tense forms of the auxiliary. Note that these verbs have the regular adjective endings, which agree with the subject. The full paradigm of the past tense of the auxiliary is given in Chapter twenty.

2. The phrasal verb **संपवून टाक**- used in sentence 39 looks identical in form to **घेऊन जा**- and **घेऊन ये**-, which were introduced in Chapter eleven. There is an important difference between them, however. In **घेऊन जा**- and **घेऊन ये**- both verbs in the construction retain their meaning. Thus, **घेऊन जा**-, as we have observed earlier, means ' take and go. ' In the case of **संपवून टाक**- , however, the meaning of **टाक**- is almost completely attenuated. **टाक**- only serves to give a sense of finality to the action, much as *up* does in English (cf., ' finish up, finish off '). Note these other examples of the use of **टाक**-.

खाऊन टाक.	Eat it up.
पिऊन टाक.	Drink it up.
लिहून टाक.	Write it (once and for all).
देऊन टाक.	Give it away.

Vocabulary notes

1. Though लगेच and तावडतोब both mean ‘immediately.’ तावडतोब is the stronger word.

2. चट्कन is an onomatopoetic word for ‘quickly,’ ‘instantaneously.’ The sound suggests the smartness and dispatch of the action. The other words used interchangeably with चट्कन are चट्दिशी, पट्कन, and पट्दिशी.

3. Note that the meaning of लवकर encompasses ‘early,’ ‘soon,’ and quickly.’

4. There are a number of words meaning ‘first’ (as in ‘do it *first*’).

अगोदर
पहिल्यांदा
आधी
प्रथम

5. Note that परवा means both ‘the day before yesterday’ and ‘the day after tomorrow.’

6. Note that वेळ has two different meanings and genders. वेळ *m.* means ‘time’ in the sense of duration.

थोडा वेळ थांब.	Wait a little while.
थोड्या वेळानं या.	Come after a while.

वेळ, वेळा *f.*(*e*) means ‘time’ in the sense of a fixed point of time or occasion.

ही वेळ चांगली आहे.	This is a good time.
वेळेवर या.	Come on time.
त्या वेळी या.	Come at that time.

VOCABULARY

अगोदर *adv.* first
अजून *adv.* still, yet
अमेरिका *f* (*e*) United States of America
आज *adv.* today
आठवडा, आठवडे *m.* week
आधी *adv.* first
इतक्यात *adv.* just yet (with neg.)
उद्या *adv.* tomorrow
कधी *interrog. adv.* when
काम, कामं *n.* work
काल *adv.* yesterday
केव्हा *interrog. adv.* when
घरी in, to, at one's home
चट्कन *adv.* quickly
चट्दिशी *adv.* quickly
तावडतोब *adv.* immediately
तारीख, तारखा *f.*(*e*) date
दुपार, दुपारी *f.*(*i*) afternoon. **दुपारी** in the afternoon
निघ– *v i.*(*irreg.*) to set out, leave
पट्कन *adv.* quickly
पट्दिशी *adv.* quickly
परत *adv.* 1. back. 2. again
परवा *adv.* 1. day after tomorrow. 2. day before yesterday
पहिल्यांदा *adv.* first of all, at first
पुढचं *adj.* next
पुढलं *adj.* next
पुन्हा *adv.* again
प्रथम *adv.* first
मग *adv.* then
महिना, महिने *m.* month
यंदा *adv.* this year
येतं *adj.* coming, next
रात्र, रात्री *f.*(*i*) night. **रात्री** at night
लगेच *adv.* immediately
लवकर *adv.* early, soon, quickly
वर्ष, वर्षं *n.* year, **वर्षी** in . . . year
वाक्य, वाक्यं *n.* sentence
वार, वार *m.* day of the week
वेळ, वेळा *f.*(*e*) time (fixed point in time, occasion). **त्या वेळी** at that time
सकाळ, सकाळी *f.*(*i*) morning. **सकाळी** in the morning
संध्याकाळ, संध्याकाळी *f.*(*i*) evening. **संध्याकाळी** in the evening
संपव– *v t.* to finish. **संपवून टाक–** to finish up
सुरू *adj. inv.* begun, underway, in progress. o **कर–** to begin
होता, होती past tense of **अस–**

Postpositional phrases

थोड्या वेळानी/थोड्या वेळानं in a little while
वेळेवर on time
येत्या रविवारी this coming Sunday
पुढच्या आठवड्यात next week
पुढच्या महिन्यात next month
पुढच्या वर्षी next year
पुढल्या वर्षी next year

VOCABULARY

अंमरिकेला	to America
किती तारखेला	on what date
आठ तारखेला	on the eighth
एप्रिलची पंधरा तारीख	the fifteenth of April

Days of the week

रविवार, रविवार	*m.* Sunday
सोमवार, सोमवार	*m.* Monday
मंगळवार, मंगळवार	*m.* Tuesday
बुधवार, बुधवार	*m.* Wednesday
गुरुवार, गुरुवार	*m.* Thursday
शुक्रवार, शुक्रवार	*m.* Friday
शनिवार, शनिवार	*m.* Saturday

Roman calendar months

जानेवारी	*m.* January
फेब्रुवारी	*m.* February
मार्च	*m.* March
एप्रिल	*m.* April
मे	*m.* May
जून	*m.* June
जुलै	*m.* July
ऑगस्ट	*m.* August
सप्टेंबर	*m.* September
ऑक्टोबर	*m.* October
नोव्हेंबर	*m.* November
डिसेंबर	*m.* December

---

* Some speakers say **आदितवार** instead of **रविवार**.

PRACTICE

A. Practice the words referring to days and parts of the day using the chart below.

	Yesterday	Today	Tomorrow	Day after tomorrow
Morning				
Afternoon				
Evening				
Night				

First drill only the parts of the day by pointing to the English words. Then drill the days ('yesterday,' 'today,' etc.). Then practice combining them. To do this, point at a square and have a second student give the phrase that uses the two coordinates. For instance, if one points at the upper left square the other should say **काल सकाळी.** Note that in this last exercise the locative forms are required.

B. Draw a similar diagram using the days of the week in place of 'yesterday,' 'today,' etc. Use it in the same fashion.

C Using a calendar point at various months, days, and dates, asking questions such as those in the examples below.

Examples

हा कुठला महिना आहे ?
आज कोण वार आहे ?
आज किती तारीख आहे ?

D. Answer the following questions as suggested. Use the respectful imperative.

१. मी तुमच्याकडे केव्हा येऊ?
(आज)
आज या.

२. तुमच्याकडे कधी येऊ?
(उद्या)
उद्या या.

३. तुमच्याकडे कधी येऊ?
(परवा)
परवा या.

४. तुमच्याकडे केव्हा येऊ?
(आज दुपारी)
आज दुपारी या.

५. त्यांच्याकडे केव्हा जाऊ?
(सोमवारी संध्याकाळी)
सोमवारी संध्याकाळी जा.

६. त्यांच्याकडे केव्हा जाऊ?
(शनिवारी दुपारी)
शनिवारी दुपारी जा.

७. त्यांच्याकडे केव्हा जाऊ?
(बुधवारी सकाळी)
बुधवारी सकाळी जा.

८. त्यांच्याकडे केव्हा जाऊ?
(परवा रात्री)
परवा रात्री जा.

९. त्यांच्याकडे केव्हा जाऊ?
(रविवारी संध्याकाळी)
रविवारी संध्याकाळी जा.

१०. त्यांच्याकडे केव्हा जाऊ?
(उद्या दुपारी)
उद्या दुपारी जा.

E. Answer the following questions as suggested. Use the familiar imperative.

१. प्रोफेसर पवारांना केव्हा भेटू?
(Meet him tomorrow morning.)
उद्या सकाळी भेट.

२. त्यांना केव्हा फोन करू?
(Phone right now.)
आत्ता कर.

३. काम केव्हा सुरू करू?
(Start next week.)
पुढच्या आठवड्यात कर.

४. चहा केव्हा करू?
(Make it in a little while.)
थोड्या वेळानी कर.

५. पुण्याला केव्हा जाऊ?
(Go on Thursday morning.)
गुरुवारी सकाळी जा.

६. कपडे केव्हा धुवू?
(Wash them in the morning.)
सकाळी धू.

७. लोकांना केव्हा बोलवू?
(Invite them Friday evening.)
शुक्रवारी संध्याकाळी बोलव.

८. टपाल केव्हा घेऊन येऊ?
(Bring it right away.)
लगेच घेऊन ये.

९. मी यंदा अमेरिकेला जाऊ का?
(Don't go just yet. Go next year).
इतक्यात जाऊ नकोस. पुढच्या वर्षी जा.

१०. मुंबईला किती तारखेला जाऊ?
(Go on the third.)
तीन तारखेला जा.

F. Fill in the blank with the Marathi equivalent of the word in parentheses.

१. ______ ये.
(on time)
वेळेवर ये.

२. ______ येऊ नकोस.
(late)
उशिरा येऊ नकोस.

३. ______ थांबा.
(a little while)
थोडा वेळ थांबा.

४. ______ हे काम संपव.
(first)
अगोदर हे काम संपव.

५. ______ ये.
(immediately)
लगेच ये.

६. ______ ये.
(soon)
लवकर ये.

७. ______ उठ.
(early)
लवकर उठ.

८. ______ थांबा.
(still a little more time)
अजून थोडा वेळ थांबा.

९. ______ जा.
(after a while)
थोड्या वेळानं जा.

१०. ______ काय करू ?
(first of all)
पहिल्यांदा काय करू ?

११. ______ ते काम सुरू करू नका.
(this year)
यंदा ते काम सुरू करू नका.

१२. तिकडे ______ जा.
(quickly)
तिकडे लवकर जा.

१३. ______ सांगा.
(again)
पुन्हा / परत सांगा.

१४. लवकर ______ ये.
(back)
लवकर परत ये.

१५. त्यांना ______ बोलाव.
(at once)
त्यांना ताबडतोब बोलाव.

१६. ______ करा.
(later)
नंतर करा.

G. Translate the following sentences into Marathi.

1. Today is Monday.
2. Today is the fifteenth of May.
3. Yesterday was Sunday.
4. What month is it ?
5. Phone me on Thursday morning.
6. Finish up your work right away.
7. Write a letter soon.
8. Inform us first.
9. Come on Friday morning.
10. Go to Bombay on the twentieth.
11. Come next week.
12. Start the work next month.
13. Go to America next year.
14. Go next Saturday.
15. Invite them on the tenth.
16. Come home soon.
17. Come back tomorrow morning.
18. Say that word again.
19 Tell me the sentence again.
20. Sing that song again.
21. Go right away.
22. First of all, write to Professor Shah.

PART TWO

Introduction

Part Two is almost entirely devoted to verbal constructions. Marathi verbal constructions can be divided into two classes — participial and unitary constructions. Unitary constructions, for the most part, belong to the archaic part of the language. Only one of them — the future — is used in daily speech. This is the only unitary verb construction dealt with here. The participial constructions, on the other hand, belong to the living core of the language. Their forms can be put together in a large number of permutations and combinations. It would be difficult to present all of them here, but fortunately it is not necessary, for the meaning of a participial construction is usually evident from its constituent parts. What is important is to grasp the basic elements of the system and how they fit together.

In thinking about verbs students tend to use the categories of tense — present, past, and future — which they have learned for English grammar. Actually, these categories do not fit English very well, and they certainly do not fit Marathi.* It is more useful to think of verbal constructions as a combination of elements indicating aspect and tense.

Aspect is a somewhat difficult concept to grasp, but it refers to the way we view an action in relation to the flow of time. An action can be viewed as complete, as in progress, as repeated, or as imminent. For the first of these — action viewed as complete — we use the perfect aspect. For action in progress or repeated action we use the imperfect, and for action viewed as imminent we use the prospective. An aspectual form can be used in conjunction with an auxiliary verb indicating the tense, or with another aspectual form. Thus, with a small number of elements we have a system of great flexibility.**

---

* It should be kept in mind, however, that the terminology here is our own and is not in general use. What we have termed the imperfect and perfect are called the present and past in traditional Marathi grammar.

**For a fuller discussion of tense, aspect, and participial constructions, see *MRG* pp. 54-55 and 87.

Chapter Fourteen

The Imperfect A

Imperfect A form of auxiliary

SENTENCES

A.	१. तुम्ही काय करता ?	What do you do ?
	२. तू काय करतोस / करतेस ?*	What do you do ?
	३. मी युनिव्हर्सिटीत शिकतो / शिकते.	I study in the university.
	४. मी शाळेत शिकवतो / शिकवते.	I teach in a school.
	५. मी सरकारी नोकरी करतो / करते.	I am in government service (' I do government service ').
	६. मी शेती करतो / करते.	I farm (' I do farming ').
	७. मी भाजीचा धंदा करतो / करते.	I'm in the vegetable business (' I do the vegetable business ').
	८. मी शिवणकाम करतो / करते.	I do sewing.
	९. मी मजुरी करतो / करते.	I do manual labor.

---

* Throughout this chapter the alternative forms given are the feminine forms.

SENTENCES

	१०. मी साखर कारखान्यात कामाला असतो / असते.	I work in the sugar factory (' I am at work in the sugar factory ').
B.	११. सध्या तुम्ही कुठे राहाता ?	Where do you live at present ?
	१२. सध्या तू कुठे राहातोस / राहातेस ?	Where do you live at present ?
	१३. कोणाकडे राहाता ?	Who do you stay with ?
	१४. कोणाकडे राहातोस / राहातेस ?	Who do you stay with ?
	१५. मी पुण्याला राहातो / राहाते.	I live in Pune.
	१६. मी मुंबईला राहातो / राहाते.	I live in Bombay.
	१७. मी डेक्कन जिमखान्यावर राहातो / राहाते.	I live in Deccan Gymkhana.
	१८. मी दादरला राहातो / राहाते.	I live in Dadar.
	१९. मी हॉटेलमध्ये राहातो / राहाते.	I stay in a hotel.
	२०. मी डॉ. अशोक गोखल्यांच्याकडे राहातो / राहाते.	I stay with Dr. Ashok Gokhale.
	२१. मी बोर्डिंगमधे राहातो / राहाते.	I stay in a dormitory.
C.	२२. तुम्ही कुठे जेवता ?	Where do you eat your meals ?
	२३. तू कुठे जेवतोस / जेवतेस ?	Where do you eat your meals ?

SENTENCES

२४.	मी घरीच जेवतो / जेवते.	I eat at home.
२५.	मी हॉटेलमधे जेवतो / जेवते.	I eat in a restaurant.
२६.	मी खानावळीत जेवतो / जेवते.	I eat in a boardinghouse.
२७.	मी घरनं डबा नेतो / नेते.	I carry my lunch (from home).
D. २८.	तुम्ही काय करता ?	What do you do ?
	मी कॉलेजला असतो / असते.	I'm in college.
	काय शिकता ?	What do you study ?
	भारतीय इतिहास.	Indian history.
E. २९.	तुम्ही काय करता ?	What do you do ?
	मी युनिव्हर्सिटीत शिकतो / शिकते.	I study in the university.
	कशाचा अभ्यास करता ?	What do you study (' of what do you do the study ')?
	मराठी भाषा आणि संस्कृतीचा.	Marathi language and culture (' of Marathi language and culture ').
३०.	तुम्ही काय करता ?	What do you do ?
	आम्ही टाइपरायटरची विक्री आणि दुरुस्ती करतो.	We sell and repair typewriters (' we do the sale and repairing of typewriters ').

SENTENCES

३१.	तुम्ही जुने टाइपरायटर विकत घेता का ?	Do you buy old typewriters ?
	हो, घेतो.	Yes, we do.
३२.	तुम्ही काय बनवता ?	What do you manufacture ?
	इलेक्ट्रॉनिक पार्ट्स्.	Electronic parts.
३३.	तुम्ही सायकली विकता का ?	Do you sell bicycles ?
	नाही, भाड्यानं देतो.	No, we rent them (' give them on rent ').
३४.	तुम्ही पुण्यात राहाता का ?	Do you live in Pune ?
	नाही, कोल्हापूरला राहातो / राहाते.	No, I live in Kolhapur.
३५.	तुम्ही हॉटेलमधे राहाता का ?	Do you live in a hotel ?
	नाही, मी डॉ. अशोक गोखल्यांच्याकडे राहातो / राहाते.	No, I stay with Dr. Ashok Gokhale.
३६.	तुम्ही प्रोफेसर शहांना ओळखता का ?	Do you know Professor Shah ?
	हो, ओळखतो / ओळखते.	Yes, I do.
E. ३७.	तो डॉक्टर आहे.	He is a doctor.
३८.	तो मुंबईत आहे.	He is in Bombay.
३९.	तो मुंबईत असतो.	He stays in Bombay.
४०.	त्याचं पुस्तक चांगलं आहे.	His book is good.
४१.	त्याची पुस्तकं चांगली असतात.	His books are generally good.

GRAMMAR

Use of imperfect A

It is in one sense inappropriate to begin the presentation of participial constructions with the imperfect A because the imperfect A is not a typical participial construction. It does not, like typical participial constructions, consist of an aspectual participle and an auxiliary. Moreover, it is limited to the affirmative and the present tense. In fact, we have included it in the imperfect only by virtue of the fact that it contains the त which is the marker of the imperfect. In regard to form, then, the imperfect A can be regarded as a specialized fragment related to the imperfect B, which is a typical participial construction. Though formally the imperfect A may be somewhat anomalous, it is a construction of major importance, and it is for this reason that we are taking it up first.

The imperfect A is used primarily to express present habitual actions. It is more or less equivalent to what in English is called the simple present tense. An examination of the example sentences in sections A–E above should give some sense of the use of this construction. Note particularly the following questions.

तुम्ही काय करता ?	What do you do ?
तुम्ही कुठे राहाता ?	Where do you live ?
तुम्ही काय शिकता ?	What do you study ?
तुम्ही कुठे जेवता ?	Where do you eat ?

All these question have to do with habitual actions or the conditions and activities that make up the pattern of life of the person addressed.

The imperfect A is also used to announce an action that one is about to perform. For instance, after looking at a number of items in a shop, a customer says, " I'll take this one. " While English uses the future in this situation, Marathi uses the imperfect A — मी घेतो / घेते. Similarly, the yes–no question form of the imperfect A is used for a polite request, e.g., दार लावता का ? ' Will you close the door ? ' These other uses of the imperfect A will not be dealt with here. We will limit ourselves to the use of the imperfect A for habitual action.

Form

The examples in this chapter have been limited for the most part to first and second person forms. Third person forms will be dealt with in the next chapter. Let us look, however, at the overall pattern of the imperfect A.

The formula for a sentence in the imperfect A is $N \quad V - \text{त} - E_{\text{imf}}$, where त is the marker of the imperfect and E_{imf} is the set of personal endings used for the imperfect A. The endings are given in Table 15 below.

Table 15. *Imperfect A endings*

Person	Singular			Plural
	M	F	N	
1	ओ	ए		ओ
2	ओस	एस		आ
3	ओ	ए	अ*	आत

The full paradigm of कर– is given below.

मी करतो	I (*m.*) do
मी करते	I (*f.*) do
तू करतोस	you (*m.*) do
तू करतेस	you (*f.*) do
तो करतो	he, it does
ती करते	she, it does
ते करतं	it does
आम्ही करतो	we do
तुम्ही करता	you do
ते, त्या, ती करतात	they do

This is indicated by an *anusvar* over the final consonant. In formal speech and writing अ is replaced by ए.

Note that gender distinctions are relevant only in the singular, and it is only in the third person singular that all three genders are used.

All verbs are regular in the imperfect A. The only verbs requiring special comment are those for which we have given two alternative bases, one ending in ह, the other in हा, such as राह- / राहा- and पाह- / पाहा-. For these verbs either base may be used for the imperfect A. We have employed the second form, but the first is as frequently used. As neither spelling accurately indicates the pronunciation of ह and the adjoining vowels, you should listen carefully to your instructor's pronunciation.

Imperfect A form of auxiliary

The auxiliary अस- can also be used in the imperfect. It requires considerable practice to decide when to use the present tense (आहे, आहेस, etc.) and when to use the imperfect A (असतो, असते, etc.). However, the following guidelines may be kept in mind.

(1) The present tense is used for definition, identification, and expression of inherent relations.

हे टेबल आहे.	This is a table
सुधीर माझा भाऊ आहे.	Sudhir is my brother.
ही मोसंबी गोड आहेत.	These oranges are sweet.

(2) The present tense is used with adverbial expressions of place to make statements about the immediate present.

दादा घरी आहेत.	Dada is at home (right now).

(3) The imperfect A is used to make statements about something generally true.

दादा सकाळी घरी असतात.	Dada is at home in the morning.
मोसंबी गोड असतात.	Oranges are generally sweet.

See section E for more examples.

Special detail

Note the following sentences.

कशाचा अभ्यास करता ?	What do you study (' of what do you do the study ') ?
कशाची विक्री करता ?	What do you sell (' of what do you do the sale ') ?
आम्ही टाइपरायटरची दुरुस्ती करतो.	We do typewriter repairing.

This use of the abstract noun (**अभ्यास, विक्री, दुरुस्ती**) modified by a possessive in situations where English would simply employ a direct object is quite frequent in Marathi. In some cases Marathi uses both kinds of constructions, with a slight difference in meaning.

तुम्ही टाइपरायटर विकता का ?	Do you sell typewriters ?
तुम्ही टाइपरायटरची विक्री करता का ?	Are you in the business of selling typewriters ?

Vocabulary notes

1. The verbal expressions **शिक-** and **अभ्यास कर-** partially but not completely overlap in meaning. **शिक-** means ' to learn ' and ' to study, ' while **अभ्यास कर-** is ' to study.' In some contexts either can be used.

तुम्ही काय शिकता ?	What do you study ?
तुम्ही कशाचा अभ्यास करता ?	What do you study ?

However, when one is talking about the action of sitting down and studying, the expression used is **अभ्यास कर-**.

बाहेर जाऊ नकोस. अभ्यास कर.	Don't go out. Study.

2. In Marathi हॉटेल is commonly used to mean any kind of restaurant, including a roadside tea shop. The use of हॉटेल in the sense of ' inn ' is more sophisticated.

3. खानावळ refers to a place where meals (but not lodging) are provided on a contract basis.

4. नं is a variant of हून ' from. ' The variation actually has three stages: हून → ऊन → नं. All three forms are in use.

VOCABULARY

इतिहास *m.* history
ओळख- *v.t.* to know, be acquainted with
कशाचं *interrog. adj.* of what
खानावळ, खानावळी *f.*(*i*) boarding house
गोखले Gokhale (a surname)
टाइपरायटर, टाइपरायटर *m.* typewriter
टीव्ही, टीव्ही *m.* television, television set
डबा, डबे *m.* 1. lunch box. 2. packed lunch
डेक्कन जिमखाना *m.* Deccan Gymkhana (a section of Pune)
दादर *n.* Dadar (a suburb of Bombay)
दुरुस्ती *f.* repairing. ० कर- to do repairing
धंदा, धंदे *m.* business, trade
नं See हून.
नोकरी *f.* service
नोकरी, नोकऱ्या *f.* job
बनव- *v.t.* to make, manufacture
बोर्डिंग, बोर्डिंगं *n.* dormitory, hostel*
भाडं, भाडी *n.* rent भाड्यानं दे- to give on rent
भारतीय *adj. inv.* Indian
भाषा, भाषा *f.* language
मजुरी *f.* manual labor
राह-/राहा- *v.i.* to live, stay
ला *post* in, at
विक- *v.t.* to sell
विकत घे- to buy
विक्री *f.* sale ० कर- to sell
शिक-*v.t.* (*sp.*) to study
शिवणकाम *n.* sewing
शेती *f.* farming ० कर- to farm
सध्या *adv.* at present
सरकारी *adj. inv.* government
संस्कृती, संस्कृती *f.* culture
हॉटेल, हॉटेलं *n.* hostel, restaurant

---

* In Indian English students' dormitories are called ' hostels. '

VOCABULARY

Phrases

देवळात	into the temple
साखर कारखान्यात	in the sugar factory
कामाला	at work
कॉलेजला	in college
डेकन जिमखान्यावर	in Deccan Gymkhana
हॉटेलमधे	in a hotel
बोर्डिंगमधे	in a dormitory
घरनं	from home
भाड्यानं	on rent, for rent
भाजीचा धंदा	vegetable business

PRACTICE

A. Go through the imperfect A paradigm of each of the following verbs.

१. कर-
२. जा-
३. ये-
४. जेव-
५. राहा-
६. खा-
७. शिक-
८. शिकव-
९. बनव-

B. For each item a verb or verb phrase is given, followed by a number of pronouns. Give the imperfect A form of the verb required for each pronoun.

१. कर-
(आम्ही) करतो
(तुम्ही) करता
(ती *f.*) करते
(तो) करतो
(तू *m.*) करतोस

२. राहा-
(त्या) राहातात
(ती *n. pl.*) राहातात
(मी *f.*) राहाते
(आम्ही) राहातो
(ते *m. pl.*) राहातात

३. जा–
(मी *m.*) जातो
(ती *f.*) जाते
(तू *f.*) जातेस
(ते *n.*) जातं
(आम्ही) जातो

४. जेव–
(तुम्ही) जेवता
(तो) जेवतो
(तू *m.*) जेवतोस
(मी *f.*) जेवते
(त्या) जेवतात

५. ये–
(तू *f.*) येतेस
(तुम्ही) येता
(ती *n. pl.*) येतात
(आम्ही) येतो
(ते *n.*) येतं

६. वापर–
(ते *pl.*) वापरतात
(मी *m.*) वापरते
(तो) वापरतो
(ती *f.*) वापरते
(आम्ही) वापरतो

C. For each item a pronoun is given, followed by a number of verbs or verb phrases. Give the imperfect A form of the verb required for the pronoun given.

१. तुम्ही
(ये–) येता
(जा–) जाता
(कर–) करता
(राहा–) राहाता
(शिक–) शिकता

२. आम्ही
(कर–) करतो
(राहा–) राहातो
(बोल–) बोलतो
(बनव–) बनवतो
(विक्री कर –) विक्री करतो

३. मी *f.*
(शिक–) शिकते
(शिकव–) शिकवते
(नोकरी कर–) नोकरी करते
(अस–) असते
(विक–) विकते

४. मी *m.*
(ने–) नेतो
(बोल–) बोलतो
(विकत घे–) विकत घेतो
(दुरुस्ती कर–) दुरुस्ती करतो
(शेती कर–) शेती करतो

५. तू *m.*
(जेव–) जेवतोस
(राहा–) राहातोस
(अस–) असतोस
(काम कर–) काम करतोस
(कॉलेजमधे शिक–)
कॉलेजमधे शिकतोस

६. तू *f.*
(बोल–) बोलतेस
(घे–) घेतेस
(आण–) आणतेस
(बघ–) बघतेस
(ऐक–) ऐकतेस

D. Using the verbs below in the imperfect A, ask questions of the pattern **तुम्ही काय** ________.

१. (कर–)
तुम्ही काय करता ?

२. (शिक–)
तुम्ही काय शिकता ?

३. (शिकव–)
तुम्ही काय शिकवता ?

४. (विक–)
तुम्ही काय विकता ?

५. (बनव–)
तुम्ही काय बनवता ?

६. (वाच–)
तुम्ही काय वाचता ?

७. (खा–)
तुम्ही काय खाता ?

८. (पि–)
तुम्ही काय पिता ?

९. (घे–)
तुम्ही काय घेता ?

१०. (वापर–)
तुम्ही काय वापरता ?

E. Repeat exercise D using तू. Do the exercise twice, once with the masculine and once with the feminine.

F. Using the verbs below in the imperfect A, ask questions of the pattern **तुम्ही कुठे** ________.

१. (राहा-)
तुम्ही कुठे राहाता ?

२. (काम कर-)
तुम्ही कुठे काम करता ?

३. (शिक-)
तुम्ही कुठे शिकता ?

४. (शिकव-)
तुम्ही कुठे शिकवता ?

५. (जेव-)
तुम्ही कुठे जेवता ?

६. (बस-)
तुम्ही कुठे बसता ?

७. (अस-)
तुम्ही कुठे असता ?

८. (नोकरी कर-)
तुम्ही कुठे नोकरी करता ?

९. (जा-)
तुम्ही कुठे जाता ?

१०. (कपडे धु-)
तुम्ही कुठे कपडे धुता ?

G. Repeat exercise F using **तू**. Do the exercise twice, once with the masculine and once with the feminine.

H. Using the verb phrases below in the imperfect A, ask questions of the pattern **तुम्ही** ________ **का**. Have a second student answer in the affirmative.

१. (मराठी बोल-)
तुम्ही मराठी बोलता का ?
हो, बोलतो / बोलते.

२. (मराठी शिक-)
तुम्ही मराठी शिकता का ?
हो, शिकतो / शिकते.

३. (मराठी लिहि-)
तुम्ही मराठी लिहिता का ?
हो, लिहितो / लिहिते.

४. (पेपर वाच-)
तुम्ही पेपर वाचता का ?
हो, वाचतो / वाचते.

५. (रेडिओ ऐक-)
तुम्ही रेडिओ ऐकता का ?
हो, ऐकतो / ऐकते.

६. (टीव्ही बघ-)
तुम्ही टीव्ही बघता का ?
हो, बघतो / बघते.

७. (सिनेमाला जा-)
तुम्ही सिनेमाला जाता का ?
हो, जातो / जाते.

८. (देवळात जा-)
तुम्ही देवळात जाता का ?
हो, जातो / जाते.

९. (पुण्याला जा-)
तुम्ही पुण्याला जाता का ?
हो, जातो / जाते.

१०. (मुंबईला ये-)
तुम्ही मुंबईला येता का ?
हो, येतो / येते.

११. (हॉस्टेलमधे राहा-)
तुम्ही हॉस्टेलमधे राहाता का ?
हो, राहातो / राहाते.

१२. (हॉटेलमधे जेव-)
तुम्ही हॉटेलमधे जेवता का ?
हो, जेवतो / जेवते.

१३. (डबा ने-)
तुम्ही डबा नेता का ?
हो, नेतो / नेते.

१४. (शेती कर-)
तुम्ही शेती करता का ?
हो, करतो / करते.

१५. (शिवणकाम कर-)
तुम्ही शिवणकाम करता का ?
हो, करतो / करते.

१६. तुम्ही पवारसाहेबांना
ओळखता का ?
हो, ओळखतो / ओळखते.

I. Answer the following questions as suggested.

१. तुम्ही काय करता ?
(शेती)
शेती करतो / करते.

२. तुम्ही काय करता ?
(भाजीचा धंदा)
भाजीचा धंदा करतो / करते.

३. तुम्ही काय करता ?
(मजुरी)
मजुरी करतो / करते.

४. तुम्ही काय करता ?
(सरकारी नोकरी)
सरकारी नोकरी करतो / करते.

५. तुम्ही काय करता ?
(शिवणकाम)
शिवणकाम करतो / करते.

६. तुम्ही कुठे कामाला असता ?
(साखर कारखान्यात)
साखर कारखान्यात कामाला
असतो / असते.

७. तुम्ही काय शिकता ?
(इतिहास)
मी इतिहास शिकतो /
शिकते.

८. तुम्ही काय शिकता ?
(इंग्रजी)
इंग्रजी शिकतो / शिकते.

९. तुम्ही काय शिकवता ?
(फ्रेंच)
फ्रेंच शिकवतो / शिकवते.

१०. तुम्ही कुठे शिकवता ?
(युनिव्हर्सिटीत)
युनिव्हर्सिटीत शिकवतो / शिकवते.

११. तुम्ही कुठे राहाता ?
(कोल्हापूरला)
कोल्हापूरला राहातो / राहाते.

१२. तुम्ही कुठे राहाता ?
(नागपूरला)
नागपूरला राहातो / राहाते.

१३. तुम्ही कुठे जेवता ?
(घरीच)
घरीच जेवतो / जेवते.

१४. तुम्ही कुठे जेवता ?
(खानावळीत)
खानावळीत जेवतो / जेवते.

J. Translate the following sentences into Marathi. For 'you,' use either the respectful or familiar.

1. What do you do ?
2. Where do you live at present ?
3. Are you in college ?
4. What do you study ?
5. What do you manufacture ?
6. Do you farm ?
7. Do you speak Marathi ?

8. Do you repair bicycles ?
9. I sell cars.
10. I teach English in the university.
11. I study Marathi.
12. I'm at home in the morning.
13. I live in a dormitory.
14. I eat in a boardinghouse.
15. We live in Bombay.
16. We buy old bicycles.
17. We speak Marathi.
18. We study English.
19. We make radios.
20. We study Marathi language and culture.

Chapter Fifteen

The Imperfect A (Cont.)

General third person subject. Cardinal numbers 51–100

SENTENCES

A.	१.	तुमचे वडील काय करतात ?	What does your father do ?
		ते शेती करतात.	He farms.
	२.	तुमच्या आई काय करतात ?	What does your mother do ?
		ती शाळेत शिकवते.	She teaches in school.
		काय शिकवतात ?	What does she teach ?
		गणित शिकवते.	She teaches arithmetic.
	३.	तुमची बहीण काय करते ?	What does your sister do ?
		हायस्कूलमधे शिकते.	She is in high school ('she studies in high school').
	४.	तुमचा भाऊ काय करतो ?	What does your brother do ?
		तो इरिगेशन खात्यात कारकून आहे.	He is a clerk in the irrigation department.
	५.	तुमचा भाऊ कुठे राहातो ?	Where does your brother live ?
		आमच्याकडे राहातो.	He lives with us.

SENTENCES

	६.	तुमची मुलं शाळेत जातात का ?	Do your children go to school ?
		हो, जातात.	Yes, they do.
		ती इंग्रजी शिकतात का ?	Do they study English ?
		हो, शिकतात.	Yes, they do.
	७.	शाळा किती वाजता सुरू होते ?	What time does school start ?
		आठला सुरू होते.	It starts at eight.
B.	८.	छंद म्हणून मुलं काय करतात ?	What do the children do as a hobby ?
	९.	संजय तिकिटं जमवतो.	Sanjay collects stamps.
	१०.	अनुराधा गोष्टी लिहिते आणि चित्रं काढते.	Anuradha writes stories and draws pictures.
	११.	दादा पक्ष्यांचे फोटो काढतो.	Dada takes pictures of birds.
	१२.	विनीता बागकाम करते.	Vineeta does gardening.
	१३.	मुलं कोणकोणते खेळ खेळतात ?	What (all) games do the children play ?
		क्रिकेट आणि खोखो.	They play cricket and kho-kho.
C.	१४.	ऑफिसं अकराला सुरू होतात.	Offices start at eleven.

SENTENCES

१५. बँका अकरा ते तीन चालू असतात.	Banks are open from eleven to three.
१६. ऑफिसात काम करणारे बहुतेक लोक सकाळी लवकर उठतात.	Most people who work in offices ('most people working in offices') get up early in the morning.
१७. उठल्यानंतर ते फक्त चहा घेतात.	After getting up they have only tea.
१८. नंतर ते आंघोळ करतात.	Then they take a bath.
१९. ते सकाळी दहाला जेवतात.	They eat at ten in the morning.
२०. जेवणानंतर कामाला जातात.	After their meal they go to work.
२१. घरी परत आल्यानंतर ते चहा पितात.	After returning home, they drink tea.
२२. संध्याकाळी ते फिरायला जातात.	In the evening they go for a walk.
२३. काही लोक देवळात जातात.	Some people go to the temple.
२४. पुष्कळदा ते सिनेमाला जातात.	They often go to a movie.
२५. रात्री ते उशिरा जेवतात.	At night they eat late.

SENTENCES

२६.	जेवण झाल्यावर ते झोपतात.	After their meal is finished, they go to bed.
D. २७.	मराठीत 'geography' ला काय म्हणतात?	What do they call 'geography' in Marathi?
	भूगोल म्हणतात.	They call it **भूगोल**.
२८.	महाराष्ट्रात किती भाषा बोलतात?	How many languages do they speak in Maharashtra?
	मुख्यतः तीन भाषा बोलतात – मराठी, हिंदी आणि इंग्रजी.	They speak mainly three languages — Marathi, Hindi, and English.
२९.	महाराष्ट्रात गहू खातात का?	In Maharashtra do they eat wheat?
	हो, खातात, पण ज्वारी जास्त खातात.	Yes, they do, but they eat more jowar.
३०.	महाराष्ट्रात कोणकोणती नगदी पिकं लावतात?	In Maharashtra which cash crops do they grow?
	मुख्यतः ऊस आणि कपाशी लावतात.	They grow mainly sugarcane and cotton.
३१.	एसएससीच्या परीक्षेत किती मुलं पास होतात?	How many children pass in the S. S. C. examination?
	सुमारे पन्नास टक्के पास होतात.	Approximately fifty percent pass.

GRAMMAR

This chapter does not introduce any major new grammatical material. It is devoted to reinforcement of the third person forms of the imperfect A which were introduced in the last chapter. Note, however, that respectful forms (e.g., sentences 1 and 2) require the plural form of the verb.

In addition to providing reinforcement of third person forms, this chapter is intended to give some idea of the range of subjects you can talk about once you have mastered the imperfect A and a little more vocabulary.

General third person subject

In speaking about people in general (within a given context) the third person pronoun is often omitted in Marathi. Note that in the equivalent English sentences a pronoun is required. Usually the pronoun used is ' they, ' though often ' we ' may be used with little change of meaning.

महाराष्ट्रात तीन भाषा बोलतात.	They speak three languages in Maharashtra.
मराठीत ' geography 'ला काय म्हणतात ?	What do they call ' geography ' in Marathi ?

New verb forms

This chapter introduces the participle form *V* – ल्यानंतर ' after *V* – ing.'

उठल्यानंतर ते फक्त चहा घेतात.	After getting up they have only tea.
घरी परत आल्यानंतर ते चहा पितात.	After coming back home, they drink tea.
जेवण झाल्यानंतर ते झोपतात.	After their meal is over, they go to bed.

In place of नंतर the postposition वर is also used in this construction.

जेवण झाल्यावर ते झोपतात.	After their meal is over they go to bed.

The details of this form will be discussed in detail in Book Two. For the time being you should simply become familiar with it.

Similarly, in this chapter *V*-आयला has been used for the first time.

संध्याकाळी ते फिरायला जातात.	They go for a walk (' they go in order to take a walk ') in the evening.

V–आयला means ' in order to *V*. ' This construction is taken up in detail in Chapter nineteen.

The verbal adjective form *V*–णारे has been introduced in the sentence below.

ऑफिसात काम करणारे लोक लवकर उठतात.	People who work in offices (' people working in offices ') get up early.

Details of this form will be discussed in Book Two.

Special detail

1. In sentence 8 म्हणून means ' as. '

छंद म्हणून	as a hobby

2. In speaking of someone else's mother one often uses the respectful while in reference to one's own mother one uses the singular. Note the difference in reference to आई in the question and answer below.

तुमच्या आई काय करतात ?	What does your mother do ?
ती शाळेत शिकवते.	She teaches in school.

3. Note the use of कोणकोणती in the example below.

महाराष्ट्रात कोणकोणती नगदी पिकं लावतात ?	What (all) cash crops do they grow in Maharashtra ?
मुख्यतः ऊस आणि कपाशी लावतात.	They grow mainly sugarcane and cotton.

कोणकोणती is a reduplicated form of कोणतं ‘which.’ The use of the reduplicated form suggests that the questioner expects two or more items in answer to his question. Similarly the reduplicated forms काय काय and कोण कोण can also be used.

तुम्ही काय काय लिहिता ?	What (all) do you write ?
गोष्टी आणि लेख.	Stories and articles.
कोण कोण मराठी शिकवतात ?	Who (all) teach Marathi ?
गोखलेबाई आणि पवार सर.	Ms. Gokhale and Mr. Pawar.

4. Note the constructions used for saying ‘at’ . . . o'clock .

शाळा किती वाजता सुरू होते ?	At what time does school start ?
आठला सुरू होते.	It starts at eight.

वाजता is a verb form. It literally means ‘while sounding’ and is derived from the base form वाज– ‘to sound.’

Vocabulary note

The verb हो–, which has been introduced in this chapter, is of major importance. It means among other things ‘to become,’ ‘to happen,’ and ‘to be finished.’ It is frequently used, both as a verb in its own right and as a verb maker in such expressions as सुरू हो– ‘to begin.’

Its perfect form is **झालं**, which has been used in this lesson in the phrase **जेवण झाल्यानंतर** 'after the meal is finished.' The word **झालं** is constantly used.

VOCABULARY

अंकगणित *n.* arithmetic (as distinguished from algebra)
अनुराधा *f.* Anuradha (a given name)
आत *post.* to
आंघोळ, आंघोळी *f.(i)* bath ० **कर**– to take a bath
ऊस *m.* sugarcane
कपाशी *f.* cotton
काढ– *v.t.* 1. to draw. 2. to take (as a photograph)
कोणकोणती *interrog. adj.* which (used when more than one item is expected in reply)
क्रिकेट *n.* cricket
खातं, खाती *n.* department. **इरिगेशन** ० irrigation department
खेळ– *v.i.,v.t.* to play
खेळ, खेळ *m.* game, sport
खोखो *m.* a game of tag played by running around and through a line of squatting players facing alternate directions
गणित *n.* arithmetic, mathematics
गहू *m.* wheat
गोष्ट, गोष्टी *f.(i)* story
चालू *adj. inv.* in motion, running, going on, functioning, open
चित्र, चित्रं *n.* picture. ० **काढ**– to draw a picture
छंद्, छंद् *m.* hobby
जमव– *v.t.* to collect
ज्वारी *f.* jowar, sorghum
झालं perf. of **हो**–
झोप– *v.i.* to sleep, fall asleep
टक्का, टक्के *m.* percent
त See **आत**.
तिकीट, तिकिटं *n.* stamp
ते to, e.g., **एक ते तीन** from one to three
नगदी *adj. inv.* cash
नंतर *post.* after
नापास *adj. inv.* failed. ० **हो**– to fail
पण *conj.* but
परीक्षा, परीक्षा *f.* examination. **एसएससीची** ० the S.S.C. (Secondary School Certificate) examination
पक्षी, पक्षी *m.* bird
पास *adj. inv.* pass. ० **हो**– to pass (an examination)
पीक, पिकं *n.* crop
पुष्कळदा *adv.* often
फिर– *v.i.* 1. to spin. 2. to wander. 3. to travel. **फिरायला जा**– to go for a walk
फुटबॉल *m.* soccer

VOCABULARY

फोटो काढ– to take a photograph
बहुतेक *adj. inv.* the majority
बागकाम *n.* gardening
ब्रेकफास्ट *f.* breakfast. o **घे–** to have breakfast
भूगोल *m.* geography
मका *m., f.* corn (maize)
मुख्यतः *adv.* chiefly, mainly
म्हण– *v.t.* (*irreg.*) to call, designate
म्हणून as
लाव– *v.t.* to plant, grow
लेख, लेख *m.* article
वर *post.* 1. to. 2. after
वाज– *v.i.* to sound, ring. **वाजता** at . . . o'clock
विज्ञान *n.* science
व्हॉलीबॉल *m.* volleyball
संजय *m.* Sanjay (a given name)
साधारणपणे *adv.* generally
सामान्य *adj. inv.* common, general. o **विज्ञान** general science
सुमारे *adv.* approximately
सोयाबीन *n.* soybean
हायस्कूल, हायस्कुलं *n.* high school
हिंदी *n.* the Hindi language
हो– *v.i.* (*irreg.*) 1. to become. 2. to happen. 3. to be finished.
हॉकी *f.* field hockey

Phrases

इरिगेशन खात्यात in the irrigation department
किती वाजता at what time
आठला at eight
दहाला at ten
अकराला at eleven
जेवणानंतर after the meal
आल्यानंतर after coming
उठल्यानंतर after getting up
झाल्यानंतर/झाल्यावर after . . . is over
कामाला to work
एसएससीच्या परीक्षेत in the S.S.C. examination
हायस्कूलच्या परीक्षेत in the high school examination
छंद म्हणून as a hobby
पक्ष्यांचे फोटो pictures of birds
पुष्कळ लोकांच्याकडे in many people's homes
ज्वारीची भाकरी *bhakri* made of jowar
ऑफिसात काम करणारे लोक people who work in offices

Cardinal numbers (51–100)

एक्कावन fifty–one
बावन fifty–two
त्रेपन fifty–three
चोपन fifty–four
पंचावन fifty-five
छप्पन fifty-six
सत्तावन fifty–seven
अठ्ठावन fifty–eight

VOCABULARY

एकोणसाठ	fifty-nine
साठ	sixty
एकसष्ट	sixty-one
बासष्ट	sixty-two
त्रेसष्ट	sixty-three
चौसष्ट	sixty-four
पासष्ट	sixty-five
सहासष्ट	sixty-six
सदुसष्ट	sixty-seven
अडुसष्ट	sixty-eight
एकोणसत्तर	sixty-nine
सत्तर	seventy
एक्काहत्तर	seventy-one
बहात्तर	seventy-two
त्र्याहत्तर	seventy-three
चौऱ्याहत्तर	seventy-four
पंच्याहत्तर	seventy-five
शहात्तर	seventy-six
सत्त्याहत्तर	seventy-seven
अठ्ठ्याहत्तर	seventy-eight
एकोणऐंशी	seventy-nine
ऐंशी	eighty
एक्क्याऐंशी	eighty-one
ब्याऐंशी	eighty-two
त्र्याऐंशी	eighty-three
चौऱ्याऐंशी	eighty-four
पंच्याऐंशी	eighty-five
शहाऐंशी	eighty-six
सत्त्याऐंशी	eighty-seven
अठ्ठ्याऐंशी	eighty-eight
एकोणनव्वद	eighty-nine
नव्वद	ninety
एक्क्याण्णव	ninety-one
ब्याण्णव	ninety-two
त्र्याण्णव	ninety-three
चौऱ्याण्णव	ninety-four
पंच्याण्णव	ninety-five
शहाण्णव	ninety-six
सत्त्याण्णव	ninety-seven
अठ्ठ्याण्णव	ninety-eight
नव्व्याण्णव	ninety-nine
शंभर	one hundred

PRACTICE

A. Use the subjects below in the question pattern _______ **काय करतं.**

१. (तुमची बहीण)
तुमची बहीण काय करते ?

२. (तुमचा भाऊ)
तुमचा भाऊ काय करतो ?

३. (तुमचे वडील)
तुमचे वडील काय करतात ?

४. (तुमच्या आई)
तुमच्या आई काय करतात ?

५. (संजय)
संजय काय करतो ?

६. (अनुराधा)
अनुराधा काय करते ?

७. (तुझी मुलं)
तुझी मुलं काय करतात ?

८. (तुझा मित्र)
तुझा मित्र काय करतो ?

९. (तुमचे यजमान.)
तुमचे यजमान काय करतात ?

१०. (तुमच्या पत्नी)
तुमच्या पत्नी काय करतात ?

B. Use the subjects below in the question pattern ________ **कुठे असतं.**

१. (तुझा भाऊ)
तुझा भाऊ कुठे असतो ?

२. (दीपक)
दीपक कुठे असतो ?

३. (तुझे आईवडील)
तुझे आईवडील कुठे असतात ?

४. (तुमची मुलं)
तुमची मुलं कुठे असतात ?

५. (सुनीता)
सुनीता कुठे असते ?

६. (तुमची बहीण)
तुमची बहीण कुठे असते ?

७. (तुझा अमेरिकन मित्र)
तुझा अमेरिकन मित्र कुठे असतो ?

८. (तुमची मैत्रीण)
तुमची मैत्रीण कुठे असते ?

९. (डॉ. केळकर)
डॉ. केळकर कुठे असतात ?

१०. (कदमबाई)
कदमबाई कुठे असतात ?

C. Answer the following questions as suggested.

१. तुझा भाऊ काय करतो ?
(शेती)
तो शेती करतो.

२. तुमचे यजमान काय करतात ?
(सरकारी नोकरी)
ते सरकारी नोकरी करतात.

३. तुझी बहीण कुठे कामाला असते ?
(कारखान्यात)
ती कारखान्यात कामाला असते.

४. तुमच्या आई कुठे शिकवतात ?
(हायस्कूलमधे)
हायस्कूलमधे शिकवते.

५. अनिल कुठे असतो ?
(पुण्याला)
पुण्याला असतो.

६. छंद म्हणून दादा काय करतात ?
(तिकिटं जमव–)
ते तिकिटं जमवतात.

७. छंद म्हणून मुलं काय करतात ?
(चित्रं काढ–)
चित्रं काढतात.

८. संध्याकाळी मुलं काय करतात ?
(क्रिकेट खेळ–)
क्रिकेट खेळतात.

९. संध्याकाळी लोक कुठे जातात ?
(देवळात)
देवळात जातात.

१०. उठल्यावर लोक काय घेतात ?
(फक्त चहा)
फक्त चहा घेतात.

D. Using the question pattern मराठीत ___ ___ ला काय म्हणतात, ask the Marathi equivalent of each of the following words.

1. history
2. arithmetic
3. general science
4. hockey
5. soccer
6. volleyball
7. bath
8. to sleep*
9. to take a bath
10. to play

---

* When asked this question in regard to a verb, a native speaker of Marathi will answer with the citation form of the verb, which is the verbal noun *V*-णं (formally णे): झोपणं, करणं, etc.

E. Answer the following questions.

१. तुमचे वडील काय करतात ?
२. तुमची आई नोकरी करते का ?
३. तुमचा भाऊ कुठे असतो ?
४. तो काय करतो ?
५. तुमची बहीण कुठे असते ?
६. ती काय करते ?

F. Translate the following sentences into English.

१. मुलं गोष्टी सांगतात.
२. मुलं गाणी म्हणतात.
३. काही मुलं नाच शिकतात.
४. उठल्यानंतर आम्ही ब्रेकफास्ट घेतो.
५. संध्याकाळी आम्ही व्हॉलीबॉल खेळतो.
६. आम्ही रात्री आंघोळ करतो.
७. आमच्याकडे ज्वारी नाही. आम्ही गहू खातो.
८. आमच्याकडे ऊस नाही. आम्ही गहू, सोयाबीन आणि मका लावतो.
९. लोक फक्त इंग्रजी बोलतात.
१०. हायस्कूलच्या परीक्षेत बहुतेक मुलं पास होतात.

G. Answer the following questions about American life.

१. लोक साधारणपणे किती वाजता उठतात ?
२. उठल्यानंतर ते काय घेतात ?
३. सकाळी लवकर जेवतात का ?
४. किती वाजता कामावर जातात ?
५. संध्याकाळी लोक काय करतात ?
६. ज्वारीची भाकरी खातात का ?
७. पुष्कळ लोकांच्याकडे टीव्ही असतो का ?
८. अमेरिकेत किती भाषा बोलतात ?
९. अमेरिकेत कोणकोणते खेळ खेळतात ? *
१०. हायस्कूलच्या परीक्षेत किती टक्के मुलं पास होतात ?

---

* Use English names.

H. Translate the following sentences into Marathi. Throughout this exercise assume that ' they ' refers to 'the children.'

1. The children get up at six.
2. They have breakfast.
3. They take a bath.
4. School starts at eight.
5. They study Marathi, Hindi, English, history, arithmetic and general science.
6. Maharashtrian children study three languages.
7. In school they sing songs and draw pictures.
8. Most children study a lot.
9. In the evening they play outside.
10. After their meal is over, they go to bed.

I. Translate the following phrases into Marathi.

1. fifty-five percent
2. sixty percent
3. eighty-six rupees
4. ninety-eight rupees
5. one hundred rupees

The Imperfect A (Cont.)

Negative of imperfect A. Imperfect participle. Words used with negative

---

SENTENCES

A.	१.	ती मराठी बोलत नाही.	She doesn't speak Marathi.
	२.	ते पेपर वाचत नाहीत.	He doesn't read the paper.
	३.	बाळ फारसं दूध पीत नाही.	The child doesn't drink much milk.
	४.	ती मुलं फारशी रडत नाहीत.	Those children don't cry very much.
	५.	ती फारशी हसतही नाहीत.	They don't smile very much either.
	६.	अमेरिकन लोक ज्वारी खात नाहीत.	Americans don't eat jowar.
	७.	ही डाळ लवकर शिजत नाही.	This *dal* doesn't cook quickly.
	८.	आम्ही मटण खात नाही.	We don't eat meat.
	९.	ते दारू पीत नाहीत.	They don't drink alcoholic beverages.
	१०.	ते सिगारेट ओढत नाहीत.	They don't smoke cigarettes ('a cigarette').
	११.	ते मूर्तिपूजा करत नाहीत.	They don't do idol worship.
	१२.	पुरुष लहान मुलांना संभाळत नाहीत.	Men don't take care of small children.

SENTENCES

	१३. पुरुष रोजचा स्वैपाक करत नाहीत.	Men don't do every-day cooking.
	१४. ते लोक विहिरीवर पाणी भरत नाहीत.	Those people don't fill water at the well.
	१५. माझं घड्याळ चाल्त नाही.	My watch doesn't work.
	१६. फाटक्या नोटा चाल्त नाहीत.	Torn notes aren't acceptable. (' don't go ').
	१७. मास-मच्छर आमच्यात चाल्त नाही.	Non-vegetarian food is not permitted among us.
	१८. मला तिखट चाल्त नाही.	I can't take hot (food).
B.	१९. ती अभ्यास करत नाही.	She doesn't study.
	२०. मुलं नियम्तिपणे येत नाहीत.	The children don't come regularly.
	२१. तो आईवडलांना पैसे पाठवत नाही.	He doesn't send money to his parents.
	२२. ते चांगले शिकवत नाहीत.	He doesn't teach well.
	२३. मुलं ऐक्त नाहीत.	The children don't listen.
C.	२४. आम्ही सहसा तिक्डे येत नाही.	We usually don't go there.
	२५. ती सहसा चुका करत नाही.	She usually doesn't make mistakes.

SENTENCES

२६.	तो सहसा चालत येत नाही, सायकलवर येतो.	He generally doesn't walk (' come walking '); he comes on a bicycle.
२७.	शाळेत मुलं अजिबात लक्ष देत नाहीत.	In school the children pay absolutely no attention.
२८.	मुलं लक्ष देतच नाहीत.	The children just don't pay attention.
२९.	ते इतरांच्याकडनं कधी मदत मागत नाहीत.	They never ask for help from others.
३०.	मी देवळात कधी जात नाही.	I never go to the temple.
३१.	तो कधीच पत्रं लिहीत नाही.	He just never writes letters.
३२.	त्याला कोणी विचारत नाही.	Nobody gives him any importance.

GRAMMAR

Negative of imperfect A

The negative of the imperfect A has the form *N V-त Aux.*

ती मराठी बोलत नाही.	She doesn't speak Marathi.
ते पेपर वाचत नाहीत.	He doesn't read the paper.

Note that in the negative there is no indication of gender. Only the indication of number is preserved — and that in the auxiliary.

A sentence in this construction can be made more emphatic by putting नाही before the verb.

ती नाही बोलत.	She doesn't speak.

In this construction, as elsewhere, the subject can be omitted when it is understood.

Imperfect participle

The form *V-त* we shall refer to as the imperfect participle. This participle is, for the most part, regular. For bases endinq in आ or ए, त is added without any other change being required.

Base	Imperfect participle
खा-	खात
जा-	जात
ये-	येत

If the base ends in इ or उ, the vowel is lengthened before त.

Base	Imperfect participle
पि-	पीत
धु-	धूत

Verbal bases ending in a consonant require the addition of a vowel before त is added. Generally, the vowel added is अ. (This formulation refers to speech. In writing it is not necessary to write the अ separately, for when त is added the final consonant of the base becomes non-final, and its inherent vowel is pronounced, thus giving the required अ.) Here are some examples.

Base	Imperfect participle
बोल-	बोलत
कर-	करत
फेक-	फेकत

A few common verbs sometimes employ ई rather than अ for the imperfect participle.

Base	Imperfect participle
कर-	करीत
पाठव-	पाठवीत
भर-	भरीत

In this book we will use both forms.

There is considerable variation in the writing of the imperfect participle of those verbs which have ह in the base form. This variation does not indicate differences in pronunciation; it is due to the fact that the script has no way of indicating that intervocalic ह tends to combine with the adjoining sounds. Thus we see such variations as the following.

राहत	रहात	राहात
पाहत	पहात	पाहात

We have generally used the third alternative.* The verb लिह- / लिही- is always written with ई— लिहीत.

Words used with negative

Adverbs. The adverb सहसा 'usually, generally' is used only with the negative. In addition, there are a number of adverbs used frequently though not exclusively) with the negative.

कधी . . . नाही	never
अजिबात . . . नाही	not at all
फारसं . . . नाही	not very much

फारसं** and also चांगलं 'well' belong to the small class of adverbs which are variable. These adverbs use the regular adjective endings. Generally they agree with the subject.

Pronoun. The pronoun कोण is replaced by कोणी in negative sentences. In such sentences the pronoun usually has an indefinite sense.

त्याला कोणी विचारत नाही.	Nobody gives him any importance.

Particles. The particle ही 'too, also' means 'either' when used with the negative.

ती फारशी हसतही नाहीत.	They don't smile very much either.

---

* It will be recalled that in Chapter seven we said that it was necessary to posit two base forms for verbs with ह. Thus the verbs given here have the base forms राह-/राहा- and पाह/-पाहा-. If we take the second form as the base for the imperfect participle, the forms राहात and पाहात are quite regular.

** फारसं and चांगलं are, of course, also adjectives.

The emphatic particle च can be inserted between the imperfect participle and the negative auxiliary.

तो माझ्याशी बोलतच नाही.	He doesn't even speak to me.
आम्ही मटण खातच नाही.	We don't eat meat at all.

Vocabulary notes

1. The auxiliary अस–, as we have already seen, has a negative counterpart नस–. Just as अस– can be used in the imperfect, so can नस–.

ते इथे असतात.	He stays here.
ते इथे नसतात.	He doesn't stay here,

2. The verb चाल– basically means ‘ to walk . ’ In the sentence below it is used in this basic meaning.

सहा महिन्यांचं मूल चालत नाही.	A six–month–old child doesn't walk.

In place of चाल– the combined forms चालत ये– and चालत जा– (‘to come/go on foot ’) are often used. See sentence 26 for an example.

In addition to the basic sense of ‘ walk ’ चाल– has a number of derived meanings.

(1) to work, run, function

माझं घड्याळ चालत नाही.	My watch doesn't work.

(2) to be acceptable currency

फाटक्या नोटा चालत नाहीत.	Torn notes aren't acceptable.

(3) to be permissible (as a custom* or habit)

मास–मच्छर आमच्यात चालत नाही.	Non-vegetarian food is not permitted among us.
मला तिखट चालत नाही.	I can't take hot (food).

* There is also a related noun चाल, चाली *f*. (*i*) meaning ‘custom.’

3. The verb मागा– ‘ to ask for ’ requires the postposition कडून ‘ from ’ on the indirect object.

ते इतरांच्याकडून मदत मागत नाहीत.	They don’t ask for help from others.

In speech, कडून is often replaced by कडनं.

ते इतरांच्याकडनं मदत मागत नाहीत.

4. The form मराठीतून (मराठी + आत + ऊन) means ‘ through Marathi.’

5. Normally an adjective is used with the noun it qualifies. In some cases, however, the noun is not expressed but understood.

मला तिखट चालत नाही.	I can’t take hot (food).
ते इतरांच्याकडनं कधी मदत मागत नाहीत.	They never ask help from other (people).

VOCABULARY

अजिबात *adv.* completely, absolutely, at all

अमेरिकन *adj. inv.* American

इतर *adj. inv.* other

ओढ– *v.t.* 1. to pull, drag. 2. to smoke

कोणी *pron.* anybody. o नाही nobody

कॅमेरा, कॅमेरे *m.* camera

चांगलं *adv. var.* well

चाल– *v i.* 1. to walk. 2. to work, run, function. 3. to be acceptable currency. 4. to be permissible (as a custom or habit)

चालत ये– to come on foot

चालत जा– to go on foot

चूक, चुका *f.*(*i*)[*] mistake. o कर– to make a mistake

डाळ, डाळी *f.*(*i*) split, dried beans

दारू *f.* liquor, alcoholic beverages

[*] This word is irregular in that its plural follows the *f.*(*e*) class and its oblique form the *f.*(*i*) class.

VOCABULARY

नियमितपणे *adv.* regularly
नोट, नोटा *f.(e)* currency note, bill
पूजा *f.* ritual worship. o **कर–** to do ritual worship
फाटकं *adj.* torn, ragged
बीफ *n.* beef
भर– *v.t.* to fill
मटण *n.* mutton, goat meat, meat
मास *n.* flesh, meat
मास–मच्छर *m.* non-vegetarian food (lit., flesh and fish)
मूर्तिपूजा *f.* idol worship
मूर्ती, मूर्ती *f.* idol, image
रड– *v.i.* to cry
रोज *adv.* daily, every day
रोजचं *adj.* everyday
लक्ष *n.* attention. o **दे** – to pay attention
विचार– *v.t.* to give importance
शिज– *v.i.* to cook
संभाळ– *v.t.* to take care of
सहसा *adv.* generally, usually (used with neg.)
सिगारेट, सिगारेटी *f.(i)* cigarette
स्वैपाक *m.* cooking, preparation of meals o **कर–** to cook, prepare meals
हस– *v.i.* to smile, laugh
ही *part.* either (with neg.)

Phrases

विहिरीवर at the well
सायकलवर on a bicycle
आईवडलांना to (one's) parents
आईवडलांकडून from (one's) parents
इतरांच्याकडून from others
मराठीतून through Marathi
सहा महिन्यांचं मूल a six-month-old child

PRACTICE

A. Give the imperfect participle of each of the following verbs.

१. (कर–) करत
२. (बोल–) बोलत
३. (वापर–) वापरत
४. (ये–) येत
५. (जा–) जात
६. (पि–) पीत
७. (धु–) धूत
८. (ऐक–) ऐकत
९. (दे–) देत
१०. (घे–) घेत

११. (आण-) आणत
१२. (झोप-) झोपत
१३. (बघ-) बघत
१४. (पाहा-) पाहात
१५. (राहा-) राहात
१६. (लिही-) लिहीत
१७. (सांग-) सांगत
१८. (उघड-) उघडत
१९. (हस-) हसत
२०. (रड-) रडत

B. Negate each of the following sentences.

१. (मी पुण्यात राहातो/ राहाते.)
मी पुण्यात राहात नाही.

२. (लोक रेडिओ ऐकतात.)
लोक रेडिओ ऐकत नाहीत.

३. (ते इथे असतात.)
ते इथे नसतात.

४. (मुलं अभ्यास करतात.)
मुलं अभ्यास करत नाहीत.

५. (ते आम्हाला मदत करतात.)
ते आम्हाला मदत करत नाहीत.

६. (तो पत्रं लिहितो.)
तो पत्रं लिहीत नाही.

७. (मला तिखट चालतं.)
मला तिखट चालत नाही.

८. (मी स्वैपाक करतो/करते.)
मी स्वैपाक करत नाही.

९. (ते दारू पितात.)
ते दारू पीत नाहीत.

१०. (ही डाळ लवकर शिजते.)
ही डाळ लवकर शिजत नाही.

C. Answer the following questions, using the Marathi equivalent of the English answer suggested.

१. अमेरिकेत पुरुष मुलांना संभाळतात का ?
(They generally don't.)
सहसा संभाळत नाहीत.

२. पुरुष रोजचा स्वैपाक करतात का ?
(They generally don't.)
सहसा करत नाहीत.

३. पुरुष विहिरीवर पाणी भरतात का ?
(They generally don't.)
सहसा भरत नाहीत.

४. भारतीय बायका दारू पितात का ?
(They generally don't.)
सहसा पीत नाहीत.

५. भारतीय बायका सिगारेट ओढतात का ?
(They genrally don't.)
सहसा ओढत नाहीत.

६. भारतीय लोक मटण खातात का ?
(They don't eat very much.)
फारसं खात नाहीत.

७. तुमचे लोक बीफ खातात का ?
(No, they don't at all.)
नाही, अजिबात खात नाहीत.

८. तुम्ही लोक मूर्तिपूजा करता का ?
(No, we don't at all.)
नाही, अजिबात करत नाही.

९. युनिव्हर्सिटीत मराठीतून शिकवतात का ?
(No, they usually don't.)
नाही, सहसा शिकवत नाहीत.

१०. वर्गात विद्यार्थी सिगारेट ओढतात का ?
(No, they never do.)
नाही, कधी ओढत नाहीत.

D. Translate the following sentences into English.

१. ते लोक सहसा चुका करीत नाहीत.
२. मुलं नियमितपणे शाळेत जात नाहीत.
३. तो फोटो काढत नाही, चित्रं काढतो.
४. ते आईवडलांकडनं मदत मागत नाहीत.
५. ती कधी हसत नाही.
६. मुलं फारसं रडत नाहीत.
७. तो कधी वेळेवर येत नाही.
८. आमच्याकडे मटण चालत नाही.
९. त्यांना कोणी मदत करत नाहीत.
१०. आता त्याला कोणी विचारत नाही.

E. Translate the following sentences into Marathi.

1. She doesn't speak to me.
2. The students don't study regularly.
3. You pay absolutely no attention.*
4. They don't ask (their) parents for help.
5. I don't come walking. I come on a bicycle.
6. I don't go there very much.
7. My camera doesn't work.
8. He doesn't talk very much.
9. I don't usually smoke (cigarettes.)
10. We don't usually eat meat.
11. We don't eat eggs either.
12. She never works.
13. I don't even watch television.
14. He speaks very well.
15. The examinations usually aren't difficult.

---

* Use familiar.

Adverbs with the Imperfect A

Adverbs meaning ' at present. ' Adverbial expressions of frequency

---

SENTENCES

A.	१.	सध्या आम्ही नागपूरला असतो.	At present we live in Nagpur.
	२.	हल्ली रोज संध्याकाळी वीज जाते.	Nowadays the electricity goes off every evening.
	३.	अलिकडे फोन सारखा बिघडतो.	These days the phone constantly goes out of order.
B.	४.	तुम्ही रोज मंडईत जाता का ?	Do you go to the vegetable market every day ?
		हो, रोज जातो/जाते.	Yes, I go every day.
	५.	बाजार केव्हा भरतो ?	When is the bazar held ?
		दर रविवारी भरतो.	It is held every Sunday.
	६.	तुम्ही रोज मटण खाता का ?	Do you eat meat every day ?
		नाही, आठवड्यातून एकदा खातो.	No, (we) eat it once a week.

SENTENCES

७.	अमेरिकेत लोक दररोज मटण खातात का ?	In America do people eat meat every day ?
	हो, पुष्कळ लोक रोज दोनदाही खातात.	Yes, many people eat it even twice a day.
८.	तुम्ही रोज कपडे धुता का ?	Do you wash clothes every day ?
	हो, धुतो.	Yes, (we) do.
९.	तुम्ही कधी सिनेमाला जाता का ?	Do you ever go to a movie ?
	हो, अधनंमधनं जातो / जाते.	Yes, I go now and then.
१०.	तुम्ही पुण्याला किती वेळा जाता ?	How often do you go to Pune ?
	महिन्यातून दोनदा (जातो / जाते).	(I go) twice a month.
११.	तुम्ही मुंबईला कधी जाता का ?	Do you ever go to Bombay ?
	वर्षातनं एकदा जातो / जाते.	I go once a year.
१२.	तुम्ही माहेरी केव्हा जाता ?	When do you go to your mother's home ?
	माहेर जवळच आहे म्हणून पंधरवड्यातनं एकदा जाते.	My mother's home is nearby, so I go once a fortnight.

SENTENCES

१३.	आजी-आजोबा दरवर्षी पंढरपूरला जातात का ?	Do Grandmother and Grandfather go to Pandharpur every year ?
	हो, जातात.	Yes, they do.
१४.	सुट्टीमधे तुम्ही काय करता ?	What do you do during vacation ?
	आम्ही प्रवास करतो – कधी उत्तरेकडे तर कधी दक्षिणेकडे.	We travel — sometimes to the North, and sometimes to the South.
१५.	तुझे तास आठवड्यातनं किती दिवस असतात ?	How many days a week do you have class ('how many days are your class periods ') ?
	सहा दिवस.	Six days.
१६.	विद्यार्थी फावल्या वेळात काय करतात ?	What do the students do in their spare time ?
	ते कधी नाटकाला किंवा मैफलीला जातात, तर कधी हॉटेलमधे बसून गप्पा मारतात.	They sometimes go to a play or a concert, sometimes they sit in a cafe and chat.
C. १७.	महाराष्ट्रात उन्हाळा केव्हा सुरू होतो ?	In Maharashtra when does summer start ?
	साधारणपणे मार्चअखेर सुरू होतो.	Generally it starts at the end of March.

SENTENCES

१८.	उन्हाळ्यात ऊन नेहमी कडक असतं का ?	In summer is the sun always very hot ?
	हो, बहुतेक ठिकाणी असतं.	Yes, in most places it is.
१९.	उन्हाळ्यात खूप वाराही असतो का ?	In summer is there a lot of wind too ?
	हो, भयंकर वारा असतो.	Yes, there's terrific wind.
२०.	हिवाळ्यात हवा कशी असते ?	What is the weather like in winter ?
	फारच चांगली असते.	It's very pleasant.
२१.	अमेरिकेत हिवाळ्यात खूप थंडी असते का ?	In America is it always very cold ('is there always a lot of cold ') in winter ?
	उत्तरेकडे असते, दक्षिणेकडे तितकी नसते.	There is in the North, not so much in the South.
२२.	इथे पावसाळ्यात रोज पाऊस पडतो का ?	Here in the rainy season does it rain (' does the rain fall ') every day ?
	रोज पडतोच असं नाही. दोन-तीन दिवस पडतो, मग दोन-तीन दिवस कोरडे जातात.	It's not that it rains every day (' it rains every day, it's not like that '). It rains for two or three days then there's a gap of two or three days (' two or three days remain dry. ')

SENTENCES

२३.	पावसाळ्यात सारखा पाऊस पडतो का ? कधीकधी / कधीमधी दिवसभर पडतो, पण बहुतेक वेळा फक्त दुपारी पडतो.	In the rainy season does it rain constantly ? Sometimes it rains all day long, but usually it rains only in the afternoon.
D. २४.	ते पुष्कळदा आम्हाला मदत करतात.	They often help us.
२५.	आम्ही क्वचित तिकडे जातो.	We go there once in a while.
२६.	आम्ही क्वचितच तिकडे जातो.	We seldom go there.
२७.	विद्यार्थी बहुधा चार विषय शिकतात.	Students usually study four subjects.
२८.	मुलं रोज व्यायाम करतात.	The children exercise every day.
२९.	त्यांच्या गोष्टी नेहमी चांगल्या असतात.	Their/his/her stories are always good.
३०.	दर शनिवारी टीव्हीवर सिनेमा असतो.	Every Saturday there's a movie on television.

SENTENCES

३१. तो दर वेळी उशिरा येतो.	Every time he comes late.
३२. दर चार तासांनी हे औषध घ्या.	Take this medicine every four hours.
३३. दोन-दोन गोळ्या चार-चार तासांनी घ्या.	Take two tablets every four hours.
३४. भर दिवसा चोऱ्या होतात.	Thefts occur in broad daylight.
३५. भर दुपारी ती शेतात काम करते.	She works in the field at the height of the afternoon.

GRAMMAR

Adverbs meaning 'at present'

Since the imperfect A is limited to habitual action in the present tense, those adverbs meaning 'at present,' 'nowadays,' etc., are used almost exclusively with the imperfect A. The most common of these adverbs are listed below.

सध्या	at present	हल्ली	nowadays
अलिकडे	these days		

The English translations are, of course, only rough approximations. The three Marathi words are more or less synonymous.

These adverbs come at the beginning of the sentence or, alternatively, after the subject. See section A for examples of their use.

Adverbial expressions of frequency

While the adverbs discussed above are associated almost exclusively with the imperfect A, there is another large set of adverbs and adverbial expressions often associated with the imperfect A. These adverbial expressions usually have to do with frequency.

Adverbial expressions of frequency generally immediately follow the subject and precede adverbs of place, adjectives, and direct objects.* Note the examples below.

तुम्ही रोज मंडईत जाता का ?	Do you go to the vegetable market every day ?
उन्हाळ्यात ऊन नेहमी कडक असतं का ?	In the summer is the sun always very hot ?
तुम्ही रोज कपडे धुता का ?	Do you wash clothes every day ?

---

* Keep in mind that this is not a hard and fast rule. In Marathi as in English there is considerable latitude in the placement of the adverb. Depending on what has been said before or on what one wishes to emphasize, the position of the adverb may be changed. Particularly if there is a direct object one can add emphasis to the adverb by placing it after the object.

तुम्ही कपडे रोज धुता का !	Do you wash clothes *every day* ?

Compounds and phrases with भर. The adverbial suffix भर (from भर–*v.i.* ' to be filled ') can be added to any number of words referring to time. The resultant words all have the meaning ' all . . . long ' or sometime ' for a whole . . . . '

रात्रभर	all night long
सकाळभर	all morning long
आठवडाभर	all week long
महिनाभर	all month long
वर्षभर	all year long

In addition to being an adverbial suffix, भर is also used as an adjective and as an adjectival suffix. As an adjective it appears in certain stereotyped phrases, such as those below.

भर दिवसा*	in broad day
भर दुपारी	at the height of the afternoon
भर उन्हाळ्यात	at the height of summer

See sentences 34 and 35 for examples.

As an adjectival suffix, भर, like English *–ful* is used in expressions of measure.

चमचाभर	a spoonful
कपभर	a cupful

Expressions of ' every.' In adverbial phrases of time ' every ' is expressed by रोज in certain contexts and by दर in most other contexts. रोज ' daily ' is used in combination with the words for the parts of the day in order to make phrases meaning ' every . . . . '

---

* दिवसा is an archaic form which functions as an adverb.

रोज सकाळी	every morning
रोज दुपारी	every afternoon
रोज संध्याकाळी	every evening
रोज रात्री	every night

Below are examples of the use of दर. Note that the word referring to time must be either in the locative or have postposition ला.

दर रविवारी	every Sunday
दर आठवड्याला	every week
दर महिन्याला	every month
दर वर्षी	every year
दर वेळी/दर वेळेला	every time

Phrases meaning ' every *x* number of units of time ' have the form illustrated below.

दर दोन तासांनी	every two hours
दर चार दिवसांनी	every four days

The forms तासांनी and दिवसांनी employ the instrumental postposition नी. For a discussion of the instrumental postposition, see *MRG*, pp. 110–111.

Expression af ' x times per N.' The example sentences contain a number of phrases meaning ' *x* times per *N*. '

आठवड्यातून एकदा	once a week
पंधरवड्यातनं एकदा	once a fortnight
महिन्यातून दोनदा	twice a month
वर्षातनं एकदा	once a year
आठवड्यातनं किती दिवस	how many days a week

As the examples suggest, there are two alternative patterns.

N– आतून . . . दा	आठवड्यातून एकदा
N– आतनं . . . दा	आठवड्यातनं एकदा

The use of आतनं is a little more colloquial than आतून.

दा is an adverbial suffix meaning 'time.' Any number can be added before it.

दोनदा	twice
तीनदा	three times
चारदा	four times
तीन–चारदा	three or four times

In place of दा other expressions of time may be used.

आठवड्यातून तीन वेळा	three times a week
महिन्यातून दोन दिवस	two days a month

Just as आतून has a colloquial form आतनं, the expression अधूनमधून has the colloquial form अधनंमधनं. See sentence 9 for an example.

Special detail

1. Reduplication — the repetition of the same or a similar form — is frequently used in Marathi. The sentences in this chapter contain two examples of reduplication.

दोन-दोन गोळ्या चार-चार तासांनी घ्या.	Take two tablets every four hours.
कधीकधी/कधीमधी पाऊस दिवसभर पडतो.	Sometimes it rains all day long.

The first example clearly indicates what is called the 'distributive' use of reduplication. To indicate a fixed quantity of something to be given to each of several persons, or to be taken at fixed intervals one uses reduplicated numerals. Another example is given below.

मुलांना एकेक लाडू दे.	Give the children one *ladu* each.

In the word कधीकधी (or कधीमधी) the reduplication does not strictly have a distributive meaning, but the meaning 'at times,' 'now and then,' 'occasionally' is obviously akin to the distributive.

2. Sentence 22 contains a form of negation frequently used in Marathi.

पाऊस रोज पडतोच असं नाही.	It's not that it rains every day.

In this construction a positive sentence is given, followed by असं नाही 'it's not like that.' This construction is generally used to negate an assumption someone else has made.

Vocabulary notes

1. The word कधी — either singly or reduplicated — has a variety of meanings. These are related to each other but are different enough to require attention. Note the following examples.

मी कधी येऊ ?	When shall I come ?
तो कधी पत्रं लिहीत नाही.	He never writes letters.
तुम्ही कधी सिनेमाला जाता का ?	Do you ever go to movies ?
कधीकधी / कधीमधी पाऊस दिवसभर पडतो.	At times it rains all day long.
आम्ही प्रवास करतो – कधी उत्तरेकडे तर कधी दक्षिणेकडे.	We travel – sometimes to the North and sometimes to the South.

2. Note that when the emphatic particle च is added to क्वचित 'once in a while' the resultant word क्वचितच has the negative sense 'seldom.'

3. The verb मार– found in the verb phrase गप्पा मार– deserves special notice. Here and in a number of other verb phrases मार– serves primarily as a verb-maker, with only a vestige of its basic meaning. Note the range of the basic meanings of मार– : *v.t.* 1. to beat. 2. to strike. 3. to kill, destroy. 4. to drive in. 5. to throw at. 6. to spray.

4. तर 'then' is a conjunction. It is often used along with जर 'if' in conditional sentences. In sentence 11 (which is given again in note 1

above), however, it is used in a different sense which is approximated fairly closely by English ' while. '

5. The intransitive verb भर– which means basically ' to be filled ' is also used to mean ' to be held ' or ' to meet. '

बाजार रविवारी भरतो.	The bazar is held on Sunday.
शाळा देवळात भरते.	The school meets in the temple.

6. In English one normally says ' it rains ' (the ' it ' being a dummy subject). In Marathi, on the other hand, the construction is पाऊस पडतो ' rain falls. ' Note also the following similar constructions.

थंडी असते / थंडी पडते.	It is cold.
ऊन असतं / ऊन पडतं.	There is hot sun.

7. Though according to Sanskrit tradition there are six seasons, in common parlance the year is divided into three seasons— उन्हाळा ' summer, ' पावसाळा ' rainy season, ' and हिवाळा ' winter. '

8. In the phrase फावला वेळ ' spare time, ' the word फावला comes from the intransitive verb फाव– ' to find. '

9. The emphatic particle ही as used in sentence 7 has the sense ' even. '

VOCABULARY

अखेर *post.* at the end of
आजी, आज्या *f.* grandmother
आजोबा, आजोबा *m.* grandfather
उत्तर *f.*(*e*) north
उन्हाळा, उन्हाळे *m.* summer
ऊन *n.* sunlight, heat and glare of the sun
औषध, औषधं *n.* medicine
कडक *adj. inv.* severe, strong
किंवा *conj.* or
कोरडं *adj.* dry
गप्पा *f.pl.* chatting. ० मार– to chat
गोळी, गोळ्या *f.* pill, tablet
चर्च, चर्चं *n.* church
चोरी, चोऱ्या *f.* theft
ठिकाण, ठिकाणं *n.* place. ठिकाणी in a place, in places
तर *conj.* while
तास, तास *m.* 1. hour. 2. period (as in a school)

VOCABULARY

तितकं *adj.* so much
थंडी *f.* cold
दर *adj. inv.* every
दक्षिण *f.*(*e*) south
नाटक, नाटकं *n.* play, drama
पंढरपूर *n.* Pandharpur (a town in Maharashtra, site of the main temple of the god Vithoba)
पंधरवडा, पंधरवडे *m.* fortnight
पाऊस *m.* rain
पावसाळा, पावसाळे *m.* rainy season, monsoon
प्रवास *m.* travel. o **कर**– to travel
फावला वेळ leisure time
बाजार, बाजार *m.* bazar, market. o **भर**– for a market to be held
बिघड– *v.i.* to go out of order
भयंकर *adj. inv.* awful, terrible, terrific
भर– *v.i.* 1. to be filled. 2. to be held, to meet (as a bazar or a school)
भर *adj. inv.* full. *adj. suff. inv.*–ful, the whole
मंडई, मंडया *f.* vegetable market
मशीद, मशिदी *f.*(*i*) mosque
मार– *v.t.* 1. to beat. 2. to strike. 3. to kill, destroy. 4. to drive in. 5. to throw at. 6. to spray
माहेर *n.* married woman's mother's home. **माहेरी** to/in the **माहेर**
मैफल, मैफली *f.*(*i*) concert, recital
म्हणून *conj.* so, therefore
वारा, वारे *m.* wind
विषय, विषय *m.* subject
वीज *f.*(*e*) electricity
व्यायाम, व्यायाम *m.* exercise. o **कर**– to exercise
सुट्टी, सुट्ट्या *f.* holiday, vacation
सुरू *adj. inv.* begun, underway, in progress. o **हो**– to begin
हवा *f.* 1. weather. 2. air
हिवाळा, हिवाळे *m.* winter
ही *part.* even

Adverbs

अधूनमधून/अधनंमधनं *adv.* at times, now and then, from time to time, occasionally
अलिकडे *adv.* recently
एकदा *adv.* once
कधी *adv.* ever (in yes–no questions) sometimes . . . sometimes
कधीकधी/कधीमधी *adv.* at times, now and then, from time to time, occasionally
क्वचित *adv.* once in a while
क्वचितच *adv.* seldom, rarely
तीनदा *adv.* thrice, three times
दररोज *adv.* every day
दा *adv. suff.* times (preceded by a numeral)
दिवसभर *adv.* all day long
दोनदा *adv.* twice

VOCABULARY

नेहमी *adv.*	always
बहुधा *adv.*	usually
भर *adv. suff.*	all . . . long
भर दिवसा	in broad daylight
भर दुपारी	at the height of the afternoon
भर उन्हाळ्यात	at the height of the summer
सारखं *adv. var.*	constantly
हल्ली *adv.*	nowadays

Adverbial phrases of frequency

किती वेळा	how often
बहुतेक वेळा	most of the time
आठवड्यातून एकदा	once a week
पंधरवड्यातनं एकदा	once a fortnight
महिन्यातून एकदा	once a month
वर्षातनं एकदा	once a year
दर वेळेला	every time
दर शनिवारी	every Saturday
दर वर्षी	every year
दर चार तासांनी	every four hours
दोन दोन गोळ्या चार-चार तासांनी	two tablets every four hours

Other phrases

बहुतेक ठिकाणी	in most places
उत्तरेकडे	to the north
दक्षिणेकडे	to the south
उन्हाळ्यात	in summer
पावसाळ्यात	in the rainy season
हिवाळ्यात	in winter
मैफलीला	to a concert
नाटकाला	to a play
सिनेमाला	to a movie
अमेरिकेत	in America
मंडईत	in/to the market
मशिदीत	in/to the mosque
चर्चला	to church
मार्चअखेर	at the end of March
फावल्या वेळात	in spare time
टीव्हीवर	on television
मराठीच्या परीक्षा	the Marathi exams

PRACTICE

A. Fill in the blanks with the Marathi equivalent of the word in parentheses.

१. तुम्ही ________ व्यायाम करता का ? रोज
(every day)

२. तुम्ही ________ फुटबॉल खेळता का ? कधी
(ever)

३. मुलं ______ तीन भाषा शिकतात. बहुधा
(usually)

४. तो ______ उशिरा येतो. नेहमी
(always)

५. आम्ही ______ मैफलीला जातो. अधूनमधून
(occasionally)

६. आम्ही ______ मटण खातो. क्वचितच
(seldom)

७. तुम्ही ______ प्रवास करता का ? पुष्कळदा
(often)

८. ______ मी रात्रभर अभ्यास करतो/करते. कधीकधी / कधीमधी
(at times)

९. मुलं ______ टीव्ही बघतात. सारखी
(constantly)

१०. ______ आम्ही क्वचितच तिकडे जातो. हल्ली
(nowadays)

११. ______ मी फिरायला जातो/जाते. रोज सकाळी
(every morning)

१२. ______ आम्ही मशिदीत जातो. दर शुक्रवारी
(every Friday)

१३. ______ आम्ही मुंबईला जातो. वर्षातून / वर्षातनं एकदा
(once a year)

१४. आठवड्यातून ______ तुमचा तास असतो ? किती वेळा
(how often)

१५. ______ लोक हिंदी बोलतात. बहुतेक ठिकाणी
(in most places)

B. Use the words given below in the pattern ——— आतून एकदा. Repeat the exercise using ——— आतनं दोनदा.

१. (आठवडा)
आठवड्यातून एकदा

२. (पंधरवडा)
पंधरवड्यातून एकदा

३. (महिना)
महिन्यातून एकदा

४. (वर्ष)
वर्षातून एकदा

C. Add the suffix भर to the words given below.

१. (दिवस)
दिवसभर

२. (रात्र)
रात्रभर

३. (महिना)
महिनाभर

४. (वर्ष)
वर्षभर

५. (सकाळ)
सकाळभर

६. (दुपार)
दुपारभर

D. Using the words below, make phrases of the pattern रोज ________.

१. (संध्याकाळ)
रोज संध्याकाळी

२. (दुपार)
रोज दुपारी

३. (रात्र)
रोज रात्री

४. (सकाळ)
रोज सकाळी

E. Using the words below, make phrases of the pattern दर ________.

१. (सोमवार)
दर सोमवारी

२. (आठवडा)
दर आठवड्याला

३. (वर्ष)
दर वर्षी

४. (महिना)
दर महिन्याला

F. Fill in the blank with the adverbial expression that best applies to you or your experience.

१. मी ______ गप्पा मारतो / मारते.
२. मी पेपर ______ वाचतो / वाचते.
३. मी ______ नाटकाला जातो / जाते.
४. मी ______ कॉफी पितो / पिते.
५. मी ______ व्यायाम करतो / करते.
६. मी ______ अभ्यास करतो / करते.
७. मी ______ सिनेमाला जातो / जाते.
८. मी वर्गात ______ उशिरा येतो / येते.
९. मी ______ लवकर उठतो / उठते.
१०. मराठीच्या परीक्षा ______ अवघड असतात.

G. Answer the following questions with the Marathi equivalent of the answer suggested.

१. हिवाळ्यात तुमच्या गावात खूप थंडी असते का ?
(Usually it is.)
बहुधा असते.

२. तुमच्या गावात उन्हाळा फार कडक असतो का ?
(It rarely is.)
क्वचितच असतो.

३. अमेरिकेत उन्हाळा कडक असतो का ?
(In some places it is.)
काही ठिकाणी असतो.

४. मंडई आठवड्यातून किती दिवस भरते ?
(It is held every day.)
रोज भरते.

५. बाजार केव्हा भरतो ?
(It is held every Thursday.)
दर गुरुवारी भरतो.

६. बायका माहेरी कितीदा जातात ?
(They go twice a year.)
वर्षातून दोनदा जातात.

७. मुलं सिनेमाला किती वेळा जातात ?
(They go once a month.)
महिन्यातून एकदा जातात.

८. अमेरिकेत मुलं रोज किती तास टीव्ही बघतात ?
(They watch for three or four hours.)
तीन-चार तास बघतात.

९. अमेरिकेत विद्यार्थी किती भाषा बोलतात ?
(They usually speak only English.)
बहुधा ते फक्त इंग्रजी बोलतात.

१०. कॉलेजमधे विद्यार्थी किती विषय घेतात ?
(Most of the time they take four subjects.)
बहुतेक वेळा ते चार विषय घेतात.

H. Translate the following sentences into Marathi.

1. I read a Marathi paper now and then.
2. We often sit in a restaurant and chat.
3. Once a week I write letters to (my) parents and friends.
4. Every night I drink a cupful of milk.
5. During vacation we travel to the North.
6. We buy vegetables three times a week.
7. My mother sometimes stays with us, sometimes with Uma.
8. Grandfather and Grandmother go for a walk every evening.
9. Now and then we go to Bombay.

10. The bus usually comes on time.
11. The phone rarely goes out of order.
12. Many people go to church every Sunday.
13. Students often study all night long.
14. Nowadays many women have jobs.
15. At present thefts take place in broad daylight.
16. The girl constantly asks questions.
17. In the South is the summer very severe?
18. In the rainy season does it rain every day?
19. In the winter the weather is very pleasant.
20. Take one tablet three times a day.

Chapter Eighteen

The Subordinating Conjunction V-ऊन

Combining sentences with V-ऊन. Description of a series of actions. Answers to yes-no questions

---

SENTENCES

A.	१.	दुकानात जाऊन चहाचा पुडा आण.	Go to the store and bring a packet of tea.
	२.	शेजारी जाऊन डॉक्टरांना फोन कर.	Go next door and phone the doctor.
	३.	दवाखान्यात जाऊन डॉक्टरांना बोलाव.	Go to the dispensary and call the doctor.
	४.	स्कूटर घेऊन तिला स्टँडवर पोचव.	Take the scooter and take her to the bus stand.
	५.	स्टेशनवर जाऊन रिझर्वेशन आण.	Go to the station and get (' bring ') a reservation.
	६.	चौकशी करून ये.	Go and inquire (' inquire and come ').
	७.	हे पुस्तक घरी नेऊन वाच.	Take this book home and read it.
	८.	त्यांना पत्र लिहून मीटिंगबद्दल कळव.	Write them/him/her a letter and inform them/him/her about the meeting.

SENTENCES

	९.	देवळापर्यंत जाऊन डावीकडे / डाव्या हाताला वळा.	Go up to the temple and turn left.
	१०.	उजवीकडे / उजव्या हाताला वळून मला दिव्याच्या खांबापाशी सोडा.	Turn to the right and leave me off by the light pole.
	११.	स्कूटर दुरुस्त करून उद्या पाठवा.	Repair the scooter and send it tomorrow.
B.	१२.	मी येऊन बघू का ?	Shall I come and see ?
	१३.	मी जाऊन त्यांना भेटू का ?	Shall I go and meet him/her/them ?
	१४.	सामान उचलून आत ठेवू का ?	Shall I pick up the things and put them inside ?
C.	१५.	मी सहाला उठून चहा घेतो/घेते.	I get up at six and have tea.
	१६.	मी आंघोळ करून फिरायला जातो/जाते.	I have a bath and go for a walk.
	१७.	मी सकाळ–संध्याकाळ येऊन पोळ्या करते.	She comes in the morning and evening and makes *chapatis*.

SENTENCES

१८.	तो रोज लवकर उठून व्यायाम करतो.	He gets up early every day and exercises.
१९.	विद्यार्थी हॉटेलमधे बसून गप्पा मारतात.	The students sit in a cafe and chat.
२०.	ते चपला बनवून बाजारात विकतात.	They make chappals and sell them in the market.
D. २१.	मी रिझर्वेशन करून येऊ का ?	Shall I go and make a reservation (' make a reservation and come ') ?
	हो, ये.	Yes, do.
२२.	तुम्ही जेवून कामाला जाता का ?	Do you have your meal and go to work ?
	हो, जातो/जाते.	Yes, I do.

GRAMMAR

Combining sentences with V-ऊन

When two or more sentences having the same subject* describe a series of closely-related actions, they can be combined into a single sentence using the subordinating conjunction *V-* ऊन as in the example below.

शेजारी जा.	Go next door.
(मग) डॉक्टरांना फोन कर.	(Then) call the doctor.
शेजारी जाऊन डॉक्टरांना फोन कर.	Go next door and call the doctor.

Note that the sense of *V-* ऊन is best expressed in English by 'and.'** This construction is sometimes translated with 'having' ('having gone next door, call the doctor'). Such sentences are not colloquial English, however, so we have avoided using them.

The examples in this chapter illustrate the use of *V-*ऊन with all the verb forms introduced so far — i. e., the imperative, the request for instruction, and the imperfect A. The use of *V-*ऊन, however, is not limited to sentences with these verb forms. Sentences of any form—as long as they describe a series of closely-related actions—can be joined with *V-* ऊन.

---

* In certain cases *V-*ऊन can also be used to join sentences with different subjects. However, these cases are limited, and we shall not deal with them here.

** In colloquial English the 'and' in this construction is sometimes dropped, e. g., 'go inquire,' 'go play,' 'come see the parade.'

The process of combining the sentences with *V*-ऊन is described in the following formula.

$$\begin{array}{l} N_1{}^{*} \quad V_1 \\ \qquad\qquad \rightarrow N_1 \quad V_1\text{-ऊन} \quad V_2 \\ (\text{मग})\ N_1 \quad V_2 \end{array}$$

मी येऊ का?	Shall I come?
(मग) मी बघू का?	(Then) shall I see?
मी येऊन बघू का?	Shall I come and see?
मी सहाला उठतो / उठते.	I get up at six.
(मग) मी चहा घेतो / घेते.	(Then) I have tea.
मी सहाला उठून चहा घेतो / घेते.	I get up at six and have tea.

Note that words common to both sentences are not repeated.

ते चपला बनवतात.
ते चपला बाजारात विकतात.
ते चपला बनवून बाजारात विकतात.

Note that no matter what the form of the verb in the original sentence, ऊन is added not onto that form but onto the verb base. This means that the resultant clause with *V*- ऊन does not retain any indication of tense, aspect, etc.

---

* The subscript numbers under the symbol for a given part of speech serve to indicate which items are the same and which are different. Thus, in this formula N_1 occurs in three places. This means that the same noun is repeated. For verbs, on the other hand, we have V_1 and V_2, indicating that two different verbs have been used.

Morphophonemic changes. The only morphophonemic rule affecting V-ऊन is Rule M_3 which, as we have already seen, requires that व be inserted after उ before the addition of आ or उ. The only verb that this rule applies to is धु–.

धु–   धुवून

Description of a series of actions

An examination of the example sentences and their English equivalents reveals that while in some cases the Marathi and English sentences parallel each other, in other cases the Marathi and English sentences break up the action differently. Note, for instance, the sentences below.

एक डझन अंडी घेऊन ये.	Go get a dozen eggs.
चौकशी करून ये.	Go and inquire.

It is difficult to make any firm generalizations about these differences (especially as we can make perfectly acceptable Marathi sentences that exactly parallel the English examples above). Nevertheless, it is clear that in English one usually says 'go and do,' while in Marathi one often says 'do and come.'

Answers to yes-no questions

A yes-no question with V- ऊन is usually answered with V_2 only.

मी रिझर्वेशन करून घेऊ का?
हो, घे.

Vocabulary notes

We have glossed दवाखाना first of all as 'dispensary.' Strictly speaking, this means a place where the doctor examines patients and dispenses medicines himself rather than writing prescriptions. Today, however, the word is used to refer to any doctor's office or to a small hospital. A large hospital is usually called a हॉस्पिटल or इस्पितळ.

VOCABULARY

इस्पितळ, इस्पितळं *n.* hospital
उचल– *v.t.* to lift, pick up
उजवं *adj.* right
उजवीकडे *adv.* to/on the right
खांब, खांब *m.* pole
चौकशी *f.* inquiry. o **कर–** to inquire
डावं *adj.* left
डावीकडे *adv.* to/on the left
दवाखाना, दवाखाने *m.* dispensary, doctor's office, hospital
दुरुस्त *adj. inv.* repaired. o **कर–** to repair
पर्यंत *post.* up to, as far as
पुडा, पुडे *m.* packet
पोचव– *v.t.* to accompany to a destination
मीटिंग, मीटिंगा *f.* meeting
रिझर्वेशन, रिझर्वेशनं. *n.* reservation. o **कर–** to make a reservation
वळ– *v.i.* to turn
सोड– *v.t.* to leave, drop
स्टेशन, स्टेशनं *n.* station
हॉस्पिटल, हॉस्पिटलं *n.* hospital

Phrases

दुकानात in/to the store
बँकेत in/to the bank
दवाखान्यात in/to the dispensary
बाजारात in/to the bazar
डॉक्टरांना to the doctor, the doctor (as obj.)
स्टेशनवर at/to the station
डाव्या हाताला to/on the left–hand side
उजव्या हाताला to/on the right–hand side
मीटिंगबद्दल about the meeting
चहाचा पुडा a packet of tea

PRACTICE

A. Join the following commands with *V*-ऊन.

१. तिथे जा.
(मग) त्यांना बोलवा.
तिथे जाऊन त्यांना बोलवा.

२. हे पुस्तक घ्या.
(मग) वाचा.
हे पुस्तक घेऊन वाचा.

३. गाडी दुरुस्त करा.
(मग) पाठवा.
गाडी दुरुस्त करून पाठवा.

४. गावात जा.
(मग) साखर आणा.
गावात जाऊन साखर आणा.

५. डावीकडे वळा.
(मग) दवाखान्यापाशी थांबा.
डावीकडे वळून दवाखान्यापाशी थांबा.

६. गाडी घ्या.
(मग) त्यांना स्टँडवर पोचवा.
गाडी घेऊन त्यांना स्टँडवर पोचवा.

७. चौकशी कर.
(मग) मला सांगा.
चौकशी करून मला सांगा.

८. माझ्याकडे या.
(मग) त्यांना भेटा.
माझ्याकडे येऊन त्यांना भेटा.

B. Join the following requests for instruction with *V*-ऊन.

१. मी येऊ का?
(मग) मी तुमची शाळा बघू का?
मी येऊन तुमची शाळा बघू का?

२. मी जाऊ का?
(मग) मी त्यांना विचारू का?
मी जाऊन त्यांना विचारू का?

३. मी पत्रं नेऊ का?
(मग) मी पत्रं पोस्टात टाकू का?
मी पत्रं नेऊन पोस्टात टाकू का?

४. मी बँकेत जाऊ का?
(मग) मी पैसे आणू का?
मी बँकेत जाऊन पैसे आणू का?

५. मी शेजारी जाऊ का?
(मग) मी त्यांना फोन करू का?
मी शेजारी जाऊन त्यांना फोन करू का?

C. Join the following sentences with *V*-**ऊन**.

१. ते चपला बनवतात.
(मग) ते चपला बाजारात विकतात.
ते चपला बनवून बाजारात विकतात.

२. मी संध्याकाळी आंघोळ करतो / करते.
(मग) मी फिरायला जातो / जाते.
मी संध्याकाळी आंघोळ करून फिरायला जातो / जाते.

३. ती सकाळी उठते.
(मग) ती व्यायाम करते.
ती सकाळी उठून व्यायाम करते.

४. मी थोडा वेळ वाचतो / वाचते.
(मग) मी अकराला झोपतो / झोपते.
मी थोडा वेळ वाचून अकराला झोपतो / झोपते.

D. Answer the following questions in the affirmative.

१. मी तिकडे जाऊन त्यांना बोलवू का ?
हो, बोलवा.

२. मी रिझर्वेशन करून आणू का ?
हो, आणा.

३. मी दवाखान्यात जाऊन औषध आणू का ?
हो, आणा.

४. मी फोटो काढून त्यांना देऊ का ?
हो, द्या.

E. Translate the following sentences into Marathi.

1. Go get a dozen eggs.
2, Look at the house and tell me.
3. Inquire and let me know.
4. I'll go and see.
5. Shall I go to the bank and get some money ?
6. Go up to the temple and turn right.
7. Turn left and stop by the light pole.
8. I get up at seven and have a cup of coffee.
9. I drink some milk and go to bed.
10. They sit at home and watch television.
11. They bring vegetables* and sell them in the bazar.
12. I do exercises and have a bath.
13. Shall I go there and see ?
14. Shall I go home and wait ?
15. Repair the radio and send it to us tomorrow.

---

* Use the singular.

Chapter Nineteen

The Complement V-आयला

SENTENCES

A.	१.	लोक टीव्ही बघायला येतात.	People come to watch television.
	२.	रविवारी सगळेजण पोहायला जातात.	On Sunday everyone goes swimming ('to swim').
	३.	ती माझ्याकडे मराठी शिकायला येते.	She comes to my place to learn Marathi.
	४.	तो काम करायला बसला.	He sat down to work.
	५.	लोक भाजी विकायला आणतात.	People bring vegetables to sell.
	६.	तो लोकांना किल्ला दाखवायला नेतो.	He takes people to see the fort.
	७.	माझ्या मित्राला भेटायला या.	Come to meet my friend.
	८.	आम्हाला मराठीत पत्र लिहायला शिकवा.	Teach us to write a letter in Marathi.
	९.	मुलं इंग्रजीत बोलायला शिकत नाहीत.	The children don't learn to speak English.

SENTENCES

१०.	रामला तीन अंतर्देशीय पत्रं आणायला सांग.	Tell Ram to bring three inland letter forms.
११.	भोसल्यांना माझी गाठ घ्यायला सांग.	Tell Bhosle to meet me.
१२.	ते काम करायला विसरू नकोस.	Don't forget to do that job.
१३.	मला काहीतरी वाचायला दे.	Give me something to read.
१४.	रमेशला स्टेशनवर जाऊन रिझर्वेशन करायला सांग.	Tell Ramesh to go to the station and make a reservation.
B. १५.	लोक तिथे कशासाठी जातात?	What do people go there for?
	टीव्ही बघायला.	To watch television.
१६.	ती कशासाठी येते?	What does she come for?
	मराठी शिकायला.	To learn Marathi.
१७.	रामला काय आणायला सांगू?	What shall I tell Ram to bring?
	तीन अंतर्देशीय पत्रं.	Three inland letters.
१८.	भोसल्यांना काय सांगू?	What shall I tell Bhosle?
	माझी गाठ घ्यायला सांग.	Tell him to meet me.

SENTENCES

C. १९.	मराठी शिकायला अवघड आहे का ?	Is Marathi difficult to learn ?
२०.	तो मुलगा दिसायला फार चांगला आहे.	That boy is very good-looking.
२१.	मुलांचं बोलणं समजायला सोपं असतं.	Children's speech is easy to understand.
D. २२.	हे खोकं उचलायला आम्हाला मदत कर.	Help us to lift this crate.
२३.	पहिल्या वर्षात मुलं बोलायला सुरवात करतात.	In the first year children begin to speak.
E. २४.	तिथे उभं राहायलाही जागा नाही.	There isn't room there even to stand.
२५.	तसं करायला काही हरकत नाही.	It will be all right to do that (' there's no objection to do like that ').
२६.	झाडं तोडायला बंदी आहे.	Cutting trees is prohibited (' there is a prohibition to cut trees ').
२७.	बसमधे सिगारेट ओढायला मनाई आहे.	Smoking is prohibited (' there is a prohibition to smoke ') in a bus.

SENTENCES

२८.	ह्या नोकरीत स्वतःची बुद्धी दाखवायला भरपूर वाव आहे.	In this job there is a lot of scope to show one's intelligence.
२९.	ह्यात सुधारणा व्हायला भरपूर जागा आहे.	There is a lot of room for improvement in this.
३०.	तिथे बघायला पुष्कळ गोष्टी आहेत.	There are many things to see there.
३१.	चार वाजायला पाच मिनिटं कमी आहेत.	It's five minutes to four ('for four to strike there are five minutes less').
F. ३२.	पैसे मिळवायला विद्यार्थी मेसमधे काम करतात.	In order to earn money students work in the cafeteria.
३३.	किल्ला बघायला आम्ही डोंगरावर चढलो.	In order to see the fort we climbed the hill ('climbed on the hill').

GRAMMAR

The complement V-आयला

The construction *V*-**आयला** is more or less equivalent to English ‘to *V*,’* or sometimes ‘in order to *V*.’ Like its English counterpart, this construction can be used as a complement** of various elements in the sentences.

V–**आयला** is used as a complement to a large set of verbs, some of the most common of which are listed below.

ये–	to come	घे–	to take
जा–	to go	शिक–	to learn
बस–	to sit	शिकव–	to teach
आण–	to bring	सांग–	to tell
ने–	to take	विसर–	to forget
दे–	to give	चल–	to set out

लोक टीव्ही बघायला येतात.	People come to watch television.
ती माझ्याकडे मराठी शिकायला येते.	She comes to me to learn Marathi.

See section A for more examples. Note the form of questions and answers with *V*-**आयला** in section B.

---

* Not all instances of ‘to V,’ however, can be expressed by *V*–**आयला**.

** The word ‘complement’ is currently used in a number of different senses. We have used it to mean a word or construction which is implied by a particular word or set of words.

A sentence with *V*- आयला may also incorporate a sentence with *V* - ऊन.

रमेशला स्टेशनवर जाऊन रिझर्वेशन करायला सांग.	Tell Ramesh to go to the station and make a reservation.

V-आयला is used as the complement of a number of adjectives, some of which are listed below.

चांगलं	good	कठीण	hard, difficult
छान	nice	सोपं	easy
अवघड	difficult		

See section C for examples.

Some nouns require *V*-आयला as a complement. Note the examples in Section D.*

V-आयला is also used as a complement of sentences of the form *N Aux*, 'there is *N*.' See section E for examples.

In addition to the above uses, *V*- आयला in the sense of 'in order to *V*' can apparently be put at the beginning of almost any *N V* sentence. Section F has examples.

---

* In some cases nouns that we would expect to take *V*-आयला as a complement require the verbal adjective *V*-आयचं, *V*- ण्याचं instead. Note, for instance, the sentences below.

यायचा प्रयत्न कर.	Try to come ('make an attempt to come').
मला काम करण्याची संधी पाहिजे.	I want an opportunity to work.

The closest English parallel to the verbal adjective is the construction 'of/on V-ing.' For a discussion of the verbal adjective see *MRG*, pp. 169-70.

Formation of V-आयला

The formation of *V*-आयला is governed by the same rules applying to the respectful imperative.* Compare the forms of the respectful imperative and *V*-आयला in Table 16 below.

Table 16. *Formation of V* –आयला

Base	Respectful imperative	*V* - आयला
घे-	घ्या	घ्यायला
दे-	द्या	द्यायला
ने-	न्या	न्यायला
ये-	या	यायला
पि-	प्या	प्यायला
धु-	धुवा	धुवायला
खा-	खा	खायला
जा-	जा	जायला
राहा-	राहा	राहायला

Special detail

1. The verb उभं राह- / राहा- ‘to stand up’ is a compound verb, consisting of the adjective उभं ‘erect’ and the verb राह- / राहा- ‘to stay.’ As उभं is a variable adjective, its form changes according to the noun it refers to.

मुलगी उभी राहाते.	The girl stands up.
मुलगा उभा राहातो.	The boy stands up.

---

* See Chapter seven.

2. Like its English counterpart कशासाठी 'what for' is often rude. However, one can convey by his intonation that he is genuinely asking for information and does not intend to be rude.

3. चढलो in sentence 34 is the perfect of चढ- 'to climb.' The formation of the perfect is taken up in Chapter twenty-six.

Vocabulary note

1. काहीतरी 'something' is an indefinite pronoun.

VOCABULARY

अंतर्देशीय *adj. inv.* inland. ० पत्र inland letter form
उभं *adj.* standing, erect, upright. ० राह- / राहा- to stand up
कमी *adj. inv.* less
कशासाठी *interrog. adv.* what for, for what purpose, why
काहीतरी *pron.* something
काही . . . नाही nothing
किल्ला, किल्ले *m.* fort
कॉमेंटरी *f.* commentary
खोकं, खोकी *n* crate
गाठ, गाठी *f.(i)* meeting. ० घे- to meet (deliberately)
गोष्ट, गोष्टी *f.(i)* thing
चढ- *v.i., v.t. (sp.)* to climb
जागा *f.* space, room
झाड, झाडं *n.* tree
डोंगर, डोंगर *m.* big hill
तोड- *v.t.* to cut down

दिस- *v.i.* to be visible, be seen, appear. दिसायला चांगलं good-looking
पहिलं *adj.* first
पोह- *v.i.* to swim
बंदी *f.* ban, prohibition
बुद्धी *f.* sense, intelligence, intellect
बोलणं *n.* speech
भरपूर *adj. inv.* much, a lot of
मनाई *f.* prohibition
मिनिट, मिनिटं *n.* minute
मिळव- *v.t.* to earn
मेस *f.* mess, cafeteria
वाव *m.* scope, opportunity
विसर- *v.t. (sp.)* to forget
सगळेजण *m pl.* everybody
समज- *v.i. (N–la impers.), v.t. (sp.),* to understand
सुधारणा, सुधारणा *f.* improvement

VOCABULARY

सुरवात *f*.(*i*) beginning. ० **कर-** to begin

स्वतः *adv*. oneself, by oneself. **स्वतःचं** one's own

हरकत, हरकती *f*.(*i*) objection

Phrases

माझ्या मित्राला to my friend, my friend (as obj.)

मुलांचं बोलणं children's speech

पहिल्या वर्षात in the first year

ह्या नोकरीत in this job

बसमधे in the bus

मेसमधे in the cafeteria

डोंगरावर on the hill

क्रिकेटची कॉमेंटरी cricket commentary

PRACTICE

A. Put each of the following verbs into the *V*-**आयला** construction.

१. (कर-) करायला
२. (ये-) यायला
३. (बोल-) बोलायला
४. (जा-) जायला
५. (वापर-) वापरायला
६. (पि-) प्यायला
७. (ने-) न्यायला
८. (सांग-) सांगायला
९. (धु-) धुवायला
१०. (ऐक-) ऐकायला
११. (बोलाव-) बोलवायला
१२. (विचार-) विचारायला
१३. (बघ-) बघायला
१४. (वाच-) वाचायला
१५. (लिह-) लिहायला

B. Put the following verb phrases into the frame *V*-आयला चला.

१. (जेव-)
जेवायला चला.

२. (किल्ला बघ-)
किल्ला बघायला चला.

३. (पोह-)
पोहायला चला.

४. (गाणी ऐक-)
गाणी ऐकायला चला.

५. (माझ्या मित्राला भेट-)
माझ्या मित्राला भेटायला चला.

६. (कॉफी घे-)
कॉफी घ्यायला चला.

C. Put the following commands into the pattern त्याला *V*-आयला सांगा.

१. (टपाल आण.)
त्याला टपाल आणायला सांगा.

२. (गाडी दुरुस्त कर.)
त्याला गाडी दुरुस्त करायला सांगा.

३. (ही खोकी उचल.)
त्याला ही खोकी उचलायला सांगा.

४. (चार वाजता इथे ये.)
त्याला चार वाजता इथे यायला सांगा.

५. (डॉक्टरांना बोलाव.)
त्याला डॉक्टरांना बोलवायला सांगा.

D. Put the following verb phrases into the pattern मी *V*-आयला जाऊ का.

१. (पोस्टात पत्र टाक-)
मी पोस्टात पत्र टाकायला जाऊ का?

२. (सामान आण-)
मी सामान आणायला जाऊ का?

३. (त्यांना भेट-)
मी त्यांना भेटायला जाऊ का ?

४. (तिकिटं काढ-)
मी तिकिटं काढायला जाऊ का ?

५. (त्यांच्याकडे शिक-)
मी त्यांच्याकडे शिकायला जाऊ का ?

E. Put the following verb phrases into the pattern ती *V*-आयला येते.

१. (मराठीचा अभ्यास कर-)
ती मराठीचा अभ्यास करायला येते.

२. (मुलांना शिकव-)
ती मुलांना शिकवायला येते.

३. (टीव्ही बघ-)
ती टीव्ही बघायला येते.

४. (पोळ्या कर-)
ती पोळ्या करायला येते.

५. (कपडे धु-)
ती कपडे धुवायला येते.

F. Answer the following questions using the verb phrase suggested in the form *V*- आयला.

१. हे विद्यार्थी इथे कशासाठी येतात ?
(भारतीय संस्कृतीचा अभ्यास कर-)
भारतीय संस्कृतीचा अभ्यास करायला.

२. ती मुलं तुमच्याकडे कशासाठी येतात ?
(गणित शिक-)
गणित शिकायला.

३. लोक तिकडे कशासाठी जातात ?
(क्रिकेटची कॉमेंटरी ऐक-)
क्रिकेटची कॉमेंटरी ऐकायला.

G. Translate the following sentences into Marathi.

1. Tell her to meet me tomorrow morning.
2. Tell him to come tonight.
3. Give Ram something to eat.*
4. There is a lot of room to work here.
5. There isn't enough light to read.
6. We teach them to read and write.
7. They come to read the papers.
8. What do students do in order to earn money ?
9. Is Marathi easy to learn ?
10. His speech is hard to understand.
11. It's all right to go there.
12. Are there a lot of things to see there ?
13. That hill is hard to climb.
14. Swimming is prohibited.
15. There is a ban on felling trees.

* In this sentence it is not necessary to express ' something.'

Chapter Twenty

Past Tense of Auxiliary

SENTENCES

A.	१. काल दिवसभर मी बाहेर होतो / होते.	Yesterday I was out all day long.
	२. गेल्या आठवड्यात तो नागपूरला होता.	Last week he was in Nagpur.
	३. मुलं माझ्याकडे होती.	The children were with me.
	४. पुण्याला खूप उकाडा होता का ?	Was it very hot (' was there a lot of heat ') in Pune ?
	५. हॉटेलची खोली अगदी स्वच्छ होती.	The hotel room was absolutely clean.
	६. शाळेतल्या मुलांचे कपडे खूप मळके होते.	The schoolchildren's clothes were very dirty.
	७. नाटक फार कंटाळवाणं होतं.	The play was very boring.
	८. गाणी मात्र छान होती.	The songs, however, were nice.

SENTENCES

९.	दिवे नव्हते म्हणून गडद अंधार होता.	There weren't any lights so it was very dark ('there was deep darkness').
१०.	हवा खूप गार होती आणि माझ्याजवळ स्वेटरही नव्हता.	The air was very chilly and I didn't even have a sweater.
B. ११.	काल तू कुठे होतास / होतीस ?	Where were you yesterday ?
	मी घरी होतो / होते.	I was at home.
१२.	काल संध्याकाळी तुम्ही घरी नव्हता का ?	Weren't you at home last evening ?
	नाही, मी सिनेमाला गेलो होतो / गेले होते.	No, I had gone to a movie.
१३.	माझं पैशाचं पाकीट कुठे आहे ?	Where is my wallet ?
	मला माहीत नाही. मघाशी टेबलावर होतं.	I don't know. It was on the table a while ago.
१४.	काल गाडीमधे खूप गर्दी होती का ?	Was the bus crowded (' was there a lot of crowd in the bus ') yesterday ?
	हो, खूप होती.	Yes, it was ('there was').

SENTENCES

१५.	शहा तुमचे प्रोफेसर होते का ?	Was Shah your professor ?
	हो, होते.	Yes, he was.
१६.	त्या वेळी तुम्ही कुठे होता ?	Where were you at that time ?
	आम्ही नाशिकला होतो.	We were in Nasik.
१७.	काल्चा सिनेमा कसा काय होता ?	How was yesterday's movie ?
	विशेष चांगला नव्हता.	It wasn't especially good.
१८.	जेवण खूप तिखट होतं का ?	Was the food very hot ?
	नाही, फार तिखट नव्हतं.	No, it wasn't very hot.
१९.	काल सुरेश का आला नाही ?	Why didn't Suresh come yesterday ?
	तो आजारी होता.	He was sick.
२०.	माझं उत्तर बरोबर होतं का ?	Was my answer correct ?
	नाही, चुकीचं होतं.	No, it was wrong.

GRAMMAR

You are already familiar with the present tense of the auxiliary.* In this chapter we introduce the past tense. The examples given here are confined to the use of अस- and नस- as independent verbs. However, as we shall see in ensuing chapters, the past tense of the auxiliary has a major role to play in verbal constructions.

Formation of the past tense

The stem for the past tense of अस- is होतं and of नस- is नव्हतं.** The endings, which are the regular perfect endings for intransitive verbs, are presented in Table 17 below.

Table 17. *Past endings of auxiliary*

Person	Singular			Plural		
	M	F	N			
1	ओ	ए	–		ओ	
2	आस	ईस	–		आ (त)	
3	आ	ई	अ***	ए	या	ई
				M	F	N

---

* See Chapter three.

** It may be helpful to remember that this is derived from न + होत-.

*** The अ is, of course, represented by an *anusvar*. In formal speech and writing, अ is replaced by ए.

Note that in the first and second person singular there is a distinction between masculine and feminine forms. In the first and second person plural, however, there is no gender distinction. Note also that in the third person there are six forms — that is, all three genders, each of which has a singular and plural form. You will recognize these endings as the regular adjective endings.

The full paradigm of the past tense of **अस–** is given below.

मी होतो	I (*m.*) was
मी होते	I (*f.*) was
तू होतास	you (*m.*) were
तू होतीस	you (*f.*) were
तो होता	he, it was
ती होती	she, it was
ते होतं	it was
आम्ही होतो	we were
तुम्ही होता / होतात	you were
ते होते	they (*m.*) were
त्या होत्या	they (*f.*) were
ती होती	they (*n.*) were

The full paradigm of the past tense of **नस–** is given below.

मी नव्हतो	I (*m.*) wasn't
मी नव्हते	I (*f.*) wasn't
तू नव्हतास	you (*m.*) weren't
तू नव्हतीस	you (*f.*) weren't
तो नव्हता	he, it wasn't
ती नव्हती	she, it wasn't
ते नव्हतं	it wasn't
आम्ही नव्हतो	we weren't
तुम्ही नव्हता / नव्हतात	you weren't
ते नव्हते	they (*m.*) weren't
त्या नव्हत्या	they (*f.*) weren't
ती नव्हती	they (*n.*) weren't

Special detail

1. This chapter uses perfect forms in a number of places. The forms **गेलो** and **गेलं** in sentence 12 are perfect forms of **जा-**. **आला** in sentence 19 is the perfect of **ये-**. In sentence 2 **गेलं** is used as an adjective in the phrase **गेल्या आठवड्यात** ' in the past week. '

2. The phrase **शाळेतल्या मुलांचे कपडे** in sentence 6 contains the phrase **शाळेतली मुलं** ' the children of the school. ' For the derivation of this phrase see *MRG*, pp. 138-139.

3. The construction **मला माहीत नाही** ' I don't know ' in sentence 13 contains the anomalous verb **माहीत अस-**. One can replace the negative auxiliary with the affirmative, saying **मला माहीत आहे** ' I know.' The auxiliary can also be put into the past tense.

मला माहीत होतं.	I knew.
मला माहीत नव्हतं.	I didn't know.

Like **पाहिजे** and **हवं**, **माहीत** requires an indirect construction in which the person is the receiver of the action, not the agent.

Vocabulary notes

1. Note the use of the words **उकाडा** ' heat ' and **अंधार** ' darkness ' in the sentences below.

खूप उकाडा होता.	It was very hot (' there was a lot of heat ').
गडद अंधार होता.	It was very dark (' there was deep darkness ').

You will remember that **थंडी** ' cold ' is used in the same kind of construction.*

2. The words **घाण** and **घाणेरडं** ' dirty/filthy ' are quite strong. **मळकं** means ' soiled ' and is applicable to clothes, books, etc.

3. Note the difference in the English and Marathi spellings of the name Nasik. Though in English people usually write and say ' Nasik, ' the Marathi name is **नाशिक**.

---

* See Chapter seventeen.

VOCABULARY

अंधार *m.* darkness
आलं perf. of **ये-**
उकाडा *m.* heat
कंटाळवाणं *adj.* boring
का *interrog. adv.* why
गर्दी *f.* crowding, crush
गेलं *adj.* past perf. of **जा-**
घाण *adj. inv.* dirty, filthy
घाणेरडं *adj.* dirty, filthy
चुकीचं *adj.* wrong, incorrect
नव्हतं past tense of **नस-**
नाशिक *n.* Nasik (a city in Maharashtra)
पाकीट, पाकिटं *n.* 1. envelope. 2. wallet. **पैशाचं** o wallet
पाठीमागचं *adj.* back
मघाशी *adv.* a while ago
मळकं *adj.* dirty, soiled
मात्र *adv.* 1. at least, for its part. 2. however
माहीत *adj. inv.* known, **मला o आहे** I know
स्वच्छ *adj. inv.* clean
शाळेतलं *adj.* of/in the school, **शाळेतली मुलं** schoolchildren
होतं past tense of **अस-**

Phrases

गेल्या आठवड्यात last week
हॉटेलची खोली the hotel room
शाळेतल्या मुलांचे कपडे the schoolchildren's clothes
माझं पैशाचं पाकीट my wallet
गाडीमधे in the bus/train/car
कालचा सिनेमा yesterday's movie
आजीकडे at Grandmother's/with Grandmother
पाठीमागच्या खोलीत in the back room
रस्त्यात on/in the road

PRACTICE

A. Give the past tense form of the auxiliary that goes with each pronoun or noun. Go through the exercise twice, first with the affirmative, then with the negative.

१. (त्या)	२. (मी *m.*)	३. (ती *f.*)
होत्या	होतो	होती
नव्हत्या	नव्हतो	नव्हती

४. (ते *m.*)
होते
नव्हते

५. (तू *f.*)
होतीस
नव्हतीस

६. (ते *n.*)
होतं
नव्हतं

७. (आम्ही)
होतो
नव्हतो

८. (तुम्ही)
होता
नव्हता

९. (ती *n.*)
होती
नव्हती

१०. (तो)
होता
नव्हता

११. (माझी बहीण)
होती
नव्हती

१२. (माझे मित्र)
होते
नव्हते

१३. (माझे वडील)
होते
नव्हते

१४. (सगळे लोक)
होते
नव्हते

१५. (घरं)
होती
नव्हती

B. Answer the following questions in the affirmative.

१. तिथे खुप गर्दी होती का ?
हो, होती.

२. तिथे खूप थंडी होती का ?
हो, होती.

३. मघाशी डॉक्टर दवाखान्यात होते का ?
हो, होते.

४. परीक्षा अवघड होती का ?
हो, होती.

५. पुण्यात पाऊस होता का ?
हो, होता.

६. मुंबईत खूप उकाडा होता का ?
हो, होता.

७. तुझं सगळं सामान तिथे होतं का ?
हो, होतं.

८. तुझे कपडे तयार होते का ?
हो, होते.

९. दुकान उघडं होतं का ?
हो, होतं.

१०. जेवण चांगलं होतं का ?
हो, चांगलं होतं.

C. Answer the following questions as suggested.

१. काल तुम्ही कुठे होता ?
(घरी)
घरी होतो / होते.

२. सकाळी दीपक कुठे होता ?
(कारखान्यात)
कारखान्यात होता.

३. त्या वेळेला तू कुठे
होतास / होतीस ?
(नाशिकला)
नाशिकला होतो / होते.

४. आज दुपारी सुनीता कुठे होती ?
(युनिव्हर्सिटीत)
युनिव्हर्सिटीत होती.

५. मुलं कुठे होती ?
(आजीकडे)
आजीकडे होती.

६. सामान कुठे होतं ?
(पाठीमागच्या खोलीत)
पाठीमागच्या खोलीत होतं.

D. Answer the following questions in the negative, using an adjective of the opposite meaning.

१. ती आजारी होती का ?
नाही, बरी होती.

२. दुकान बंद होतं का ?
नाही, उघडं होतं.

३. रस्ते स्वच्छ होते का ?
नाही, घाण होते.

४. कुडते महाग होते का ?
नाही, स्वस्त होते.

५. पाणी गरम होतं का ?
नाही, गार होतं.

६. माझं उत्तर चुकीचं होतं का ?
नाही, बरोबर होतं.

७. फोन चालू होता का ?
नाही, बंद होता.

८. नाटक चांगलं होतं का ?
नाही, गचाळ होतं.

E. Translate the following sentences into Marathi.

1. I was in Pune last week.
2. He was at home all day yesterday.
3. Was Ram in class yesterday?
4. I was his student.
5. How was the meal?
6. The movie was very boring.
7. There were no lights on the road.
8. The schoolchildren's clothes were absolutely clean.
9. All the questions were very difficult.
10. It was very hot in Bombay.
11. The train was very crowded.
12. I didn't know.
13. Was my wallet on the table?
14. The phone was out of order * all day today.
15. I didn't have an umbrella.

---

* Use बंद्.

Chapter Twenty-one

Future Tense of Auxiliary

The present with future meaning

SENTENCES

A.	१.	तुम्ही उद्या सकाळी ऑफिसमधे असाल का ?	Will you be in the office tomorrow morning ?
		हो, असेन की.	Yes, I will.
	२.	पुढच्या रविवारी तू मोकळा/ मोकळी असशील का ?	Will you be free next Sunday ?
		नाही, मी मोकळा / मोकळी नसेन.	No, I won't be free.
	३.	तुम्ही उद्या दुपारी घरी असाल का ?	Will you be home to morrow afternoon ?
		हो, चारपर्यंत असू.	Yes, we'll be (home) until four.
	४.	बाई उद्या सकाळी घरी असतील का ?	Will Bai be home tomorrow morning ?
		नाही, त्या युनिव्हर्सिटीत असतील.	No, she will be in the university.

SENTENCES

	५.	उद्या दुकानं उघडी असतील का ?	Will the stores be open tomorrow ?
		नाही, उद्या सुट्टी आहे म्हणून बहुतेक दुकानं बंद असतील.	No, tomorrow is a holiday, so most of the stores will be closed.
	६.	पुढच्या वर्षी तुझी बहीण इथे असेल का ?	Will your sister be here next year ?
		नाही, ती अमेरिकेत असेल.	No, she'll be in the U. S.
B.	७.	साहेब कुठे आहेत ?	Where is Saheb ?
		ते कारखान्यात असतील.	He's probably in the factory.
	८.	मुलं घरी नाहीत का ?	Aren't the children at home ?
		नाही, ती आजीकडे असतील.	No, they're probably at Grandmother's/with Grandmother.
	९.	लीलाबाई का आल्या नाहीत ?	Why hasn't Leelabai come ?
		त्या कदाचित आजारी असतील.	Perhaps she is sick.

SENTENCES

१०. ती साडी खूप छान आहे.	That sari is very nice.
फार महाग असेल.	It must be very expensive.
तितकी महाग नसेल. फार तर शंभर रुपयांची असेल.	It's probably not all that expensive. It must cost a hundred rupees at the most.
११. तिथे किती लोक असतील ?	How many people will be there ?
बहुतेक दहा–बारा असतील.	There will probably be ten or twelve.
१२. बंबात आणखी विस्तव घालू का ?	Shall I put more fuel ('fire') in the heater ?
नको, पाणी पुरेसं गरम असेल.	No, the water must be hot enough.
१३. ऑगस्ट महिन्यात न्यूयॉर्कमध्ये फार उकाडा असेल का ?	Is it likely to be very hot in New York in August ?
हो, असेल.	Yes, it is.
१४. खोलीचं भाडं किती असेल ?	How much will the room charge be ?
पन्नासेक रुपये असेल.	It'll be fifty rupees or so.

SENTENCES

	१५. ते कोण आहेत ?	Who is that ?
	ते घोरपड्यांचे वडील असतील.	That must be Ghorpade's father.
	१६. त्या वेळेला तुम्ही किती वर्षांचे / वर्षांच्या होता ?	How old were you at that time ?
	बारा वर्षांचा / वर्षांची असेन.	I must have been twelve years old.
C.	१७. तू उद्या इथे आहेस का ?	Are you here tomorrow ?
	१८. तुला उद्या वेळ आहे का ?	Do you have any time tomorrow ?
	मला उद्या काम आहे पण परवा सवड आहे.	I have some work tomorrow but have some free time the day after.
	१९. उद्या सुट्टी आहे का ?	Is tomorrow a holiday ?
	उद्या दुसरा शनिवार आहे म्हणून सरकारी ऑफिसं बंद आहेत.	Tomorrow is the second Saturday so government offices are closed.

GRAMMAR

Use of the future tense

Like the present and past tenses of the auxiliary, the future tense can also be used both as an independent verb and as a constituent in verbal constructions. In this chapter we shall confine ourselves to its use as an independent verb.

The future tense of the auxiliary has two different — though obviously related — meanings. Most basically, it indicates future action — 'I will be,' 'you will be,' etc. Section A gives examples of the future used in this basic sense.

In addition to being used to express future meaning, the future can be used to convey indefiniteness. This is a very natural extension of the use of the future, for the future is by its very nature somewhat indefinite. Section B gives examples of this use of the future. Note that the examples are not confined to reference to future time. Most of them refer to the present and sentence 15 refers to the past.

The present with future meaning

The future, as we have just seen, expresses both futurity and indefiniteness. Sometimes, however, we want to make a more definite statement about the future. One way we can do this is by using the present auxiliary in place of the future. Section C gives examples of this. Note that English uses the present in the same way.

उद्या तू इथे आहेस का ?	Are you here tomorrow ?

Formation of the future tense

The future tense of the auxiliary is formed by adding the regular future endings* to अस- and नस-. These endings are given in Table 18 below.

Table 18. *Future endings of auxiliary*

Person	Singular	Plural
1	एन	ऊ
2	शील	आल
3	एल	तील

Note that there is no distinction of gender in the future tense.

The full paradigm of the future tense of अस- is given below.

मी असेन	I will be
तू असशील	you will be
तो, ती, ते असेल	he, she, it will be
आम्ही असू	we will be
तुम्ही असाल	you will be
ते, त्या, ती असतील	they will be

---

* The future of other verbs is introduced in Chapter twenty-three.

The full paradigm of **नस**– is given below.

मी नसेन	I will not be
तू नसशील	you will not be
तो, ती, ते नसेल	he, she, it will not be
आम्ही नसू	we will not be
तुम्ही नसाल	you will not be
ते, त्या, ती नसतील	they will not be

Special detail.

1. Note the construction for saying ‘ *X* has time. ’

मला वेळ आहे.	I have time.
रामला वेळ आहे.	Ram has time.
तुला वेळ आहे का ?	Do you have time ?

The words **काम** ‘ work ’ and **सवड** ‘ free time ’ are used in the same construction.

मला काम आहे.	I have work.
मला सवड आहे.	I am free (‘ have free time ’).

2. Note the ways of expressing estimates of numbers.

दहा–बारा लोक असतील.	There will probably be ten or twelve people.
भाडं पन्नासेक रुपये असेल.	The rent will be fifty rupees or so.

Vocabulary note

भाडं means ‘ rent, ’ as for a house, car, bicycle, etc. It is also used to refer to the charge for a hotel room, taxi, ticket, etc.

VOCABULARY

उघडं *adj.* open
कदाचित *adv.* perhaps
काश्मीर *n.* Kashmir
घोरपडे Ghorpade (a surname)
दुसरं *adj.* second
न्यूयॉर्क *n.* New York
पोस्ट ऑफिस, पोस्ट ऑफिसं *n.* post office
फार *adv.* very
फार तर at the most
बंब, बंब *m.* water heater
बहुतेक *adv.* probably
भाडं, भाडी *n.* rent, charge, fare
मोकळं *adj.* free, unengaged
लीला *f.* Leela (a given name)
विस्तव *m.* fire. o **घाल**– to fire, supply with fuel
शिल्लक *adj. inv.* left, remaining
सवड *f.* (*i*) free time, leisure

Phrases

पुढच्या रविवारी next Sunday
किती वाजेपर्यंत until what time
चारपर्यंत until four
नऊपर्यंत until nine
शंभर रुपयांची साडी a hundred–rupee sari
बंबात in the water heater
ऑगस्ट महिन्यात in August
मे महिन्यात in May
खोलीचं भाडं charge for the room, room rent
पन्नासेक रुपये fifty rupees or so
घोरपड्यांचे वडील Ghorpade's father
देशपांड्यांच्या आई Deshpande's mother
त्या वेळेला at that time
किती वर्षांचं how (many years) old
बारा वर्षांचं twelve years old
ह्या कपाटात in this cupboard
आंघोळीला for a bath

PRACTICE

A. Give the future tense form of the auxiliary that goes with each pronoun or noun. Go through the exercise twice, first with the affirmative, then with the negative.

१. (तू)
असशील
नसशील

२. (मी)
असेन
नसेन

३. (तो)
असेल
नसेल

४. (आम्ही)
असू
नसू

५. (ती *f.*)
असेल
नसेल

६. (तुम्ही)
असाल
नसाल

७. (ते *m.*)
असतील
नसतील

८. (ते *n.*)
असेल
नसेल

९. (त्या *f.*)
असतील
नसतील

१०. (ती *n.*)
असतील
नसतील

११. (साहेब)
असतील
नसतील

१२. (बाई)
असतील
नसतील

१३. (मुलगा)
असेल
नसेल

१४. (दुकानं)
असतील
नसतील

१५. (गाडी)
असेल
नसेल

B. Answer the following questions in the affirmative.

१. तू उद्या सकाळी घरी असशील का ?
हो, असेन.

२. साहेब आज दुपारी ऑफिसमधे असतील का ?
हो, असतील.

३. उद्या बँक उघडी असेल का ?
हो, असेल.

४. तुम्ही उद्या संध्याकाळी मोकळे / मोकळ्या असाल का ?
हो, असेन.

५. ताई उद्या इथे असेल का ?
हो, असेल.

६. काश्मीरमधे आता खूप थंडी असेल का ?
हो, असेल.

७. मे महिन्यात नागपूरमधे फार उकाडा असेल का ?
हो, असेल.

८. उद्या तुला वेळ आहे का ?
हो, आहे.

९. आज दुपारी तुम्ही ऑफिसमधे आहात का ?
हो, आहे.

१०. उद्या साहेबांना सवड असेल का ?
हो, असेल.

११. रविवारी कारखाना चालू आहे का ?
हो, आहे.

१२. शनिवारी तू इथे आहेस का ?
हो, आहे.

C. Answer the following questions in the negative.

१. तिथे खूप गर्दी असेल का ?
नसेल.

२. आता न्यूयॉर्कमधे फार थंडी असेल का ?
नसेल.

३. खोलीचं भाडं फार असेल का ?
नसेल.

४. तुझ्याबरोबर आणखी कोणी असेल का ?
नसेल.

D. Answer the following questions as suggested, using the future forms of the auxiliary.

१. उद्या सकाळी बाई कुठे असतील ?
(ऑफिसमधे)
ऑफिसमधे असतील.

२. ती पुस्तके कुठे आहेत ?
(ह्या कपाटात)
ह्या कपाटात असतील.

३. माझं पैशाचं पाकीट कुठे आहे ?
(आतमधे)
आतमधे असेल.

४. मुली कुठे आहेत ?
(आजीकडे)
आजीकडे असतील.

५. त्या कोण आहेत ?
(देशपांडयांच्या आई)
देशपांडयांच्या आई असतील.

६. माझी किल्ली कुठे असेल ?
(टेबलावर)
टेबलावर असेल.

E. Answer the following questions as suggested, using the future form of the auxiliary.

१. तो मुलगा किती वर्षांचा आहे ?
(He must be six.)
सहा वर्षांचा असेल.

२. हा पायजमा कोणाचा आहे ?
(It must be Anil's.)
अनिलचा असेल.

३. तू पंधरा तारखेला इथे असशील का ?
(Yes, I will.)
हो, असेन.

४. दुकानं किती वाजेपर्यंत उघडी असतील ?
(Until nine.)
नऊपर्यंत.

५. तुझ्याकडे किती दूध शिल्लक आहे ?
(I must have half a liter.)
अर्धा लिटर असेल.

F. Answer the following questions as suggested, using the present tense of the auxiliary.

१. तुला केव्हा सवड आहे ?
(Tomorrow morning.)
उद्या सकाळी आहे.

२. उद्या सुट्टी आहे का ?
(Yes, it is.)
हो, आहे.

३. सोमवारी आपला तास आहे का ?
(No, Monday is a holiday.)*
नाही, सोमवारी सुट्टी आहे.

४. तू उद्या मोकळा/मोकळी आहेस का ?
(I have some work tomorrow but have some free time on Friday.)
मला उद्या काम आहे पण शुक्रवारी सवड आहे.

५. तुला केव्हा वेळ आहे ?
(I have time tomorrow evening.)
उद्या संध्याकाळी आहे.

G. Translate the following sentences into Marathi.

1. I will be in the office all day tomorrow.
2. Will you be free tomorrow ?
3. Tomorrow I have some work.
4. Will the post office be open tomorrow ?
5. My brother will be in the U. S. next year.
6. The bus will probably be crowded.
7. The examination will probably be difficult.
8. The car isn't likely to be ready yet.
9. Perhaps the books are in this cupboard.
10. The water must be warm. Go for a bath.
11. There must be four hundred students in the school.
12. The room rent must be sixty rupees or so.
13. Ziasaheb must be in the factory.
14. There's not likely to be any rain in Bombay now.
15. Is it likely to be cold in Kashmir ?

---

* Say ' there is a holiday on Monday. '

Chapter Twenty-two

The Prospective

The prospective of अस- *and* नस-

SENTENCES

A. १.	तुम्ही इथे किती दिवस राहाणार आहात ?	How long are you going to stay here ?
	सहा महिने.	Six months.
२.	तुम्ही काय करणार आहात ?	What are you going to do ?
	आम्ही मराठी संस्कृतीचा अभ्यास करणार आहोत.	We are going to study Marathi culture.
३.	तू संध्याकाळी जेवायला येणार आहेस का ?	Are you coming to eat this evening ?
	हो, येणार आहे.	Yes, I am.
४.	तू सिनेमाला येणार आहेस नं ?	You're coming to the movie, aren't you ?
	नाही, मी अभ्यास करणार आहे.	No, I'm going to study.
५.	तुझी परीक्षा केव्हा होणार आहे ?	When is your exam going to be ?
	पुढच्या महिन्यात.	Next month.

SENTENCES

६.	आज तू काय करणार आहेस ?	What are you going to do today ?
	एका खेड्यात जाणार आहे.	I'm going to a village.
७.	पाण्यासाठी शेतकरी काय करणार आहेत ?	What are the farmers going to do for water ?
	नवीन विहिरी खणणार आहेत.	They are going to dig some new wells.
८.	तुम्ही सुट्टीमधे कुठे जाणार आहात ?	Where are you going to go during vacation ?
	आग्र्याला आणि दिल्लीला.	To Agra and Delhi.
९.	तुम्ही एकटे/एकट्या जाणार आहात का ?	Are you going to go alone ?
	नाही, आम्ही तिघं-चौघं मिळून जाणार आहोत.	No, three or four of us are going together.
१०.	तुम्ही विमानानं जाणार का ?	Are you going to go by plane ?
	नाही, रेल्वेनी.	No, by rail.
११.	किती तारखेला निघणार ?	On what date are you leaving ?
	पंचवीस तारखेला.	On the twenty-fifth.

SENTENCES

१२.	दिल्लीला तुम्ही किती तारखेला पोचणार आहात ? सव्वीस तारखेला.	On what date are you going to arrive in Delhi ? On the twenty-sixth.
१३.	दिल्लीला कुठे उतरणार आहात ? एका मित्राकडे.	Where are you going to stay in Delhi ? With a friend.
B. १४.	तू लग्नाला येणार असशील.	You must be coming to the wedding.
१५.	तुम्ही नाटकात भाग घेणार असाल.	You're undoubtedly going to take part in the play.
१६.	ती शनिवारी निघणार असेल.	She's most likely leaving on Saturday.
१७.	तो बहुतेक मुंबईला जाणार नसेल.	He's most probably not going to Bombay.
१८.	मुलं आज क्रिकेट खेळणार असतील.	The children are most likely going to play cricket today.
C. १९.	त्या झोपडपट्टीत जाऊ नकोस. अशा ठिकाणी जाणं चांगलं नसतं. मी जाणार.	Don't go to that shanty-town. It's not nice to go to such places. I'm *going* to go.

SENTENCES

२०.	ती साडी घेऊ नकोस. सहा महिनेसुद्धा टिकणार नाही.	Don't buy that sari. It won't last even six months.
	मी घेणार.	I'm *going* to buy it.
२१.	स्कूटर घेऊ नकोस. शहरात स्कूटर चालवणं फार धोक्याचं आहे.	Don't get a scooter. It's very dangerous to drive a scooter in the city.
	मी घेणार.	I'm *going* to get it.
D. २२.	मी उद्या इथे नसणार आहे.	I'm not going to be here tomorrow.
२३.	जत्रेमधे खूप गर्दी असणार आहे. घाबरून जाऊ नकोस.	There's going to be a big crush at the *jatra*. Don't get scared.
२४.	बसमधे खूप धूळ असणार आहे. डोक्याला बांधण्यासाठी स्कार्फ घेऊन जा.	There's going to be a lot of dust on the bus. Take along a scarf to tie on (your) head.
E. २५.	ती साडी खूप छान आहे. खूप महाग असणार.	That sari is very nice. It must be very expensive.

SENTENCES

२६. गरम कपडे घेऊन जा. पुढच्या महिन्यात काश्मीरमधे थंडी असणार.	Take along some warm clothes. It's very likely to be cold in Kashmir next month.
२७. मटण मागवू नकोस. फार तिखट असणार.	Don't order mutton. It's very likely to be hot.
२८. अन्वर कुठे आहे ? तो दुकानात असणार.	Where is Anwar? He must be in the store.

GRAMMAR

Formation of the prospective

This chapter introduces the prospective. This is a typical participial construction, with a participle indicating the aspect and the auxiliary indicating the tense. The prospective participle णार is used for action felt as imminent. Its nearest English equivalent is '*going to V.*'

मी उद्या येणार आहे.	I am going to come tomorrow.

The formula for the prospective is *N V*-णार *Aux* '*N* (be) going to *V.*' The auxiliary may be in the present, past, or future tense. The form of the auxiliary is governed by the person and number (and in the case of the past tense, by the gender) of *N*.

The full paradigm of ये- in the prospective with the present auxiliary is given below.

मी येणार आहे	I am going to come
तू येणार आहेस	you are going to come
तो, ती, ते येणार आहे	he, she, it is going to come
आम्ही येणार आहोत*	we are going to come
तुम्ही येणार आहात	you are going to come
ते, त्या, ती येणार आहेत	they are going to come

All verbal bases are regular before णार. The only thing to keep in mind is that लिह- / लिहि- uses the second alternant. Thus the participle is लिहिणार.

Negative. The negative of the prospective is formed by using the negative auxiliary.

मी येणार नाही	I'm not going to come

---

* In informal speech many people say आम्ही येणार आहे and तुम्ही येणार आहे.

Contracted form. In speech, when the present auxiliary is used with the prospective participle, a contracted form of the participle is used. Note the contracted forms of the prospective of ये– with the present auxiliary.

मी येणाराय
तू येणारायस
तो, ती, ते येणाराय
आम्ही येणारौत / येणाराओत / येणाराय
तुम्ही येणाराहात / येणाराय
ते, त्या, ती येणारयत

Use of prospective

Used with the present auxiliary, the prospective functions as a kind of future. Like the English 'going to *V*,' it conveys more immediacy and definiteness than does the simple future.* See section A for examples.

When there is a discourse with a number of verbs in the prospective, the auxiliary is sometimes dropped in later sentences. We have an example of this in the sentences on travel plans (sentences 8 to 11). In the first two questions the auxiliary is used, while in the next two it is dropped.

With the past auxiliary, the prospective is used for action that was felt as imminent in the past ('it was going to rain,' 'I was going to come to your place, but . . .'). This form will not be dealt with here.

Used with the future auxiliary, the prospective expresses the presumption that an action is imminent.

तू लग्नाला येणार असशील.	You must be coming to the wedding.

---

* The future is introduced in Chapter twenty-three.

The use of this form in the first person does not seem appropriate, perhaps because a person knows his own intentions and does not have to surmise about them. See section B for more examples.

The prospective may be used without the auxiliary. This has the effect of leaving the time of the action unspecified and of focusing on the action itself. Note, for example, the following exchange.

त्यांना एक कारकून पाहिजे.	They want a clerk.
ते किती पगार देणार ?	How much salary are they going to pay ?

The prospective without the auxiliary often has an emphatic or defiant tone. See section C for examples.

Prospective of अस- and नस-

Like other verbs, the verbs अस- and नस- can be used in the prospective. They can be used with the present or future auxiliaries or by themselves without the auxiliary.

The full paradigm of the prospective of अस- with the present auxiliary is given below.

मी असणार आहे	I am going to be
तू असणार आहेस	you are going to be
तो, ती, ते असणार आहे	he, she, it is going to be
आम्ही असणार आहोत	we are going to be
तुम्ही असणार आहात	you are going to be
ते, त्या, ती असणार आहेत	they are going to be

The full paradigm of the prospective of नस- with the present auxiliary is as follows.

मी नसणार आहे	I am not going to be
तू नसणार आहेस	you are not going to be
तो, ती, ते नसणार आहे	he, she, it is not going to be
आम्ही नसणार आहोत	we are not going to be
तुम्ही नसणार आहात	you are not going to be
ते, त्या, ती नसणार आहेत	they are not going to be

Used with the present auxiliary, the prospective of अस- is more definite than the future.

तो उद्या इथे असेल.	He'll be here tomorrow.
तो उद्या इथे असणार आहे.	He'll be here tomorrow (definitely).

See section D for the use of अस- and नस- with the present auxiliary.

Used without the auxiliary, असणार expresses an inference. For example, consider the sentence below.

अन्वर दुकानात असणार.	Anwar must be in the store.

This sentence suggests that the speaker knows something about Anwar's habits or about his plans for that particular day, and on the basis of that concludes that Anwar must be in the store.

Note that this sentence and several others in section E refer to present time. Unlike असणार आहे, which can only refer to the future, असणार can refer to both the present and future. For an example of its use in reference to the future, see sentence 26.

Special detail

1. विमानानं in sentence 10 means ‘by plane’ and रेल्वेनी means ‘by rail.’ नं and नी are variants of the instrumental postposition.

2. The forms जाणं ‘to go’ in sentence 19 and चालवणं ‘to drive’ in sentence 21 are verbal nouns. Similarly बांधण्यासाठी ‘in order to tie’ in sentence 24 is a verbal noun with a postposition attached.*

3. घाबरून जा- in sentence 23 is a compound verb meaning practically the same thing as the simple verb घाबर- ‘to become frightened.’

4. The question tag नं / ना can be added onto a statement to express ‘aren't you,’ ‘isn't he,’ etc.

तू येणार आहेस नं ?	You're coming, aren't you ?
ती येणार आहे ना ?	She's coming, isn't she ?

---

* See *MRG,* pp. 167—68.

Vocabulary notes

1. There are special words for 'two,' 'three,' and 'four' when they refer to people.

दोघं	two
तिघं	three
चौघं	four

These are variable adjectives, but they employ a special set of endings.

masculine	ए
feminine	ई
neuter	अ

दोघे भाऊ	(*m.*)	two brothers
तिघी मुली	(*f.*)	three girls
चौघं भावंडं	(*n.*)	four siblings

When people of both sexes are referred to together, the neuter is used.

आम्ही तिघं-चौघं मिळून जाणार आहोत.

VOCABULARY

अन्वर *m.* Anwar (a given name)
असं *adj.* such
अशा *f. pl.* of असं
आग्रा *n.* Agra
आयेशा *f.* Ayesha (a given name)
उतर– *v.i.* to halt, put up
एकटं *adj.* alone
खण– *v.t.* to dig
खेडं, खेडी *n.* village
घाबर– *v.i.* to become frightened
चालव– *v.t.* to drive
चौघं *adj.* four (of persons)
जत्रा, जत्रा *f.* religious fair

झोपडपट्टी, झोपडपट्ट्या *f.* shantytown, slum
टिक– *v.i.* to last
डोकं, डोकी *n.* head
तिघं *adj.* three (of persons)
दुसरं *adj.* other, else
दोघं *adj.* two (of persons)
धूळ *f.*(*i*) dust
धोक्याचं *adj.* dangerous
पगार *m.* salary
पोच– *v.i.* to arrive
बांध– *v.t.* to tie
भाग *m.* part. ० घे– to take part

VOCABULARY

मागव– *v.t.* to order
मिळून *adv.* together
रेल्वे *f.* railroad
लग्न, लग्नं *n.* 1. marriage. 2. wedding
विमान, विमानं *n.* airplane
शहर, शहरं *n.* city
स्कार्फ, स्कार्फ *m.* scarf

Phrases

एका खेड्यात in a village
एका मित्राकडे at a friend's, with a friend
शहरात in the city
त्या झोपडपट्टीत in that shantytown
जत्रेमधे in the *jatra*
सुट्टीमधे during vacation
नाटकात in the play
अशा ठिकाणी in such a place/in such places
डोक्याला on the head
लग्नाला to the wedding
बांधण्यासाठी in order to tie
पाण्यासाठी for water
विमानानी / विमानानं by plane
रेल्वेनी / रेल्वेनं by rail
शेतकऱ्यांशी to the farmers

PRACTICE

A. Give the prospective participle of each of the following verbs.

१. (कर–)
करणार
२. (जा–)
जाणार
३. (घे–)
(घेणार)
४. (दाखव–)
दाखवणार
५. (दे–)
देणार
६. (वाच–)
वाचणार
७. (मदत कर–)
मदत करणार
८. (जेव–)
जेवणार
९. (लिहि–)
लिहिणार
१०. (ठेव–)
ठेवणार
११. (मागव–)
मागवणार
१२. (पाठव–)
पाठवणार
१३. (पाहा–)
पाहाणार
१४. (सांग–)
सांगणार
१५. (चौकशी कर–)
चौकशी करणार

B. Give the form of the prospective of अस- that goes with each noun phrase. Use the present auxiliary. Go through the exercise a second time, giving the forms of नस-.

१. (तू)
असणार आहेस
नसणार आहेस

२. (आम्ही)
असणार आहोत
नसणार आहोत

३. (मी)
असणार आहे
नसणार आहे

४. (तो)
असणार आहे
नसणार आहे

५. (तुम्ही)
असणार आहात
नसणार आहात

६. (तुझी मैत्रीण)
असणार आहे
नसणार आहे

७. (साहेब)
असणार आहेत
नसणार आहेत

८. (मुलं)
असणार आहेत
नसणार आहेत

९. (सगळे शिक्षक)
असणार आहेत
नसणार आहेत

१०. (राम आणि मी)
असणार आहोत
नसणार आहोत

C. Using the subjects suggested, put the verb phrase given into the prospective. Use the present auxiliary.

१. कॉलेजवर जा-

(मी) मी कॉलेजवर जाणार आहे.
(आम्ही) आम्ही कॉलेजवर जाणार आहोत.
(तुम्ही ?) तुम्ही कॉलेजवर जाणार आहात का ?
(सुनीता) सुनीता कॉलेजवर जाणार आहे.
(मुलं) मुलं कॉलेजवर जाणार आहेत.

२. फिरायला जा–

(आम्ही सगळेजण)	आम्ही सगळेजण फिरायला जाणार आहोत.
(तू ?)	तू फिरायला जाणार आहेस का ?
(आई-बाबा)	आई-बाबा फिरायला जाणार आहेत.
(मी)	मी फिरायला जाणार आहे.
(तुम्ही ?)	तुम्ही फिरायला जाणार आहात का ?

३. आज रात्री उशिरा ये–

(मी)	मी आज रात्री उशिरा येणार आहे.
(आयेशा)	आयेशा आज रात्री उशिरा येणार आहे.
(आम्ही)	आम्ही आज रात्री उशिरा येणार आहोत.
(माझे मित्र)	माझे मित्र आज रात्री उशिरा येणार आहेत.
(तू ?)	तू आज रात्री उशिरा येणार आहेस का ?

D. Using the subject given, put the verb phrases suggested into the prospective. Use the present auxiliary.

१. मी

(चहा घे–)	मी चहा घेणार आहे.
(टेप्स ऐक–)	मी टेप्स ऐकणार आहे.
(देशपांड्यांना बोलाव–)	मी देशपांडयांना बोलावणार आहे.
(खेडयात जा–)	मी खेड्यात जाणार आहे.
(शेतकऱ्यांशी बोल–)	मी शेतकऱ्यांशी बोलणार आहे.

२. तू (?)

(जेवायला ये–)	तू जेवायला येणार आहेस का ?
(फुटबॉल खेळ–)	तू फुटबॉल खेळणार आहेस का ?
(तिला फोन कर–)	तू तिला फोन करणार आहेस का ?
(हॉटेलमधे उतर–)	तू हॉटेलमधे उतरणार आहेस का ?
(गाडी चालव–)	तू गाडी चालवणार आहेस का ?

३. मुलं (?)

(आज दुपारी ये-)	मुलं आज दुपारी येणार आहेत का ?
(शॉपिंग करायला जा-)	मुलं शॉपिंग करायला जाणार आहेत का ?
(टीव्ही बघ-)	मुलं टीव्ही बघणार आहेत का ?
(पुढच्या वर्षी शाळेत जा-)	मुलं पुढच्या वर्षी शाळेत जाणार आहेत का ?
(शहर बघायला ये-)	मुलं शहर बघायला येणार आहेत का ?

४. तुम्ही (?)

(कुठे जा-)	तुम्ही कुठे जाणार आहात ?
(कसे / कशा जा-)	तुम्ही कसे / कशा जाणार आहात ?
(किती वाजता ये-)	तुम्ही किती वाजता येणार आहात ?
(कोणाला भेट-)	तुम्ही कोणाला भेटणार आहात ?
(काय मागव-)	तुम्ही काय मागवणार आहात ?

E. Answer the questions formed in exercise D.

F. Complete the following questions by putting the verb given into the prospective with the prospective with the present auxiliary. Have a second student give any appropriate answer.

१. (जा-) तू कुठे ________ ?
तू कुठे जाणार आहेस ?

२. (जा-) तू विमानानी ________ का ?
तू विमानानी जाणार आहेस का ?

३. (उतर-) तू कोणाकडे ________ ?
तू कोणाकडे उतरणार आहेस ?

४. (राहा-) तू किती दिवस ________ ?
तू किती दिवस राहाणार आहेस ?

५. (पोच-) तू पुण्याला किती तारखेला ________ ?
तू पुण्याला किती तारखेला पोचणार आहेस ?

G. Answer the following questions as suggested. Use the prospective with the future auxiliary.

१. अन्वरसाहेब केव्हा येणार आहेत ?
(पुढच्या आठवड्यात)
पुढच्या आठवड्यात येणार असतील.

२. किती विद्यार्थी भाग घेणार आहेत ?
(पाच-सहा)
पाच-सहा घेणार असतील.

३. गाडी वेळेवर पोचणार आहे का ?
(हो, बहुतेक)
हो, बहुतेक वेळेवर पोचणार असेल.

H. Translate the following exchanges into English.

१. आपली परीक्षा केव्हा होणार आहे ?
पुढच्या आठवड्यात.

२. तसं करू नकोस.
मी करणार.

३. तो केव्हा येणार आहे ?
सोमवारी येणार असेल.

४. किती पैसे शिल्लक राहणार आहेत ?
काही शिल्लक राहणार नाहीत.

५. छत्री नेऊ का ?
हो, खूप पाऊस असणार आहे.

६. खोलीचं भाडं खूप असणार का ?
नाही, फार नसणार.

७. तुझी मैत्रीण एकटी येणार आहे का ?
हो, एकटी येणार असेल.

I. Translate the following sentences into Marathi.

1. Tomorrow I am going to a *jatra*.
2. Two or three friends are going to come to dinner.
3. Ten people are going to take part.
4. John is going to drive the car.
5. Are you going to come to see the city ?
6. They are going to go by plane.
7. It's going to be hot.
8. My sister is going to be in America next year.
9. The exam isn't likely to be hard.
10. You must want some hot water.
11. Deepak is coming tomorrow, isn't he ?
12. I'm not going into town today.
13. How many people are going to come ?
14. It's going to rain today.
15. Are you going to dig a well ?

Chapter Twenty-three

The Future Tense

Formation and use of future tense

SENTENCES

A.	१.	मी उद्या सकाळी तुझ्याकडे येईन.	I'll come to your place tomorrow morning.
	२.	तुम्ही केव्हा परत याल ?	When will you come back ?
	३.	तू माझ्याबरोबर येशील का ?	Will you come with me ?
	४.	तो परवा तुझी गाठ घेईल.	He will meet you the day after tomorrow.
	५.	बाई किती दिवसांत परत येतील ?	When (' in how many days ') will Bai be back ?
	६.	गाडी दिल्लीला किती वाजता पोचेल ?	What time will the train reach Delhi ?
	७.	मी पुढच्या आठवड्यात पत्र पाठवीन.	I'll send (you) a letter next week.
	८.	मी तुम्हाला सहाला उठवीन.	I will get you up at six.
	९.	मी तुला हाक मारीन.	I'll call you.
	१०.	तुझ्यासाठी फ्रॉक शिवीन.	I'll sew a dress for you.
	११.	त्या काचेशी खेळू नकोस. ती फुटेल.	Don't play with that piece of glass. It will break.
	१२.	दार आपटू नकोस. ते मोडेल.	Don't bang the door. It will break.

SENTENCES

१३.	दोरी ओढू नकोस. ती तुटेल.	Don't pull the rope. It will break.
१४.	काट्यांतून चालू नकोस, साडी फाटेल.	Don't walk through the thorns. Your sari will tear.
१५.	पैसे खिशात ठेव, नाहीतर हरवतील.	Put the money in your pocket. Otherwise it will get lost.
१६.	तिकीट नीट चिकटव, नाहीतर ते निघेल.	Stick the stamp on properly. Otherwise it will come off.
१७.	कार्यक्रम किती वाजता संपेल ?	What time will the program end ?
१८.	आमची परीक्षा एप्रिलमधे होईल.	Our exam will be in April.
१९.	परीक्षेचा निकाल जूनमधे लागेल.	The result of the exam will be out in June.
२०.	दहा-पंधरा दिवसांत पावसाळा सुरू होईल.	In ten or fifteen days the monsoon will start.
२१.	पाऊस आल्यानंतर आपण झाडं लावू.	After the rain comes, we will plant the trees.
२२.	(जर) पाऊस लवकर आला नाही तर दुष्काळ पडेल.	If it doesn't rain soon there will be a drought.
B. २३.	भिऊ नका. कुत्रा चावणार नाही.	Don't be afraid. The dog won't bite.

SENTENCES

२४.	काळजी करू नकोस. आई रागवणार नाही.	Don't worry. Mother won't be angry.
२५.	तीन दिवस सुट्टी आहे म्हणून सोमवारपर्यंत आपलं काम होणार नाही.	There's a holiday for three days, so our work won't be done until Monday.
C. २६.	कितीजण येणार आहेत ?	How many people are coming ?
	बहुतेक सहाजण येतील.	Most probably six people will come.
२७.	नागपूरचे पाहुणे किती तारखेला येणार आहेत ?	On what date are the guests from Nagpur coming ?
	सात-आठ तारखेला येतील.	They will probably come on the seventh or eighth.
२८.	तुझं काम केव्हा संपणार आहे ?	When is your work going to be done ?
	सहा महिन्यांत संपेल.	It will be done in six months.
२९.	तुम्ही ह्या कामासाठी किती पगार देणार ?	What salary are you going to give for this work ?
	सहाशे रुपये देऊ.	We will give six hundred rupees.

SENTENCES

D. ३०. तू माझं एक काम करशील ?	Will you do something for me ('do my one job') ?
३१. तुम्ही मला स्टेशनवर सोडाल का ?	Will you drop me at the station ?
३२. मला पाणी उकळून घाल का ?	Will you boil some water for me ?
३३. तू मला मदत करशील का ?	Will you help me ?

GRAMMAR

Formation of the future tense

As we have already indicated, the future is a unitary verb construction rather than an aspectual one. Aspectual constructions, you will recall, consist of a verb base plus an aspectual marker (e.g., –त, –णार) and an auxiliary (which is sometimes omitted). With these constructions the tense is indicated by the auxiliary. The future, on the other hand, consists of the verbal base and a set of personal endings. It may itself be considered a tense.

The formula for the future is $N\ V{-}E_f$, where E_f stands for the set of future endings presented in Table 19 below.

Table 19. *Future endings*

Person	Singular	Plural
1	ईन, एन	ऊ
2	शील	आल
3	ईल, एल	तील

Note that there are no gender distinctions in the paradigm. The only variation is in the first and third person singular where there is a choice of endings with ई or ए. The ई endings are used for verbal bases ending in a vowel or a vowel plus ह, and for most transitive verbs. For other verbs the ए endings are used. Study the paradigms below.

Bases using ई

(1) जा– (base ending in vowel)

मी जाईन	आम्ही जाऊ
तू जाशील	तुम्ही जाल
तो, ती, ते जाईल	ते, त्या, ती जातील

(2) राह–* (base containing ह)

मी राहीन	आम्ही राहू
तू राहशील	तुम्ही राहाल
तो, ती, ते राहील	ते, त्या, ती राहतील

(3) कर– (transitive verb)

मी करीन	आम्ही करू
तू करशील	तुम्ही कराल
तो, ती, ते करील	ते, त्या, ती करतील

Bases using ए

(1) पोच–

मी पोचेन	आम्ही पोचू
तू पोचशील	तुम्ही पोचाल
तो, ती, ते पोचेल	ते, त्या, ती पोचतील

(2) निघ–

मी निघेन	आम्ही निघू
तू निघशील	तुम्ही निघाल
तो, ती, ते निघेल	ते, त्या, ती निघतील

As we have already seen, the auxiliary verbs अस– and नस– fall into the category of verbs employing ए rather than ई.

When ई is added to a base ending in च, the च is palatalized. This is an instance of Rule M_5.

वाच्-	to read
वाचीन	I will read
वाचील	he, she will read

---

* For those endings that begin with a consonant (i. e. second person singular and the third person plural) the राहा– alternant may be used.

Negative

The future tense has no negative form. To negate a sentence in the future one must use the prospective.

मी करीन.	I will do it.
मी करणार नाही.	I won't do it.
तो येईल	He will come.
तो येणार नाही.	He won't come.

Use of the future tense

Like the prospective, the future tense is used for future action. However, as we noted in discussing the prospective, the future tense is used for action felt as less imminent or more remote. See section A for examples of the future, and B for examples of the negative. See section C for the contrast between the prospective and the future.

Requests. A yes–no question in the future may be used for making a polite request.

तू माझं एक काम करशील का ?	Will you do something for me ('do my one job') ?

Note that English also uses the future in such a request. There is a difference, however, in the English and Marathi usage. In English one uses the future even for a request referring to the immediate present, e.g., 'will you help me lift this table ?' In Marathi, on the other hand, the future is employed for a request only when the action referred to is in the future. For a request relating to the immediate present, Marathi employs the imperfect A.

हे टेबल उचलायला मदत करता का ?	Will you help me lift this table ?

See section D for examples of Marathi requests using the future.

Special detail

1. In this chapter we encounter conditional (' if ') sentences for the first time. Note especially sentence 22.

(जर) पाऊस लवकर आला	If it doesn't rain soon
नाही तर दुष्काळ पडेल.	there will be a drought.

Sentences 15 and 16 also employ the conditional, though in a somewhat elliptical form. For a discussion of the conditional, see *MRG*, pp. 160-62.

2. Note that names of days and the months of the Roman calendar remain unchanged when a postposition is added. Numbers also need not change.*

सोमवारपर्यंत	until Monday
एप्रिलमध्ये	in April
जूनमधे	in June
सहाला	at six

3. Note that in the oblique form of खिसा the स is replaced by श.

खिसा	pocket
खिशात	in the pocket

The same change is found with कसं.

कसं	how
कशासाठी	for what purpose

4. A compound verb of the form *V*-ऊन दे- often has the sense ' to do for someone. ' This is the case with उकलून दे- in sentence 32.

5. Note that a yes-no question may be indicated merely by the intonation at the end of the sentence, without using का, as in sentence 30.

---

* Some speakers use oblique forms for numbers—e. g., एकाला, दोनाला, etc.

Vocabulary notes

1. There are several words to express the intransitive sense of ‘to break.’ Note the sentences below.

काच फुटेल.	The piece of glass will break.
खुर्ची मोडेल.	The chair will break.
दोरी तुटेल.	The rope will break.

फुट- refers to shattering, as of glass or pottery, and also to the breaking of a balloon. मोड- refers to the breaking of rigid objects, and तुट- to the snapping of long objects, such as ropes, beams, etc. While फुट- and तुट- are used only as intransitive verbs, मोड- is both transitive and intransitive.

2. The verb हरव- is both intransitive and transitive. As an intransitive verb it means ‘to be lost,’ and as a transitive verb it means ‘to lose.’ See sentence 15 for an example of its use as an intransitive verb.

3. Note the use of निघ- in sentence 16. Here it means ‘to come off.’

4. The verb लाग- is the intransitive counterpart of लाव-, and like the latter it has a great many meanings, many of which do not seem to be related to each other. The central idea seems to be that of a contact or connection being made. In the case of निकाल लाग- it means simply ‘to come out.’

5. In Marathi the sense ‘how long’ is often expressed by किती दिवस ‘how many days.’ This is true even when the expected answer is in terms of years. Note the use of this phrase in sentence 5.

6. The word दुष्काळ we have glossed as ‘drought, famine.’ Literally it means ‘bad time.’ It can refer to a time of distress caused by too much rain as well as too little. The former is referred to as ओला दुष्काळ ‘wet famine.’ Note that the verb used with दुष्काळ is पड-.

7. The word कुत्रा refers specifically to a male dog, and कुत्री to a

female dog. There is also a neuter form **कुत्रं**, used when the gender of the dog is indeterminate or irrelevant.

8. **पाहुणा** means 'male guest' and **पाहुणी** 'female guest.' For respectful reference one may use the plural forms.

9. **जण** is a suffix added to numerals referring to people. Note the question and answer in sentence 26 where we find **कितीजण** 'how many people' and **सहाजण** 'six people.' **जण** can be used as masculine, feminine, or neuter (though it is doubtful whether it would ever be used as neuter singular) It has the following plural forms: **जण** *m.*, **जणी**, *f*, and **जणं** *n*.

VOCABULARY

आपट– *v.t.* to bang
उकळ– *v.i.*, *v.t.* to boil
उठव– *v.t.* to wake up, get up
ओलं *adj*. wet
काच, काचा *f*.(*e*) piece of glass
काटा, काटे *m*. thorn
कार्यक्रम, कार्यक्रम *m*. program
काळजी *f*. worry. o **कर–** to worry
कितीजण *interrog*. *m*. *pl*. how many people
कुत्रं, कुत्री *n*. dog
कुत्रा, कुत्रे *m*. male dog
कुत्री, कुत्र्या *f*. female dog
खिसा, खिसे *m*. pocket
चाव– *v.t.*, *v.t.* (*sp*.) to bite
चिकटव– *v.t.* to stick
जण *m*., *f*., *n*. *suff*. a person, individual (preceded by a numeral)
जणं *n*. *pl*. of **जण**
जणी *f*. *pl*. of **जण**

जर *conj*. if
तर *conj*. then
तुट– *v.i*. to break
दुष्काळ *m*. drought, famine. o **पड–** for a drought to occur. **ओला** o famine caused by too much rain
दोरी, दोऱ्या *f*. rope
नाहीतर *adv*. otherwise
निकाल, निकाल *m*. result. o **लाग–** for a result to come out
निघ– *v.i*. to come off
नीट *adv*. properly, neatly
पाहुणा, पाहुणे *m*. guest
पाहुणी, पाहुण्या *f*. guest
फाट– *v.i*. to tear
फुट– *v.i*. to break, shatter
फ्रॉक, फ्रॉक *m*. dress, frock
भि– *v.i*.(*irreg*.) to be afraid
मोड– *v.i*., *v.t*. to break
रागव– *v.i*. to get angry. *v.t*. to scold

VOCABULARY

लाग- *v.i.* to come out
विशेष *adj. inv.* special
शिव- *v.t.* to sew
संप- *v.i.* to end, be finished
हरव- *v.i.* to be lost. *v.t.* to lose
हाक, हाका *f* (*e*) call. ∘ **मार-** to call

Phrases

किती दिवस how long (' how many days ')
किती दिवसांत when (' in how many days ')
दहा-पंधरा दिवसांत in ten or fifteen days
सहा महिन्यांत in six months
मुलाला to the child
त्या काचेशी with that piece of glasss
काट्यांतून through the thorns
खिशात in the pocket
परीक्षेचा निकाल the result of the examination
नागपूरचे पाहुणे the guests from Nagpur
ह्या कामासाठी for this work
पाऊस आल्यानंतर after the rain comes

PRACTICE

A. Go through the future paradigm of the following verbs or verb phrases.

१. कर-
२. जा-
३. ये-
४. पाठव-
५. वापर-
६. चौकशी कर-
७. त्यांच्याशी बोल-
८. विचार-
९. सांग-

B. Using the subjects suggested, form the future tense of the verb or verb phrase given. If the subject is in the second person make the sentence a question.

१. घे-
(मी) मी घेईन.
(तुम्ही) तुम्ही घ्याल का?
(पाहुणे) पाहुणे घेतील.
(तुमचा मित्र) तुमचा मित्र घेईल.
(तुझ्या मैत्रिणी) तुझ्या मैत्रिणी घेतील.
(तू) तू घेशील का?

२. अभ्यास कर–

(तू)	तू अभ्यास करशील का ?
(तुमची मुलं)	तुमची मुलं अभ्यास करतील.
(आम्ही)	आम्ही अभ्यास करू.
(मी)	मी अभ्यास करीन.
(माझी बहीण)	माझी बहीण अभ्यास करील.
(तुम्ही)	तुम्ही अभ्यास कराल का ?

३. वाच–

(आम्ही)	आम्ही वाचू.
(मुली)	मुली वाचतील.
(मी)	मी वाचीन.
(तू)	तू वाचशील का ?
(लोक)	लोक वाचतील.
(आई)	आई वाचील.

४. रागव–

(साहेब)	साहेब रागवतील.
(मी)	मी रागवेन.
(तुम्ही)	तुम्ही रागवाल का ?
(लोक)	लोक रागवतील.
(सगळेजण)	सगळेजण रागवतील.
(आई)	आई रागवेल.

C. Make the following sentences negative.

१. (मी आज संध्याकाळी जेवायला येईन.)
मी आज संध्याकाळी जेवायला येणार नाही.

२. (निकाल वेळेवर लागेल.)
निकाल वेळेवर लागणार नाही.

३. (दुष्काळ पडेल.)
दुष्काळ पडणार नाही.

४. (दोरी तुटेल.)
दोरी तुटणार नाही.

५. (बाटल्या फुटतील.)
बाटल्या फुटणार नाहीत.

६. (ती काळजी करील.)
ती काळजी करणार नाही.

७. (कुत्रा चावेल.)
कुत्रा चावणार नाही.

८. (लोक ऐकतील.)
लोक ऐकणार नाहीत.

९. (तो भिईल.)
तो भिणार नाही.

१०. (ते घर विकतील.)
ते घर विकणार नाहीत.

D. Complete the following questions by putting the verb given into the future tense. Have a second student give any appropriate answer.

१. (हो-) पावसाळा केव्हा सुरू _______ ?
होईल

२. (ये-) तुमचे पाहुणे केव्हा _______ ?
येतील

३. (लाग-) परीक्षेचा निकाल केव्हा _______ ?
लागेल

४. (दे-) ते किती पगार ______ ?
देतील

५. (उठव-) उद्या तू मला ______ का ?
उठवशील

६. (संप-) कार्यक्रम किती वाजता ______ ?
संपेल

E. Translate the following sentences into Marathi.

1. Will you come to my place tomorrow ?
2. I will meet him next week.
3. Will you phone me tomorrow ?
4. Will you leave me at the bus stand ?
5. Will you boil some water for her ?
6. I'll call you at six tomorrow morning.
7. I'll sew a kurta for you.
8. Put the money in your pocket. Otherwise it will get lost.
9. What time will the program start ?
10. What salary will they give ?
11. Mother won't worry.
12. Will your father be angry ?
13. The result of the exam will not be out on time.
14. The glass will break.
15. The dog will not bite.

Chapter Twenty-four

The Informal Imperfect B

Formation and use of informal imperfect B. Ordinal numbers

SENTENCES

A. १.	तू काय करतोयस / करत्येयस ?	What're you doing ?
	मी पत्र लिहितोय / लिहित्येय.	I'm writing a letter.
२.	आई काय करत्येय ?	What's Mother doing ?
	ती पेरू तोडत्येय.	She's picking guavas.
३.	मुलं काय करतायत ?	What are the children doing ?
	ती बाहेर खेळतायत.	They're playing outside.
४.	मुलं अभ्यास करतायत का ?	Are the children studying ?
	नाही, ती पतंग उडवतायत.	No, they're flying kites.
५.	नंदा काय करत्येय ?	What's Nanda doing ?
	ती धुणं धुत्येय.	She's doing the washing.
६.	किसन काय करतोय ?	What's Kisan doing ?
	तो मका भिजवतोय.	He's irrigating the corn.

SENTENCES

७.	तुम्ही काम करताय का ?	Are you working ?
	नाही, आम्ही नुसत्या गप्पा मारतोय.	No, we're just chatting.
८.	साहेब काय करतायत ?	What is Saheb doing ?
	पूजा करतायत.	He's doing *puja*.
९.	मुलं काय करतायत ?	What are the children doing ?
	पत्ते खेळतायत.	They're playing cards.
१०.	तुमचं काम झालंय का ?	Is your work finished ?
	नाही, होतंय.	No, it's getting there.
११.	पाऊस पडतोय का ?	Is it raining ?
	हो, झिमझिम पडतोय.	Yes, it's raining lightly.
B. १२.	ती माणसं काय करतायत ?	What are those men doing ?
	मासे पकडतायत.	They're catching fish.
१३.	त्या बायका काय करतायत ?	What are those women doing ?
	त्या खुरपण करतायत.	They're weeding (' doing weeding').

SENTENCES

१४.	ते गडी काय करतायत ?	What are those workmen doing ?
	उसाची लागण करतायत.	They're planting sugarcane (' doing the planting of sugarcane ').
१५.	तिथे काय करतायत ?	What are they doing there ?
	गूळ तयार करतायत.	They're making jaggery.
१६.	हा कशाचा आवाज आहे ?	What is this noise ('of what is this noise ') ?
	गाढव ओरडतंय.	A donkey is braying.
१७.	हा कुठला पक्षी ओरडतोय ?	What bird is singing ?
	कोकीळ.	A cuckoo.
C. १८.	मी ललिता बोलत्येय. मीना तिथं आहे का ?	This is Lalita speaking (' I Lalita am speaking '). Is Meena there ?
१९.	मी केळकर बोलतोय. पवार साहेब तिथे आहेत का ?	This is Kelkar speaking. Is Pawar Saheb there ?
D. २०.	माझं पोट दुखतंय.	I have a stomach ache (' my stomach is aching ').
२१.	माझे पाय दुखतायत.	My feet hurt (' are hurting ').

SENTENCES

२२.	माझा घसा दुखतोय.	I have a sore throat (' my throat is hurting ').
२३.	मला खोकला येतोय.	I have a cough (' a cough is coming to me ').
E. २४.	सध्या तू काय करतोयस / करत्येयस ?	What are you doing these days ?
	मी बँकेत नोकरी करतोय / करत्येय.	I'm working in a bank.
२५.	सध्या काय लिहिताय ?	What are you writing these days ?
	कादंबरी लिहितोय / लिहित्येय.	I'm writing a novel.
२६.	सुधीर हल्ली काय करतोय ?	What's Sudhir doing these days ?
	तो बी. एस्‌सी. करतोय.	He's doing his B. Sc.
२७.	तुमची बहीण काय करत्येय ?	What's your sister doing ?
	ती कारखान्यात कामाला असते.	She's at work in a factory.

SENTENCES

२८.	तुमचा भाऊ काय करतोय?	What's your brother doing?
	काही नाही. तो नोकरी शोधतोय.	Nothing. He's looking for a job.
२९.	सध्या तू कुठे राहातोयस / राहात्येयस ?	Where are you living at present?
	मी रविवार पेठेत राहातोय / राहात्येय.	I'm living in Ravivar Peth.
३०.	काय विशेष?	What's new (' what's special ')?
	आम्ही नवीन घर बांधतोय.	We're building a new house.
३१.	तुम्ही काय करताहात इथे?	What are you doing here?
	आम्ही मराठी शिकतोय.	We're learning Marathi.
३२.	तुम्ही काय करताहात इथे?	What are you doing here?
	मी इतिहास संशोधन करतोय / करत्येय.	I'm doing historical research.

SENTENCES

F. ३३.	मुली आज दुपारी येतायत.	The girls are coming this afternoon.
३४.	मी संध्याकाळी तिथे जातोय / जात्येय.	I'm going there in the evening.
G. ३५.	तुमचा मुलगा शाळेत शिकतोय का ?	Is your son studying in school ?
	हो.	Yes.
	कितवीत आहे ?	What grade is he in ?
	चौथीत.	In the fourth grade.
३६.	तुमची मुलगी कितवीत आहे ?	What grade is your daughter in ?
	ती तिसरीत आहे.	She's in the third grade.
३७.	तुम्ही किती भावंडं ?	How many brothers and sisters are you ?
	सहा.	Six.
	तुम्ही कितवे ?	Which number are you ?
	पाचवा.	The fifth.

GRAMMAR

Formation of the informal imperfect B

This chapter presents a specialized fragment of the imperfect B, the full pattern of which is presented in the next chapter. The form presented here is used in informal speech for reference to action viewed as in progress in the present. Its nearest English equivalent is the present progressive* '*N* is *V*–ing.'

The informal imperfect B consists of the forms of the imperfect A plus the present auxiliary. In speech these forms are contracted, so to describe them we have to posit an underlying form and the modified form which is realized in actual speech. The underlying and spoken forms for all subject pronouns are given below.

Underlying form	Spoken form
मी *V*–तो आहे (*m.*)	मी *V*–तोय
मी *V*–ते आहे (*f.*)	मी *V*–त्येय
तू *V*–तो आहेस (*m.*)	तू *V*–तोयस
तू *V*–ते आहेस (*f.*)	तू *V*–त्येयस
तो *V*–तो आहे (*m.*)	तो *V*–तोय
ती *V*–ते आहे (*f.*)	ती *V*–त्येय
ते *V*– तं आहे (*n.*)	ते *V*–तंय
आम्ही *V*–तो आहेत / आहे	आम्ही *V*–तोयत / *V*-तोय
तुम्ही *V*–ता आहात / आहे	तुम्ही *V*–ताहात / *V*–ताय
ते, त्या, ती *V*–आहेत	ते, त्या, ती *V*–तायत

---

* This is sometimes called the present continuous.

The full paradigm of कर– is given as an example.

मी करतोय	I (*m.*) am doing
मी करत्येय	I (*f.*) am doing
तू करतोयस	you (*m.*) are doing
तू करत्येयस	you (*f.*) are doing
तो करतोय	he, it is doing
ती करत्येय	she, it is doing
ते करतंय	it is doing
आम्ही करतोयत/करतोय	we are doing
तुम्ही करताहात/करताय	you are doing
ते, त्या, ती करतायत	they are doing

Note that the pattern in the plural deviates from what we would expect, and that in the first and second plural we find variation. In the first person plural the underlying form is आहेत or आहे rather than the expected आहोत. In the second person, along with the expected आहात we also find आहे. (In both the first and second persons the आहे variant is the more common.) In the third person, instead of the expected *V*-तात आहेत we find *V*– त आहेत, which is simply a contraction of the regular imperfect B.

Though you may find this variation rather dismaying at first, these forms are so often used that they will soon seem familiar and not at all difficult.

In the example sentences in this chapter, the alternative forms given are the feminine.

Use of informal imperfect B

The informal imperfect B, as we have indicated above, is used for action going on in the present. See section A for examples. You will find this form useful for asking questions and eliciting vocabulary about the activities you see around you. Examples of such questions and answers are given in section B.

Telephone conversations normally open with a sentence in this pattern: **मी ________ बोलतोय / बोलत्येय.** See section C for examples.

This pattern is also frequently used in describing aches and pains and other symptoms of illness. See section D for examples.

In some cases the concept of the 'present' is expanded so much that it covers the habitual as well. In such cases the imperfect B is used almost interchangeably with the imperfect A. Note the two sentences below.

सुधीर हल्ली काय करतोय ?	What's Sudhir doing these days ?
सुधीर काय करतो ?	What does Sudhir do ?

Though, logically speaking, there is little difference between these two sentences, they are not completely equivalent. The first implies that the speaker knows the brother and simply wants to update his information. The second question does not imply any prior information; it is the question of a stranger. (Note that the English sentences show the same distinction of meaning.) See section E for more examples of the imperfect B used in a habitual sense.

Just as the imperfect B is in some cases almost interchangeable with the imperfect A, so with the verbs **जा**- and **ये**- the imperfect B and prospective overlap. See section F for examples.

Ordinal numbers

Though ordinal numbers have been used occasionally in this text, so far there has been no systematic explanation of them. Here are the ordinal numbers from one to ten.

पहिलं	first	सहावं	sixth
दुसरं	second	सातवं	seventh
तिसरं	third	आठवं	eighth
चौथं	fourth	नववं	ninth
पाचवं	fifth	दहावं	tenth

You can see that the first four are irregular, but from then on वं is simply added to the cardinal numbers.*

The ordinal numbers are all variable adjectives.

पहिली मुलगी	first daughter
दुसरा मुलगा	second son

Marathi has a special ordinal interrogative — कितवं. English has no exact equivalent of this, and has to make do with 'which' or 'which number' in asking about position in a series.

The ordinal interrogatives and ordinal numbers are used in talking about grades in school. कितवी इयत्ता means 'which grade.' The word इयत्ता, however, is generally dropped and simply कितवी is used. Note, though, that it retains the feminine gender of इयत्ता. To ask 'in what grade' one says कितवीत. The answer has the form पहिलीत, दुसरीत, तिसरीत, etc., or alternatively, पहिलीला, दुसरीला, तिसरीला, etc

See section G for the use of ordinal numbers.

Special detail

The form झालंय in sentence 10 is a contraction of झालं आहे, the perfect of हो- with the present auxiliary.

Vocabulary notes

1. There is considerable variation in usage regarding variable adverbs. Note नुसतं in sentence 7. Here it agrees with the object गप्पा so it has the feminine plural ending. However, it could also be made to agree with the subject.

---

* In the case of नववं of course, there is also the morphohonemic change of ऊ to व.

2. In many Marathi sentences the person is the receiver of the action rather than the agent. We see an example of this in sentence 23.

मला खोकला येतोय.	I have a cough ('a cough is coming to me').

3. A पेठ is a section of a city. In many places पेठा are named after the days of the week.

VOCABULARY

आवाज *m*. sound, noise
इयत्ता, इयत्ता *f*. grade in school
उडव– *v.t.* to fly (as a kite)
ओरड– *v.i.* to produce the cry characteristic of a particular animal or bird
कादंबरी, कादंबऱ्या *f*. novel
कितवं *interrog. adj*. which (regarding position in a series). **कितवी** which grade
कोकीळ, कोकीळ *m*. cuckoo
खुरपण *f*. (*i*) weeding. o **कर–** to weed
खोकला *m*. cough. o **ये–** to have a cough
गाढव, गाढवं *n*. donkey
घसा, घसे *m*. throat (inside). o **दुख–** to have a sore throat
झिमझिम *adv* lightly
तयार कर– to make, prepare
तोड– *v.t.* to pick, harvest
दुख– *v.i.* to hurt, ache
धुणं *n*. washing. o **धु–** to do the washing
नुसतं *adv. var*. only, just, merely
पकड– *v.t.* to catch
पतंग, पतंग *m*. kite. o **उडव–** to fly a kite
पत्ता, पत्ते *m*. card. **पत्ते खेळ–** to play cards
पाय, पाय *m*. foot, leg
पेठ, पेठा *f*.(*e*) section of a city
पेरू, पेरू *m*. guava
पोट, पोटं *n*. stomach, belly. **दुख–** to have a stomach ache
बांध– *v.t.* to build
बी.एस्सी *n*., *f*. Bachelor of Science degree
भिजव– *v.t.* to water, irrigate
मासा, मासे *m*. fish
लागण *f*.(*i*) planting o **कर–** to plant
वं *adj*. suffix used for forming ordinal numbers. Cf. Eng *th*
विशेष *adj. inv*. special
शोध– *v.t.* to look for, search for
संशोधन *n*. research. o **कर–** to do research

VOCABULARY

Given names

किसन	*m.* Kisan
नंदा	*f.* Nanda
मीना	*f.* Meena
ललिता	*f.* Lalita
सुधीर	*m.* Sudhir

Phrases

कशाचा आवाज	sound/noise of what
इतिहास-संशोधन	historical research
रविवार पेठेत	in Ravivar Peth
कितवीत	in what grade
तिसरीत	in the third grade
चौथीत	in the fourth grade

PRACTICE

A. Go through the full paradigm of the informal imperfect B with the following verbs and verb phrases.

१. कर-
२. ये-
३. जा-
४. पेपर वाच-
५. धुणं धु-
६. स्वैपाक कर-
७. मराठी बोल-
८. पत्र लिहि-
९. रामची वाट पाहा-

B. Make sentences in the informal imperfect B using the verb phrases given with the subjects suggested. If the subject is in the second person make the sentence a question.*

१. काम कर-

(मी *f.*)	मी काम करत्येय.
(माझा भाऊ)	माझा भाऊ काम करतोय.
(आम्ही)	आम्ही काम करतोय.
(तुम्ही)	तुम्ही काम करताय का ?
(विद्यार्थी)	विद्यार्थी काम करतायत.

---

* In this exercise and the remaining ones in this chapter, use करतोय with आम्ही and करताय with तुम्ही.

२. आत्ता ये–

(आई)	आई आत्ता येत्येय का ?
(मुलं)	मुलं आत्ता येतायत का ?
(पाहुणे)	पाहुणे आत्ता येतायत का ?
(गाडी)	गाडी आत्ता येत्येय का ?
(पाणी)	पाणी आत्ता येतंय का ?

३. गावाला जा–

(बाबा)	बाबा गावाला जातायत.
(तू *m.*)	तू गावाला जातोयस का ?
(मी *m.*)	मी गावाला जातोय.
(तुम्ही)	तुम्ही गावाला जाताय का ?
(बाई)	बाई गावाला जातायत.

४. टीव्ही बघ–

(मुलं)	मुलं टीव्ही बघतायत.
(मी *f.*)	मी टीव्ही बघत्येय.
(साहेब)	साहेब टीव्ही बघतायत.
(तू *m.*)	तू टीव्ही बघतोयस का ?
(शेतकरी)	शेतकरी टीव्ही बघतायत.

C. Answer the following questions in the affirmative.

१. पाऊस पडतोय का ?
हो, पडतोय.

२. तू कॉफी करतोयस / करत्येयस का ?
हो, करतोय / करत्येय.

३. मुलं येतायत का ?
हो, येतायत.

४. आई फोन करत्येय का ?
हो, करत्येय.

५. डॉक्टर येतायत का ?
हो, येतायत.

६. मुलं तुला मदत करतायत का ?
हो, करतायत.

७. सध्या तू योग शिकतोयस / शिकत्येयस का ?
हो, शिकतोय / शिकत्येय.

८. अनिल चौकशी करतोय का ?
हो, करतोय.

९. सुधीर नोकरी शोधतोय का ?
हो, शोधतोय.

१०. मंगल धुणं धुत्येय का ?
हो, धुत्येय.

D. Answer the following questions as suggested.

१. तू आता काय लिहितोयस / लिहित्येयस ?
(गोष्ट)
गोष्ट लिहितोय / लिहित्येय.

२. तू काय वाचतोयस / वाचत्येयस ?
(कादंबरी)
कादंबरी वाचतोय/वाचत्येय.

३. बाई काय करतायत ?
(फोन)
फोन करतायत.

४. मुलं काय करतायत ?
(पतंग उडव-)
पतंग उडवतायत.

५. मंगल धुणं धुत्येय का ?
(नाही, झाडं भिजव-)
नाही, झाडं भिजवत्येय.

६. किसन काय करतोय ?
(पेरू तोड-)
पेरू तोडतोय.

७. बाबा काय करतायत ?
(पूजा)
पूजा करतायत.

८. पाहुणे किती वाजता येतायत ?
(आठला)
आठला येतायत.

९. तुमची बहीण काय शिकवत्येय ?
(इतिहास)
इतिहास शिकवत्येय.

१०. तुमचा भाऊ काय करतोय ?
(नोकरी शोध-)
नोकरी शोधतोय.

E. Answer the following questions as suggested.

१. तुमचा मुलगा कितवीत आहे ?
(in the sixth grade)
सहावीत.

२. तुमची मुलगी कितवीत आहे ?
(in the second grade)
दुसरीत.

३. माधव आता कितवीत आहे ?
(in the twelfth grade)
बारावीत.

४. तू कितवीत आहेस ?
(in the tenth grade)
दहावीत.

F. Translate the following sentences into Marathi.

1. Are you reading this paper ?
2. The children are playing cards.
3. The girl is drawing a picture.
4. We are just chatting.
5. It is raining lightly.
6. What are they planting ?
7. Are they irrigating the jowar ?
8. The men are catching fish.
9. Arvind and Meena are building a new house.
10. I am reading a good novel.
11. Lalita is doing her B. Sc.
12. This is Nanda speaking.
13. This is Ram speaking.
14. What is that noise ?
15. A donkey is braying.
16. The cuckoo is singing.
17. What grade is your daughter in ?
18. She is in the seventh grade.
19. This is their fourth child.
20. Which number book of hers is this ?
21. I have a stomach ache.
22. I have a sore throat.

Chapter Twenty-five

The Imperfect B

Form and use of the imperfect B. Negative

SENTENCES

A.	१.	यंदा सरकार नवीन योजना हाती घेत आहे.	This year the government is undertaking a new program.
	२.	(मी) १०० रु. चा चेक सोबत पाठवीत आहे.	I am enclosing a check for Rs. 100.
	३.	पोलीस चौकशी करीत आहेत.	The police are making inquiries.
	४.	कामगार तेल विहीर दुरुस्त करीत आहेत.	The workmen are repairing the oil well.
	५.	प्रोफेसर काकडे आम्हाला मार्गदर्शन करीत आहेत.	Professor Kakade is guiding us (' giving us guidance ').
	६.	ह्या विषयावर नवीन पुस्तकं सारखी निघत आहेत.	New books on this subject are continually coming out.
	७.	ह्याच्यासाठी लोक खूप कष्ट करीत आहेत.	People are working very hard for this.
	८.	सदाशिव वैद्य आपल्याला बातम्या देत आहेत.	Sadashiv Vaidya is giving you the news.

SENTENCES

९.	आज देशभर मुसलमान रमझान ईद साजरी करीत आहेत.	Today all over the country Muslims are celebrating Ramzan Id.
१०.	यंदा हिंदू दिवाळीचा सण उत्साहाने साजरा करीत आहेत.	This year Hindus are enthusiastically celebrating the Diwali festival.
११.	पंतप्रधान परदेशांत दौरा करीत आहेत.	The Prime Minister is making a tour abroad.
१२.	आज चार राज्यांत लोक मतदान करीत आहेत.	Today in four states people are casting their votes.
१३.	शेती मंत्री अण्णासाहेब कदम यांची प्रकृती सुधारत आहे.	The condition of Agriculture Minister Annasaheb Kadam is improving (' Agriculture Minister Annasaheb Kadam his health is improving').
१४.	आज सगळीकडे मुसळधार पाऊस पडत आहे.	Today it is raining hard everywhere.
B. १५.	पुढच्या महिन्यात तू काय करत असशील?	What will you be doing next month?
	परीक्षेची तयारी करत असेन.	I'll be preparing for my exam.

SENTENCES

	१६. मुलं काय करतायत ?	What are the children doing ?
	बागेत खेळत असतील.	They must be playing in the garden.
	१७. सुहास काय करतोय ?	What is Suhas doing ?
	तो अभ्यास करत असेल.	He must be studying.
C.	१८. मंत्र्यांची बैठक चालू आहे.	The ministers are having a meeting ('the ministers' meeting is going on ').
	१९. वाटाघाटी चालू आहेत.	Discussions are going on.
	२०. राष्ट्रीय क्रीडा स्पर्धा चालू आहेत.	A national sports meet is going on.
D.	२१. लोक सहकार्य करीत नाहीत.	People are not cooperating.
	२२. आम्ही सध्या नवीन काम हाती घेत नाही.	We are not undertaking any new work at present.
	२३. आम्ही भीक मागत नाही. आमचे हक्क मागत आहोत.	We are not begging. We are asking for our rights.
	२४. परिस्थितीत सुधारणा होत नाही.	The situation is not improving (' in the situation no improvement is taking place '.)

SENTENCES

E. २५.	आम्ही काम करत नाहीयोत.	We are not working.
२६.	तू लक्ष देत नाहीयेस.	You are not paying attention.
२७.	गुलाबाला अजून फारशी फुलं येत नाहीत.	The rose bush isn't getting many flowers yet (' to the rose bush yet not many flowers are coming ').

GRAMMAR

Form and use of the imperfect B

This chapter introduces the regular form of the imperfect B. As is apparent from the examples in section A, this construction is used in somewhat formal spoken contexts such as radio and television. It is also used in writing.

The formula for this construction is *N V*–त *Aux* '*N* (be) *V*–ing.' The form *V*–त is the imperfect participle, which you have already encountered in the negative imperfect A. (See Chapter sixteen.) Note, however, that as this form of the imperfect B is somewhat formal, the more formal ई alternant of the imperfect participle is used for certain verbs.

Base	Imperfect participle
कर–	करीत
पाठव–	पाठवीत
भर–	भरीत
शिकव–	शिकवीत

The auxiliary in this construction may be in the present, past, or future tense. The examples here, however, are limited to the present and the future.

Used with the present auxiliary, this construction is the formal counterpart of the informal imperfect B presented in the last chapter. It is used in reference to action viewed as going on in the present. See section A for examples.

Used with the future auxiliary, this construction can have two different meanings. First of all, it can be used in reference to actions anticipated as going on in the future. This is equivalent to what in English is termed the future progressive or future continuous. See sentence 15 for an example of this. In addition, as we have seen earlier,* the future auxiliary can be used to indicate indefiniteness or probability. Sentences 16 and 17 give examples of this.

---

* See Chapter twenty-one.

In some cases where we might expect the imperfect B we find instead the construction *N* चालू *Aux* '*N* (be) going on.' Section C gives examples. Note that in some cases the equivalent English sentences are in the passive.

Negative of imperfect B

The formula for the negative of the imperfect B is *N V*–त Aux_{neg}. As you recall,* there are two forms of the negative auxiliary — **नाही, नाहीस, नाहीत**, on the one hand, and **नाहीये, नाहीयेस, नाहीयोत, नाहीयेत** on the other. The former is used for the negative of both the imperfect A and B. Consequently, taken out of context, a negative sentence of this pattern may have two different meanings. Note, for example, the two possible translations of the sentence below.

लोक सहकार्य करीत नाहीत.	**People are not cooperating.** **People do not cooperate.**

In a given context, of course, it is generally clear which is meant.

This form of the negative of the imperfect B is used in formal contexts (i.e., as the negative counterpart of sentences using the *N V*–त *Aux* construction). See section D for other examples. Note that while sentences 21 and 24 could also belong to the imperfect A, sentences 22 and 23 have enough context to belong clearly to the imperfect B.

When the alternative form of the negative is used, there is no ambiguity; the sentence is definitely in the imperfect B. This form is the negative counterpart of the informal imperfect B.

तू लक्ष देत नाहीयेस.	**You're not paying attention.**

See section E for more examples.

---

* See Chapter three.

Vocabulary notes

1. Note that **कष्ट** 'hard work' is a plural form. Cf. English 'to take pains.'

2. **स्पर्धा** in the singular refers to a single event in a sports meet. Thus, to refer to the meet as a whole, one must use the plural.

3. Note that the noun **बैठक** is irregular in that its oblique form follows the *f.(i)* class while its plural follows the *f.(e)* class.

VOCABULARY

अरब *adj. inv.* Arab
उत्साह *m.* enthusiasm
कष्ट *m. pl.* hard work. o **कर–** to do hard work
काकडे Kakade (a surname)
कामगार, कामगार *m.* workman
क्रीडा *f.* sports
गुलाब, गुलाब *m.* 1. rose bush. 2. rose
चेक, चेक *m.* check
तयारी *f.* preparation
तेल *n.* oil. o **विहीर** oil well
दिवाळी *f.* Diwali (a Hindu festival)
देश, देश *m.* country. o**भर** all over the country
दौरा, दौरे *m.* tour. o **कर–** to go on tour
निघ– *v.i.* to come out
पंतप्रधान *m., f.* Prime Minister
परदेश, परदेश *m.* foreign country
परिस्थिती, परिस्थिती *f.* situation
पोलीस, पोलीस *m.* policeman. In pl., police
प्रकृती *f.* health
बातमी, बातम्या *f.* item of news. In pl., news
बैठक, बैठका *f.(i)* meeting
भीक *f.(e)* alms. o **माग–** to beg
मतदान *n.* voting. o **कर–** to vote
मंत्री, मंत्री *m.* minister (governmental)
माग– *v.t.* to ask for
मार्गदर्शन *n* guidance. o **कर–** to give guidance
मुसलमान *m.* Muslim
मुसळधार *adj. inv.* heavy (of rain)
योजना, योजना *f.* plan, program
रमझान ईद *f.* Ramzan Id (a Muslim festival)
राज्य, राज्यं *n.* state
राष्ट्रीय *adj. inv.* national
वाटाघाट, वाटाघाटी *f.(i)* discussion
वैद्य Vaidya (a surname)
शेती *f.* agriculture
सगळीकडे *adv.* everywhere
संघ, संघ *m.* team
सण, सण *m.* holiday, festival
सदाशिव *m.* Sadashiv (a given name)
सरकार, सरकारं *n.* government
सहकार्य *n.* cooperation. o **कर–** to cooperate

VOCABULARY

साजरं *adj.* celebrated. ० कर– to celebrate

सारखं *adv.* continually

सुधार– *v i., v.t.* to improve

सोबत *adv.* along, along with. ० पाठव– to enclose

स्पर्धा *f.* competition

स्पर्धा, स्पर्धा *f.* competitive event. In pl., meet

हक, हक्क *m.* right

हाती *loc.* of हात in hand. ० घे– to undertake

हिंदू *m.* Hindu

Phrases

१०० रु. चा चेक a check for a hundred rupees

तेल विहीर oil well

ह्या विषयावर on this subject

ह्याच्यासाठी for this

दिवाळीचा सण the Diwali festival

उत्साहाने/उत्साहानं/उत्साहानी with enthusiasm

परदेशांत in foreign countries, abroad

चार राज्यांत in four states

शेती मंत्री agriculture minister

परीक्षेची तयारी preparation for the exam

मंत्र्यांची बैठक ministers' meeting

राष्ट्रीय क्रीडा स्पर्धा national sports meet

परिस्थितीत in the situation

गुलाबाला to the rose bush

अरब देशांना to Arab countries

गरीब विद्यार्थ्यांना poor students (as obj.)

कामगारांच्या बरोबर with the workers

शिक्षकांना to the teachers, the teachers (as obj.)

झाडांची लागण the planting of trees

ज्वारीची लागण the planting of jowar

तेल विहिरीची दुरुस्ती the repair of the oil well

PRACTICE

A. Review the formation of the imperfect participle by repeating practice A in Chapter sixteen. This time, however, use the ई form of the imperfect participle of कर– and वापर–.

B. Using the subject given, put the verb phrases suggested into the imperfect B. Use the present auxiliary.

१. आम्ही

(संशोधन कर-)	आम्ही संशोधन करीत आहोत.
(तीन भाषा शिकव-)	आम्ही तीन भाषा शिकवीत आहोत.
(वाटाघाटी कर-)	आम्ही वाटाघाटी करीत आहोत.
(नवीन काम हाती घे-)	आम्ही नवीन काम हाती घेत आहोत.
(मटण अरब देशांना पाठव-)	आम्ही मटण अरब देशांना पाठवीत आहोत.

२. सरकार

(गरीब विद्यार्थ्यांना मदत कर-)	सरकार गरीब विद्यार्थ्यांना मदत करीत आहे.
(इथे नवीन पूल बांध-)	सरकार इथे नवीन पूल बांधत आहे.
(कामगारांच्या बरोबर वाटाघाटी कर-)	सरकार कामगारांच्या बरोबर वाटाघाटी करीत आहे.
(शिक्षकांना पगार दे-)	सरकार शिक्षकांना पगार देत आहे.
(झाडांची लागण कर-)	सरकार झाडांची लागण करीत आहे.

C. Make the following sentences negative.

१. (आम्ही सध्या नवीन योजना हाती घेत आहोत.)
आम्ही सध्या नवीन योजना हाती घेत नाही.

२. (ते आम्हाला मार्गदर्शन करीत आहेत.)
ते आम्हाला मार्गदर्शन करीत नाहीत.

३. (लोक कष्ट करीत आहेत.)
लोक कष्ट करीत नाहीत.

४. (विद्यार्थी भाग घेत आहेत.)
विद्यार्थी भाग घेत नाहीत.

५. (परिस्थिती सुधारत आहे.)
परिस्थिती सुधारत नाही.

६. (ते भीक मागत आहेत.)
ते भीक मागत नाहीत.

D. Make the following sentences negative. Use the contracted form of the negative.

१. (फुलं येतायत.)
फुलं येत नाहीयेत.

२. (मुलं लक्ष देतायत.)
मुलं लक्ष देत नाहीयेत.

३. (पाऊस पडतोय.)
पाऊस पडत नाहीये.

४. (शेतकरी ज्वारीची लागण करतायत.)
शेतकरी ज्वारीची लागण करत नाहीयेत.

५. (लोक यंदा दिवाळीचा सण उत्साहानी साजरा करतायत.)
लोक यंदा दिवाळीचा सण उत्साहानी साजरा करत नाहीयेत.

६. (आपला संघ चांगला खेळतोय.)
आपला संघ चांगला खेळत नाहीये.

E. Answer the following questions as suggested. Use the future form of the auxiliary.

१. शनिवारी तू काय करत असशील ?
(I'll be studying for my exam.)
परीक्षेची तयारी करीत असेन.

२. आई कुठे आहे ?
(She must be working in the garden.)
बागेत काम करत असेल.

३. किसन काय करतोय ?
(He must be picking guavas.)
पेरू तोडत असेल.

४. मुलं काय करतायत ?
(They must be playing cricket.)
क्रिकेट खेळत असतील.

५. तिला कोण मार्गदर्शन करतंय ?
(Professor Kulkarni must be.)
प्रोफेसर कुलकर्णी करत असतील.

६. परिस्थिती आता कशी आहे ?
(It must be getting better.)
आता सुधारत असेल.

F. Translate the following sentences into Marathi.

1. The discussions are going on.
2. The Prime Minister is making a tour abroad.
3. The police are making inquiries.
4. Is the repair of the oil well going on ?
5. Voting is going on all over the country.
6. Muslims are enthusiastically celebrating Ramzan Id.
7. Hindus everywhere are celebrating Diwali.

8. His health is improving.
9. A national sports meet is going on in Delhi.
10. The ministers are having a meeting ('the ministers' meeting is going on').
11. Workmen are repairing the oil well.
12. They are working very hard.
13. It is raining heavily.
14. I am enclosing the money.
15. We are demanding our rights.
16. At present they aren't undertaking any new work.
17. The states are not cooperating.
18. The children aren't paying any attention.
19. Nobody is helping us.
20. It isn't raining.

Chapter Twenty-six

The Perfect

Intransitive verbs. Perfect participle with and without past auxiliary. Relation to English tenses. Irregular verbs. Negative. Special transitive verbs

SENTENCES

A.	१.	काल तुम्ही कुठे गेला होता ?	Where did you go yesterday ?
		मैफलीला गेलो होतो.	We went to a recital.
	२.	मैफल कशी झाली ?	How did the recital go ('happen') ?
		छान झाली.	It went fine.
	३.	गायक कुठून आला होता ?	Where had the singer come from ?
		पुण्याहून.	From Pune.
	४.	तुम्ही किती वाजता परत आलात ?	What time did you come back ?
		पहाटे दोनला.	At two in the morning.
	५.	कसे/कशा आलात ?	How did you come ?
		चालत आलो.	We walked (' came walking ').
B.	६.	महाबळेश्वरची ट्रिप कशी झाली ?	How did (your) trip to Mahabaleshwar go ?
		छान झाली. खूप मजा आली.	It was fine. I had a lot of fun (' a lot of fun came ').

SENTENCES

७.	तिथे कुठे उतरलास/ उतरलीस ?	Where did you stay ?
	हॉलिडे कँपमधे.	In the Holiday Camp.
८.	काय काय केलंस ?	What all did you do ?
	सगळीकडे भटकलो / भटकले.	I roamed everywhere.
९.	घोड्यावर बसलास / बसलीस का ?	Did you go horseback riding (' sit on a horse ') ?
	हो, बसलो / बसले. बोटीतून सुद्धा हिंडलो / हिंडले.	Yes I did, I went in a boat too.
१०.	तिथे किती दिवस राहिलास / राहिलीस ?	How long did you stay there ?
	एक आठवडा.	One week.
C. ११.	आम्ही काल साताऱ्याला गेलो होतो. सकाळी लवकर निघालो पण रात्री उशिरा पोचलो.	We went to Satara yesterday. We left early in the morning but arrived there late last night.
१२.	का बरं ?	How come ?
१३.	गाडी ब्रेकडाउन झाली.	The car broke down.
१४.	काय झालं ?	What happened ?

SENTENCES

	१५. पहिल्यांदा गाडी पंक्चर झाली आणि नंतर पेट्रोल संपलं. पेट्रोल आणायला निघालो तेव्हा जोरात पाऊस सुरू झाला. आम्ही पार भिजून गेलो. साताऱ्याला पोचलो तेव्हा आम्ही खूप दमलो होतो.	First we had a flat tire ('the car got punctured') and then we ran out of gas ('the gas was finished'). When we set out to bring gas it started to rain hard ('rain started hard'). We got completely wet. When we got to Satara we were very tired.
	१६. म्हणजे एकूण तुम्हाला खूप त्रास झाला.	('That is to say') altogether you had a lot of trouble ('a lot of trouble happened to you').
D.	१७. पार्टी कशी झाली ?	How did the party go ?
	१८. नाटक कसं झालं ?	How did the play go ?
	१९. कार्यक्रम कसा झाला ?	How did the program go ?
	२०. इंग्रजीचा पेपर कसा गेला ?	How did the English exam go ?
E.	२१. तो दहा वाजेपर्यंत आला नव्हता म्हणून मी निघून गेलो / गेले.	He hadn't come by ten, so I left.

SENTENCES

२२.	तू काल माझ्याकडे आला / आली नाहीस.	You didn't come to my place yesterday.
२३.	आम्ही वेळेवर पोचलो नाही.	We didn't arrive on time.
२४.	आम्ही कडा चढलो नाही पण डोंगरावर खूप फिरलो.	We didn't climb the cliff but walked a lot on the hill.
२५.	आम्हाला फारसा त्रास झाला नाही.	We didn't have much trouble.
२६.	मी पहाटेपर्यंत जागलो / जागले म्हणून आज सकाळी लवकर उठलो / उठले नाही.	I stayed up until the early hours of the morning, so this morning I didn't get up early.
२७.	आमची गाडी लेट झाली म्हणून मी कांबळ्यांना भेटायला गेलो / गेले नाही.	Our train was late so I didn't go to meet Kamble.
२८.	दुसरं कोणी आलं नाही.	Nobody else came.
F. २९.	तू काल का आला / आली नाहीस ?	Why didn't you come ?
	मी पूर्णपणे विसरलो / विसरले.	I completely forgot.

SENTENCES

३०.	तुम्ही मराठी कुठे शिकलात ?	Where did you learn Marathi ?
	अमेरिकेत शिकलो / शिकले.	I learned it in America.
३१.	तू आज प्रोफेसर देशपांड्यांना भेटलास / भेटलीस का ?	Did you meet Professor Deshpande today ?
	हो, भेटलो / भेटले.	Yes, I did.
३२.	तू काल साडी नेसली होतीस का ?	Did you wear a sari yesterday ?
	हो, नेसले होते.	Yes, I did.
३३.	तू काल धोतर नेसला होतास का ?	Did you wear a dhoti yesterday ?
	हो, नेसलो होतो.	Yes, I did.
३४.	तू फक्त उकळलेलं पाणी प्यायलास / प्यायलीस का ?	Did you drink only boiled water ?
	हो.	Yes.

GRAMMAR

The perfect aspect

This chapter introduces the perfect aspect. The perfect, as we have already mentioned, is used for reference to action viewed as complete. The perfect participle can be combined with the present, past, and future forms of the auxiliary. In this chapter we shall confine ourselves to the perfect with the past auxiliary, and its modification in which the auxiliary is dropped. These forms cover the range of what in English are called the past perfect and simple past tenses. Moreover, since the rules for verb endings in the perfect depend on whether the verb is intransitive or transitive, we will confine ourselves here to intransitive verbs and those few transitive verbs (called 'special transitive verbs') which follow the pattern of intransitive verbs.

Intransitive verbs

Intransitive verbs are those that cannot take a direct object. Below are some examples. Note that many of these have to do with motion or physiological function.

जा–	to go	थांब–	to stop, wait
ये–	to come	पड–	to fall
उठ–	to get up	झोप–	to sleep
निघ–	to set out	जेव–	to eat a meal
चाल–	to walk	जाग–	to remain awake
बस–	to sit down	दम–	to get tired
पोच–	to arrive	रड–	to cry
फिर–	to wander	हस–	to laugh, smile
राह–	to remain	हो–	to become, happen,
चढ–	to climb		be finished
उतर–	to descend	संप–	to end, be finished

Perfect participle with and without past auxiliary

You will notice that a few of the example sentences have the perfect participle plus the past auxiliary, while the majority have only the participle without the auxiliary. Note for example exchanges 1 and 2 from section A.

काल तुम्ही कुठे गेला होता ?	Where did you go yesterday ?
आम्ही मैफलीला गेलो होतो.	We went to a recital.
मैफल कशी झाली ?	How did the recital go ?
छान झाली.	It went fine.

The first sentence starts the discourse and sets the time frame. Subsequent sentences can take this for granted and therefore can drop the auxiliary. (The auxiliary is used again in sentence 3. This will be explained later in the discussion.)

In section B you will notice that the conversation opens with a sentence without the auxiliary.

महाबळेश्वरची ट्रिप कशी झाली ?	How did your trip to Mahabaleshwar go ?

At first glance, this example may seem to contradict what was said about starting the discourse with the full participle plus auxiliary form. But this is not the case. The inquiry about the trip presupposes knowledge that the trip has taken place. The question, then, is not the beginning of a new discourse, but a continuation of an earlier one.

See section C for another example of an account in which the full participial construction is used in the first sentence and the auxiliary is omitted in subsequent sentences. In section D note that all sentences are without the auxiliary. Each of them presupposes a context of which they are a part.

Relation to English tenses

At the beginning of this discussion we mentioned that the perfect participle plus past auxiliary construction and its modification in which the auxiliary is dropped cover the range of what in English are called the past perfect and simple past tenses. It is tempting to say that the perfect participle plus the past auxiliary corresponds to the past perfect while the form without the auxiliary corresponds to the simple past tense. Putting the matter this way may help to give some sense of the relation between the two forms but it is not entirely accurate. It is true that to translate the English past perfect in Marathi we would use the perfect participle with the past auxiliary. This has been done, for example, in sentence 3 where the auxiliary has been used to refer to an action further back in the past.

गायक कुठून आला होता ?	Where had the singer come from ?

The singer's coming antedates his performance. A sentence like this requires the past perfect in English and the perfect participle with the past auxiliary in Marathi. In this case, the Marathi construction is the precise equivalent of the English past perfect. Often, however, the perfect participle with the past auxiliary can be used to translate the English simple past. It is better, then, not to try to equate the Marathi and English forms, but simply to remember that the perfect participle plus past auxiliary is used for introducing a discourse in the past.

Formation of the perfect

With auxiliary. The formula for the perfect of intransitive verbs and special transitive verbs when the auxiliary is used is N V-ल-E_{perf} Aux. The E stands for the set of perfect endings in Table 20 below. The ending agrees with the subject N.

Table 20. *Perfect endings of intransitive and special transitive verbs*

Person	Singular			Plural		
	M	F	N			
1	ओ	ए	–	ओ		
2	आ	ई	–	आ		
3	आ	ई	अ*	ए	या	ई
				M	F	N

Note that the third person endings are the regular adjective endings.

The full paradigm of उठ- ‘ to get up ’ is given below.

मी उठलो होतो	I (*m.*) got up
मी उठले होते	I (*f.*) got up
तू उठला होतास	you (*m.*) got up
तू उठली होतीस	you (*f.*) got up
तो उठला होता	he, it got up
ती उठली होती	she, it got up
ते उठलं होतं	it got up
आम्ही उठलो होतो	we got up
तुम्ही उठला होता(त)	you got up
ते उठले होते	they (*m.*) got up
त्या उठल्या होत्या	they (*f.*) got up
ती उठली होती	they (*n.*) got up

Without auxiliary. The formula for the perfect without the auxiliary is N V–ल–$E_{perf\text{-}2}$, where $E_{perf\text{-}2}$ stands for the set of perfect endings in Table 21.

---

* This is represented by an *anusvar*. In formal speech and writing ए is used.

Table 21. *Perfect endings of intransitive and special transitive verbs (without auxiliary)*

Person	Singular			Plural		
	M	F	N	M	F	N
1	ओ	ए	–	ओ		
2	आस	ईस	–	आ(त)		
3	आ	ए	अ*	ए	या	ई

Note that the only changes in endings are in the second person where स is added in the singular and त is optionally added in the plural. The use of the त alternant is generally preferred by educated speakers. Note also that these endings are the same as those used for the past tense of the auxiliary (see Table 17).

The full paradigm of उठ– without the auxiliary is given below.

मी उठलो	I (*m.*) got up
मी उठले	I (*f.*) got up
तू उठलास	you (*m.*) got up
तू उठलीस	you (*f.*) got up
तो उठला	he, it got up
ती उठली	she, it got up
ते उठलं	it got up
आम्ही उठलो	we got up
तुम्ही उठला(त)	you got up
ते उठले	they (*m.*) got up
त्या उठल्या	they (*f.*) got up
ती उठली	they (*n.*) got up

---

* As always, the अ ending is represented by an *anusvar*. In formal speech and writing the ending is ए.

Irregular verbs

Some of the most commonly used intransitive verbs have irregular stems in the perfect. Those used in this chapter are listed below, along with the perfect stems and perfect participle of each. The participles are given in the neuter singular form.

Base	Perfect stem	Perfect participle
जा-	गे-	गेलं
ये-	आ-	आलं
निघ-	निघा-	निघालं
राह-	राहि-	राहिलं
हो-	झा-	झालं

Keep in mind that these verbs are irregular only in regard to their stems. They are perfectly regular in their use of endings. The full paradigm of जा- with the past auxiliary is given below.

मी गेलो होतो	I (*m.*) went
मी गेले होते	I (*f.*) went
तू गेला होतास	you (*m.*) went
तू गेली होतीस	you (*f.*) went
तो गेला होता	he, it went
ती गेली होती	she, it went
ते गेलं होतं	it went
आम्ही गेलो होतो	we went
तुम्ही गेला होता(त)	you went
ते गेले होते	they (*m.*) went
त्या गेल्या होत्या	they (*f.*) went
ती गेली होती	they (*n.*) went

Negative

The negative of the perfect is formed by replacing the affirmative auxiliary with the negative auxiliary. In negating a sentence with the past auxiliary, we have two choices — using the past negative auxiliary (**नव्हतो**, **नव्हते**, etc.) or the present negative auxiliary (**नाही**, **नाहीस**, etc.). The use of the past negative auxiliary seems to be limited to situations where English would require the past perfect.

तो दहा वाजेपर्यंत आला नव्हता म्हणून मी निघून गेलो / गेले.	He hadn't come by ten, so I left.

Otherwise, for negating a sentence in the perfect with the past auxiliary or without the auxiliary one uses the forms of **नाही.**

The full paradigm of the perfect of **जा–** with the corresponding negative forms is given below.

Affirmative	Negative
मी गेलो होतो	मी गेलो नव्हतो / नाही
मी गेलो	मी गेलो नाही
मी गेले होते	मी गेले नव्हते / नाही
मी गेले	मी गेले नाही
तू गेला होतास	तू गेला नव्हतास / नाहीस
तू गेलास	तू गेला नाहीस
तू गेली होतीस	तू गेली नव्हतीस / नाहीस
तू गेलीस	तू गेली नाहील
तो गेला होता	तो गेला नव्हता / नाही
तो गेला	तो गेला नाही
ते गेलं होतं	ते गेलं नव्हतं / नाही
ते गेलं	ते गेलं नाही

आम्ही गेलो होतो	आम्ही गेलो नव्हतो / नाही
आम्ही गेलो	आम्ही गेलो नाही
तुम्ही गेला होता(त)	तुम्ही गेला नव्हता(त) / नाहीत
तुम्ही गेलात	तुम्ही गेला नाहीत
ते गेले होते	ते गेले नव्हते / नाहीत
ते गेले	ते गेले नाहीत
त्या गेल्या होत्या	त्या गेल्या नव्हत्या / नाहीत
त्या गेल्या	त्या गेल्या नाहीत
ती गेली होती	ती गेली नव्हती / नाहीत
ती गेली	ती गेली नाहीत

Special transitive verbs

As we have already mentioned, there are a number of transitive verbs which follow the pattern of intransitive verbs. These we have termed 'special transitive verbs.' The following are the most commonly used special transitive verbs.

बोल-	to speak	भेट-	to meet
शिक-	to learn	नेस-	to put on, wear
विसर-	to forget	चढ-	to climb
खेळ-	to play	उतर-	to descend
पि-	to drink		

The only one of the above with an irregular stem is पि- which has the perfect stem प्याय-.*

मी कॉफी प्यायलो / प्यायले.   I drank coffee.

See section F for examples of special transitive verbs.

---

* Many speakers treat पि– as a normal transitive verb. In this use the verb has the regular perfect stem पि–.

Special detail

1. As we have already mentioned, झालं, the perfect of हो-, is used constantly. This chapter gives a number of examples of its use. Note, for instance, the following.

काय झालं ?	What happened ?
मैफल कशी झाली ?	How did the recital go ?

We have translated the second sentence as ‘ how did the recital go ’ rather than ‘ how was the recital ’ as the first is a better approximation of the Marathi sentence.

The Marathi क्ष कसं झालं and English ‘ how did *X* go ’ seem to have about the same range and restrictions. Note that we can use these constructions to ask about a party, play, or program (sentences 17–19). On the other hand, we do not say in English ‘ how did the movie go ’ but ‘ how was the movie.’ Similarly, the Marathi sentence is सिनेमा कसा होता. Note too that in regard to an examination the verb गेला is used rather than झाला (sentence 20).

2. कसं is a variable adverb Observe the following sentences.

मी कसा आलो ?	How did I (*m.*) come ?
मी कशी आले ?	How did I (*f.*) come ?
आम्ही कसे आलो ?	How did we (*m.*) come ?
आम्ही कशा आलो ?	How did we (*f.*) come ?
तू कसा आलास ?	How did you (*m.*) come ?
तू कशी आलीस ?	How did you (*f.*) come ?
तुम्ही कसे आलात ?	How did you (*m.*) come ?
तुम्ही कशा आलात ?	How did you (*f.*) come ?
तो कसा आला ?	How did he, it come ?
ती कशी आली ?	How did she, it come ?
ते कसं आलं ?	How did it come ?
ते कसे आले ?	How did they (*m.*) come ?
त्या कशा आल्या ?	How did they (*f.*) come ?
ती कशी आली ?	How did they (*n.*) come ?

Note that स becomes श in the feminine singular and plural and in the neuter plural.

3. Note in sentence 16 that त्रास हो- requires the construction in which the person is the receiver of the action rather than the agent.

4. Note that to say ‘ we had fun ’ the construction is मजा आली ‘ fun came. ’ While the English sentence has the person as a subject, the Marathi sentence has the experience. This is often the case.

5. This chapter employs the relative construction for the first time.

आम्ही पेट्रोल आणायला निघालो तेव्हा जोरात पाऊस सुरू झाला.	When we set out to bring gas, it started to rain hard.

तेव्हा coupled with an optional जेव्हा at the beginning of the sentence, is used to express ‘ when . . . then. ’

Vocabulary notes

1. चढ- and उतर- can be treated as either special transitive or intransitive verbs. In the sentences below they are intransitive.

आम्ही डोंगरावर चढलो.	We climbed the hill.
आम्ही खाली उतरलो.	We descended.

In the following sentences they are special transitive verbs.

आम्ही डोंगर चढलो.	We climbed the hill.
आम्ही जिना उतरलो.	We descended the staircase.

2. ब्रेकडाऊन and पंक्चर are used in this chapter as adjectives.

गाडी पंक्चर झाली.	The car got punctured.

3. Note that in बोटीतून there is a compound postposition— त + ऊन.

Such compounds are common, especially with ऊन. The literal meaning of the न + ऊन compound is something like ‘ from within. ’

4. Note the use of the compound forms भिजून जा- in sentence 15 and निघून जा- in sentence 21.

VOCABULARY

उकळलेलं *adj.* boiled
एकूण *adv.* altogether, on the whole
कडा, कडे *m.* cliff
कसं *interrog. adv. var.* how
का बरं how come
कुठून *interrog. adv.* from where
केलं perf. of **कर–**
गायक, गायक *m.* singer
घोडा, घोडे *m.* horse. **घोड्यावर बस–** to ride on a horse
चालत ये– to come on foot
जाग– *v.i.* to remain awake
जिना, जिने *m.* staircase
जोरात *adv.* hard (with force, speech, or volume)
ट्रिप, ट्रिपा *f.* trip
तेव्हा *adv.* then, at that time
त्रास *m.* trouble, difficulty
दम– *v.i.* to get tired
दुसरं कोणी नाही nobody else
धोतर, धोतरं *n.* dhoti (a man's garment wrapped around waist, passed between the legs, and tucked in back)
निघालं perf. of **निघ–**
नेस– *v.t.(sp.)* to put on, wear (a garment that is wrapped around)
पंक्चर *adj. inv.* punctured **गाडी ० हो–** for a car to get a flat tire.
पहाट *f.(e)* dawn, the early hours of the morning. **पहाटे** in the early hours of the morning
पार *adv.* completely, totally
पार्टी, पार्ट्या *f.* party
पूर्णपणे *adv.* completely, totally
पेट्रोल *n.* gas, petrol
पेपर, पेपर *m.* examination question paper
बस– *v.i.* to ride (on, in)
बोट, बोटी *f.(i)* boat
ब्रेकडाउन *adj. inv.* broken down. **गाडी ० हो–** for a car to break down
भटक– *v.i.* to roam, wander
भिज– *v.i.* to get wet
मजा *f.* fun. **० ये–** to have fun
महाबळेश्वर *n.* Mahabaleshwar (a hill station in Maharashtra)
म्हणजे that is, meaning
राहि– perf. stem of **राहा– / राह–**
लेट *adj. inv.* late

VOCABULARY

श्रीनगर *n.*	Srinagar
हिंड– *v.i.*	to roam, wander
हॉलिडे कँप *m.*	Holiday Camp

Phrases

महाबळेश्वरची ट्रिप	the trip to Mahabaleshwar
हॉलिडे कँपमधे	in the Holiday Camp
घोड्यावर	on a horse
कड्यावर	on a cliff
बोटीतून	by boat
इंग्रजीचा पेपर	the English question paper
दहा वाजेपर्यंत	until ten o'clock
पहाटेपर्यंत	until the early hours of the morning
कांबळ्यांना	Kamble (*as obj.*)

PRACTICE

A. Go through the perfect paradigm of each of the following verbs. Do the exercise twice, once with the past auxiliary, once without it.

१. उठ–
२. बस–
३. चढ–
४. फिर–
५. पड–
६. चाल–
७. उतर–
८. झोप–
९. जेव–
१०. ये–
११. जा–
१२. निघ–
१३. हो–
१४. राह–
१५. पि–

B. Using the subjects suggested, form the perfect of the verb or verb phrase given. Use the form without the auxiliary. If the subject is in the second person, make the sentence a question.

१. बस–
(तू *m.*) तू बसलास का?
(मी *f.*) मी बसले.

(आम्ही)	आम्ही बसलो.
(ते *m.*)	ते बसले.
(ती *f.*)	ती बसली.
२. जेव-	
(मी *f.*)	मी जेवले.
(तो)	तो जेवला.
(त्या)	त्या जेवल्या.
(ती *n.*)	ती जेवली.
(तुम्ही)	तुम्ही जेवला(त) का ?
३. विसर-	
(ती *f.*)	ती विसरली.
(मी *m.*)	मी विसरलो.
(आम्ही)	आम्ही विसरलो.
(ते *m.*)	ते विसरले.
(तू *f.*)	तू विसरलीस का ?
४. कॉफी पि-	
(मी *f.*)	मी कॉफी प्यायले.
(तो)	तो कॉफी प्यायला.
(तू *m.*)	तू कॉफी प्यायलास का ?
(तुम्ही)	तुम्ही कॉफी प्यायला(त) का ?
(आम्ही)	आम्ही कॉफी प्यायलो.
५. मुंबईला जा-	
(ती *f.*)	ती मुंबईला गेली.
(मी *m*)	मी मुंबईला गेलो.

(आम्ही)	आम्ही मुंबईला गेलो.
(तुम्ही)	तुम्ही मुंबईला गेला(त) का ?
(तो)	तो मुंबईला गेला.

६. कुठून ये-*

(तो)	तो कुठून आला ?
(ती *f.*)	ती कुठून आली ?
(ते *n.*)	ते कुठून आलं ?
(तू *m.*)	तू कुठून आलास ?
(तुम्ही)	तुम्ही कुठून आला(त) ?

C. Below is a conversation about a trip. In the place of each verb is blank, with the base form written on the side. Fill in each blank with the perfect form of the verb required. Answers are given below.

गेल्या महिन्यात आम्ही काश्मीरला ___१___. (जा-)

ट्रिप कशी ___२___ ? (हो-)

छान ___३___. (हो-) खूप मजा ___४___. (ये-)

तुम्ही कसे ___५___ ? (जा-)
रेल्वेनी.

तुम्ही श्रीनगरला ___६___ का ? (राह-)
हो.
कुठे ?
एका हाउसबोटमधे.

तुम्ही गुल्मर्गला ___७___ का ? (जा-)

हो, ___८___. (जा-)

---

* Make questions.

तू घोडयावरून ____९____ का? (जा-)

नाही, मी चालत ____१०.____. (जा-)

किती दिवस काश्मीरमधे ____११____ ? (राह-)
आठ दिवस.

Answers

१. गेलो होतो
२. झाली
३. झाली
४. आली
५. गेला(त)
६. राहिला(त)
७. गेला(त)
८. गेलो
९. गेलास / गेलीस
१०. गेलो / गेले
११. राहिला(त)

D. Make the following sentences negative.

१. (मी त्यांना भेटायला गेलो / गेले.)
मी त्यांना भेटायला गेलो / गेले नाही.

२. (तो वेळेवर आला.)
तो वेळेवर आला नाही.

३. (मी जेवलो / जेवले.)
मी जेवलो / जेवले नाही.

४. (ती काल जागली.)
ती काल जागली नाही.

५. (मला त्रास झाला.)
मला त्रास झाला नाही.

६. (आम्ही कडयावर चढलो.)
आम्ही कडयावर चढलो नाही.

७. (मी साडी नेसले.)
मी साडी नेसले नाही.

८. (तो आजारी पडला.)
तो आजारी पडला नाही.

९. (मुलगी दमली.)
मुलगी दमली नाही.

१०. (मी विसरलो / विसरले.)
मी विसरलो / विसरले नाही.

E. Translate the following sentences into English.

१. आम्ही महाबळेश्वरला गेलो.
२. आम्ही हॉटेलमधे उतरलो.
३. आम्ही सगळीकडे भटकलो.
४. तू जत्रा बघायला गेलीस का ?
५. तू एकटी गेलीस का ?
६. नाही, आम्ही तिघी मैत्रिणी मिळून गेलो.
७. रमेशचं पत्र काल आलं.
८. मराठीचा पेपर सोपा गेला.
९. परीक्षेचा निकाल काल लागला.
१०. मी पास झालो / झाले.

F. Translate the following sentences into Marathi.

1. I went to the school.
2. Anuradha came with me.
3. The bus was late.
4. He failed in English.
5. How was your trip ?
6. We went in a boat.
7. Did you ride on a horse ?
8. I completely forgot to come.
9. I didn't go to meet him.
10. It started to rain hard.
11. We walked (' came walking ').
12. What happened ?
13. We had a flat.

14. We ran out of gas.
15. We had a lot of difficulty.
16. We had a lot of fun.
17. I learned to speak Marathi in the United States.
18. I didn't learn to read.
19. He didn't speak to me.
20. We waited an hour but nobody else came.

Chapter Twenty-seven

The Perfect (Cont.)

Perfect with and without present auxiliary. Negative. Telling time. Perfect with future and prospective auxiliaries

SENTENCES

A.	१.	साहेब कुठे आहेत ?	Where is Saheb ?
	२.	गावाला गेलेत.	He's gone out of town.
	३.	गावात गेलेत.	He's gone into town.
	४.	आंघोळीला गेलेत.	He's gone for a bath.
	५.	जेवायला बसलेत.	He's having dinner ('he 's sat down to eat dinner').
B.	६.	बाई कुठे आहेत ?	Where is Bai ?
	७.	उमाकडे गेल्यायत.	She's gone to Uma's.
	८.	शॉपिंग करायला गेल्यायत.	She's gone shopping ('to do shopping').
	९.	दवाखान्यात गेल्यायत.	She's gone to the dispensary.
	१०.	वाचत बसल्यायत.	She's reading ('is sitting reading').
C.	११.	मुलं कुठे आहेत ?	Where are the children ?
	१२.	शाळेत गेलीयत / गेलीत.	They've gone to school.
	१३.	लायब्ररीत गेलीयत / गेलीत.	They've gone to the library.
	१४.	खेळायला गेलीयत / गेलीत.	They've gone to play.

SENTENCES

	१५.	झोपलीयत / झोपलीत.	They're sleeping ('they've gone to sleep').
D.	१६.	तुझं जेवण झालंय का ?	Have you had your dinner ('has your dinner happened')?
	१७.	तुझी आंघोळ झालीय का ?	Have you had your bath (' has your bath happened)?
	१८.	तुमचं लग्न झालंय का ?	Are you married (' has your marriage happened')?
E.	१९.	नगरची गाडी किती वाजता सुटते ?	What time does the Nagar bus leave?
	२०.	थोडया वेळानी सुटेल. आत्ताच प्लॅटफॉर्म नंबरं तीनवर लागलीय.	It will leave in a little while. It's come to platform three for loading right now.
	२१.	कुठे चालल्लायस / चालल्लीयस ?	Where are you going?
		गावात.	Into town.
	२२.	कुठे निघालायस / निघालीयस?	Where are you off to?
		मुंबईला.	To Bombay.
	२३.	तुमची मुलगी सध्या इथे असते का ?	Is your daughter here these days?
		नाही. ती अमेरिकेला गेलीय.	No, she's gone to America.

SENTENCES

	केव्हा गेली ?	When did she go ?
	दोन महिन्यांपूर्वी.	Two months ago.
२४.	अंजूचं लग्न ठरलंय.	Anju's wedding has been fixed.
	केव्हा होणाराय ?	When is it going to be ?
	पुढच्या महिन्यात.	Next month.
F. २५.	नाशिकची गाडी गेली का ?	Has the Nasik bus left ?
	नाही, अजून आलीच नाही पुण्याहून.	No, it hasn't even come from Pune yet.
२६.	अलिकडे तू माधवला भेटलास / भेटलीस का ?	Have you met Madhav recently ?
	हो, कालच मी त्याच्याकडे जाऊन आलो / आले.	Yes, just yesterday I went to his place.
२७.	अनुराधा आज भेटली का ?	Did you see Anuradha today ?
	हो, मघाशी येऊन गेली.	Yes, she stopped in a while ago.
२८.	परवा आमचं मांजर मेलं.	The other day our cat died.
२९.	काल दोन मुलं ओढ्यात बुडून मेली.	Yesterday two children drowned in the stream.
३०.	मघाशी रस्त्यावर अपघात झाला. ट्रक आणि फटफटीची टक्कर होऊन एक माणूस	A while ago there was an accident (' an accident happened') on the road.

SENTENCES

	ठार झाला आणि एक जखमी झाला.	There was a collision between a truck and a motorcycle, and one man was killed and one injured.
३१.	आज सकाळी नारायणच्या मुलीला कुत्रं चावलं.	This morning a dog bit Narayan's daughter.
३२.	आज शंकर आला नाही कारण त्याचा मामा वारला.	Shankar didn't come today because his uncle died.
G. ३३.	विनीता बाळंत झाली.	Vineeta has had a baby.
	काय झालं?	What did she have ('what happened')?
	मुलगी झाली.	She had a girl ('a girl happened').
३४.	दीपकची गाय व्यायली.	Deepak's cow has calved.
	काय झालं?	What did she have?
	खोंड.	A male calf.
३५.	किती पैसे झाले?	How much does it come to ('how much money has happened')?
H. ३६.	ए मंगल, इकडे ये.	Hey Mangal, come here.
	आले.	Coming.
३७.	तात्या, इकडे येऊन हे बघ.	Tatya, come here and look at this.
	आलो.	Coming.

SENTENCES

I.	३८.	चल. गाडीची वेळ झालीय.	Come on, it's time for the bus.
		अजून खूप अवकाश आहे.	There's still a lot of time.
		साडे-अकरासुद्धा वाजले नाहीयेत / नाहीत.	It's not even eleven–thirty yet.
	३९.	तुमचं काम झालंय का ?	Is your work done ?
		अजून झालं नाहीये / नाही.	It's not done yet.
J.	४०.	किती वाजलेत ?	What time is it ?
	४१.	दोन.	It's two.
	४२.	साडेतीन.	It's three–thirty.
	४३.	सव्वाचार.	It's quarter after four.
	४४.	पावणेपाच.	It's quarter to five.
	४५.	दीड.	It's one–thirty.
	४६.	अडीच.	It's two–thirty.
K.	४७.	एव्हाना तो दिल्लीला पोचला असेल.	By now he must have reached Delhi.
	४८.	ती अजून घरी गेली नसेल.	She's probably not gone home yet.
	४९.	मुलगा खूप रडला असेल.	The boy must have cried a lot.
	५०.	सुनीता घरी गेली असणार.	Sunita must have gone home.

GRAMMAR

Perfect with present auxiliary

This chapter introduces the perfect with the present auxiliary. For the most part this form presents few difficulties because it is almost the precise counterpart of the English present perfect. In both languages these forms are used for action completed in the time frame of the present. The first two sentences illustrate this use.

साहेब कुठे आहेत ?	Where is Saheb ?
गावाला गेलेत.	He's gone out of town.

Note the difference in meaning between the perfect construction with the past auxiliary and with the present auxiliary. The sentence **साहेब गावाला गेलेत** means that Saheb is still out of town, while **साहेब गावाला गेले होते** would imply that he had gone and come back (that is, the action has come to a full conclusion).

Sections A–E give examples of the perfect with the present auxiliary.

Perfect without auxiliary

In discussing the perfect with the past auxiliary we noted that after the opening sentence in a discourse the auxiliary is dropped. In this chapter also you will notice that some sentences do not have the auxiliary. It is difficult, however, to say whether the auxiliary has been dropped or whether the form without the auxiliary is a different construction. In a sentence like 25, **नाशिकची गाडी गेली का,** one feels that the present auxiliary has simply been dropped, while in sentence 26 **मी काल त्याच्याकडे जाऊन आलो/आले** the auxiliary could not be used. In English the present perfect cannot be used with adverbs that pinpoint a time in the past. A similar restriction seems to hold for the Marathi perfect plus present auxiliary construction. See sentences 27-32 for additional examples. Also note the contrast between **ती अमेरिकेला गेलीय** and **केव्हा गेली** in sentence 23.

Note that in all sentences in section F where the auxiliary is not used, the speaker is reporting recent events. The absence of the auxiliary puts the action into the past, even though it is the recent past. If we say **अपघात झालाय** 'an accident has happened,' it gives the event present relevance. The sentence **अपघात झाला** on the other hand, simply gives news about a completed event. Note that most of the sentences in section F are translated with the English simple past.

In the paragraph above we have said that the use of the perfect with the present auxiliary gives the completed action present relevance. To put it another way, it is almost as if the completion of the action is an event opening into the present. There are, however, certain events—such as giving birth—which are by their nature completed at a definite moment. For such verbs the present auxiliary is not used.* See sentences 33 and 34 for examples. Probably for a similar reason, when a shopkeeper has toted up a bill one usually says **किती पैसे झाले**, not **किती पैसे झालेत**.

In section H we see another use of the perfect participle without the auxiliary, a usage very different from what we find in English. When a person is called he uses this form, answering simply **आलो / आले**. In this situation a person speaking English uses the present progressive, 'coming,' or perhaps the future, 'I 'll be right there.'

Formation of perfect with present auxiliary

The formula for the perfect with the auxiliary, as we have already seen, is N V-ल् E_{perf} Aux. When the present auxiliary is used in informal speech it is contracted. In writing these forms in our examples we have used the conventional method of indicating the contracted forms, e.g. **गावाला गेलेत**. In some cases we have given two alternative forms, with differing degrees of contraction, e.g., **गेलीयत** and **गेलीत**. None of these written forms adequately indicate the pronunciation, which is some thing between **गेलीयत** and **गेलीयेत**. You will get a better idea of the pronunciation by listening to your instructor.

---

* Such generalizations should not be mistaken for hard and fast rules, of course. Even in this chapter one might argue that there are counter-examples.

The full paradigm of जा- with the present auxiliary is given below. We have given both the full and contracted forms.

Full form	Contracted form	
मी गेलो आहे	मी गेलोय	I (*m.*) have gone
मी गेले आहे	मी गेलेय	I (*f.*) have gone
तू गेला आहेस	तू गेलायस	you (*m.*) have gone
तू गेली आहेस	तू गेलीयस	you (*f.*) have gone
तो गेला आहे	तो गेलाय	he, it has gone
ती गेली आहे	ती गेलीय	she, it has gone
ते गेलं आहे	ते गेलंय	it has gone
आम्ही गेलो आहोत / आहे	आम्ही गेलोयत / गेलोय	we have gone
तुम्ही गेला आहात / आहे	तुम्ही गेलायत / गेलाय	you have gone
ते गेले आहेत	ते गेलेत	they (*m.*) have gone
त्या गेल्या आहेत	त्या गेल्यायत	they (*f.*) have gone
ती गेली आहेत	ती गेलीयत / गेलीत	they (*n.*) have gone

Negative

As we have already seen, there are two forms of the negative present auxiliary—the simple forms **नाही, नाहीस, नाहीत** on the one hand, and the contracted forms **नाहीये, नाहीयेस,** etc. on the other. Most often the former is used. Only when one wants to stress the present relevance of the negation is the latter used. Note that in both cases the simple negative form could also be used.

Telling time

The perfect with the present auxiliary is used in the construction for asking the time: **किती वाजलेत**. This literally means ' how many have rung, ' and possibly has its origin in the practice of striking the hours on a gong.

The expressions for time employ the fractions and mixed numbers that you are already familiar with (see Chapter ten).

पाऊण वाजलाय.	It's quarter to one.
एक वाजलाय.	It's one o'clock.
सव्वा वाजलाय.	It is quarter after one.
दीड वाजलाय.	It is one–thirty.
पावणेदोन वाजलेत	It's quarter to two.
दोन वाजलेत.	It's two o'clock.
सव्वादोन वाजलेत.	It's quarter after two.
अडीच वाजलेत.	It's two–thirty.
पावणेतीन वाजलेत.	It's quarter to three.
तीन वाजलेत.	It's three o'clock.
सव्वातीन वाजलेत.	It's quarter after three.
साडेतीन वाजलेत.	It's three thirty.
पावणेचार वाजलेत.	It's quarter to four.
चार वाजलेत.	It's four o'clock.

Note that from पाऊण to दीड the singular वाजलाय is used, and from then on the plural वाजलेत is used. Of course, in answer to the question किती वाजलेत the verb is generally dropped.

To say ' it is ________ minutes past *X*, ' the construction is झ वाजून ________ मिनिटं झाली आहेत.

तीन वाजून पाच मिनिटं झालीयेत.	It's five minutes past three.

To say ' it is ________ minutes to *X*, ' the construction is झला/झ वाजायला ________ मिनिटं आहेत.

तीनला / तीन वाजायला पाच मिनिटं आहेत.	It's five minutes to three.

Perfect with future and prospective auxiliaries

The perfect participle can also be used with the future and prospective auxiliaries. These constructions can be used to refer to action likely to have occurred. They can also be used to express an inference about a past event, as in sentence 49. The prospective auxiliary implies greater certainty than the future auxiliary.

Special detail

1. Note that in sentence 10 the imperfect and perfect are combined to give **वाचत बसलीय** ' she's sitting reading. ' This illustrates what we said earlier about the possibility of combining aspectual forms to give a precise description of an action.

2. Note that the conjunction **कारण** is used in the same way as its English equivalent ' because. '

आज शंकर आला नाही कारण त्याचा मामा वारला.	Shankar didn't come today because his uncle died.

Vocabulary notes

1. The verbs **बस-**, **झोप-**, and **चाल-** require special attention. Note the difference between the following Marathi sentences and their English counterparts.

साहेब आतमधे बसलेत.	Saheb is sitting inside.
मुलं झोपलीयत / झोपलीत.	The children are sleeping.
कुठे चाललायस / चाललीयस ?	Where are you going ?

In each case the Marathi sentence is in the perfect while the English sentence is in the present progressive. This grammatical difference is due to the fact that the Marathi verbs mean something slightly different from their English counterparts. The verb **बस-** for instance, we have glossed as ‘ to sit, ’ but it would be more accurate to say it means ‘ to get into a sitting position.’ Thus once a person is seated the action is already complete, and we say **तो बसलाय** ‘ he has sat down.’ Similarly, **झोप–** means to fall asleep,’ so ‘ the children are sleeping ’ is rendered **मुलं झोपलीयत** ‘ the children have fallen asleep. ’ In the case of **चाल–**, which we normally translate as ‘ to walk,’ there is apparently something of the sense ‘ to set out on foot.’ Therefore ‘ where are you going ’ is rendered with the perfect **कुठे चाललायस/चालल्लीयस** ‘ where have you set out. ’

2. Note that the verb **वि–** has the irregular perfect stem **व्याय–**. Similarly **भि–** ‘ to be afraid ’ has the perfect stem **भ्याय–**.

VOCABULARY

अपघात, अपघात *m.* accident
अवकाश *m.* space of time
एव्हाना *adv.* by now
ओढा, ओढे *m.* stream
कारण *conj.* because
कोणीतरी ' **कुणीतरी** *pron.* someone, someoody
खोंड, खोंड *m.* male calf, young bull
खोंड, खोंडं *n.* male calf, young bull
गाय, गाई *f.*(*i*) cow
जखमी *adj. inv.* wounded
टक्कर, टक्करी *f.*(*i*) collision
ट्रक, ट्रक *m.* truck
ठर– *v.i.* to be decided, fixed
ठार *adj. inv.* killed, dead. ० **हो–** to die, be killed
नगर *n.* Nagar (short form of Ahmednagar. a city in Maharashtra)
नारायण *m.* Narayan (a given name)
पूर्वी *post.* before
पेटकर Petkar (a surname)
प्लॅटफॉर्म, प्लॅटफॉर्म *m.* platform
फटफटी, फटफट्या *f.* motorcycle
बाळंत *adj. inv.* having just delivered a child. ० **हो–** to deliver a child
बुड– *v.i.* to sink, be submerged. **बुडून मर–** to drown
मर– *v i.* (*irreg.*) to die
मांजर, मांजरं *n.* cat
मेलं perf. of **मर–**
लाग– *v.i.* to be ready for boarding (as a bus)
लायब्ररी, लायब्रऱ्या *f.* library
वार *v.i.* to die (used only of persons)
वि– *v.i.* (*irreg.*) to bear a litter, give birth (used only of animals)

VOCABULARY

व्यायलं	perf. of **वि-**
शॉपिंग	*n.* shopping ○ **कर-** to go shopping
सुट-	*v.i.* to leave, start (of a train, bus, etc.)

Phrases

गावाला	out of town
लायब्ररीत	to the library
नगरची गाडी	the Nagar bus
नाशिकची गाडी	the Nasik bus
गाडीची वेळ	time for the bus
ट्रक आणि फटफटीची टक्कर	a collision between a truck and a motorcycle
प्लॅटफॉर्म नंबर तीनवर	on/at platform number three
दोन महिन्यांपूर्वी	two months ago
ओढ्यात	in a stream
नारायणच्या मुलीला	Narayan's daughter (as obj.)

PRACTICE

A. In each item there is a verb or verb phrase followed by a number of subjects. Give the perfect form with the present auxiliary required for each subject.

१. गावाला जा-

(दीपक)	दीपक गावाला गेलाय.
(अंजू)	अंजू गावाला गेलीय.
(झियासाहेब)	झियासाहेब गावाला गेलेत.
(बाई)	बाई गावाला गेल्यायत.
(मुलं)	मुलं गावाला गेलीयत/गेलीत.

२. गावाहून ये-

(पाहुणे)	पाहुणे गावाहून आलेत.
(साहेब)	साहेब गावाहून आलेत.
(अन्वर)	अन्वर गावाहून आलाय.

(मुली)	मुली गावाहून आल्यायत.
(माझे मित्र)	माझे मित्र गावाहून आलेत.

३. बाहेर थांब–

(एक माणूस)	एक माणूस बाहेर थांबलाय.
(एक बाई)	एक बाई बाहेर थांबलीय.
(काही मुलं)	काही मुलं बाहेर थांबलीयत / थांबलीत.
(कोणीतरी)	कोणीतरी बाहेर थांबलंय.
(काही माणसं)	काही माणसं बाहेर थांबलीयत / थांबलीत.

B. Fill in the blank with the perfect form of the verb indicated. Use the present auxiliary.

१. (हो–) माझं जेवण______.
झालंय

२. (ये–) मी आत्ता जेवून______.
आलोय / आलेय

३. (बस–) बाई जेवायला______.*
बसल्यायत

४. (संप–) दूध______.
संपलंय

५. (लाग–) पुण्याची गाडी______.
लागलीय

६. (राह–) पाहुणे बरेच दिवस त्यांच्याकडे येऊन______.
राहिलेत

७. (ये–) माझी बहीण हैदराबादहून______.
आलीय

---

* Use the respectful.

८. (ये-) रामचं पत्र ______.
आलंय

९. (हो-) अंजूचं लग्न ______ का ?
झालंय

१०. (जा-) तो गावाला ______.
गेलाय

C. Fill in the blank with the perfect form of the verb indicated. Do not use the auxiliary.

१. (भेट-) मघाशी अनिल मला ______.
भेटला.

२. (सुट-) पुण्याची गाडी ______.
सुटली

३. (हो-) आमची गाडी लेट ______.
झाली

४. (रड-) मुलगी रात्रभर ______.
रडली

५. (हो-) काल अपघात ______.
झाला

६. (मर-) मुलगा विहिरीत पडून ______.
मेला

७. (हो-) माझी बहीण बाळंत ______.
झाली

८. (ये-) आज सकाळी मोठा पाऊस ______.
आला

९. (येऊन जा-) मघाशी तो_______.
येऊन गेला

१०. (जाऊन ये-) आज सकाळी मी तिच्याकडे_______.
जाऊन आलो/आले

D. Fill in the blank with the perfect form of the verb indicated. Use the future auxiliary.

१. (पोच-) एव्हाना ती घरी _______.
पोचली असेल

२. (हो-) चपला दुरुस्त _______.
झाल्या असतील

३. (वाज-) पाच_______.
वाजले असतील

४. (जा-) आई दवाखान्यात_______.
गेली असेल

५. (बस-) साहेब जेवायला_______.
बसले असतील

६. (हस-) सगळेजण_______.
हसले असतील

E. Answer the following questions with the English equivalent of the answer suggested.

१. बाई कुठे आहेत?
(She's gone out of town.)
त्या गावाला गेल्यायत.

२. मुलं कुठे आहेत ?
(They're sleeping.)
झोपलीयत / झोपलीत.

३. तुमचा मुलगा सध्या इथे असतो का ?
(No, he's gone to work in Bombay.)
नाही, मुंबईला काम करायला गेलाय.

४. फल्टणची गाडी किती वाजता सुटते ?
(It's ready for boarding now.)
आत्ता लागलीय.

५. आज किसन का आला नाही ?
(He has guests.)*
त्याच्याकडे पाहुणे आले आहेत.

६. मुलगा का रडतोय ?
(He's failed in the examination.)
तो परीक्षेत नापास झालाय.

F. Translate the following sentences into English.

१. मुलं क्रिकेट खेळायला गेलीयत.
२. पाणी गरम झालंय. आंघोळीला जा.
३. तुझं जेवण झालंय का ?
४. तो अजून आला नाहीये.
५. उमा घरी गेली असेल.
६. परीक्षेचा निकाल लागलाय.
७. मी पास झालो / झाले.
८. सुनीताचं लग्न ठरलंय.
९. आमची गाय काल व्यायली.
१०. काल एक अपघात झाला. ट्रक ओढ्यात पडून तीन माणसं जखमी झाली.

---

* Say ' guests have come to his place. '

G. Translate the following sentences into Marathi.

1. Ann has gone to meet Professor Bhosle.
2. The girls have gone shopping.
3. I've had my bath.
4. I've just had tea.*
5. What time is it?
6. The Nasik bus left at two.
7. Our vacation has started.
8. The boy is crying because his cat has died.
9. Maya has had a baby.
10. Where are you going?
11. I'll be right there.
12. How much does it come to?
13. His father died.
14. There is a letter from Ram.**
15. Kisan hasn't come today.

H. Translate the following expressions of time.

1. It's quarter after five.
2. It's seven-thirty.
3. It's two-thirty.
4. It's quarter to one.
5. It's eight o'clock.
6. It's ten after seven.
7. It's twenty after nine.
8. It's five to eleven.
9. It's twenty-five minutes past six.
10. It's one-thirty.

---

* Say 'I've taken tea and come.'

** Say 'Ram's letter has come.'

Chapter Twenty-eight

The Perfect (Cont.)

The perfect with transitive verbs. Instrumental pronouns. Irregular verbs

SENTENCES

A.	१. तुम्ही आज काय काय केलं(त) ?	What all did you do today ?
	२. (मी) फरशी पुसली.	I wiped the floor.
	३. कपडे धुतले.	I washed clothes.
	४. स्वैपाक केला.	I did the cooking.
	५. इस्त्री केली.	I did the ironing.
B.	६. तू आज काय काय केलंस ?	What all did you do today ?
	७. शॉपिंग केलं.	I went shopping ('did shopping').
	८. लायब्रीतून काही पुस्तकं काढली.	I took out some books from the library.
	९. चार लोकांच्या मुलाखती घेतल्या.	I interviewed four people ('took four people's interviews').
	१०. प्रश्नावली तयार केली.	I prepared a questionnaire.
	११. रिपोर्ट लिहिला.	I wrote a report.

SENTENCES

C. १२.	प्रादेशिक बातम्या ऐकल्यास का ?	Did you hear the regional news ?
१३.	कालचं नाटक बघितलंस का ?	Did you see yesterday's play ?
१४.	तिकीट काढलंस का ?	Did you get a ticket ?
१५.	रेशनकार्डासाठी अर्ज केलास का ?	Did you apply (' make an application ') for a ration card ?
१६.	तू ह्यात साखर घातलीस का ?	Did you put sugar in this?
१७.	तू त्याला उद्या यायला सांगितलंस का ?	Did you tell him to come tomorrow ?
१८.	कॉफी मागितलीस का ?	Did you ask for coffee ?
१९.	द्राक्षं खालीस का ?	Did you eat some grapes ?
२०.	खाऊ आणलास का ?	Did you bring some goodies ?
D. २१.	तुम्ही त्यांचं नवीन पुस्तक वाचलं(त) का ?	Did you read his new book ?
२२.	सिंहगड पाहिला(त) का ?	Did you see Sinhagad ?
२३.	रिपोर्ट पाठवला(त) का ?	Did you send the report ?
२४.	ही पानं चेक केलीत का ?	Did you check these pages ?

SENTENCES

२५.	जहांगीरला निरोप दिला(त) का ?	Did you give Jehangir the message ?
२६.	तुम्ही ते गाणं फार चांगलं गायलं(त).	You sang that song very well.
E. २७.	तू ताजमहाल पाहिलास का ?	Did you see the Taj Mahal ?
	हो, पाहिला.	Yes, I saw it.
२८.	तुम्ही भीमसेन जोशींचं गाणं ऐकलंत का ?	Did you hear Bhimsen Joshi sing (' Bhimsen Joshi's singing ')?
	हो, ऐकलं.	Yes, I heard (him).

GRAMMAR

The perfect with transitive verbs

In the perfect, as we have already noted, the rules regarding verb endings depend on whether the verb is intransitive or transitive. In the last two chapters we have dealt with intransitive verbs and the small class of special transitive verbs. For all these verbs the rule is that the verb ending agrees with the subject.

Now let us turn to normal transitive verbs. Here we find that the verb ending agrees not with the subject but with the object. Consider, for example, sentences 2–4.

(मी) फरशी पुसली.	I wiped the floor.
कपडे धुतले.	I washed clothes.
स्वैपाक केला.	I did the cooking.

In all three sentences the subject is मी, but in each sentence the verb ending is different — feminine singular in the first sentence, masculine plural in the second, and masculine singular in the third. In the place of मी we could substitute a different subject without making any change in the verb.

The rationale for the agreement of the verb with the object is perhaps a little clearer when we look at the construction for transitive verbs in the perfect. The formula for this construction is: N_1-नी/नं N_2 V-ल-E_{perf}. (The perfect construction occurs with and without the auxiliary; in this chapter, however, we shall confine ourselves to the latter form.) The sentence below illustrates this construction.

माधवनी हे चित्र काढलं.	Madhav drew this picture.

The नी (or नं)* appended to the subject is the instrumental postposition. Thus, a literal translation of the Marathi sentence would be something like ‘ by Madhav the picture was drawn.’ Looking at it this way we can see why the agreement is with the direct object.

---

* In formal speech and writing ने is used.

Endings. The in E_{perf} the formula stands for the set of endings in Table 22 below.

Table 22. *Perfect endings for transitive verbs*

	M	F	N
Singular	आ	ई	अ*
Plural	ए	या	ई

These endings, you will recognize, are the regular adjective endings. You have encountered this same set of endings in the plural of marked nouns, the third person past form of हो– and third person forms of the perfect of intransitive and special transitive verbs. As you proceed further you will find that these endings are used in many other constructions as well.

Though we have already discussed the fact that the verb ending changes according to the direct object, it may be helpful to observe how the single sentence मी ________ आणलं changes as the object changes.

मी मासा आणला.	I brought a fish.
मी मासे आणले.	I brought some fish.
मी वही आणली.	I brought a notebook.
मी वह्या आणल्या.	I brought some notebooks.
मी भांडं आणलं.	I brought a pot.
मी भांडी आणली.	I brought some pots.

---

* The अ is represented by an *anusvar*. In formal speech and writing it is replaced by ए.

Instrumental pronouns

The singular instrumental pronoun is नी or नं and the plural is नी. In the formula given in the discussion above, the instrumental postposition is appended to the subject *N*. In our example sentences, however, all the subjects are pronouns, and the instrumental postposition is nowhere in evidence. It may seem, therefore, that the instrumental postposition is not required with pronouns. This is not quite the case. When a third person pronoun is used as the subject of a transitive verb in the perfect, the instrumental postposition is added to the pronoun. Moreover, in the first and second persons, though the instrumental postposition is not actually used, it is helpful to say that it is theoretically present.*

The subject pronouns with their corresponding instrumental forms are given in Table 23 below.

Table 23. *Instrumental pronouns*

Singular		Plural	
Pronoun	Instrumental	Pronoun	Instrumental
मी	मी	आम्ही	आम्ही
तू	तू	तुम्ही	तुम्ही
तो, ते	त्यानी / त्यानं	ते, त्या, ती	त्यांनी
ती	तिनी / तिनं	हे, ह्या, ही	ह्यांनी
हा, हे	ह्यानी / ह्यानं**	आपण	आपण
ही	हिनी/ हिनं		

---

* There is evidence that it is not merely a figment of the linguist's imagination to say, for instance, that in मी काम केलं 'I did the work' the मी is 'really' मी + नी. The evidence comes from the speech of uneducated people who say म्या काम केलं. This म्या is an old instrumental form, and its use indicates that मी as the subject of a transitive verb in the perfect is felt as syntactically different from मी in other contexts.

** All the forms with ह्य have a variant with य– यानी, यानं, यांनी.

Note the variant forms given in the third person singular. Keep in mind that the formal variant of these forms has **ने, त्याने—तिने,** etc.

The third person forms have been presented here for the sake of clarity, but practice with them has been deferred until the next chapter.

Example paradigm

We have already seen how the ending of a transitive verb in the perfect changes according to the direct object. Now let us look at a paradigm in which the direct object and verb have been kept constant and the subject changed.

मी आंबे आणले.	I brought the mangoes.
तू आंबे आणलेस.	You brought the mangoes.
त्यानी / त्यानं आंबे आणले.	He brought the mangoes.
तिनी आंबे आणले.	She brought the mangoes.
आम्ही आंबे आणले.	We brought the mangoes.
तुम्ही आंबे आणले(त).	You brought the mangoes.
त्यांनी आंबे आणले.	They/he/she brought the mangoes.

While the first and third person forms in the above paradigm have the endings we would expect, the second person forms have an unexpected **स** and **त**.

तू आंबे आणलेस.
तुम्ही आंबे आणले(त).

In both cases the verb ending agrees with the direct object and the स or त is appended in addition. The use of स for the second person singular is obligatory, while the use of त for the second person plural is optional. Use of the त is somewhat formal. Many educated speakers however, invariably use it.

Irregular verbs

A number of very commonly-used verbs have irregular perfect stems. Those used in this chapter are listed below. The perfect participles are given in the neuter singular.

Base	Perfect stem	Perfect participle
कर-	के-	केलं
गा-	गाय-	गायलं
घे-	घेत-	घेतलं
घाल-	घात-	घातलं
धु-	धुत-	धुतलं
बघ-	बघित-	बघितलं
सांग-	सांगित-	सांगितलं
माग-	मागित-	मागितलं
पाहा-/पाह-	पाहि-	पाहिलं
दे-	दि-	दिलं
खा-	खाल-	खाल्लं

The verb लिह-/लिहि- uses the latter form as the perfect stem; thus the participle is लिहिलं.

Special detail

1. We have said above that in a sentence with a transitive verb in the perfect the verb ending agrees with the direct object. Occasionally, however, there is a sentence in which there is no direct object for the verb to agree with. This happens particularly when a personal noun is the object. Personal nouns, you will recall, are usually treated as

indirect objects rather than direct. In this case, if the sentence is in the perfect and there is no other direct object, the verb ending is neuter singular.

मी त्याला बोलावलं.	I invited him.

When a sentence in the perfect has *V*–**आयला** as the complement of a transitive verb, the situation is a little more complicated. If *V*–**आयला** has no direct object the verb ending is neuter singular.

तू त्याला उद्या यायला सांगितलंस का ?	Did you tell him to come tomorrow ?

If the complement does have a direct object then we can either make the verb ending agree with the direct object or make it neuter singular.

तू त्याला कॉफी आणायला सांगितलीस का ? तू त्याला कॉफी आणायला सांगितलंस का ?	Did you tell him to bring coffee ?

In the first sentence **कॉफी** is treated as the direct object of **सांगितलं** while in the second the phrase **कॉफी आणायला** as a whole is treated as the direct object. The second alternative is the more commonly used.

2. The form **गाणं** ' singing ' in sentence 28 is a verbal noun. The *anusvar* in **जोशींचं** makes the possessive a respectful form.

VOCABULARY

अर्ज, अर्ज *m.* application. o **कर**- to make an application, apply

कार्ड, कार्ड *n.* card. **रेशन** o ration card

औषध, औषधं *n.* insecticide. o **मार**– to spray insecticide

खाऊ *m.* sweets, snacks, goodies

खाल्लं perf. of **खा**–

गड, गड *m.* fort, esp. a hill fort

गा– *v i. (irreg.), v.t. (irreg.)* to sing

गायलं perf. of **गा**–

घातलं perf. of **घाल**–

घेतलं perf. of **घे**–

VOCABULARY

चेक कर- to check
जहांगीर *m*. Jehangir (a given name)
दिलं perf. of **दे-**
द्राक्ष, द्राक्षं *n*. grape
धुतलं perf. of **धु-**
पाहिलं perf. of **पाहा-/पाह-**
प्रश्नावली, प्रश्नावल्या *f*. questionnaire
प्रादेशिक *adj. inv.* regional
फरशी, फरश्या *f*. 1. tile 2. floor
बघितलं perf. of **बघ-**
भीमसेन जोशी Bhimsen Joshi (a famous classical singer)
महाल, महाल *m*. palace. **ताज०** Taj Mahal
मागितलं perf. of **माग-**
मुलाखत, मुलाखती *f*.(*i*) interview
क्ष ची ० घे- to interview X
राजगड *m*. Rajgad (a hill fort)
रिपोर्ट, रिपोर्ट *m*. report
सांगितलं perf. of **सांग-**
सिंह, सिंह *m*. lion
सिंहगड *m*. Sinhagad (a hill fort)

Phrases

लायब्ररीतून from the library
चार लोकांच्या मुलाखती four people's interviews
कालचं नाटक yesterday's play
रेशन कार्डासाठी for a ration card
झाडांना to the trees
काल रात्रीचा कार्यक्रम last night's program

PRACTICE

A. Give the perfect participle of each of the following verbs. Use the neuter singular form.

१. (वापर-) वापरलं
२. (कर-) केलं
३. (पाठव-) पाठवलं
४. (चालव-) चालवलं
५. (विक-) विकलं
६. (विकत घे-) विकत घेतलं
७. (बघ-) बघितलं
८. (ऐक-) ऐकलं
९. (वाच-) वाचलं
१०. (लिहि-) लिहिलं
११. (माग-) मागितलं
१२. (विचार-) विचारलं
१३. (सांग-) सांगितलं
१४. (खा-) खाल्लं
१५. (घे-) घेतलं
१६. (पुस-) पुसलं

१७. (धु-)	धुतलं	२२. (गा-)	गायलं
१८. (घाल-)	घातलं	२३. (संपव-)	संपवलं
१९. (पाहा-)	पाहिलं	२४. (आण-)	आणलं
२०. (बनव-)	बनवलं	२५. (काढ-)	काढलं
२१. (दे-)	दिलं	२६. (बांध-)	बांधलं

B. For each item there is a sentence with the direct object left blank and below it a list of direct objects. Give the perfect form of the verb required in each case.

१. मी_______ केलं.

(स्वैपाक)	मी स्वैपाक केला.
(काम)	मी काम केलं.
(फोन)	मी फोन केला.
(कॉफी)	मी कॉफी केली.
(पोळ्या)	मी पोळ्या केल्या.

२. तुम्ही _______ नेलंत का ?

(सामान)	तुम्ही सामान नेलंत का ?
(भाजी)	तुम्ही भाजी नेलीत का ?
(पुस्तकं)	तुम्ही पुस्तकं नेलीत का ?
(कागद *pl.*)	तुम्ही कागद नेलेत का ?
(खुर्च्या)	तुम्ही खुर्च्या नेल्यात का ?

३. आम्ही _______ बघितलं.

(शाळा)	आम्ही शाळा बघितली.
(जुनी देवळं)	आम्ही जुनी देवळं बघितली.
(द्राक्षाची बाग)	आम्ही द्राक्षाची बाग बघितली.
(राजगड)	आम्ही राजगड बघितला.
(त्याला)	आम्ही त्याला बघितलं.

४. तू ________ पाठवलंस का ?

(पत्र)	तू पत्र पाठवलंस का ?
(पुस्तकं)	तू पुस्तकं पाठवलीस का ?
(निरोप)	तू निरोप पाठवलास का ?
(पैसे)	तू पैसे पाठवलेस का ?
(पार्सल)	तू पार्सल पाठवलंस का ?

C. The instructor will repeat the question **तुम्ही काय आणलंत**, each time suggesting a different answer. Give the answer suggested. It is not necessary to use **मी** in the answer.

१. (भाजी)
भाजी आणली.

२. (दूध)
दूध आणलं.

३. (खाऊ)
खाऊ आणला.

४. (अंडी)
अंडी आणली.

५. (द्राक्षं)
द्राक्षं आणली.

६. (केळी)
केळी आणली.

७. (आंबे)
आंबे आणले.

८. (मासे)
मासे आणले.

९. (मटण)
मटण आणलं.

१०. (गहू)
गहू आणला.

D. For each item there is a subject pronoun followed by a number of verb phrases. Give the perfect form of the verb required in each case. If the subject pronoun is in the second person make all the sentences questions. For **तुम्ही** use the final त.

१. मी

(काम कर-)	मी काम केलं.
(त्याला पत्र लिहि-)	मी त्याला पत्र लिहिलं.

(तिला फोन कर-)	मी तिला फोन केला.
(पुष्कळ फोटो काढ-)	मी पुष्कळ फोटो काढले.
(त्यांची कादंबरी वाच-)	मी त्यांची कादंबरी वाचली.

२. तुम्ही

(त्यांना विचार-)	तुम्ही त्यांना विचारलंत का ?
(नवीन शब्द पाठ कर-)	तुम्ही नवीन शब्द पाठ केलेत का ?
(गाडी दुरुस्त कर-)	तुम्ही गाडी दुरुस्त केलीत का ?
(तिला निरोप सांग-)	तुम्ही तिला निरोप सांगितलात का ?
(साखर कारखाना बघ-)	तुम्ही साखर कारखाना बघितलात का ?

३. तू

(झाडं तोड-)	तू झाडं तोडलीस का ?
(भाजी लाव-)	तू भाजी लावलीस का ?
(ज्वारी भिजव-)	तू ज्वारी भिजवलीस का ?
(औषध मार-)	तू औषध मारलंस का ?
(फुलं ने-)	तू फुलं नेलीस का ?

E. Put the following verb phrases into the frame **तुम्ही *V*-लंत का.** Have a second person answer in the affirmative.

१. (त्यांना विचार-)
तुम्ही त्यांना विचारलंत का ?
हो, विचारलं.

२. (पैसे काढ-)
तुम्ही पैसे काढलेत का ?
हो, काढले.

३. (त्यांना बाग दाखव-)
तुम्ही त्यांना बाग दाखवलीत का ?
हो, दाखवली.

४. (मुलांना खाऊ दे-)
तुम्ही मुलांना खाऊ दिलात का ?
हो, दिला.

५. (काम संपव-)
तुम्ही काम संपवलंत का ?
हो, संपवलं.

६. (सामान ने-)
तुम्ही सामान नेलंत का ?
हो, नेलं.

७. (गाडी विक-)
तुम्ही गाडी विकलीत का ?
हो, विकली.

८. (त्यांना पत्र लिहि-)
तुम्ही त्यांना पत्र लिहिलंत का ?
हो, लिहिलं.

९. (त्यांचं पुस्तक मागव-)
तुम्ही त्यांचं पुस्तक मागवलंत का ?
हो, मागवलं.

F. Translate the following sentences into English.

१. तू पेपर कुठे ठेवलास ?
२. तुम्ही सायकल दुरुस्त केलीत का ?
३. ह्यात किती गूळ घातलात ?
४. मुलांना हाक मारलीस का ?
५. तुम्ही शिक्षकांना किती तारखेला बोलावलंत ?
६. ह्या चपला इथेच घेतल्यात का ?
७. मी अनुराधाला पत्र लिहिलं.

८. मी जहांगीरला आठ तारखेला यायला सांगितलं.
९. आम्ही ऊस लावला.
१०. आम्ही झाडांना पाणी दिलं.

G. Translate the following sentences into Marathi.

1. What all did you do today?
2. Did you see the hospital?
3. Did you hear last night's program?
4. Did you apply for a driver's licence?
5. Did you make a reservation?
6. I read the book.
7. I wrote three letters.
8. I interviewed four people.
9. Did you bring back the books?
10. We began the work.
11. We bought the land last month.
12. We heard Bhimsen Joshi sing.
13. Did you draw the picture?
14. Where did you put the keys?
15. What time did you tell them to come?

The Perfect (Cont.)

Third person instrumental subject. Use of anusvar in oblique plural. Instrumental form of personal names. Noun phrases in the instrumental

---

SENTENCES

A.	१.	सीताबाईंनी आज काय काय केलं ?	What all did Sitabai do today ?
	२.	त्यांनी बिछाने केले.	She made the beds.
	३.	झाडलोट केली.	She did the sweeping.
	४.	बाळाला आंघोळ घातली.	She gave the baby a bath.
	५.	भांडी घासली.	She did the dishes.
	६.	स्वैपाक केला.	She did the cooking.
B.	७.	गड्यानी / गड्यानं काय काम केलं ?	What work did the servant do ?
	८.	त्यानी / त्यानं टाकीत पाणी भरलं.	He filled the water tank ('filled water in the tank').
	९.	बंबात विस्तव घातला.	He fired the water heater.
	१०.	बागेला पाणी दिलं.	He watered the garden.
	११.	गुलाबावर औषध मारलं.	He sprayed the roses.

SENTENCES

१२.	गवत कापलं.	He cut the grass.
१३.	अंडी आणली.	He brought some eggs.
१४.	सायकल दुरुस्त करून घेतली.	He got the bicycle fixed.
C. १५.	मुलांनी काय केलं ?	What did the children do?
	मीनानी / मीनानं गाणं म्हटलं आणि रवीनी / रवीनं गोष्ट सांगितली.	Meena sang a song and Ravi told a story.
१६.	मुलांनी असं कसं केलं ?	How did the children do this (' like this ')?
	माझं लक्ष त्यांच्याकडे नव्हतं.	I wasn't watching them (' my attention wasn't on them').
१७.	डॉ. कुलकर्णींनी बिलला काय सांगितलं ?	What did Dr. Kulkarni tell Bill?
	त्यांनी त्याला विश्रांती घ्यायला सांगितलं.	He told him to take rest.
१८.	त्यांनी औषध दिलं का ?	Did he give (him) some medicine?
	हो, दिलं.	Yes, he did.
१९.	साहेबांनी तुम्हाला मदत केली का ?	Did Saheb help you?

SENTENCES

	हो, (त्यांनी) खूप मदत केली.	Yes, he helped (me) a lot.
२०.	टेबल टेनिसचा सामना कोणी जिंकला?	Who won the table tennis match?
	अशोकनी / अशोकनं जिंकला.	Ashok won it.
२१.	बुद्धिबळाची मॅच संजयनी/ संजयनं जिंकली का?	Did Sanjay win the chess match?
	नाही, तो हरला.	No, he lost.
२२.	त्या लोकांनी ते घर विकत घेतलं का?	Did those people buy that house?
	नाही, स्वतः बांधलं.	No, they built it themselves.
२३.	तिनी / तिनं सायकल विकत घेतली का?	Did she buy a bicycle?
	नाही, भाड्यानी / भाड्यानं घेतली.	No, she rented one.
२४.	मागच्या / मागल्या / गेल्या वर्षी विद्यार्थ्यांनी किती पैसे कमवले?	Last year how much money did the students earn?
	दहा हजार रुपये.	Ten thousand rupees.

SENTENCES

२५.	बाईंनी तुला मीटिंगबद्दल कळवलं का ?	Did Bai inform you about the meeting ?
	हो, कळवलं.	Yes, she did.
२६.	माधवनी / माधवनं काम एकट्यानीच / एकट्यानंच केलं का ?	Did Madhav do the work alone ?
	नाही, त्यानी / त्यानं आणि त्याच्या भावानी / भावानं मिळून केलं.	No, he and his brother did it together.
D. २७.	हिंदूंनी दिवाळी साजरी केली.	The Hindus celebrated Diwali.
२८.	मुसलमानांनी ईद साजरी केली.	The Muslims celebrated Id.
२९.	कामगारांनी संप केला.	The workers went on strike.
३०.	पोलिसांनी चोराला अटक केली.	The police arrested the thief.
३१.	सरकारनी / सरकारनं प्रॉजेक्ट मंजूर केला.	The government approved the project.

SENTENCES

E. ३२.	हे चित्र कोणी काढलं ?	Who drew this picture ?
	माझ्या बहिणीनी / बहिणीनं.	My sister did.
३३.	हेही तिनीच / तिनंच काढलं का ?	Did she draw this one too ?
	नाही, ते माझ्या भावानी/ भावानं काढलं.	No, my brother drew that.
३४.	स्वैपाक कोणी केला ?	Who did the cooking ?
	माझ्या आईनी / आईनं.	My mother did.
३५.	हे घर कोणी बांधलं ?	Who built this house ?
	माझ्या आईवडलांनी.	My parents did.
३५.	उद्‌घाटन कुणी केलं ?	Who did the inauguration ?
	मंत्र्यांनी.	The minister.
३७.	भाषण कुणी केलं ?	Who gave a speech ?
	प्राचार्य पाटलांनी.	Principal Patil.

GRAMMAR

Third person instrumental subject

As we have already seen, the subject of a transitive verb in the perfect must have the instrumental postposition attached to it. If the subject is a singular noun, the postposition used is नी or alternatively नं. If the subject is plural, the postposition is नी.

Use of anusvar in oblique plural

Like other postpositions, the instrumental postposition requires the preceding noun to be in the oblique. Details of the formation of the oblique will not be presented here, but several points require discussion. First of all, if the subject is plural, the oblique form must have an *anusvar*.* Note the two sentences below.

मुलानी काय केलं ?	What did the child do ?
मुलांनी काय केलं ?	What did the children do ?

In the first sentence the subject is singular and in the second it is plural. Note that if the नी variant is used as the singular postposition, the only difference between the singular and the plural is the *anusvar* in the plural. For more examples of plural subject in the instrumental see sentences 27–30.

It should be understood, of course, that not only the instrumental postposition but all postpositions beginning with a consonant require an *anusvar* on a preceding oblique plural form.

Instrumental form of personal names

Given names. As we have seen earlier,** a given name usually need not be put into the oblique. Note the instrumental forms of the given names below.

---

* This is true of pronoun forms as well, e. g., त्यांना, त्यांचं, त्यांनी.

** See Chapter six.

Name	Instrumental
मीना	मीनानी / मीनानं
रवी	रवीनी / रवीनं

Surnames. The treatment of surnames is somewhat more complicated. When a person is referred to by his full name or surname in the familiar, the surname is not put into the oblique. This usage is especially common among students. Two examples of the instrumental form of names used in the familiar are given below.

Name	Instrumental
देशपांडे	देशपांडेनी / देशपांडेनं
सुनीता पवार	सुनीता पवारनी / पवारनं

Generally, when one is speaking in the respectful one uses surnames in the oblique, along with the *anusvar*.

Name	Instrumental
देशपांडे	देशपांडयांनी
पवार	पवारांनी
कांबळे	कांबळ्यांनी
पाटील	पाटलांनी

Some surnames, however, are less often put in the oblique. This is particularly true of those surnames ending in ई. In speaking of कुलकर्णी, for example, a long-standing acquaintance might say कुलकर्ण्यांनी, using the oblique form, while a stranger will say कुलकर्णींनी. In this case the form without the oblique is considered more respectful.

Some people feel that in formal speech and writing no surname should be put ino the oblique. In this case the instrumental pronoun is used after the name.

डॉ. देशपांडे ह्यांनी उद्घाटन केलं.	Dr. Deshpande did the inauguration.

Other respectful forms. Our example sentences include a number of other respectful instrumental forms.

Name/noun	Instrumental
सीताबाई	सीताबाईंनी
साहेब	साहेबांनी
बाई	बाईंनी
मंत्री	मंत्र्यांनी

Noun phrases in the instrumental

In a number of examples a noun phrase rather than a single noun serves as the subject. The original phrases and their instrumental forms are given below.

Phrase	Instrumental
ते लोक	त्या लोकांनी
त्याचा भाऊ	त्याच्या भावानी / भावानं
माझी बहीण	माझ्या बहिणीनी / बहिणीनं
माझा भाऊ	माझ्या भावानी / भावानं
माझी आई	माझ्या आईनी / आईनं
माझे आईवडील	माझ्या आईवडलांनी

Special detail

1. The instrumental form of कोण is कोणी (or कुणी). For examples of its use see sentences 32 and 34–37.

2. Note the construction of sentence 16, माझं लक्ष त्यांच्याकडं नव्हतं. While in English the subject ‘ I ’ (‘I wasn’t paying attention to them’) in Marathi the subject is लक्ष (‘ my attention wasn’t on them ’).

3. Note that दुरुस्त करून घे- means ‘ to have fixed ’ (that is, ‘ to have someone else fix ’).

Vocabulary notes

1. The verb जिंक- can be treated as either a normal transitive verb or special transitive verb.

संजयनी मॅच जिंकली. संजय मॅच जिंकला.	Sanjay won the match.

The verb हर- is a special transitive verb.

संजय मॅच हरला.	Sanjay lost the match

2. In contexts where an oblique form is normally required the word सरकार 'government' does not take an oblique form. One might say that सरकार is used as a proper name. See sentence 31 for an example.

3. Note that स्वत: can also refer to a plural noun, as in sentence 22.

4. Note in sentence 26 that एकटं is a variable adverb. Since it refers to the subject माधव, which is the instrumental, एकटं is also in the instrumental.

VOCABULARY

अटक, अटका *f.(e)* arrest. o कर- to arrest

असं *adv. var.* like this, in this way

आंघोळ घाल- to give a bath, bathe (someone)

उद्घाटन, उद्घाटनं *n.* inauguration. o कर- to inaugurate

एकटं *adv. var.* alone, by oneself

कमव- *v.t.* to earn

काप- *v.t.* to cut

गवत *n.* grass

गेलं *adj.* last, past

चोर, चोर *m.* thief

जिंक- *v.t.*, *v.t.* (*sp.*) to win

झाडलोट-*f.*(*i*) sweeping o कर- to do the sweeping

टाकी, टाक्या *f.* tank

टेबल टेनिस *n.* table tennis

पाटील Patil (a surname)

प्राचार्य, प्राचार्य *m.* principal

प्रॉजेक्ट, प्रॉजेक्ट *m.* project

बिछाना, बिछाने *m.* bedding. o कर- to make a bed

बुद्धिबळ *n.* chess

VOCABULARY

भाषण, भाषणं	*n*, speech. o **कर**–to give a speech
मंजूर	*adj. inv.* approved, o **कर**– to approve
मागचं	*adj.* last, past
मागलं	*adj.* last, past
मॅच, मॅचेस	*f*. match
म्हटलं	perf. of **म्हण**– *v.t.*
रवी	*m*. Ravi (a given name)
विश्रांती	*f*. rest, o **घे**– to take rest
संप, संप	*m*. strike. o **कर**– to go on strike
सामना, सामने	*m*. match
सीता	*f*. Sita (a given name)
हर–	*v.t.* (*sp.*) to lose
हजार	thousand
ह्यात	in this

Instrumental subjects

गड्यानी / गड्यानं	the servant
मुलानी / मुलानं	the child, boy
सरकारनी / सरकारनं	the government
मंत्र्यांनी	the minister
मुलांनी	the children, the boys
कामगारांनी	the workers
विद्यार्थ्यांनी	the students
पोलिसांनी	the police
हिंदूंनी.	the Hindus
मुसलमानांनी	the Muslims
साहेबांनी	Saheb
बाईंनी	Bai

Other phrases

टाकीत	in the tank
बाळाला	the baby (as obj.)
बागेला	to the garden
चोराला	the thief (as. obj.)
गुलाबावर	on the roses (as a crop)
टेबल टेनिसचा सामना	table tennis match
बुद्धिबळाची मॅच	chess match
मागच्या वर्षी	last / past year
मागल्या वर्षी	last / past year
गेल्या वर्षी	last / past year

PRACTICE

A. Put the following verb phrases into the pattern **त्यानी** ________ **लं का.***. Each time have a second student answer the question in the affirmative.

---

* For the sake of simplicity we have not mentionad the **ऩं** variant. Your instructor, however, may prefer your using **ऩं**.

१. (अभ्यास कर-)
त्यानी अभ्यास केला का ?
हो, केला.

२. (आंघोळ कर-)
त्यानी आंघोळ केली का ?
हो, केली.

३. (पुस्तक ने-)
त्यानं पुस्तक नेलं का ?
हो, नेलं.

४. (चपला दुरुस्त कर-)
त्यानी चपला दुरुस्त केल्या का ?
हो, केल्या.

५. (आंबे आणा-)
त्यानी आंबे आणले का ?
हो, आणले.

B. Put the following verb phrases into the pattern **तिनी** ________ लं का. Each time have a second student answer in the affirmative.

१. (धुणं धु-)
तिनी धुणं धुतलं का ?
हो, धुतलं.

२. (शर्टाला इस्त्री कर-)
तिनी शर्टाला इस्त्री केली का ?
हो, केली.

३. (कपडे आण-)
तिने कपडे आणले का ?
हो, आणले.

४. (झाडलोट कर-)
तिनी झाडलोट केली का?
हो, केली.

C. Make questions by putting the following verb phrases into the pattern साहेबांनी ________ लं.

१. (पत्र कुठे ठेव-)
साहेबांनी पत्र कुठे ठेवलं?

२. (काय सांग-)
साहेबांनी काय सांगितलं?

३. (त्याला केव्हा बोलाव-)
साहेबांनी त्याला केव्हा बोलावलं?

४. (किती पैसे दे-)
साहेबांनी किती पैसे दिले?

५. (अर्ज किती तारखेला कर-)
साहेबांनी अर्ज किती तारखेला केला?

D. Answer the following questions with अंजूनी.

१. हे लाडू कोणी केले?
अंजूनी.

२. हा फोटो कोणी काढला?
अंजूनी.

३. माझी सायकल कुणी नेली?
अंजूनी.

४. हा फ्रॉक कुणी शिवला?
अंजूनी.

E. Answer the following questions with **माझ्या भावानी.**

१. हे घर कुणी बांधलं ?
माझ्या भावानी.

२. हे चित्र कुणी काढलं ?
माझ्या भावानी.

३. ही झाडं कुणी लावली ?
माझ्या भावानी.

४. स्वैपाक कोणी केला ?
माझ्या भावानी.

F. A list of subject is given below, following by ten sentences with the subjects left blank. Fill in each blank with any appropriate subject. You may want to use some subjects several times and leave others unused.

आमच्या मुलांनी
त्या लोकांनी
माझ्या बहिणीनी
सीताबाईंनी
रमेश
सरकारनी
पोलिसांनी
कामगारांनी

१. _______ सामना जिंकला.

२. _______ टेबल टेनिसची मॅच हरला.

३. _______ अर्ज मंजूर केला.

४. _______ आम्हाला बोलावलं.

५. _______ भाग घेतला.

६. _______ चोराला पकडलं.

७. ________ खूप पैसे कमवले.

८. ________ विश्रांती घेतली.

९. ________ गवत कापलं.

१०. ________ संप केला.

G. Translate the following sentences into Marathi.

1. The children took part in the program.
2. Dipak sang a song.
3. Ravi drew a picture.
4. Pawar Bai told a story.
5. Who won the match ?
6. Anuradha won the match.
7. Kisan cut the grass.
8. Did Narayan fill water in the tank ?
9. Leelabai gave the children a bath.
10. The minister did the inauguration.
11. My sister earned fifteen thousand rupees.
12. The police arrested the thief.
13. How did those people do this ?
14. My brother invited us yesterday.
15. Who told you that ?

Chapter Thirty

The Perfect (Cont.)

Transitive verbs with the auxiliary. Form and agreement. Negative. Sentences combined with V-ऊन

SENTENCES

A.	१. माजी आणलीयस का ?	Have you brought the vegetables ?
	२. पाणी तापवलंयस का ?	Have you heated the water ?
	३. तिनी / तिनं दूधवाल्याला जादा दूध आणायला सांगितलंय का ?	Has she told the milkman to bring extra milk ?
	४. तुम्ही रेवतीला पत्र लिहिलंय / लिहिलंयत का ?	Have you written a letter to Revati ?
	५. आजचा पेपर वाचलाय / वाचलायत का ?	Have you read today's paper ?
	६. त्यांनी डॉक्टरांना बोलावलंय का ?	Have they called the doctor ?
	७. त्यांनी परीक्षेचे पेपर तपासलेयत / तपासलेत का ?	Have they corrected the examination papers ?
B.	८. माझ्या आईनी / आईनं ही गोष्ट मला सांगितली होती.	My mother had told me this story.

SENTENCES

	९.	मी ते पुस्तक पुष्कळ वर्षांपूर्वी वाचलं होतं.	I had read that book many years ago.
	१०.	तू त्याला किती पैसे दिले होतेस ?	How much money had you given him ?
	११.	हे पुस्तक तुम्ही मागवलं होतं का ?	Had you ordered this book ?
	१२.	शिंद्यांनी गेल्या आठवड्यात गाडी दुरुस्त केली होती.	Shinde had repaired the car last week.
	१३.	काल मी तिला फोन केला होता.	I had phoned her yesterday.
C.	१४.	तू हे पाहिलं असशील.	You must have seen this.
	१५.	हे मुलांनी केलं असेल.	The children must have done this.
	१६.	एव्हाना त्यांनी काम संपवलं असेल.	By now they / he / she must have finished the work.
	१७.	हे चित्र आशानी / आशानं काढलं असणार.	Asha must have drawn this picture.
D.	१८.	मी आणि सुभाष कॉलेजमधे एकत्र होतो, पण केव्हापासून मी त्याला पाहिलं नाही.	Subhash and I were together in college, but since then I haven't seen him.

SENTENCES

	१९.	मी त्याला अजून पत्र लिहिलं नाहीये. आज दुपारी लिहितो / लिहिते.	I still haven't written a letter to him. I'll write this afternoon.
	२०.	बँकेनी / बँकेनं माझा चेक परत केला कारण त्याच्यावर मी सही केली नव्हती.	The bank returned my check because I hadn't signed it.
	२१.	मी पूर्वी इथला लग्नसमारंभ पाहिला नव्हता.	I had not seen a wedding ceremony here ('of this place') before.
	२२.	तिनी / तिनं दोन-तीन दिवस काही खाल्लं नसेल / नसणार.	She must not have eaten anything for two or three days.
E.	२३.	काल तो पुस्तकं घेऊन गेला.	He took the books yesterday.
	२४.	आज सकाळी ती अंडी घेऊन आली.	She brought some eggs this morning.
	२५.	त्यांनी येऊन लग्नाचं आमंत्रण दिलं.	They / he / she came and gave an invitation to the wedding.
	२६.	नंतर मुलांनी मायाकडे जाऊन खूप वेळा गप्पा मारल्या.	Afterwards the kids went to Maya's and chatted a long time.

GRAMMAR

Transitive verbs with the auxiliary

In the preceding two chapters on the perfect we dealt with sentences having a transitive verb without an auxiliary. Now in this concluding chapter on the perfect we take up sentences having transitive verbs with an auxiliary.

In regard to the use of auxiliaries with the perfect participle, for the most part it makes no difference whether the verb is intransitive or transitive. The principles outlined earlier for perfect constructions with intransitive verbs apply here as well. There is one major exception to this, however. The past auxiliary seems to be used somewhat differently — and less frequently — with the perfect participle of a transitive verb.

Let us look briefly at the use of each auxiliary.

Present auxiliary. The Marathi perfect with the present auxiliary is, as we have noted earlier, almost the precise counterpart of the English present perfect. In both languages these constructions refer to recently completed actions that have present relevance. Frequently the completion — or non-completion — of the action has implications for subsequent action. See section A for examples of the perfect with the present auxiliary.

Past auxiliary. The perfect participle of a transitive verb with the past auxiliary is used for action that has come to a full conclusion or for an action that precedes another past action. In this latter use the Marathi construction is the precise counterpart of the English past perfect.

As mentioned above, the past auxiliary is used less frequently with transitive verbs than with intransitive verbs in the perfect.

Future and prospective auxiliaries. When the perfect participle is combined with the future auxiliary, the construction has the sense 'must have *V*-ed.' When the prospective auxiliary is used in place of the future, the sense is still '*must have V*–ed' but more certainty is implied. See section C for examples of the use of both auxiliaries.

Form and agreement

Now let us look at the form of perfect sentences having transitive verbs with the auxiliary. The formula for such constructions is *N*-नी/नं N_2 *V*–ल–*E Aux*. Except for the addition of the auxiliary, you will recognize, this formula is identical to the one presented in Chapter twenty-eight for transitive verbs in the perfect.

The auxiliary may be in any tense or aspect. The examples here show it in the present, past, or future tenses, and in the prospective aspect.

The ending *E*, of course, agrees with the direct object. Generally, the auxiliary also agrees with the direct object. In the second person, however, the situation is a bit more complicated, as the rules for agreement are slightly different for different auxiliaries. Let us, therefore, look separately at the paradigms for each auxiliary.

Paradigms with present auxiliary

The paradigms below illustrate the use of आण- in the perfect with the present auxiliary. Four subjects — मी, तू, तो, तुम्ही — and six direct objects — one from each gender and number — have been used. As this construction is contracted in everyday speech, the contracted form has been given along with the full form.

Note that in the second person singular the auxiliary agrees with the subject rather than the object. In the second person plural if the object is singular, the verb ending agrees with the object, and in addition त is appended in agreement with the subject. If the object is plural, the ending already has a त (from the contraction of आहेत) so the addition of त is not necessary.

Note also that when the direct object is plural the contracted form has two variants. These variants indicate a greater or lesser degree of contraction of the auxiliary.

मी आंबा आणला आहे.	मी आंबा आणलाय.
मी आंबे आणले आहेत.	मी आंबे आणलेयत / आणलेत.
मी वही आणली आहे.	मी वही आणलीय.
मी वह्या आणल्या आहेत.	मी वह्या आणल्यायत / आणल्यात.
मी केळं आणलं आहेत.	मी केळं आणलंय.
मी केळी आणली आहेत.	मी केळी आणलीयत / आणलीत.

तू आंबा आणला आहेस.	तू आंबा आणलायस.
तू आंबे आणले आहेस.	तू आंबे आणलेयस / आणलेस.
तू वही आणली आहेस.	तू वही आणलीयस.
तू वह्या आणल्या आहेत.	तू वह्या आणल्यायस / आणल्यास.
तू केळं आणलं आहेस.	तू केळं आणलंस.
तू केळी आणली आहेस.	तू केळी आणलीयस / आणलीस.

त्यानी* आंबा आणला आहे.	त्यानी आंबा आणलाय.
त्यानी आंबे आणले आहेत.	त्यानी आंबे आणलेयत / आणलेत.
त्यानी वही आणली आहे.	त्यानी वही आणलीय.
त्यानी वह्या आणल्या आहेत.	त्यानी वह्या आणल्यायत / आणल्यात.
त्यानी केळं आणलं आहेत.	त्यांनी केळं आणलंय.
त्यानी केळी आणली आहेत.	त्यानी केळी आणलीयत / आणलीत.

तुम्ही आंबा आणला आहे.	तुम्ही आंबा आणलाय(त).
तुम्ही आंबे आणले आहेत.	तुम्ही आंबे आणलेय / आणलेत.
तुम्ही वही आणली आहे.	तुम्ही वही आणली(य)त.
तुम्ही वह्या आणल्या आहेत.	तुम्ही वह्या आणल्यायत / आणन्ल्यात.

---

* Throughout this paradigm त्यानी can be replaced by त्यानं.

तुम्ही केळं आणलं आहे.	तुम्ही केळं आणलंय(त).
तुम्ही केळी आणलीं आहेत.	तुम्ही केळी आणलीयत / आणलीत.

Paradigms with past auxiliary

Two paradigms with the past auxiliary are given below. Note that the past auxiliary is not contracted.*

In this construction when the subject is तू, the auxiliary agrees with both the subject and the object. That is, it has an ending agreeing with the direct object, followed by a स indicating the second person singular subject.

मी आंबा आणला होता.
मी आंबे आणले होते.
मी वही आणली होती.
मी वह्या आणल्या होत्या.
मी केळं आणलं होतं.
मी केळी आणली होती.

तू आंबा आणला होतास.
तू आंबे आणले होतेस.
तू वही आणली होतीस.
तू वह्या आणल्या होत्यास.
तू केळं आणलं होतंस.
तू केळी आणली होतीस.

Paradigms with future auxiliary

The paradigms below illustrate the perfect construction with the future auxiliary. Note that if the subject is तू, the auxiliary agrees with the subject rather than the direct object.

---

* Uneducated speakers do contract the past auxiliary as well.

त्यानी आंबा आणला असेल.
त्यानी आंबे आणले असतील.
त्यानी वही आणली असेल.
त्यानी वह्या आणल्या असतील.
त्यानी केळं आणलं असेल.
त्यानी केळी आणली असतील.

तू आंबा आणला असशील.
तू आंबे आणले असशील.
तू वही आणली असशील.
तू वह्या आणल्या असशील.
तू केळं आणलं असशील.
तू केळी आणली असशील.

Prospective auxiliary

As the prospective auxiliary has only one form it remains unchanged in this construction regardless of what is the subject or direct object. A few examples will suffice to illustrate its use.

त्यानी आंबा आतला असणार.
त्यानी आंबे आणले असणार.

तू आंबा आणला असणार.
तू आंबे आणले असणार.

Negative

As we have already seen, the negative of the perfect is formed by replacing the affirmative auxiliary with the negative, or, in cases where no auxiliary has been used, by adding the negative auxiliary. The main question in regard to the negative is which form of the negative auxiliary it to be used. In general, one may follow the guidelines below.

1. The present negative auxiliary — **नाही, नाहीस, नाहीत** — is most frequently used. It is used not only for affirmative sentences with the present auxiliary but for those with the past auxiliary or without the auxiliary.

2. In negating a sentence with the present auxiliary, if one wishes to stress the present relevance of the negation one uses the contracted form of the present negative auxiliary—**नाहीये, नाहीयेस**, etc.

3. The past negative auxiliary is used only for negation of the earlier of two past actions (that is, in cases where English requires the past perfect).

4. The future and prospective negative auxiliaries are used just like their affirmative counterparts.

See section D for examples of the negative.

Sentences combined with V-ऊन

So far in our discussion of the perfect we have dealt with simple sentences having either an intransitive or a transitive verb. The category of the verb, as we have seen, determines the form of the subject and the ending of the verb. Often, however, two or more sentences are combined with the conjunction *V*-**ऊन**. It frequently happens that in the combined sentence we have both transitive and intransitive verbs. In such a case, the verb of the main clause—that is, the last verb—determines the pattern of the sentences. See section E for examples.

Special detail

1. In English if ' I ' is used in conjunction with another subject, the other subject is put first. In Marathi either subject may come first. See sentence 18.

2. Note that in sentence 19 the imperfect A is used to announce the speaker's intention to do something in the near future.

Vocabulary notes

1. **वाला** is a widely-used masculine suffix indicating a man with some sort of habitual relationship to the preceding noun. Below are a few examples.

दूधवाला	milkman
रिक्षावाला	rickshaw driver
टांगावाला	tonga driver
फळवाला	fruit vendor

This suffix can also be used in the plural—दूधवाले, रिक्षावाले, etc. Note that in the case of टांगावाला the plural is टांगेवाले. The feminine counterpart of वाला is वाली.

भाजीवाली	vegetable seller

2. The adverbs एकत्र and मिळून have both been glossed as 'together' but they have slightly different meanings. एकत्र literally means 'in one place' and means 'together' in this sense. मिळून, on the other hand, implies cooperative effort. Note the examples below.

सगळे भाऊ एकत्र राहातात.	All the brothers stay together.
त्यांनी एकत्र जेवण केलं.	They ate together.
त्या सगळ्यांनी मिळून हे पुस्तक लिहिलं.	All of them together wrote this book.

VOCABULARY

आमंत्रण, आमंत्रणं *n.* invitation
आशा *f.* Asha (a given name)
इथलं *adj.* of this place
एकत्र *adv.* together
जादा *adj. inv.* extra
टांगा, टांगे *m.* tonga (horse-drawn carriage)
टांगावाला, टांगेवाले *m.* tonga driver
तपास- *v.t.* 1. to examine. 2. to correct (as examination papers)
तापव- *v.t.* to heat
तेव्हा *adv.* then. **०पासून** since then
दूधवाला, दूधवाले *m.* milkman

VOCABULARY

परत कर– to return (something)
फळवाला, फळवाले *m*. fruit vendor
भाजीवाली, भाजीवाल्या *f*. vegetable seller
रिक्षा, रिक्षा *f*. rickshaw (a three–wheeled vehicle, power–driven or manually driven)
रिक्षावाला, रिक्षावाले *m*. rickshaw driver
रेवती *f*. Revati (a given name)
लग्नसमारंभ, लग्नसमारंभ *m*. wedding ceremony
वाला, वाले *m*. *suff*. This is a widely–used suffix indicating a man with some sort of habitual relationship to the preceding noun.
वाली, वाल्या *f*. *suff*.
शिंदे Shinde (a surname)

समारंभ, समारंभ *m*. ceremony
सही, सह्या *f*. signature. ० **कर–** to sign

Instrumental subjects

माझ्या वडलांनी my father
बँकेनी / बँकेनं the bank
त्या सगळ्यांनी all of them

Other phrases

दुधवाल्याला the milkman (as obj)
सगळ्या मुलांना all the children (as obj.)
आजचा पेपर today's paper
परीक्षेचे पेपर the examination papers
मराठीचा अभ्यास the study of Marathi
तुझ्या बहिणीचं पत्र your sister's letter
पुष्कळ वर्षांपूर्वी many years ago

PRACTICE

A. For each item there is a subject followed by a list of verb phrases. Using the subject and the verb phrases given, make sentences in the perfect with the present auxiliary. If the subject is a second person pronoun, make the sentence a question.

१. मी

(काम संपव–)	मी काम संपवलंय.
(तिला फोन कर–)	मी तिला फोन केलाय.
(बाबांना विचार–)	मी बाबांना विचारलंय.

(चौकशी कर-)	मी चौकशी केलीय.
(देऊळ बघ-)	मी देऊळ बघितलंय.

२. तू

(त्यांचं पुस्तक वाच-)	तू त्यांचं पुस्तक वाचलंयस का ?
(बातम्या ऐक-)	तू बातम्या ऐकल्यायस/ऐकल्यास का ?
(त्याला पत्र लिहि-)	तू त्याला पत्र लिहिलंयस का ?
(आंबे आण-)	तू आंबे आणलेयस/आणलेस का ?
(चहा घे-)	तू चहा घेतलायस का ?

३. ते (*m. pl.*)

(पैसे दे-)	त्यांनी पैसे दिलेयत / दिलेत.
(अर्ज कर-)	त्यांनी अर्ज केलाय.
(सही कर-)	त्यांनी सही केलीय.
(घर विक-)	त्यांनी घर विकलंय.
(जमीन विकत घे-)	त्यांनी जमीन विकत घेतलीय.

४. तुम्ही

(पेपर तपास-)	तुम्ही पेपर तपासलेयत का ?
(तो लेख वाच-)	तुम्ही तो लेख वाचलायत का ?
(विद्यार्थ्यांना बोलाव-)	तुम्ही विद्यार्थ्यांना बोलावलंयत का ?
(त्यांना आमंत्रण दे-)	तुम्ही त्यांना आमंत्रण दिलंयत का ?
(उत्तर पाठव-)	तुम्ही उत्तर पाठवलंयत का ?

B. For each item there is a subject followed by a list of phrases. Using the subject and verb phrases given, make sentence in the perfect with the past auxiliary. If the subject is in the second person, make the sentence a question.

१. मी

(तू त्यांना फोन कर-)	मी त्यांना फोन केला होता.
(त्यांची गाठ घे-)	मी त्यांची गाठ घेतली होती.
(त्यांना पत्र लिहि-)	मी त्यांना पत्र लिहिलं होतं.
(तिला यायला सांग-)	मी तिला यायला सांगितलं होतं.

२. तुम्ही

(ताजमहाल पाह-)	तुम्ही ताजमहाल पाहिला होता का ?
(तिची पुस्तकं वाच-)	तुम्ही तिची पुस्तकं वाचली होती का ?
(त्यांच्याकडे नोकरी कर-)	तुम्ही त्यांच्याकडे नोकरी केली होती का ?
(इयली देवळं बघ-)	तुम्ही इयली देवळं बघितली होती का ?

३. ती (*f.*)

(गोष्ट सांग-)	तिनी गोष्ट सांगितली होती.
(नाटकात काम कर-)	तिनी नाटकात काम केलं होतं.
(जमीन विकत घे-)	तिनी जमीन विकत घेतली होती.
(मला बोलाव-)	तिनी मला बोलावलं होतं.

C. In each item there is a sentence with a blank. Complete the sentences with the appropriate perfect form of the verb indicated.

१. (आण-) नारायण आलाय.
त्यानी दूध _______ का ?
आणलंय

२. (लिहि-) हे नाटक त्यांनी पुष्कळ वर्षांपूर्वी _______ का ?
लिहिलं

३. (बोलाव-) उद्या आमची पार्टी आहे. मी सगळ्या मुलांना ______.
बोलावलंय

४. (कर-) मी लाल कुडता घालणाराय. तू त्याला इस्त्री ______ का ?
केलीयस

५. (पाह-) तुम्ही इथे पुष्कळ वर्षं आहात. इथला लग्नसमारंभ तुम्ही
______.
पाहिला असेल

६. (खा-) मला मटण नकोय. मी मटण कधी ______ नाही.
खाल्लं

D. Answer each question with the Marathi equivalent of the answer suggested.

१. तू त्याला पत्र लिहिलंयस का ?
(No, I'll write today.)
नाही, मी आज लिहितो / लिहिते.

२. तू तो सिनेमा पाहिलायस का ?
(Yes, I have.)
हो, पाहिलाय.

३. तुम्ही त्यांना फोटो पाठवलेयत / पाठवलेत का ?
(No, I'll send them tomorrow).
नाही, उद्या पाठवतो / पाठवते.

४. तुम्ही त्यांची गाठ घेतली होती का ?
(Yes, I met him last week.)
हो, मागच्या आठवड्यात घेतली होती.

५. तुम्ही हे पुस्तक वाचलंत का ?
(I'm reading it now.)
आत्ता वाचतोय / वाचत्येय.

६. तुम्ही देऊळ पाहिलं असेल.
(Yes, I've seen two or three.)
हो, दोन-तीन पाहिलीयेत / पाहिलीत.

७. किसननी अंडी आणलीयत / आणलीत का ?
(No, he's going to bring them this afternoon.)
नाही, तो आज दुपारी आणणाराय / आणील.

८. तुझ्या वहिणीचं पत्र आलंय का ?
(No, she phoned yesterday.)
नाही, काल तिनी फोन केला होता.

९. तू सिनेमाला येणारायस का ?
(No, I haven't done any studying today.)
नाही, मी आज काही अभ्यास केला नाहीये.

१०. तुम्ही अमेरिकेत मराठीचा अभ्यास केला होता का ?
(Yes, I had studied for one year.)
हो, एक वर्ष केला होता.

E. Make the following sentences negative. Note that in some cases two answers have been given.

१. (मी त्याला पत्र लिहिलंय.)
मी त्याला पत्र लिहिलं नाही / नाहीये.

२. (त्यानी मासे आणलेयत.)
त्यानी मासे आणले नाहीत / नाहीयेत.

३. (तिनी मला निरोप दिला होता.)
तिनी मला निरोप दिला नव्हता / नाही.

४. (तुम्ही त्यांची पुस्तकं वाचली असतील.)
तुम्ही त्यांची पुस्तकं वाचली नसतील.

५. (मी त्याला ओळखलं.)
मी त्यांला ओळखलं नाही.

६. (त्यांनी सही केली.)
त्यांनी सही केली नाही.

७. (त्यांनी कागद पाठवला.)
त्यांनी कागद पाठवला नाही.

F. Combine each sentence pair using *V*–ऊन.

१. (तिनी भाजी घेतली.)
(ती आली.)
ती भाजी घेऊन आली.

२. (मुलं तिथे गेली.)
(त्यांनी किल्ला पाहिला).
मुलांनी तिथे जाऊन किल्ला पाहिला.

३. (तो आला.)
(त्यांनी पंखा दुरुस्त केला.)
त्यांनी येऊन पंखा दुरुस्त केला.

४. (आम्ही त्यांच्याकडे गेलो.)
(आम्ही गप्पा मारल्या.)
आम्ही त्यांच्याकडे जाऊन गप्पा मारल्या.

G. Translate the following sentences into Marathi.

1. What have you ordered?
2. Have you phoned Deepak?
3. On what date did you tell him to come?
4. Have you gotten a ticket?

5. I haven't made a reservation.
6. What have you done ?
7. I still haven't memorized the words.
8. She came yesterday and saw the school.
9. They still haven't corrected our exam papers.
10. I hadn't studied.
11. Has the milkman come ?
12. Has he brought an extra liter of milk ?
13. Yesterday they had fixed the phone, but today it went out of order again.
14. She did a good job.
15. I got angry because he hadn't done any work.
16. Last year I wrote to them two or three letters but they didn't reply.
17. Have they started the work yet ?
18. We ate dinner together.
19. The children came and sang songs.
20. I had read his book many years ago.

Chapter Thirty-one

N–ला Impersonal Verbs

N–ला impersonal constructions. N–ला impersonal verbs. Form in imperfect A. Negative

---

SENTENCES

A.	१. तुम्हाला मराठी समजतं का ?	Do you understand Marathi ?
	हो, थोडं समजतं.	Yes, I understand a little.
	२. तुम्हाला मराठी येतं का ?	Do you know Marathi ?
	थोडंसं येतं.	I know just a little.
	३. तुम्हाला मराठी कळतं का ?	Do you understand Marathi ?
	कळतं की.	I certainly do.
	४. तुम्हाला भारत आवडतो का ?	Do you like India ?
	हो, आवडतो की.	Yes, I do.
	५. तुम्हाला महाराष्ट्रीय जेवण आवडतं का ?	Do you like Maharashtrian food ?
	तिखट आवडत नाही. बाकी सगळं आवडतं.	I don't like hot food. I like everything else.
	६. तुम्हाला इथे करमतं का ?	Do you enjoy it here ?
	अर्थातच !	Of course !

SENTENCES

B.	७.	तुला ते गाणं आठवतं का?	Do you remember that song?
	८.	तुला ती पांढरी इमारत दिसते का?	Can you see that white building?
	९.	तुला ते वडाचं झाड दिसतं का?	Can you see that banyan tree?
C.	१०.	आम्हाला खूप मदत मिळते.	We get a lot of help.
	११.	इथे तयार कपडे मिळतात का?	Can you get readymade clothes here ('are ready-made clothes available here')?
	१२.	सध्या आंबे कसे मिळतात?	How much are mangoes these days?
	१३.	चांगली सुती साडी केवढ्याला मिळते?	How much can you get a good cotton sari for?
D.	१४.	मुलांना खूप पैसे लागतात.	The children need a lot of money.
	१५.	बारा वाजेपर्यंत मला खूप भूक लागते.	By twelve o'clock I get very hungry.
	१६.	उन्हात काम करताना सारखी तहान लागते.	While working in the sun one constantly gets thirsty.

SENTENCES

E.	१७.	मला आनंद वाटतो.	I feel happy.
	१८.	मला मजा वाटते.	I enjoy it / find it amusing.
	१९.	मला भीती वाटते.	I feel scared.
	२०.	मला बरं वाटतं.	I feel well.
	२१.	मला बरं आहे.	I am well.
	२२.	मला वाईट वाटतं.	I feel bad/sad.
F.	२३.	त्याला कंटाळा येतो.	He gets bored.
	२४.	त्याला ताप येतो.	He gets a fever.
	२५.	तिला खूप त्रास होतो.	She has a lot of trouble.
	२६.	तिला उशीर होतो.	She is (often) late.
G.	२७.	तिला मराठी फारसं समजत नाही.	She doesn't understand Marathi very well.
	२८.	तिला मराठी विशेष येत नाही.	She doesn't know much Marathi.
	२९.	तिला उच्चार जमत नाहीत.	She can't manage the pronunciation ('pronunciations').
	३०.	बहुतेक अमेरिकन लोकांना तिखट आवडत नाही.	Most Americans don't like hot food.

SENTENCES

३१. मला इथले गोड पदार्थ आवडत नाहीत.	I don't like the sweet dishes here.
३२. अनुराधा हल्ली दिसत नाही.	Anuradha is not seen around these days.
३३. त्याला बरं वाटत नाही.	He doesn't feel well.
३४. एवढा खर्च मला परवडत नाही.	I can't afford that much expense.
३५. इथे पत्ते लवकर सापडत नाहीत.	One can't find addresses easily (' quickly ') here.

GRAMMAR

N- ला impersonal constructions

In the majority of sentences we have encountered so far, we find that aside from word order and morphology, the Marathi and English sentences are closely parallel. If the Marathi sentence has an intransitive verb, the English sentence usually does too. If the Marathi sentence has subject, object, verb, the English sentence has subject, verb, object. There is, however, a large class of Marathi constructions which pattern very differently from their nearest English equivalents. These are constructions where the native speaker of English expects a person to be the agent of the action, but the person is instead the receiver of the action.

So far in this book we have encountered a few of these, such as the examples below.

तिला मुलगी झाली.	She had a daughter (' a daughter happened to her ').
त्याला खोकला येतोय.	He has a cough (' a cough is coming to him ').
मला माहीत आहे.	I know (' to me it is known ').
त्यांना चहा पाहिजे.	They/she/he want tea (' to them/him/her tea is wanted ').

Note the contrast between the English and Marathi sentences. In the English sentences the person is the subject and actor, while in the Marathi sentences the person is acted upon. Speaking in terms of form, in the Marathi sentence the person is the indirect object, having the form *N*- ला (or *N*- ना for the plural). Such construction we will refer to as '*N*- ला impersonal constructions.'

N- ला impersonal verbs

The verbs occurring in *N*– ला impersonal constructions are intransitive verbs. Some verbs — such as हो-, ये- and अस- — can occur both in these constructions and in ordinary intransitive constructions — e. g., तो डॉक्टर होणार आहे, ती इथे येते, ती इथे असते, etc. There are other verbs which occur almost exclusively in *N*- ला impersonal constructions. You are already familiar with three of these — पाहिजे, हवं and नको. These three verbs, however, are formally anomalous. In addition to these there is a class of formally regular verbs that we shall refer to as '*N*– ला impersonal verbs.' Some of the most common of these are listed below.

समज-	to understand
कळ-	to know, understand
आवड-	to like
आठव-	to remember
दिस-	to see
वाट-	to feel
मिळ-	to get
लाग-	to need, require
परवड-	to afford
सापड-	to find

Note that most of these verbs have to do with thinking, feeling, or perception.

Constructions with these verbs have the general pattern (N_1– ला)* N_2 V. The verb may be in a variety of forms, including the imperfect A and B, the perfect, prospective, and future.

Form in imperfect A

In this chapter we shall deal only with *N*-ला impersonal verbs used in the imperfect A. The formula for this construction is (N_1-ला) N_2

---

* ला, of course, is replaced by ना if *N* is plural.

V–त– E_{imf}. The regular imperfect endings are used, the only difference being that in this case they agree with N_2 rather than N_1. This means, of course, that only the third person imperfect endings are used. These are presented in Table 24 below.

Table 24. *Third person imperfect A endings*

	M	F	N
Singular	ओ	ए	अ*
Plural		आत	

Note how the form of आवड– changes according to the gender and number of N_2.

मला चहा आवडतो.	I like tea.
मला कॉफी आवडते.	I like coffee.
मला दूध आवडतं.	I like milk.
मला बिस्किटं आवडतात.	I like cookies.

In some cases *N*–ला is omitted. Sometimes this is simply because it is understood from the context, as in the response to sentence 1. In other cases it is because N_1 represents a vague, generalized noun, e.g., ‘ people ’, ‘ one, ’ etc. Sentence 11 offers an example.**

इथे तयार कपडे मिळतात का ?	Can you get readymade clothes here ?

Sometimes N_2 is replaced by an adjective (or perhaps it is better to say that the adjective is treated like a neuter noun).

---

* This is, as usual, represented by an *anusvar*. In formal speech and in writing the अ is replaced by ए.

** In such cases it is a moot question as to whether we can make a distinction between an ordinary intransitive verb and an *N*–ला impersonal verb.

मला बरं वाटतं.	I feel well.

In the case of करम- ‘to pass the time pleasantly without being bored,’ N_2 is absent altogether. We can perhaps say that the omitted N_2 is a generalized noun, such as ‘the situation.’

तुम्हाला इथे करमतं का ?	Do you enjoy it here ?

Note that the corresponding English sentence has ‘it,’ a pronoun with only a vague antecedent.

Sections A and E contain general examples of *N*- ला impersonal verbs in the imperfect A. In sections C–F, each section illustrates the use of one or two verbs in a variety of contexts.

Negative

The negative of this construction is formed like the negative of any imperfect A sentence — that is, by using the imperfect participle with the negative auxiliary. See examples in section G.

Keep in mind that in giving a negative answer to a question it is often sufficient to simply say नाही.

तुमच्या मित्राला मराठी येतं का ?	Does your friend know Marathi ?
नाही.	No.

Special detail

1. Some *N*- ला impersonal verbs often have the sense ‘to be able to *V*-.’ Note, for example, the sentence below.

तुला ती पांढरी इमारत दिसते का ?	Can you see that white building ?

Note also sentences 9 and 11.

2. Sentence 12, सध्या आंबे कसे मिळतात 'how much are mangoes these days,' illustrates the usual way of asking about prices of produce. The answer has the form क्ष रुपये डझन/किलो, etc. Sentence 13, चांगली सुती साडी केवढ्याला मिळते 'how much can you get a good cotton sari for,' illustrates the way of asking about items with a fixed price. The answer has the form क्ष रुपयाला.

3. In sentence 16 the form करताना means 'while working.' For more information on the use of *V*- ताना, see *MRG*, pp. 154–57.

Vocabulary notes

1. The verb लाग- has a great variety of meanings. We have already found it used as an intransitive verb meaning 'to come out (as an examination result)' or 'to be ready for boarding (as a bus).' In this chapter we find it used to mean 'to need' in sentence 14 and 'to feel (as hunger, thirst, etc.)' in sentences 15 and 16.

2. Note that उच्चार in sentence 29 is used in the plural. In the singular उच्चार refers to the pronunciation of a particular sound.

3. सं is a variable adjectival suffix. It is often used to diminish the force of the preceding adjective. Note its use in sentences 2 and 27.

4. The English translation of sentence 6 does not adequately convey the sense of करम-. This verb means 'to pass time pleasantly without getting bored.'

5. The use of ये- and हो- is often very similar, and often one simply has to memorize which verb goes with a particular noun. Note the examples in Section F.

6. The noun ऊन 'heat and glare of the sun' has a variant form उन्ह. When a postposition is added, this latter form must be used.

VOCABULARY

अर्थात *adv.* of course

आठव– *v.i.* (*N*–la *impers.*) to remember

आनंद *m.* happiness

आवड– *v.i.* (*N*–la *impers.*) to like

इमारत, इमारती *f.*(*i.*) building

उच्चार, उच्चार *m.* pronunciation

ऊन्ह See **ऊन.**

उशीर *m.* lateness. o **हो**– *v.i.* (*N–la impers.*) to be late

एवढं *adj.* so much

कंटाळा *m.* boredom. o **ये**– *v.i.* (*N–la impers.*) to get bored

करम– *v.i.* (*N–la impers.*) to pass time pleasantly without getting bored

कसं *interrog. adv.* for how much

कळ– *v.i.* (*N- la impers.*) to know, come to know, realize, understand

केवढ्याला for how much

खर्च *m.* expense

जम– *v.i.* (*N–la impers.*) to manage, be able to do

तयार *adj. inv.* readymade

तहान *f.*(*e.*) thirst o **लाग**– *v.i.* (*N–la impers.*) to feel thirsty

ताप *m.* fever. o **ये**– *v.i.* (*N–la impers.*) to get a fever

तिखट *n.* chili powder

थोडंसं *adj.* just a little

दिस *v.i.* (*N–la impers.*) to see

पत्ता, पत्ते *m.* address

पदार्थ, पदार्थ *m.* preparation, dish

परवड– *v.i.* (*N–la impers.*) to afford

बाकी *adj. inv.* the rest

भारत *m.* India

भीती *f.* fear. o **वाट**– *v.i.* (*N–la impers.*) to be afraid

भूक *f.*(*e*) hunger, appetite. o **लाग**– *v.i.* (*N–la impers.*) to feel hungry

मजा *f.* (*e*) fun, enjoyment, amusement. o **वाट**– *v.i.* (*N- la impers.*) to enjoy, feel amused at

महराष्ट्रीय *adj. inv.* Maharashtrian

मिळ– *v.i.* to be available. *v.i.* (*N–la impers.*) to get, obtain

लाग– *v.i.* (*N–la impers.*) 1. to need, require. 2. to feel (as hunger, thirst, etc.)

वड, वड *m.* banyan tree. **वडाचं झाड** banyan tree

वाईट *adj. inv.* bad. o **वाट**– *v.i.* (*N–la impers.*) to feel bad/sad

सं *adj. suff.* This suffix is often used to diminish the force of the preceding adjective.

सापड– *v.i.* (*N–la impers.*) to find

Phrases

ते वडाचं झाड that banyan tree

बारा वाजेपर्यंत by twelve o'clock

VOCABULARY

उन्हात	in the sun
बहुतेक अमेरिकन लोकांना	most Americans (as obj.)
तुमच्या मित्राला	your (male) friend (as obj.)
तुमच्या मैत्रिणीला	your (female) friend (as. obj.)

PRACTICE

A. Make sentences in the imperfect A using the verb phrase given with each of the pronouns suggested. If the pronoun is in the second person, make the sentence a question.

१. मराठी समज–

(मी)	मला मराठी समजतं.
(तुम्ही)	तुम्हाला मराठी समजतं का ?
(ती *sg.*)	तिला मराठी समजतं.
(ही *pl.*)	ह्यांना मराठी समजतं.
(तो)	त्याला मराठी समजतं.

२. गोड पदार्थ आवड–

(तुम्ही)	तुम्हाला गोड पदार्थ आवडतात ना ?
(मी)	मला गोड पदार्थ आवडतात.
(आम्ही)	आम्हाला गोड पदार्थ आवडतात.
(तो)	त्याला गोड पदार्थ आवडतात.
(त्या)	त्यांना गोड पदार्थ आवडतात.

B. Make negative sentences in the imperfect A using the verb phrase given with each of the pronouns suggested. If the subject is in the second person, make the sentence a question.

१. बरं वाट-

(मी)	मला बरं वाटत नाही.
(तू)	तुला बरं वाटत नाही का ?
(ती *sg.*)	तिला बरं वाटत नाही.
(ते *pl.*)	त्यांना बरं वाटत नाही.
(तुम्ही)	तुम्हाला बरं वाटत नाही का ?

२. इंग्रजी ये-

(ते *pl.*)	त्यांना इंग्रजी येत नाही.
(मी)	मला इंग्रजी येत नाही.
(तो)	त्याला इंग्रजी येत नाही.
(आम्ही)	आम्हाला इंग्रजी येत नाही.
(ती *pl.*)	त्यांना इंग्रजी येत नाही.

C. Answer the following questions in the affirmative.

१. तुमच्या मित्राला मराठी येतं का ?
हो, येतं.

२. तुम्हाला तिखट आवडतं का ?
हो आवडतं.

३. मुलाला आता बरं वाटतं का ?
हो वाटतं.

४. ती मोठी इमारत दिसते का ?
हो, दिसते.

५. माझं बोलणं तुम्हाला कळतं का ?
हो, कळतं.

६. इथे सफरचंदं मिळतात का ?
हो मिळतात.

७. मुलांना खूप पैसे लागतात का ?
हो, लागतात.

८. मुलाला ताप येतो का ?
हो, येतो.

९. तुला ते गाणं आठवतं का ?
हो, आठवतं.

१०. तुमच्या मैत्रिणीला इथे करमतं का ?
हो, करमतं.

D. Answer the following questions about your own experience.

१. तुम्हाला मराठी समजतं का ?
२. तुम्हाला महाराष्ट्रीय जेवण आवडतं का ?
३. तुम्हाला तिखट आवडतं का ?
४. तुम्हाला इथले गोड पदार्थ आवडतात का ?
५. तुम्हाला इथे करमतं का ?
६. इथे केळी कशी मिळतात ?
७. चांगल्या चपला केवढ्याला मिळतात ?

E. Translate the following sentences into Marathi.

1. I can't manage the pronunciation properly.
2. I like his books very much.
3. Does he know any English ?
4. I never get bored here.
5. My friend doesn't like hot food.
6. I get hungry by ten o'clock.
7. I get very thirsty.
8. Doesn't she feel well ?

9. Are readymade kurtas available here?
10. How much can you get a nice cotton kurta for?
11. I have no trouble at all.
12. Do you feel scared?
13. I feel bad.
14. I find it amusing.
15. I feel happy.

Chapter Thirty-two

N–ला Impersonal Verbs (Cont.)

N–ला impersonal verbs in other aspect and tense constructions

SENTENCES

A.	१.	मला उकडतंय.	I feel hot.
	२.	मला थंडी वाजत्येय.	I feel cold.
	३.	तुला समजतंय का ?	Are you following ?
	४.	तुला ती उंच इमारत दिसत्येय का ?	Do you see that tall building ?
	५.	तुला त्या बैलगाड्या दिसतायत का ?	Do you see those bullock carts ?
B.	६.	तुम्हाला कार्यक्रम आवडला का ?	Did you like the program ?
	७.	तुम्हाला त्याचं घर सापडलं का ?	Did you find his house ?
	८.	तुला साडी आवडली का ?	Do you like the sari ?
	९.	माधव काल कुठेही दिसला नाही.	Madhav was nowhere to be seen yesterday.
	१०.	चपला केवढ्याला मिळाल्या ?	How much did you get the chappals for ?

SENTENCES

११.	ह्या वाक्याचा अर्थ मला कळला नाही.	I haven't understood the meaning of this sentence.
१२.	शेवटी तिचं नाव मला आठवलं.	Finally I remembered her name.
१३.	तुझं पत्र आज मिळालं.	I got your letter today.
१४.	आम्हाला पैसे अजून मिळाले नाहीत.	We still haven't received the money.
१५.	त्याला काम जमलं नाही.	He couldn't manage to do the work.
C. १६.	मला कंटाळा आलाय.	I am bored/fed up.
१७.	तिला बक्षिस मिळालंय.	She has received a prize.
१८.	त्याला फार उशीर झालाय.	He is very late.
१९.	त्याला स्कॉलरशिप मिळाली होती.	He had gotten a scholarship.
२०.	सगळ्यांना बातमी कळली होती.	Everyone had heard the news.
२१.	तिला आनंद वाटला असेल.	She must have felt happy.
२२.	एव्हाना त्याला तुझं पत्र मिळालं असेल.	By now he must have received your letter.
२३.	आत्तापर्यंत त्यांना बातमी कळली असेल.	They must have heard the news by now.

SENTENCES

C. २४.	आम्हाला सरकारकडनं ग्रँट मिळणाराय.	We are going to get a grant from the government.
२५.	मुलांना कार्यक्रम आवडणाराय का ?	Are the children going to like the program ?
E. २६.	तुम्ही अगदी सावकाश बोललात तर तिला समजेल.	If you speak very slowly she will understand.
२७.	माल दोन-तीन दिवसांनी मिळेल.	We will get the goods in two or three days.
२८.	कोपऱ्यावर एक मोठं देऊळ दिसेल.	You will see a big temple on the corner.
२९.	तिला पुस्तक नक्की आवडेल.	She will definitely like the book.
३०.	साहेबांना हे आवडणार नाही.	Saheb isn't going to like this.
३१.	माझं बोलणं लोकांना समजेल का ?	Will people understand my speech ?
३२.	तुला हळूहळू मराठी येईल.	Gradually you will pick Marathi.

GRAMMAR

N- ला impersonal verbs in other aspect and tense constructions

The last chapter introduced *N*-ला impersonal verbs and gave examples of their use in the imperfect A. This chapter presents examples of these verbs in other aspect and tense constructions.

Section A gives examples in the imperfect B, section B in the perfect without the auxiliary, section C in the perfect with various auxiliaries, section D in the prospective, and section E in the future. In each of these forms the verbs have the same endings other verbs do, the only difference being that the ending agrees with N_2.

Special detail

1. In sentence 1 note that like **करम**- the verb **उकड**- is used without an N_2 in the sentence.

2. Note that sentence 8, **तुला साडी आवडली का,** has been translated ‘do you like the sari.’ The Marathi sentence uses the perfect even if the speaker is at that moment showing the sari to the other person. It is as if liking is conceived of as an instantaneous mental act.

3. In the case of **दिस**- the imperfect A and B are sometimes interchangeable. In sentence 4, for instance, we could use **दिसते** in place of **दिसत्येय** (as indeed we did in Chapter thirty-one).

4. Note the use of **दोन-तीन दिवसांनी** in sentence 27. Though the English translation has ‘in two or three days,’ the phrase really means ‘after two or three days.’ It thus differs in meaning from **दोन-तीन दिवसांत,** as in **त्यानी दोन-तीन दिवसांत काम केलं** ‘they did the work in two or three days.’

VOCABULARY

उकड– *v.i.* (*N-la impers.*) to feel hot
उंच *adj. inv.* tall
कुठेही . . . नाही *adv.* nowhere
कोपरा, कोपरे *m.* corner
ग्रँट *f.* grant
नक्की *adv.* definitely, certainly, for sure
बक्षीस, बक्षिसं *n.* prize
बैल, बैल *m.* bull, ox, bullock **०गाडी–** bullock cart
माल *m.* goods
मिळ– *v.i.* (*N-la impers.*) to receive
वाज– *v.i.* to make a sound **थंडी ०** *v.i.* (*N-la impers.*) to feel cold
शेवटी *adv.* finally
सावकाश *adv.* slowly
स्कॉलरशिप, स्कॉलरशिपा *f.* scholarship
हळूहळू *adv.* gradually

Phrases

ह्या वाक्याचा अर्थ the meaning of this sentence
सगळ्यांना everyone (as obj.)
आत्तापर्यंत by now
चांगलं कुडत्याचं कापड good cloth for a kurta

PRACTICE

A. Make sentences in the imperfect B using the verb phrase given with each of the pronouns suggested. If the pronoun is in the second person, make the sentence a question.

१. थंडी वाज–

(तू)	तुला थंडी वाजत्येय का ?
(मी)	मला थंडी वाजत्येय.
(तुम्ही)	तुम्हाला थंडी वाजत्येय का ?
(ती *pl.*)	त्यांना थंडी वाजत्येय.
(ती *sg.*)	तिला थंडी वाजत्येय.

२. उकड–

(मी)	मला उकडतंय.
(तुम्ही)	तुम्हाला उकडतंय का ?

(तो)	त्याला उकडतंय.
(तू)	तुला उकडतंय का ?
(आम्ही)	आम्हाला उकडतंय.

B. Make sentences in the perfect (without the auxiliary) using the verb phrase given with each of the pronouns suggested. If the pronoun is in the second or third person make the sentence a question.

१. पुस्तक मिळ–

(तुम्ही)	तुम्हाला पुस्तक मिळालं का ?
(मी)	मला पुस्तक मिळालं.
(ती *sg.*)	तिला पुस्तक मिळालं का ?
(ते *pl.*)	त्यांना पुस्तक मिळालं का ?
(तू)	तुला पुस्तक मिळालं का ?

२. नाटक आवड–

(आम्ही)	आम्हाला नाटक आवडलं.
(तुम्ही)	तुम्हाला नाटक आवडलं का ?
(तू)	तुला नाटक आवडलं का ?
(मी)	मला नाटक आवडलं.
(तो)	त्याला नाटक आवडलं का ?

C. Make sentences in the perfect, using the verb phrase given in the pattern तुम्हाला ________ का. Have a second person answer the question in the affirmative.

१. (पैसे मिळ–)	तुम्हाला पेसे मिळाले का ? हो, मिळाले.

२. (दुकान सापड-) तुम्हाला दुकान सापडलं का ?
हो, सापडलं.

३. (गाणं आवड-) तुम्हाला गाणं आवडलं का ?
हो, आवडलं.

४. (भाषण समज-) तुम्हाला भाषण समजलं का ?
हो, समजलं.

५. (तिचं नाव आठव-) तुम्हाला तिचं नाव आठवलं का ?
हो, आठवलं.

D. Complete the sentences using the future form of the verb given.

१. (आवड-) तुला ते लोक नक्की _______ .
आवडतील

२. (मिळ-) चांगलं कुडत्याचं कापड मला कुठे _______ ?
मिळेल

३. (कळ-) निकाल आपल्याला उद्या _______ .
कळेल

४. (वाट-) दोन-तीन दिवसांत तुला बरं _______ .
वाटेल

५. (दिस-) कोपऱ्यावर एक वडाचं झाड _______ .
दिसेल

E. Complete the sentences using the prospective form of the verb given. Use the present auxiliary.

१. (वाट-) त्याला फार वाईट _______ .
वाटणाराय

२. (वाज-) तिथे नक्की थंडी _______ .
वाजणाराय

३. (लाग-) तुला किती पैसे ______ ?
लागणारायत

४. (समज-) त्याला फारसं ______ नाही.
समजणार

F. Make the following sentences negative.

१. (आम्हाला तिकिटं मिळाली.)
आम्हाला तिकिटं मिळाली नाहीत.

२. (मला समजलं.)
मला समजलं नाही.

३. (मला समजतंय.)
मला समजत नाहीये.

४. (मला अर्थ कळला.)
मला अर्थ कळला नाही.

५. (मला थंडी वाजत्येय.)
मला थंडी वाजत नाहीये.

६. (तुला नाटक आवडलं का?)
तुला नाटक आवडलं नाही का?

७. (तिला हे आवडेल.)
तिला हे आवडणार नाही.

८. (निकाल लवकर लागेल.)
निकाल लवकर लागणार नाही.

९. (तिला बरं वाटत असेल.)
तिला बरं वाटत नसेल.

१०. (माल वेळेवर मिळेल.)
माल वेळेवर मिळणार नाही.

G. Answer the following questions in the affirmative or negative. Only the affirmative answers are given here. For the negative simply use नाही.

१. दूध मिळालं का?
हो, मिळालं.

२. त्याचा पत्ता सापडला का?
हो, सापडला.

३. तुला थंडी वाजत्येय का ?
हो, वाजत्येय.
४. इथे तयार कपडे मिळतील का ?
हो, मिळतील.
५. अशोकचं पत्र मिळालं का ?
हो, मिळालं.
६. लोकांचं बोलणं तुम्हाला समजतं का ?
हो, समजतं.
७. तिथे जेवण मिळेल का ?
हो, मिळेल.

H. Translate the following sentences into Marathi.

1. I liked yesterday's program very much.
2. I understood a lot.
3. Did you get the cloth ?
4. How much salary is he going to get ?
5. Will you need any help ?
6. Will they understand my Marathi ?
7. How are you going to find his house ?
8. The children will definitely like the movie a lot.
9. If you speak slowly I will understand.
10. Gradually I'm picking up Marathi.

Index

Adjectives, 108-121
  form, 112
  regular endings, 61-62, 112, 385
  variable and invariable, 112, 294
  interrogative, 62, 113, 153, 155
  morphophonemic changes, 113
  suffixes, 113, 229
  See also adjectives, possessive and adjectives, demonstrative
Adjectives, demonstrative, 57-58
Adjectives, interrogative, 62, 113, 153
Adjectives, possessive, 8 54-66
  respectful forms, 48-49
Adjectives, verbal, 201
Adverbs
  compound, 229
  interrogatives of place, 154-55
  meaning ' at present, 228
  of extent, 114
  of frequency, 228-31
  of place, 67-83, 102-103
  of time, 163-76
  phrases, 102-103
  position in sentence, 71, 90, 167, 228
  suffixes, 229, 231
  used with negative, 215
  variable, 154, 215, 324, 355, 404
  with the imperfect A, 222-240
Adverbial expressions, See adverbs
Agreement
  of adjective and noun, 112
  of verb with direct object, 384-85, 388, 414-15
  verb endings in sentences, See specific aspect or tense
  in combinations of transitive and intransitive verbs, 418
anusvar, 99, 101, 185
  in oblique plural, 401-402
Aspect, 179
Aspectual constructions, 179, 305
Auxiliary
  as copula, 17
  contraction of, 70
  future tense of, 273-84
  imperfect A form, 186
  past tense, 169, 263-72
  present tense, 25-38
  prospective, 292-93
  third person forms, 17-18
  with intransitive verbs in perfect, 348-50, 370-71, 373
  with transitive verbs in perfect, 413-18
Calendar, 168-69
Complement
  V-आयला, 201, 251-262,389
Compound verbs, 141, 156, 169, 257, 293, 308
Completed action, 179
Conditional, 308
Conjunction, subordinating
  V- ऊन, 241-50
Copula, 7, 17
Dates, 169
Demonstrative adjectives, 57-58

Direct object
  agreement of verb with, 414-16
  See also objects
Distance, social, 41-48
Distant pronouns, 18
Distributive, 231
Etiquette, speech, 39-53
' every ', 229-30
Exclusive ' we, ' 29-30
Familiar forms, 41-48
  imperative, 87-88
  pronouns, 42-43
Family members, reference to, 46-48
  non-family members, reference to, 43-46
Feminine nouns
  ending of marked nouns, 100-101
  endings of unmarked nouns, 99
  plural of marked nouns, 99
  plural of unmarked nouns, 100-101
Fractions and mixed numbers, 129-30
Future, 179
  of auxiliary, 273-84
  of main verbs, 301-14
  present with future meaning, 277
  See also prospective
Future continuous (Eng.), 334
Future progressive (Eng.), 334
Gender, 7-8
Habitual action, 184, 323
'have', 75, 103, 279
Honorific, 29, 43
Idenfification, sentences of, 15-24
Imperative, 84-95
  negative, 134-46
Imperfect
  defined, 179
  participle, 213, 334
  See also imperfect A, imperfect B, imperfect B (informal)
Imperfect A, 180-240
  form, 185-86
  form of auxiliary, 186
  general third person subject, 200
  negative, 210-221
  use, 184-85
Imperfect B, 330-41
  form and use, 334-35
Imperfect B, informal, 315-29
  form and use, 321-23
Inclusive ' we, ' 29
Indefinite pronoun, 215, 258
Indefiniteness of action, 277, 334
Indirect construction, 126, 268, 325, 356
Indirect object
  personal nouns as, 128
  pronoun forms, 127-28
Instruction , request for, 139-40, 147-62
Instrumental
  of noun phrases, 403
  of personal nouns, 403
  postpositions, 230, 384
  pronouns, 386-87
  third person subject in perfect, 401-403
Interrogatives
  adjectival, 62, 113, 153
  adverbial interrogatives of place 67-83 *passim*, 154-55
  ordinal, 324
  of quantity, 154
  pronominal, 152
Intransitive verbs
  defined, 87
  list of, 347
  in perfect, See perfect, intransitive verbs
Introduction, sentences of, 5-14

- Locative, 75, 167-68, 230
- Masculine nouns
  - ending of marked nouns, 99
  - plural of marked nouns, 99
  - plural of unmarked nouns, 100
- Morphophonemic rules, 59, 89-90, 100, 102, 113, 139, 246, 306
- N-ला impersonal verbs, 427-49
  - defined, 432
  - list of, 432
- N-ला impersonal constructions, 431-32
  - in imperfect A, 432-34
  - in other aspect and tense constructions, 441-49
- Neuter nouns, 99
  - endings of marked nouns, 99
  - plural of marked nouns, 99
  - plural of unmarked nouns, 101-102
- Non-finite verb form, See coniunction subordinating V-ऊन
- Nouns
  - gender, 7-8, 99-102
  - marked and unmarked, 99-102
  - plurals, 96-107
  - abstract, 187
- Numbers
  - cardinal, 104 105, 205
  - ordinal, 323-24
  - referring to people, 294, 310
  - estimates, 279
- Objects
  - agreement of verb with, 384-89
  - direct object pronouns, 153
  - personal nouns as, 128, 152-53
  - position in sentence, 90, 167
- Oblique form, 70-71, 308
  - of personel pronouns, 71-72
- Onomatopoetic words, 170
- Order of elements in sentence, 90
- Ordinal numbers, 323-24
  - interrogative, 324
- Palatalization, 61, 113
- Participial constructions, 179, 184, 290
- Participle
  - imperfect, 213
  - perfect, 348-49, 352
  - prospective, 290
  - other, 200
- Particle, emphatic, 128-29, 140, 215-16, 232-33
- Past perfect (Eng.), 413, See also perfect, with past auxiliary
- Past tense
  - application to Marathi, 179
  - of auxiliary, 263-72
- Perfect, defined, 179, 347
- Perfect, of intransitive verbs and special transitive verbs, 342-80
  - form, 349-52, 370-71
  - irregular verbs, 352
  - with present auxiliary, 369-71
  - with past auxiliary, 342-63 *passim*.
  - with future and prospective auxiliaries, 373
  - relation to English tenses, 348-49
- Perfect, of transitive verbs, 381-426
  - form, 384-88
  - instrumental form of personal nouns, 401-403
  - instrumental noun phrases, 403
  - instrumental pronouns, 386
  - irregular verbs, 388
  - third person instrumental subject, 401
  - use of anusvar in oblique plural, 401
- Phrasal verbs, See compound verbs

Place, adverbial expressions of, 67-83
Place names, postpositions with, 73
Plurals, noun, 96–107
  irregular forms, 102
Possessive adjective, 54–66
  respectful forms, 48–49
Possessive pronouns, See possessive adjectives
Possessives, 8, 54–66
  of given names, 61
  modifying abstract nouns, 187
Postpositional phrases, 70-71
Postpositions, 70-74, 126
  compound, 356–57
  instrumental, 230, 384
  with names of days and months, 308
  with numbers, 308
  with proper names, 73
Predicate nominative, See N N construction, 7 and N N Aux construction, 17
Present continuous (Eng.), 373, See also imperfect B, informal
Present perfect (Eng.), 413; See also perfect with present auxiliary
Present progressive (Eng.), 373, See also imperfect B, informal
Present tense
  (Eng.), 184
  of auxiliary, See auxiliary
Probability, 334
Pronouns
  direct object, 153
  distant, 18
  indefinite, 215
  indirect object, 128
  instrumental, 386
  non-personal, 18–19
  oblique form, 71-73
  personal subject, 28–29
  possessive, See possesive adjectives
  proximate, 18
  respectful forms, 42-44
  third person, 18
Proper names
  instrumental form of, 401–403
  possessive ending with, 61
  postpositions with, 73
  use of, 45
Prospective
  defined, 179
  form and use, 285-300
  used for negative of future, 307
  of auxiliary, 292-93
  See also future
Proximate pronouns, 18
Question tag, 293
Questions, 8, 246, 308
  See also interrogatives
Reduplication, 202, 231–32
Request for instruction, 139–41, 147–62
Requests, 307
Respect, dimension of, 41
Respectful
  use of, 41–48
  imperative, 89–90
  pronouns, 42–43
Simple present (Eng.), See imperfect A
Social relationship, See etiquette, speech
Special transitive verbs, 347, 354, 356, 404. See also perfect with special transitive verbs
Status, social, 41–48

Tense
  application of categories to Marathi, 179
  present tense of auxiliary, See auxiliary, present tense
  Future, See future
' there is,' 102–103
Time, telling, 371–72
Transitive verbs
  defined, 87
  special transitive verbs, 354, 56
  See also perfect of transitive verbs
Unitary constructions, 179, 305
Verbal constructions, 179
Verbal noun, 389
Verbs
  aspect, 179
  categories of tense, 179
  classification of, 87
  anomalous, 126
  compound, 156, 169, 257, 293, 308
  phrasal, See compound verbs
  See also specific topics, e. g., transitive, perfect, etc.
' want,' 122–33
Weights and measures, 129